Laura Sintija Černiauskaitė

LIUČĖ ČIUOŽIA / proza, pjesės

KNYGOS IŠLEIDIMĄ RĖMĖ KULTŪROS MINISTERIJA

UDK 888.2-3

Če321

ISBN 9986-39-292-6

© Laura Sintija Černiauskaitė, 2003

Proza

Penkiolikmetė

APYSAKA

Gyvenome virš gatvės, kuria kasdien pražingsniuoja daugybė žmonių. Kol mama rytais žiovaudama kepindavo dešreles, mėgdavau įsitaisyti ant palangės su naktiniais marškiniais ir stebėti, kaip drėgnais stogais į miestą atkeliauja diena, kaip sodrūs saulės spinduliai lyg gerai išgaląsti kalavijai *persmeigia* bažnyčių bokštus ir atsitrenkia į gretimo namo langus, o jų nedrąsi glamonė nuslenka kol kas tik medžių viršūnėmis. Kaip tik tuomet akmenine gatvės nugara nukaukši pirmieji praeiviai. Jų žingsnių aidas pamažu įsilieja į bundančio miesto šurmulį: bažnyčių varpų, automobilių, kalbų nuotrupų, juoko, kosulio, į grindinį daužomų sviedinių ir atidarinėjamų langų kakofoniją. Gatvė jau gyva, ji juda, mainosi kaip spalvota juostelė. Mano vienatvė žvelgdavo į ją iš viršaus su begaliniu ilgesiu ir iš labai toli. Mano nerimas lūkesčio pilnom akim nulydėdavo kiekvieną jauną vyrą. Mano moteriškas smalsumas kritiškai nužvelgdavo elegantiškiausias, plaukiančias prošal tar-

si gyvi meno šedevriukai, praeives. Kiek kartų bandžiau nuspėti, kur jos eina, ką veikė vakar, kaip myli, ką mėgsta, ką galvoja. Taip iš savo lango, tarsi iš tolimos žvaigždės, užgniaužusi kvapą kasryt stebėdavau amžiną miesto paradą. Nekantraudavau įsilieti į jo gretas, – ten, apačioje, kur visi gyvena ir yra tikri. Mama šūktelėdavo iš virtuvės sėsti prie stalo. Mudvi susėsdavome, dvi vienišos moteriškės – mama ir aš, jos penkiolikametis drugelis. Sutūpdavome prie virtuvės lango, įremdavom kelius į žemą išlankstomą staliuką ir valgydavom aliejuje kepintas dešreles su bulvėmis. Kiekvieną rytą – dešrelės ir rudai apskrudusios bulvės. Kartais – manų košė arba miltiniai blynai, rečiau – plovas su burnoje tirpstančiais kiaulienos gabaliukais. Per pusryčius mama prisivalgydavo už visą dieną, nes žinojo, kad iki vėlaus vakaro neturės laiko apie tai net pagalvoti. O aš tiesiog bandžiau gyventi kaip ji. Greičiausiai tai buvo instinktas, paverčiantis dukrą motinos veidrodžiu. Taigi dalijomės kava, kurios amžinai trūko, žvelgėm viena į kitą lyg į seną kalendorių ir beveik nesikalbėdavom. Tuo metu mama turėjo draugą. Kiekvieną rytą paryškindavo akis mėlynu pieštuku ir mirktelėdavo savo atspindžiui veidrodyje. Ji vengė pasakoti apie tą savo draugą, žinojau tik tiek, kad jis našlys ir augina mano amžiaus dukterį. Kartą mama grįžo iš darbo kiek truktelėjus ir prasitarė, kad rengiasi mane supažindinti su „nauju tėčiu“. Aš baisiai surūgau, o ji, tai išvydusi, surūgo dar labiau. Na, iš tiesų aš jau seniai krausčiausi iš proto, – norėjau turėti tikrą tėtį, ne bet kokį, o *tikrą*. Įsivaizdavau jį žilais smilkiniais – žili vyrai man kėlė didesnį pasitikėjimą negu visi kiti. Gatvėje amžinai užsispoksodavau į kokį pagyvenusį vyriškį su gė-

lių puokšte ir mano amžiaus mergina. Įsivaizduodavau, kad tai tėvas su mylima dukra, matydavau jų santykius iki menkiausių smulkmenų... Tik mama niekada nežino, apie ką svajoju, ir netgi tuomet, kai verkia, neišdrįstu paaiškinti, kaip ji klysta.

Labiausiai mėgau ryto metą, kai spalvos už lango dar nėra tokios ryškios, o mama gerdama kavą tyliai niūniuoja, nes jos nuotaika dar nesugadinta. Ji dirba medicinos sesele didžiausioje miesto ligoninėje. Pastaruoju metu grįždavo iš darbo niūri, lyg prakišęs mūšį generolas. Tada arba žodžio iš jos neištraukdavai – visą vakarą sriūbaudavo užsirakinus vonioj, – arba, neatsargiai prakalbinus, nebenutildydavai. Gerai, jeigu paskambindavo tasai draugas – tuomet ji išdulkėdavo į pasimatymą su rožėmis skruostuose, ir aš likdavau visiškai viena. Viena visą vakarą, kai gali išprotėti spręsdamas algebros namų darbus, o žurnalai moterims vienbalsiai patarinėja, kaip patirti vaginalinį orgazmą. Drėgnais vakarais virš miesto pakildavo rūkas, užsivėręs dangus palikdavo tamsoj nusivylusius bažnyčių bokštus ir medžius, kurie dažnai svajoja išskristi... Žinojau, kad svajoja. Mėgau apie juos taip galvoti. Žmonės vakarieniaudavo įsijungę televizorius, ant kilimų džiūdavo išskleisti skėčiai, o aš tūnodavau tamsiam kambary draskoma nerimo, kuriam apibūdinti iki šiol nerandu žodžių. Turėjo kažkas atsitikti... Pianino garsai, sklindantys iš gretimo namo, tarpuvarčių balutėse atsispindinčios katės, mamos žingsniai, jie tuoj tuoj pasigirs... Nepulsiu į koridorių jos pasitikti, neapkabinsiu jos šilto liemens, kaip tai darė kaimynų vaikai... Mylėjau ją kaip katę, kuri nesileidžia glostoma. Mylėjau iš tolo, likus viena arba vėlyvą šeštadienio rytą, kai mama stovėda-

vo virtuvėje nusigręžusi į viryklę, o aš rašydavau anglų kalbos pratimus. Ji nežinojo, kad kartais pakėlusi akis nuo sąsiuvinio mėgstu stebėti jos susivėlusį pakaušį.

Kartą į mano rankas pateko vienas aštrus straipsnis apie vyro ir moters sueitį, parašytas solidžiu moksliniu stiliumi, su paveiksliukais. Man ši tema nebuvo nauja, tačiau tą kartą kažkas dilgtelėjo ir tiesiog nušvietė protą, o gal vaizduotę: pirmą kartą bandžiau įsivaizduoti (ne, net nebandžiau to daryti – viskas įvyko savaime), kaip savo pilnu, veržliu ir, tikiu, nuostabiai švelniu kūnu mama atsiduoda nepažįstamam vyrui. Aiškiai regėjau jos užmerktų akių brūkšnelius, vos praviras lūpas – drėgną sprogstančią gėlę, o štai jos rausva krūtis pražysta po jo delnu kaip dobilo žiedas... Juk tai nutinka kiekvieną vakarą, kaip dabar, kai negaliu užmigti, laukdama prasikaltusių mamos žingsnių!.. Staiga pavydas atėmė man protą: stvėriau didelę lėkštę su kriaušėmis ir paleidau į grindis, lyg tai būtų viskas, ko labiausiai nekenčiu. Nurimau tik pajutusi skausmą pėdose – jos, suraižytos šukių, degė ir dilgčiojo. Aš buvau apgailėtina pavydo ir savo nepilnavertiškumo iškamuota vienišė – troškau tik paljsti po antklode ir numirti...

Mama parsibeldė švintant – visą naktį nesudėjau bluosto, norėjau pamatyti jos įkaitusius nuo meilės skruostus. Ji labai persigando išvydusi mano kojas. Tuojau pat jas sutvarstė ir atsisėdo ant kėdės prie mano rašomojo stalo. Už lango brėško nepaprastai gražus rytmetys, tokiu metu žmonės prabunda savo mažyčiuose pasaulėliuose ir šypsosi vieni kitiems. Netrukus mūsų gatvė atgis ir sumirgės tarsi juostelė, kokias vaikai mokykloje deda į vadovėlius,

pažymėdami reikalingus puslapius. Mama nieko neklausinėjo. Kai ji tyliai sėdėjo prie mano rašomojo stalo, mačiau jos veide tik palengvėjimą ir nuovargį. Net neišdrįsau padėkoti.

– Ak tu, mano drugeli, – atsiduso mama, – kaip tu mane išgąsdinai.

– Mama, aš sudaužiau lėkštę. Atsiprašau.

– Tai buvo gražiausia mūsų lėkštė, bepročiuke.

– Tu visada palieki mane vieną, – pasiskundžiau aš. Mama paėmė mano ranką į savo didelį delną ir sušnibždėjo:

– Daugiau niekada tavęs nepaliksiu.

– Aš nekenčiu to vyro.

– Vincento?.. Tai aš kalta, kad taip ilgai atidėlioju jus supažindinti. Pamatysi, tau jis patiks. Jis turi puikią dukterį. Tau nėra už ką jo nekęsti, tikrai.

Tada atšoviau, kad nekenčiu ir tos jo dukters, nes man nepatiko, kad mama taip žvaliai apie ją šneka. Ji tik nusijuokė. Ji seniai nebuvo man tokia švelni, todėl paklausiau:

– Ką tu labiau myli – jį ar mane?

– Aišku, tave, juk tu mano drugelis. Bet ir jį taip pat, tik kitaip.

– Bet tu negali jo mylėti, nes myli tik mane.

Mama nieko neatsakė, ir aš panūdau įžeisti ją, kad vėl taptų tokia pat sutrikusi ir atvira kaip ką tik.

– Tau visada bjauru kalbėti apie meilę. Argi normalios moterys taip elgiasi?

Ją tai įskaudino.

– Patylėk... Tu dar nesupranti, kas normalu ir nenormalu, ir aš nenoriu apie tai šnekėti.

– O man atrodo, kad tau labiau rūpi pasidulkinti su kokiu...

Tada mama du kartus sušėrė man per skruostą, apsisuko ir išėjo į virtuvę. Dabar jau tikrai neturėjau kitos išeities, tik atsigulti į lovą ir pabandyti numirti.

Mėlynas vakaras už lango, aš vėl viena ir skaitau Keruaką, bet jis nepajėgia išgydyti manęs nuo tuštumos. Ir vėl tas nerimas, kurio vardo nežinau ir turbūt nenorėčiau žinoti... Kaip būtų gera atsibusti vieną rytą aiškia galva, išsivalyti dantis, užsirišti batraiščius, paskui lyg niekur nieko nusileisti žemyn ir ramia širdžia įsimaišyti į žmonių minią gatvėje, – tapti.

Žaismingi pianino garsai įsigauna į kambarį pro lizdus, vamzdžius, orlaides, trūkinėjančias lubas, tarsi pirmus žingsnius žengiantis vaikutis, arba saulėti stačiakampiai, rytais pražystantys ant slenksčių. Mama pyksta, jai skauda ausis nuo žodžių – aš negera. Už sienos virš suplyšusių šlepečių ir senų enciklopedijų krūvos stovi telefonas, jeigu nesijausčiau tokia tuščia ir medinė, paskambinčiau Eglei, tačiau medinė lėlytė to padaryti negali. Šalin Keruaką, kuris liepsnoja mano rankose. Kodėl aš negaliu degti kaip tie iš knygų, kodėl negaliu nusileisti iš negyvenamos erdvės į žaliuojantį gyvybės sodą?

Štai dar vienas skambutis į duris, ir tai ne tu, mama. Tavo skambutis vienintelis iš tūkstančio. Keruakas lekia į grindis lyg apdegusi sparnus plaštakė. Šnekamės pro duris, per rakto skylutę, nes mama draudžia atrakinti duris svetimiems.

– Kas ten?

– Mama namie?

– Ne, dar negrįžo iš darbo.

– Čia Vincentas. Kada ji grįš?

Atšaunu duris. Anapus slenksčio – aukštas vyriškis žilstelėjusiais smilkiniais, jo delnuose lyg sauja žvaigždžių – dvi įvairiaspalvės gerberų puokštės.

– Užeikit, ji turėtų grįžti... Galvojau, kad su jumis, – kalbu aš.

– Ne, ne, užbėgau trumpam, bet laukti tai nelauksiu, taip, – o kas tavo žavioms kojytėms?

Jis žiūri į mano sutvarstytas kojas.

– Nieko baisaus, nusiplikiau virdama sriubą.

– Oho, atrodo, tave pavojinga palikti vieną su *karštais* daiktais.

Įžengęs į koridorių, jis plačiai nusišypso mano atvaizdui veidrodyje ir atsistoja šalia. Mudviejų atspindžiai įsikomponuoja veidrodyje tarsi šeimyniniame portrete. Susikaupę stengiamės jį įvertinti.

– Pagaliau susipažinom, ar ne? – klausia Vincentas.

– Nežinau...

– *Nežinau*, sakai visai kaip mama, tai jos mėgstamas žodis. O aš ne taip tave įsivaizdavau, tikrovėje tu gražesnė ir labai panaši į motiną, tiesiog *siaubingai* panaši.

– *Iš tiesų*, – apžiūrinėju save veidrodyje.

– *Iš tiesų?* Tikra mamos kopija! – leipsta Vincentas.

Užmiršusi geliančias pėdas sklandau koridoriumi ant pirštų galiukų tiek, kiek matau save veidrodyje. Žaviuosi savo plaukų plazdėjimu, kai užkliūva už blakstienų, jie krenta žemyn. Ar Vincentą tai jaudina kaip mane? Siunčiu jam šypsnį, tačiau jo rimtumas šią akimirką – nesutrikdomas. Atsistoju priešais taisydamasi plaukus, ima juokas. Vincen-

tas pačiumpa mane už klubų, iškelia į viršų ir įremia švariai nuskustą smakrą man į pilvą. Kaip saldu mėgautis suaugusio vyro dėmesiu! Tyrinėju jo akis, negaliu suprasti.

– Paleiskit, sulaužysit gėles.

– Taip taip, gėlės.

Nusileidusi ant žemės atsitraukiu nuo Vincento ir pasitaisau į šoną nusmauktą megztinį. Turiu kažką pasakyti:

– Jūs mylit mano mamą?

– *Jūs!* Sakyk man *tu*. Na, imk gėles – ši puokštė tau, o rausvą atiduok mamai.

– Kokios *žavios*, – sakau apžiūrinėdama puokštes ir staiga susigriebiu pasisavinusi iš Vincento žodį – aš niekuomet nesakydavau *žavu*. Bet koks malonus žodis – jį tardama pasijutau kitokia, nauja ir įdomi pati sau.

– Gal kavos? – jaučiu, kad Vincentas jau nori atsisveikinti.

– Gaila, bet turiu eiti. Perduok mamai linkėjimus ir iki pasimatymo... Beje, būk atsargi su karštais daiktais.

Jis paspaudžia man ranką, nusišypso, ir žaislinės dėžutės dangtelis užsitrenkia. Vėl lieku viena su Keruaku ir gerberomis. Vienas žiedas mamos puokštėje gerokai aplamdytas, turbūt nukentėjo, kai Vincentas kėlė mane ant rankų. Kaip gaila. Teks išmesti ir pamerkti gėles į vieną vazą, kad būtų neporinis skaičius...

Taip susipažinau su motinos meilužiu.

Radusi Vincento gėles, mama daugiau nebepyksta.

– Ir kas jam šovė į galvą?

Ji susiraito ant sofos nenusiavusi sandalų ir bando prisidegti cigaretę. Išsitraukiu iš pirkinių krepšio šviežią, dar šiltą bandelę ir skubu atsikąsti. Mama prašo, kad papasa-

kočiau viską iš pradžių – kaip atidariau Vincentui duris, ką jis šnekėjo ir kokį padarė įspūdį.

– Jis bet kam sugebėtų apsukti galvą. Per daug jau malonus. Aš dar pagalvojau... Mama, tu jį gerai pažįsti?

– Nematei, kur padėjau degtukus?..

Šito ji klausia dažniausiai.

– Jie virtuvėje ant palangės. Žinok, tu irgi stengiesi išsisukti nuo mano klausimo – visai kaip tas tavo Vincentas.

– Nuo kokio klausimo jis išsisukinėjo, jeigu taip? – išsiblaškiusi klausia mama. Vargšė mamytė stebi, kaip melsva ugnelė peršoka į cigaretės galą – taip, lyg tai būtų Vezuvijaus išsiveržimas.

– Norėjau sužinoti, ar jis tave nors truputį myli, – gal ir nenuostabu, kad neatsakė. Žinai, jis moka taip meistriškai nukreipti kalbą... Man būtų ramiau, jeigu žinočiau, ką jis tau jaučia.

Mama apsibarsto pelenais – mano samprotavimai jai sukelia juoką. Turbūt atrodau kvailai. Bet kaip gerai, kad ji niekada neprikaišioja kaip Eglės mama: „Vaikuti, esi nesubrendusi".

– Ką jis dar sakė? – nusiraminusi vėl paklausė ji.

– Labai stebėjosi, kad esu taip panaši į tave. Mes tikrai panašios?..

– Na, – mama prisimerkia ir atidžiai apžiūrinėja mano veidą, – jeigu būčiau tavo metų...

– Tu ir esi beveik mano metų.

– Norėčiau tikėti, kad tai – komplimentas, o ne priekaištas.

– Prisiminiau vieną dalyką... Jis klausė, kas mano *žavioms* kojytėms, įsivaizduok – *žavioms*.

– Ir ką tu atsakei?

– Kad nusiplikiau virdama sriubą.

– Tai tau, – sako mama, – pamelavai.

– O ką turėjau sakyti? Gal tiesą? „Atleiskite, jūs man toks antipatiškas, kad neištvėrusi sušokau ant šukių neapykantos šokį“? Beje, jis ne toks atgrasus, kaip įsivaizdavau. Gali jam perduoti. Tik nesuprantu, ką tavyje randa.

– O ką?.. – mama tiesiog springsta iš juoko. Jai patinka, kai ką nors parodijuoju, net jeigu tas „kas nors“ esu aš pati.

– Jūs – kaip dangus ir žemė! Tavyje visko žymiai daugiau... Tu kaip gilus ežeras, kurį tas žmogėnas tikisi perbristi nesušlapdamas kelių. Perduok, kad nešoktų aukščiau bambos. Tai – vertinga senolių patirtis.

– Tau turbūt sekasi rašyti rašinius, – mama nusibraukia juoko ašaras, – jeigu tik neperskaitei apie tą ežerą kokioj knygoj.

– Knygoj? – vaidinu įsižeidusią. – Mokytoja sako, kad žmonės *mano* knygas skaitys... Beje, užmiršau pasigirti – Vincentas mane nešiojo ant rankų!

– Ant rankų? – surimtėja mama. – Kokia gi proga?

– Aha, dėl tavęs jis savo bicepsų (ar tricepsų) nevargina, ką? O kaip jis žiūrėjo, kaip žiūrėjo, būtumei mačius!

– Gal tau pasirodė.

Prikandu lūpą. Šiandien mudvi per daug plepame, ir šiandien brėkšta keistokas vakaras... tarsi kažką žadėtų.

– Gerai, einu iškrausiu krepšius, – atsipeikėja mama, – o paskui susėsim ir žiūrėsim, kaip gražiai atrodo pilnas šaldytuvas.

– Gavai atlyginimą?

– Ir va tokio didumo premiją, – ištiesia rankas mama.

– Valio! – žinau, kad tokio didumo premijų niekas nedalija, tačiau jeigu jos užtenka šaldytuvui pripildyti, tai jau neblogai.

– Beje, kaip sekėsi ruošti namų darbus? – mama stabteli tarpduryje.

– Nuobodžiai. Bet jau įpratau bendrauti vien su sinusais ir kosinusais, todėl nesijaudink – lėkščių nedaužysiu.

Mama niūniuodama žingsniuoja į virtuvę. Klausausi, kaip viliojamai čeža pirkinių krepšiai. Gretimo namo languose žiebiasi šviesos: artėja valgymo, televizoriaus ir šiltų antklodžių metas.

Štai kodėl ji buvo tokia gera – po vakarienės išdūmė pas Vincentą. Žadėjo grįžti iki vidurnakčio – turbūt labiau bijodama dėl indų. Neketinu jų liesti. Stoviniuoju prie langų ir žvelgiu žemyn – ta praraja tarp namų vadinasi *gatvė*. Mokausi atmintinai Stanevičiaus pasakėčią, nes mokytoja leido suprasti, kad rytoj mane kvies. Versdama puslapį pagalvoju: įdomu, ką veikia Vincento dukra, kai tėvas parsiveda nakčiai mano motiną?

Kokia ji, mano mama, prisijaukinta dovanėlėmis bei magiškais žodeliais? Nepažįstami veidai sužadina joje perdėtą instinktą slėptis – ji kaip žiogas užsimaskuoja žolėje. Paskui atsargiai iškiša vieną akį ir laukia, kas bus. Vincentas žino, kaip prisivilioti žiogelį. Jis nedaro staigių judesių. Jis sudaro įspūdį, kad lauks *amžinai* – koks miglotas ir neįpareigojantis žodis... *Amžinai* net žiogai žolėje nesislepia. Bet iš kur tiek daug apie jį žinau? Ai, tiesiog fantazuoju – klasikų tauškalai tokie nuobodūs, o Stanevičiaus (neužsirūstinkit, genijai ir turgenijai!) – tiesiog nepakeliami...

Kokios mes būtume laimingos, jeigu ne tie svetimi vyrai. Jie įsiveržia į mūsų gyvenimą ir vėl dingsta – šis procesas nevaldomas kaip stichija. Matau, kaip tokie protrūkiai išvargina mamą, bet ji niekada nepasimoko – kiekvieną kartą išeikvoja visą save, o paskui kelias savaites guli kaip lavonas ir neturi jėgų net atsimerkti. Man penkiolika, bet aš žinau, kaip būna: vyrų negalima dažnai keisti, nuo to atsiranda raukšlių.

Toksai Vincentas, ko gero, paženklino daugelio moterų veidus... Ir vis dėlto jis iš tų tipų, kuriems, net kiaurai juos matydamas, jauti kažkokią antgamtišką trauką.

Telefonas! Skambina mama: ar nenuobodžiauju, ar nemirštu iš alkio (tam, kad nemirtum, tereikia praverti šaldytuvo duris), ar žinau, kad netrukus rodys gerą filmą, ar?.. ar?.. ar?.. Jos džiaugsmingo balso fone melancholiškai šnibžda Džo Dasenas. Iš ragelio padvelkia koktus įsimylėjėlių intymumas, nesuprantu, kuo čia dėtos mano ausys, mano juslės? Kodėl turėčiau viso to klausytis?

– Ate, šiandien gali negrįžti. Užtrenksiu duris, – nenorėjau, kad tai nuskambėtų piktai.

Pypt pypt pypt...

Į laiptinę išnešu vazą su Vincento gerberomis – jos neigiamai veikia mano mintis.

Išgirdęs, kad miegu prisikrovusi į lovą krūvą žaislų, Vincentas užsimojo padovanoti pliušinį dramblį. Grįžusi iš mokyklos radau jį prie durų... Ne dramblį, Vincentą (pažadėtąjį dramblį, beje, mačiau kaip savo ausis). Jis žino, kad mama darbe. Sako, kad užbėgo manęs aplankyti, ir ištraukia iš kišenės gundančią šokolado plytą. Pakviečiau užeiti, išviriau kavos ir pagyriau jo apsirengimo stilių... Iš įpročio.

Vincentas iš karto atkuto. Praplepėjome beveik valandą, ir jis turbūt pavėlavo pas dantistą. O man patiko su juo kalbėtis... Jaučiau – dar truputis, ir Vincentas supančios mane gražių frazių voratinkliu, įsidės kišenėn kaip loterijos bilietą. Dabar žinau – tas pats atsitiko ir mamai. Tegu, nesipriešinau, troškau bent akimirką pajusti savęs atsižadėjimo saldumą. Papasakojau Vincentui apie mokyklą – suaugusieji taip mėgsta šią temą. Aišku, kai kurių dalykų ir frazių jis nesuprato, tačiau labai stengėsi, markstėsi, berniokiškai prunkščiojo, aš net pasijutau kalta... Vienas dalykas man ypač patiko: su Vincentu galėjai taukšti, kas užtikš ant seilės, jis nė iš tolo neparodydavo, kad nusišneki. Tiesiog žadino šunišką instinktą būti glostomam.

– Atvažiuokit pas mus į sodą. Mamą jau senokai kalbinu, bet ji vis neprisiruošia. Tu ją paspausk, – sako Vincentas.

– Pamėginsiu.

– Pro mūsų langus teka upelis. Pavasarį atskrenda gulbės. Jos nebijo žmonių, Salomėja maitina iš rankų.

– Kokia Salomėja?.. Nėris?..

– Labai juokinga. Mano dukra.

– Poetiška natūra?..

– Salomėja? Gal ir poetiška. Retkarčiais. Jums nebus sunku suartėti... Ji nemėgsta vienatvės ir greitai prisiriša prie žmonių, daug jiems atleidžia, – aiškina Vincentas. Mane prajuokina vienas žodis.

– *Suartėti?* Po velnių, mums privaloma *suartėti?* O gal leisite palikti keletą metriukų gryno oro?

Vincentas pasižiūri į mane kaip į beviltišką vaiką.

– Atleiskit... Žinoma, stengsiuosi būti padori, sociali ir netgi šypsosiuosi, net žandikaulis traškės. Vežkite mus į sodą!..

Jis juokiasi iš mano spektaklio, krykštauja kuo nuoširdžiausiai. Tokiais momentais jaučiu, kad gyvenu. Man tiesiog liguistai patinka juokinti žmones – turėčiau kuo sudominti psichologus.

– O kaip jūsų Salomėja Nėris sutaria su mano Mamyte Melnikaite? Nesikandžioja?

– Ką tu! Jos puikiausiai draugauja. Jokių problemų, – sako Vincentas.

– Na, tiek to. Problemų turėsite su manimi.

Nėris ir mano mama – draugės?.. Ši žinia nemaloniai nusėdo į paširdžius. Gaila, namuose neliko lėkščių, kurias būtų verta daužyti... Pamatęs, kaip surūgau, Vincentas skuba taisyti padėtį:

– Salomėjai labai trūksta motiniškos globos, tą reikia suprasti. Jos mama mirė prieš vienuolika metų...

– Tai turbūt labai seniai? – kandžiai perklausiu. Nėra man nieko švento...

– Taip, senokai, – rimtai patvirtina Vincentas, – ypač Salomėjai.

– Atleiskit, – pagaliau surimtėju ir aš. – Mes būtinai važiuosime į jūsų sodą.

Ir panašiai. Vincentui išėjus, puodelio dugne, iš kurio jis gėrė kavą, lieka tirščiai. Iš jų galima nuspėti žmogaus likimą. Tik man jie nieko nepasakoja, nieko neišduoda, išskyrus tai, ką ir pati žinau: nuo šiol jis susietas su mūsų namais. Nes kiekvienas naujas žmogus palieka mūsų daiktuose kažkokį ženklą, ir namai tampa kitokie, – pilnesni...

Salomėja visai ne tokia, kokią įsivaizdavau. Nepanaši į poetę, greičiau – į mūzą. Įdegusi saulėje, rusva kaip riešu-

tas, visa galva už mane aukštesnė ir plaikstosi ilgais šviesiais plaukais. Dėl savo ūgio ir kaip sparnai plevėsuojančių plaukų ji primena vėjo malūnėlį – baisu prieiti per daug arti, kad nenuneštų nuo jos sklindantys vėjo gūsiai. Netrukus pastebėjau, kad, nuolat visus pertraukinėdama, skubėdama kažką pasakyti ir trikdydama pašnekovus netikėtu, nepaaiškinamu juoku, ji užsigriebia sau per daug erdvės, per daug dėmesio ir – per daug simpatijų. Tuo ji nepaprastai panaši į savo tėvą – erzina ir tuo pat metu kelia nepaaiškinamą susižavėjimą. Jos judesiai ir kalbėjimo maniera stebuklingai peršoko į mano kūną, net mama pastebėjo. Toks beždžioniavimas, o ypač tai, kad jį kažkas pastebėjo, mane baisiai žemino, tačiau aš buvau bejėgė. Susižavėjęs sparnaplauke Salomėja, mano kūnas ėmė krėsti kvailystes, jaučiausi kaip užstrigusi plokštelė.

Tokia ji atrodė iš pirmo žvilgsnio.

Vincentas mudvi su mama pakvietė į svečius, ir aš tiesiog iš smalsumo sutikau palaikyti jai kompaniją. Jų trijų kambarių butas naujame rajone prikimštas senienų. Vincentas ypač didžiuojasi aštuonioliktojo amžiaus arbatiniu staliuku, prie kurio neva spontaniškai susodino mus gerti kavos su konjakėliu. Gerą pusvalandį pasakojo apie šį stalelį, ir jei būčiau pavėlavusi į jo jausmingo monologo pradžią, būčiau pagalvojusi, kad jis šneka apie mylimą giminaitį. Salomėjos akys skleidė geltoną šviesą, nuo konjako mano skruostai užkaito ir tarsi išsipūtė. Dar nebuvome ištarusios nė vieno reikšmingo žodžio, tiesiog tyrinėjome viena kitą iš tolo. Ieškodama Salomėjos trūkumų, aptikau vieną ypač keistą ypatybę – jos akys iš tiesų buvo geltonos, rainos kaip bičių pilveliai... Kai mažais gurkšneliais išsiur-

bę kavą su konjakėliu perėjome prie gryno konjako, Vincentas reikšmingai sužiuro į dukterį.

– Nori apžiūrėti mano kambarį? – paklausė Salomėja, tarsi ši mintis jai būtų ką tik šovusi į galvą.

– Noriu.

Aš jai pavydėjau kambario, pavydėjau tėvo ir natūraliai geltonų plaukų. Tiesa, jos kambarys buvo mažiausias bute, bet ir jaukiausias. Jame tvyrojo jaudinantis moteriškų kvepalų aromatas ir skraidė dvi spalvotos papūgėlės. Salomėja elgėsi labai natūraliai, gal net per daug familiariai kaip iš pirmo karto. Atrodė, kad ji pratusi daryti viską geriau už kitus. Mane tai erzino, trikdė ir provokavo įgelti.

Salomėja susirangė ant savo lovos, aš – šalia jos.

– Pasislink arčiau, čia daug vietos, – pasiūlė ji. Tačiau aš nesiruošiau per daug *suartėti*.

– Kaip tau patinka mano sandėliukas? – klausia Salomėja.

– Nieko.

– Man tai čia per maža vietos... Aš mėgstu erdvius kambarius, galėčiau gyventi Luvre.

– Na, Luvre bet kas galėtų gyventi, jei tik būtų galimybė...

Patylime. Nemanau, kad patinku Salomėjai. Greičiau erzinu, kaip ir ji mane. Bet ji, vargšė, vis dar stengiasi rasti bendrą kalbą.

– Žinai, mums reiktų daugiau viena kitai pasipasakoti. Šiaip ar taip, tėtis rimtai susidomėjęs tavo mama, o tai reiškia, kad ir mes turime viena kita domėtis, – sako ji.

– Tiesiog *prisiversti*, ar ne?

– Kokia tu juokinga! Aš to nesakiau.

– Bet pagalvojai. Suprantu, kad esu tau antipatiška... Tu man... hm... irgi ne prie širdies... Tai gal ir baikim šį pokalbį.

Salomėja juokiasi, jai iš tiesų linksma. Jeigu dar atsimenate mano liguistą pomėgį... suprantate, kaip man tai patinka.

Šitaip tarp mūsų ištirpo ledai – per juoką. Kaip blogame filme. Turiu galvoje tokį filmą, kurį iki galo žiūri tik iš nuostabos, kad jis toks blogas...

Tada prasidėjo šnekos. Salomėja trumpai papasakojo apie save:

– Man beveik šešiolika, groju smuiku, kai užplaukia, paišau visokias kvailystes. Nekenčiu mokyklos. Kai užknisa, išeinu iš pamokų ir iki pamišimo plaukioju baseine. Tai ramina, pastebėjai?.. Dabar skaitau Hemingvėjų. „Fiestą". O tu?

– Aš kaifuoju nuo Kamiu, – pareiškiu išlaikiusi intelektualią pauzę.

– Kamiu?.. Ką parašė Kamiu?.. „Sizifo mitą"?

Valandėlę jos žvilgsnis nejskaitomas, turbūt svarsto, ar mudviejų intelektualiniai mainai tikrai lygūs.

Nežinau, ką jis parašė, bet dėl viso pikto linkteliu galvą. Atrodo, Salomėjai tai padarė įspūdį. Jau žinau, ką veiksiu rytoj po pamokų: ogi iškasiu tą „Sizifo mitą" nors iš po žemių ir perskaitysiu kaip Bibliją.

– Na, papasakok apie save, – sako Salomėja.

– Kad nėra ko pasakoti, – bijau ją nuvilti.

– Bet aš papasakojau, tai kodėl tu negali?

– Vis tiek nieko apie tave nežinau. Tu maivaisi.

– Iš tikrųjų, bet ir tau niekas nedraudžia, – neįsižeidžia Salomėja.

– Aš – namas be langų, – pati šaipausi iš savo žodžių.

Į duris pasibeldžia, tai – Vincentas.

– Pasiruošusios staigmenai? – klausia jis.

Staigmena – klasikinės muzikos koncertas Filharmonijoje. Man ji greičiau nemaloni, nes, gėda prisipažinti, tokioje vietoje neteko lankytis.

Čia balta, erdvu, didžiuliai veidrodžiai atspindi mano rausvą sutrikimą, kuris švyti žmonių minioje kaip rugiagėlė. Salomėja čia jaučiasi kaip namie, ji nardo marmuro ir veidrodžių fone kaip undinėlė. Mama įsikimba Vincentui į parankę ir jaučiasi saugi. Nepatikliai dairausi aplinkui – žmonės neką skiriasi nuo veidrodinių atspindžių, ir man, trumparegei, baisu supainioti veidrodį su durimis į kitą patalpą.

Nusileidžiame į erdvų damų tualetą, Salomėja išsišukuoja savo auksinius plaukus ir pasiūlo šukas man. Nuo šito intymaus gesto mano oda keistai pašiurpsta.

– Ar šita suknelė ne per daug aptempia užpakalį? – mama nepatikliai tyrinėja save veidrodyje.

Ji vilki stilingą vyšnių spalvos suknelę.

– Tai seksualu! – sako Salomėja.

Matau, kaip mama nori tuo patikėti.

Salomėja nuleidžia smakrą ant jos peties ir padrąsinamai šypsosi mamos atspindžiui. Į mane jos nekreipia nė mažiausio dėmesio... nekenčiu abiejų.

Mūsų vietos – parterio centre. Įsitaisau tarp mamos ir Salomėjos, tačiau kai šalia Vincentas, ji domisi tik juo. Salomėja kužda:

– Aš tau pavydžiu. Tavo mama tiesiog nuostabi.

Iš kur ji gali žinoti, kad dažnai mama elgiasi taip, lyg jai pačiai trūktų mamos, ir tada mums būna žvėriškai sunku?

– Manoji tai Italijoj... – reikšmingai sako Salomėja.

Atsimenu, ką man pasakojo Vincentas, ir rimtu veidu

nusiteikiu išklausyti pasaką apie Italijoj gyvenančią mamą. Tačiau Salomėja nė neketino meluoti:

– Gaila, nematei, kokią gražią turėjau mamą... Kai ji mirė, tėtis pasakė, kad mamytė išvyko į Italiją pirkti man raudonų batukų – aš apie tokius svajojau. Iš pradžių mamos nesiilgėjau, labiau laukiau batelių. O paskui ir juos užmiršau, kad tik mama greičiau grįžtų! Buvo labai sunku.

– Užjaučiu.

Man gėda, kad vos prieš kelias minutes jos nekenčiau. Gėda ir liūdna, kad esu tokia beviltiška infantilė.

Scenoje pasirodė pianistas, ir salė ėmė svetingai ploti. Pasilenkęs, kad matytų mudvi su Salomėja, Vincentas sušnibždėjo: „Kylanti žvaigždė iš Izraelio“, o netrukus – „Visai jaunas, dvidešimt trejų“. Aš jam būčiau davus trisdešimt. Nejaugi muzika šitaip sendina? Be to, su fraku jis atrodė kaip vabalas, ir ši asociacija mane prajuokino.

– Būk gera, nedaryk man gėdos, – sušnibždėjo mama.

Kylanti Izraelio žvaigždė nutūpė prie atlapoto fortepijono, valandėlei užmerkė melancholiškas akis, ir tada prasidėjo...

Audringi muzikos verpetai iškėlė mane virš vėjo šiaušiamo kraštovaizdžio: tartum kinietiški skėčiai šiltame vėjyje sukosi žydintys medžiai, jų skambantys žiedai glostė mano odą, uždengė akis. Kažkur už kalvų alsavo jūra, pilna spindinčių jūros arkliukų ir žvaigždžių, kažkur kaupėsi lietus ir žaibavo, o tolimu keliu, nešdamas lemtingą žinią, skriejo vežimas su arkliais... Toje siautulingoje jausmų stichijoje mane pasiekė Salomėjos šnibždesys: Debiusi, Debiusi, Debiusi... Tai – mylimojo vardas... Jo meilės prisipažinimas skrieja per saulės įkaitintas lygumas, pralenkia apsiputojusius ark-

lius ir išdaužęs langą nukrenta prie nėriniuotos Damos suknelės krašto... Atsimerkiu. Pianisto pirštai vos liečia klavišus, tai mėnesiena pamažu užlieja sodą metaliniu spindesiu... Jo pirštai stebuklingi, niekas dar nelietė manęs taip švelniai ir aistringai, mano oda įsielektrina ir tyliai dainuoja, ne, šnibžda, kūkčioja, springsta... Sukniumbu žolėje, klausausi melodingo jo pirštų šokio ant mano odos, tirpstu, plaukiu į šiltą, banguojančią šviesą...

– Tau negera?..

Kažkas mane purto, į akis skaudžiai plyksteli šviesa. Mama tapšnoja man per skruostus ir kažko klausinėja. Į mus žiūri.

– Buvai apalpusi, – šnibžda Salomėja.

Taip aš susipažinau su Debiusi.

Baigėsi mokslo metai. Prisiderinusi prie Vincento, mama gavo dvi savaites atostogų. Oras toks tvankus, kad laikas, atrodo, stovi vietoje. Lipni amžinybė... Jau trys dienos ilsimės Vincento sode – jeigu tai galima pavadinti poilsiu. Aš įklimpus iki ausų. Atrodo, įsimylėjau... merginą. Turbūt esu beviltiškai nenormali, bet jau niekuo nesistebiu. Tik nežinau, ką daryti. Salomėja visada čia pat, mudvi miegame viename kambaryje, skaitome tą pačią knygą ir dalijamės drabužiais, nors man jos suknelės kiek per laisvos... Vakare, išsitiesusi savo lovoje (aš mėgstu miegoti ant pilvo, sunėrusi rankas po savimi), uodžiu nuo savęs sklindantį Salomėjos kvapą, – jos drabužiai prisigėrę sunkaus ENVY aromato. Ant mano odos jis pasaldėja – turbūt todėl, kad esu įsimylėjusi...

Mudvi daugiau šnekamės, negu ką nors veikiam, ir aš

vaikštau apsalusi, mieguista, išsekinta nuolatinio jaudulio. Dideliais gurkšniais skubu gerti kartu leidžiamas akimirkas. Viskas, ką ji sako, daro, kaip juda ir juokiasi, man įdomu ir atrodo nepakartojama.

Kaitra, rodos, niekada nesibaigs, pagaliau man tai pradeda patikti. Per pusryčius nusprendžiame, ką veiksime šiandien, – tai Vincento įvesta tvarka. Tuo požiūriu jiedu su mama tikros priešingybės: jis visada atsimena, kur padėjo degtukus, ir niekada nevėluoja dėl to, kad pusvalandį ieškojo kažkur užkritusių buto raktų. Galbūt tai profesinis bruožas, – atsitiktinai sužinojau, kad Vincentas – matematikas! Jis dėsto matematiką aukštojoje mokykloje. Matematikai man primena ufonautus, aš jų nesuprantu ir todėl privengiu. Tačiau Vincentas nė iš tolo neprimena žmogaus, kuris meldžiasi formulei. Jis per daug žaismingas, per daug laisvas... Jo dėmesys saldus kaip medus, ir kai nebūnu pavargusi nuo meilės Salomėjai, o Vincentas nutolsta nuo mamos per kelis žingsnius, mėgstu juo pasimėgauti.

Taigi po pusryčių jau žinome, ką veiksime toliau. Žinoma, per tokius karščius daugiausia mirkstame ežere. Pusvalandis kelio per raudonuojančią nuo žemuogių giraitę: proskynoje ganosi avys žioplais snukučiais, o kaštonai ir ąžuolai – nuščiuvę ir lipnūs, kaip mano ištuštėjęs nuo aistros vidus. Blyksteli ežeras. Salomėja atlošia galvą ir užsimerkia. Jos oda nubarstyta auksinėmis dulkėmis – nuo saulės ant jos išryškėjo strazdanėlės. Kiekvieną vakarą, atsistojusi priešais veidrodį, Salomėja jas keikia, o man jos atrodo nuostabios, kaip ir viskas, kas įspausta ant jos odos.

Rankšluosčius bei drabužius paliekame žolėje. Salomėja susuka plaukus į kamuolį ir susega viršugalvyje. Šitos aki-

mirkos laukiu ir bijau: mudvi maudomės nuogos, nes maudymosi kostiumėlis, anot jos, – pasenusi devynioliktojo amžiaus išmonė. Negaliu su tuo nesutikti! Kitame krante turškiasi vaikų būrelis ir šuo, tačiau jie per toli, kad matytų, kai ji per galvą nusitraukia suknelę, kokia akinama šviesa plyksteli gintarinės ir nuo prakaito lipnios kaip medaus koriai Salomėjos krūtys. Jie negali matyti, kaip iškaistu, kai ji nusitraukia nuo šlaunų baltą kelnaičių juostelę ir nuspiria žolėn, lyg strėles nukreipusi į mane krūtis. Atrodo, kad nė pati Salomėja to nepastebi.

Vandens vėsa nebaugina, ji neskaudi. Salomėja juokiasi, nes paslydusi kaip akmuo pliūkšteliu į ežerą ir aptaškau ją nuo galvos iki kojų.

Plūduriuojame ežero viduryje ir šnekamės. Aš labiau į ją žiūriu, negu stengiuosi suprasti. Ji guli ant nugaros, susikaupusi ir lanksti. Mūsų rankos netyčia susitinka po vandeniu, Salomėja vangiai šypteli ir sužiūra į mane nutilus vidury sakinio – jos lūpos pamėlo kaip lubinai... Nespėju suvokti, ką darau, tiesiog priglaudžiu savo lūpas prie josios lubinų mėlynumo ir gurkšteliu jų vėsos.

Mudvi neprisimename to keisto pabučiavimo nei vakar, nei šiandien. Atrodo, Salomėja ir pamiršo. Man irgi patogu galvoti, kad jo nebuvo, kitaip tiesiog sudegčiau iš gėdos.

Mūsų kambarys – antrame aukšte, šalia didžiojo kambario su židiniu. Mamą Vincentas pasigrobė į savo miegamąjį pirmame aukšte, kuriame tvyro jūros prieblanda, nes akvamarino spalvos užuolaidos neatitraukiamos net dieną. Vakarais, kai jiedu užsidaro miegamajame, aš tiesiog negaliu pro jį ramiai praeiti. Mudvi su Salomėja pasileidžiame „Nirvaną“, išjungiame šviesą ir paslapčiom pešame dūmą prie

atviro lango. Kartais man atrodo, kad ji nutuokia, kas su manimi darosi. Tik neišsiduoda.

Kai atsigulame, – aš miegu ant kušetės, o Salomėja – sudedamoje lovelėje, – man atrodo, kad ji nori kažko paklausti. Nurimstu tik tada, kai ji užmiega vidury sakinio – ši jos savybė mane nepaprastai žavi. Atsikeliu išjungti muzikos ir valandėlę klausausi tamsoje boluojančios Salomėjos kvėpavimo, paskui mano klausa dar paaštrėja – vaidenasi, kad girdžiu mamą ir Vincentą. Šitie vidurnakčio garsai man baisiausi. Prieinu prie atviro lango ir maldauju tyro upelio čiurlenimo uždengti man ausis. Klausydama jo esu švari. Tokią skaidrią nakties valandą mano vaizduotėje išsiskleidžia meilės laiškas...

„Salomėja, Salomėja, kiekvienas mano veiksmas prasideda tavimi. Kiekviena kelionė į sapną jau persmelkta vilties apie rytdieną – tu būsi šalia, kai nubusiu... Iš pradžių tik fantazuodavau, kad taip gali nutikti. Tai buvo per daug įžūlus žaidimas, nuo jo tiesiog užgniaužDavo kvapą. Dabar suprantu, kad nereikėjo. Dabar, Salomėja, kai man skauda be tavęs, per vėlu gailėtis... kad neturiu nė vienos minties, kuri nebūtų apie tave.

Salomėja, rusvoji ir geltonoji, noriu būti kaip tu, vilkėti tavo senas sukneles, daryti viską, kad tau patikčiau... Leisk man degti tylia meile, juk ji neįpareigoja, prašau tik vieno – žinok tai. Žinok ir tylėk."

Laiškas po laiško...

„Salomėja, nėra nieko baisesnio už tavo panieką. Vien todėl negaliu išsiduoti. Tu pradėsi mane niekinti, gal net bjaurėtis... Nežinau, kas man pasidarė. Jeigu esu nenormali, dar nereiškia, kad nenusipelniau meilės ir dėmesio. Tu –

stipri, aš – silpna. Tai jausdama vis dažniau pradedi su manimi nesiskaityti. Užgaulioji, tarsi kažką nujaustum ir norėtum mane išbandyti... Aš nebijau. Mylintis žmogus neįžeidus. Tu juokiesi, kad mėgdžioju tavo eiseną... Nieko negaliu su savimi padaryti, tai kaip liga. Per ilgai ir per daug iš arti tave stebiu. Pagaliau tavo šokčiojanti eisena mano kūnui nors nelabai tinka, bet yra maloni...“

„Dažnai užmiegi pirma, ir aš klausausi tavo kvėpavimo. Kaip keista – mudviejų protus skiria tik metras tamsios erdvės, o jie – visiškai svetimi. Manasis tiesiog dūzgia iš įtampos, ištroškęs mąstyti apie tave, – tai beveik fizinis pojūtis. O tavo galvoje – miego tamsa. Jokių kanalų tarp mudviejų. Nesuprantu, kodėl šita karštinė neperšoka į tave... Kaip tu gali apie tai nežinoti, nejausti? Manau, kad neištversiu. Vieną kartą surinksiu laiškus į krūvą ir parodysiu tau. Ar išsigąsi, Salomėja? Ar juoksiesi?..“

Mama padarė gerą darbą – išskalbė patalynę. Grįždama nuo ežero matau kieme padžiautus baltus stačiakampius. Vincentas turbūt išvažiavo į miestą, reikalų jam atsiranda net per atostogas, todėl mama sėdi prie upelio su smilga tarp dantų ir kažką mąsto. Atrodo, ji nežino, ką veikti su iš dangaus nukritusia vienatvės valanda. Pamoju jai iš tolo, kedendama šlapius po maudynių plaukus.

– Jau? – mama valandėlei išsitraukia iš burnos smilgą. – O Salomėja?..

– Aptiko žemuogių pievelę ir atsiliko, o aš jau, žiūrėk, kiek turiu...

Išberiu uogas mamai į delną.

– Vanduo šiltas?

– Kaip arbata. Gaila, kad nėjai.

– Oi, kaip įdegei nugarą! Verksi. Reikės ištrinti rūgpieniu.

Dabar tinkamas laikas viską jai iškloti. Jeigu dar tylėsiu, atsitiks kažkas baisaus. Tegu veža pas gydytojus, tegu išrašo vaistų, kad tik nereikėtų daugiau slėpti savo nenormalumo!

– Tau čia patinka? – klausia mama.

– Na... bijau, kad per daug... O tau?

– Ir man.

– Mama... Tu myli Salomėją?

– Atrodo, taip. Nors ji ir mėgsta pašokdinti savo tėvą.

– Žinai, ir aš...

Ji nepajunta užuominos, turbūt per daug susirūpinusi savimi. Kai Vincentas nuo jos bent kiek atsitraukia, jos mintys lekia iš paskos kaip šuo. Na štai, pavėlavau – tarp medžių plyksteli šviesūs Salomėjos plaukai. Ji perbrenda upelį ir, verdama ant smilgos žemuoges, atsisėda tarp mūsų.

– Apie ką šnekate? – klausia uždususi.

– Apie mus, apie viską, – šypsosi mama.

– Žiūrėkit, kokios didelės žemuogės, – rodo Salomėja, jos šilta krūtis prisiglaudžia prie manosios, – negaliu praeiti neprisirinkus.

Į kiemą įsuka ryškiai geltonas Vincento fordas, Salomėja pašoka ir bėga jo pasitikti šaukdama:

– Tėti, ar nepamiršai ledų?!

– Vargšelis, per tokį karštį, – švelniai sako mama.

Temsta, dangus lyg palieta akvarelė artėja prie medžių. Vakarieniavome kieme po kaštonu. Dar truputis, ir būčiau tiesiog numirus: Salomėja gaudė mano žvilgsnį, ji elgėsi labai keistai. Nuojauta kuždėjo, kad čia kalti ne vietoje padė-

ti laiškai... Nežinojau – džiaugtis ar verkti. Po vakarienės mama su Vincentu paliko mudvi nurinkti stalo, tai nauja Vincento išmonė: jiedu paruošia vakarienę, o mes sutvarkome indus. Likusios vienos tylime. Salomėjos žvilgsnis skvarbus ir kiek dvejojantis.

– Radau labai keistus laiškus, – sako ji. – Girdi?..

– Dabar viską žinai...

– Tai... kažkoks žaidimas?

– Ne, tai – tiesa.

Sunku patikėti, kiek pastangų reikia kai kuriems žodžiams ištarti. Bijau į Salomėją net pažiūrėti, o ji tyli tyli tyli...

– Dabar aš tau bjauri.

– Visai ne, – tyliai sako ji, – tu labai gražiai rašai.

Negali būti, kad ji tai sako! Nedrąsiai pakeliu akis – jos veidas, apsuptas prieblandoje švytinčių plaukų aureole, švelnus ir klausiantis...

– Aš kažką įtariau. Tavo žvilgsnis... Ir tada, kai maudėmės...

– Tylėk! Man gėda... – jaučiu, kaip išdavikiškai užkaista skruostai.

Negaliu į ją žiūrėti, man baisu, kokia ji prieinama... Dabar žinau. Dabar aš stipresnė, viskas priklauso nuo manęs, meilė iš tiesų panaši į kovą. Ji paliečia mano plaukus, glosto kaklą... Jos ranka klausia ir kviečia.

– Klausyk, – sako Salomėja, – pakartok, ką rašei laiškuose. Parašyti žodžiai kažkokie... netikri. Aš noriu išgirsti, kaip tu juos sakai.

Ir aš pasakau, – klausausi savo balso ir stebiuosi, kad jis toks savarankiškas, tarsi būtų ne mano:

– Aš įklimpau iki ausų, įsimylėjau Salomėją, išėjau iš pro-

to. Ji liečia mane, o aš noriu liesti ją, liesti daugiau, liesti visur, smarkiai, giliai, taip, kad skaudėtų ir norėtųsi mirti... Ką daryti?..

Tarpdury blyksteli oranžinis taškelis, – tai Vincentas prisidegė cigaretę. Ar seniai jis čia stovi? Tamsoje jo siluetas atrodo grėsmingas ir įdėmus. Salomėja irgi pamato.

– Žinai ką? – sušnibžda ji kažkur man į plaukus. – Eikim į lovą.

Sustingstame tamsiame kambaryje viena priešais kitą ir bijome pajudėti. Ji taip arti, kad mūsų plaukai – jos šviesūs, mano tamsūs – susilieja į vieną vainiką, o įsielektrinę nosies galiukai artėja vienas prie kito kaip geležis prie magneto. Jos marškinėlių sagutė išslydusi iš kilpos, man tiesiog skauda... Salomėja virpančia ranka prisidega iš tėvo nukniauktą cigaretę. Suimu jos riešą, pasuku į save ir įtraukiu graužiantį dūmą. Ji padaro tą patį. Filtras drėgnas nuo mudviejų seilių – tai kaip netiesioginis pabučiavimas. Neatlaikiusios įtampos susipešame dėl cigaretės: kuri pirma įtrauks dūmą... Salomėjos lūpos užgniaužia mano juoką, ir aš pasiduodu, mūsų burnoje tvyro kartus tabako aromatas.

– Nusirenkim, – kužda Salomėja.

Nusiplėšiame marškinėlius ir šortus, drabužiai stringa, tarsi norėtų mus sustabdyti. Jeigu liksiu gyva po to, kai Salomėjos oda užantspauduos manąją, būtinai parašysiu eilėraštį... Apie tai, kaip tamsoje susitikę pasisveikina mūsų krūtų speneliai, kaip išsitiesusios lovoje mudvi stipriai apsikabiname ir tylime, klausydamos viena kitos... Salomėja pilna garsų, atrodo, girdžiu, kaip teka jos kraujas. Aš kvėpuoju kaip ji, ir mano širdis prisiderina prie jos širdies rit-

mo. Gulime šitaip ilgai ilgai, pusiau alpėdamos, pusiau snūduriuodamos – šviesi nakties sala... Kaip tada, kai mėnesienos užlietame sode mane aplankė Debiusi.

Taip aš sužinojau, kaip rimtai jaunos mergaitės žaidžia meilę.

Pabudau nuo lietaus barbenimo ir dar neatplėšus akių pajutau, kokia apsiniaukus diena. Neskubėjau atsimerkti, bijojau pamatyti tai, kas priklausė vakardienos tamsai. Gulėjau viena. Nepajutau, kada Salomėja pasitraukė.

Tuščia sudedamoji lovelė prie lango panaši į piktdžiugišką vabzdį, kuris stebi mano reakciją. Salomėja atsikėlė? Negaliu suprasti.

Užsimetu marškinius ir kyšteliu galvą į didįjį kambarį. Ant sofos dūmų debesy drybso Vincentas, šlama laikraščio puslapiai, o peleninė – pilna nuorūkų.

– Nesveika tiek rūkyti iš pat ryto, – krenkšteliu aš.

Vincentas pakelia į mane akis, – virš laikraščio matau tik jas.

– Kas?.. – nesuprantu jo žvilgsnio. – Kur mama ir Salomėja?

– Išvažiavo apsipirkti.

– O manęs kodėl nepažadino?

– Labai saldžiai miegojai.

– Galėjo ir pažadinti.

Vincentas sulanksto laikraštį ir prisidega naują cigaretę.

– Eikš, – sako jis. – Mums reikia pašnekėti.

Prieinu ir atsistoju rankas sukryžiavusi ant krūtinės. Atrodo, kraujo pritvinkę mano skruostai tuojau sprogs.

– Sėskis, – parodo Vincentas.

Įsitaisau ant sofos per tokį atstumą, kad būtų lengviau

nuslėpti mintis. Vincentas tyrinėja savo pirštų galus, o tai reiškia, kad ieško žodžių. Pradedu jį pažinti...

Staiga jis klausia:

– Kas vyksta tarp tavęs ir Salomėjos?

– Nieko.

Žinojau, kad taip bus!

– Manai, aš aklas? Ar kvailas?

Tikrai nežinau, ką atsakyti. Mane sugavo. Aš tokia sutrikus, kad į galvą nešauna nė viena mintis.

– Turbūt žinai, kaip vadinasi tas iškrypimas... Kai moteris geidžia moters?

– Aš ne iškrypėlė.

– Tai ir norėčiau išsiaiškinti, – ramiai sako Vincentas.

– Salomėja išplepėjo?

– Ji turėjo ką išplepėti?.. – Vincento žvilgsnis tiesiog gręžia mane kiaurai.

Vadinasi, ji nieko nesakė, pati išsidaviau. Nežinau, kas su manimi darosi, puolu į ašaras ir negaliu liautis.

– Mažute, – Vincentas sušvelnėja, jis geras ir nori man padėti. – Pasišnekėkim atvirai, tik nusišluostyk tas ašaras... Seniai pastebi šį... keistumą?

– Nežinau. Neprisimenu... Gal ir ne.

– O prieš Salomėją?

– Ne ne, man tai pirmą kartą...

– Ką jūs darėte?

– Nieko... Nieko nebuvo. Tikrai.

Vincentas žvelgia man į akis norėdamas patikėti.

– Aš tikiu tavim, – sako jis dvejodamas.

Dėl viso pikto išplečiu akis, kad atrodyčiau dar nuoširdesnė.

– O vaikinai? – klausia Vincentas.

– Vaikinai? Žinoma, aš gi ne vakar gimus... Prieš mėnesį dulkinausi su vienu šokėju... Šiaip, atsitiktinė pažintis. Norėjau išbandyti.

Man taip būna – pradedu meluoti ir netrukus jau pati tikiu, kad tai – tiesa.

– Ir kaip? Nusivylei?

– Kaip čia pasakius... Tikėjausi kažko daugiau.

– Pirmas kartas turi būti su tuo, kurį myli... Arba su prityrusiu, kuris žino, ką daro, – sako Vincentas. Mano oda pašiurpsta.

– Žinau, visi taip sako.

– Nes tai – tiesa, – Vincentas žiūri man į akis. – Žinai, ką padarysim? Išvešiu Salomėją į kaimą pas tetą. O tu viską ramiai apmąstysi. Tavo amžiuje keisti potraukiai atsiranda ir greitai išnyksta. Tai normalu. Tiesiog nereikia pačiai to skatinti, supranti?

– Suprantu.

– Šaunuolė. Tu protinga mergaitė, tikiu, kad susitvarkysi, – maloniai sako Vincentas. Jis toks geras ir stiprus, kad noriu prie jo prisiglausti ir viską užmiršti.

– Tik nesakykit nieko mamai... Ji nesupras.

– Ne. Jeigu pažadi nebemylėti moterų, – juokauja Vincentas, duobutės jo dvi dienas neskustuose skruostuose tiesiog švyti.

Pro langą matau, kaip už gyvatvorės sušmėžuoja geltonas fordas: Salomėja dar neturi vairuotojo pažymėjimo, tačiau jai leidžiama vairuoti tėvo automobilį. Vincentas ją lepina. Na, dabar ir mudu turėsime paslaptį.

Salomėja manęs vengia, bijo net žiūrėti mano pusėn. Ji visai kitokia, negu buvo naktį, – svetima ir šalta. Vincentas elgiasi lyg niekur nieko, tačiau žinau, kad seka kiekvieną mano žingsnį. Per pietus jis klausia:

– Salomėja, atsimeni tetą Ritą?

Salomėja padeda šakutę ir kuo ramiausiai atsako:

– Nori, kad ją aplankyčiau?

– Pati supranti... Kaime vienai sunku. Pagaliau pati jai žadėjai.

– Atsimenu, – sausai atšauna Salomėja.

– Gal aplankykime ją visi? – įsiterpia mama.

– Teta Rita truputį keistoka, nelabai mėgsta svečius.

– Ji nieko nemėgsta, – paniekinamai sako Salomėja.

Tokia ji man baisi, noriu užsimerkti ir atsidurti kur nors kitur, – tarsi jos panieka būtų nukreipta į mane.

– Ji pasiilgsta tik Salomėjos, – pildamas ant bulvių padažą sako Vincentas, – ar ne?

– Sunku pasakyti. Ji rašo tokius šlykščiai sentimentalius laiškus... su klaidom... tiesiog baisu, – vaiposi Salomėja.

Aš to neištversiu. Skruostai taip iškaista, kad net akyse raudona.

– Tetutė ne visai sveika... Salomėjos mama buvo jos sesuo. Po avarijos... suprantat. Kartais palaiko Salomėją jos mama, – paaiškina Vincentas.

Mama linguoja galvą, – kokia graudi istorija. Ji gali pravirkti dėl tokių niekų. Man dėl jos gėda... Vincentas atsipjauna karbonado ir lėtai kramto, jo akys giedros kaip kūdikio. Teisus ir nesutrikdomas Vincentas. Staiga jis kažką atsimena:

– Taip, Salomėja... Vakare gali susikrauti daiktus, rytoj iš pat ryto išvažiuojam. Po pietų turiu būti mieste.

Jis galantiškai žvilgteli į mamą, laukdamas jos sutikimo.

– Kiek užtruksi? – mama su viskuo sutinka, ji tik nori žinoti, kiek vienatvės valandų teks iškęsti.

– Grįšiu vakarop. Pažadu... Salomėja, tu mane supratai?

– Supratau, ne durna, – Salomėja sugniaužia šakutę ir nudūrusi akis kemša karbonadą su bulvėmis. Negirdėjau, kad Vincentas taip griežtai su ja kalbėtų. Valandėlę dingteli, kad jie abu kitokie, negu atrodo. Mano vargšė mamytė vienintelė tiki tuo, ką mato ir girdi, todėl turbūt vienintelė pastebi, kad kepsnys tiesiog burnoje tirpsta:

– Mėsytė pasakiškai apskrudus!

Padėkojusi už pietus užsidarau vonioje ir viską išvemiu.

Nors visą dieną pliaupia lietus, oras nė kiek neatvėso. Tylomis išplovusios lėkštes pakylame į savo kambarį, čia galėsime ramiai pasišnekėti. Bet Salomėja elgiasi taip, lyg manęs nė nebūtų. Ji įjungia muziką, išsitraukia iš spintos kuprinę ir kemša į ją kamuoliais susuktus drabužius.

– Kas atsitiko?..

– Klausk mano tėvo, – atšauna Salomėja.

– Turi cigaretę?

– Eik šikt! Reikėjo daugiau sekioti man iš paskos, kad visas pasaulis sužinotų, jog esi lesbietė.

Ji iš pykčio visa išraudus, o rankos tiesiog laksto nuo spintos prie kuprinės, nespėdamos lankstyti drabužių. Sugaunu plevėsuojančius ore marškinėlius, Salomėja įnirtus griebia juos man iš rankų, pasigirsta plyštančios medvilnės garsas.

– Atiduok, lesbe! Pirksi naują! – klykia Salomėja.

Nekenčiu jos balso, nekenčiu jos raudono, pykčio iškreipto veido, jis panašus į Alisą kreivų veidrodžių karalystėje...

O užvis labiausiai nekenčiu jos žodžių. Sušeriu per trūkčiojančią iš įtūžio Salomėjos burną, per tuos jos žodžius, prižadinusius mano burnoje kraujo skonį.

– Ji dar mušis!.. Kekšė!

Salomėja skaudžiai įsikimba man į plaukus ir urzgia kaip tigrė, bet aš nenusileidžiu: vienu delnu sugriebiu jos plaukų kuokštą, kitu užčiaupiu burną ir priremiu prie spintos durų.

– Kas įsiprašė į mano lovą? Kviečiau?.. Tai kuri didesnė kekšė? Tu ar aš?.. Dar cyptelsi, smegenis ištaškysiu! – šnypščiu jai į veidą. – Supratai?.. supratai?.. supratai?..

Net tada, kai paleidžiu, Salomėja stovi prisiplojusi prie spintos ir žiopčioja, – ant smakro liko raudonos dėmės nuo mano gniaužtų. Man jos gaila, ypač dėl tų dėmių, tačiau negaliu išsiduoti. Ji mane išdavė, apmovė, prispjaudė nuodų į mano kraują. Ji žaidė su manimi iš smalsumo, turbūt sėmėsi „egzotiškos patirties", kad turėtų ką papasakoti vakarėliuose. Ji iškrypusi labiau už mane. Išrėžiu viską, ką galvoju. Žodžiai stringa, bet su kiekvienu vis lengviau. Dabar aš stipri, o ji silpna.

Aš viską pasakiau.

Laiptuose pasigirsta atsargūs Vincento žingsniai, per aštuonias dienas išmokau juos skirti. Akmeniniu veidu sulyginu išsipešiojusius Salomėjos plaukus ir atsigręžiu į duris.

Taip, tai – Vincentas.

– Viskas gerai? – jis žiūri į plačiai išplėstas Salomėjos akis.

– Padedu Salomėjai susikrauti daiktus, – atsakau aš.

Ištraukiu iš spintos pirmą po ranka pasitaikiusį megztinį ir nusviedžiu ant lovos.

– Pasiimk, jeigu staiga atvėstų.

Salomėja atsisėda ant palangės ir abejingai įsistebeilija pro langą.

– Galite eiti, mes susitvarkysim, – atsigręžiu į Vincentą. – Ar pageidaujate pats viską supakuoti?

Atrodo, mano įžūlumas Vincentui patinka. Aš tai įsidėmiu.

Gal ir gerai, kad Salomėja išvažiavo. Ji santūriai spūstelėjo man ranką ir sumurmėjo: „Tai iki". Paskui juodvi su mama pasišnibždėjo per nuleistą automobilio langelį, o Vincentas, ištaikęs progą, nutvilko mane reikšmingu žvilgsniu. Sunku pasakyti, ar mudviejų sąmokslo kaltininkė tik Salomėja. Galbūt jam tiesiog reikėjo moralios dingsties... Atsiliepdama į Vincento žvilgsnį, leidžiu juslingiems virpesiams perbėgti per veidą, tačiau tik akimirkai: tai kaip lošimo metu sušmėžavusi atversta korta. Tegu jis galvoja, kad netyčia...

Paskui ilgai sėdėjau ant mūsų kranto, stebėdama, kaip ežero paviršiuje raibuliuoja žuvų ir čiuožikų sukelti ratilai, ir viską dar kartą apmąsčiau. Aš jos nemyliu, viskas tik pasivaideno... Grįžusi suplėšysiu tuos kvailus laiškus į skutelius, man gėda, kad juos rašiau, gėda, kad taip elgiausi... Įsimylėjau merginą! Kokia kvailystė! Ji dar, ko gero, visiems išplepės kaip nuotykį... Jeigu Vincentas ir mama susituoks, matysiu ją kiekvieną dieną, gal net lankysime tą pačią mokyklą!.. Ši mintis mane gąsdina labiausiai. Iš pykčio ir bejėgiškumo net apsiverkiu. Pagalvoju apie mamą... Naivi ir patikli kaip Dievo karvutė ji plasnoja savo pasaulyje ir šypsodama laisto Vincento pomidorus. Ji daug ko nemato, kad tik liktų saugi. Vargšė mamytė.

Padėjau mamai palaistyti pomidorus. Zujome prikaitintame šiltnamyje kaip musės stiklainyje, kol, pagirdžiusi paskutinį pomidorą, mama atsiduso:

– Dabar tvarka. Iki pasimatymo, besočiai.

Išlindome iš tvankaus šiltnamio ir iki soties atsigėrėme šaltinio vandens iš plastikinio butelio.

– Tu verkei? – mama, lyg ką tik nusileidusi iš mėnulio, tyrinėja mano veidą. Jai sunku patikėti, kad šypsenų ir žydinčių pomidorų pasaulyje nutinka tokie dalykai.

Ir tada aš jai viską išklojau.

Apie Salomėją, laiškus, bučinius tamsiame kambaryje ir netgi apie cigaretes... Mama sėdi ant suolo po kaštonu lyg maišu trenkta ir stebeilija į vieną tašką.

– Tai dėl to ji taip staiga išvažiavo?..

– Taip.

– Ir Vincentas viską žino?..

– Taip.

– Dieve mano!.. – mama užsidengia veidą ir sustingsta kaip Pirčiupių Motina po gaisro. – Kodėl man niekas nepasakė? Kokia gėda... Kodėl Vincentas nepasitarė su manimi?

Jos reakcija mane įskaudino. Gėda?.. Tik tiek ji gali išlementi? Bandau teisintis:

– Bet man jau viskas praėjo... Vincentas sakė, kad...

– Patylėk!.. – užsipuola mama. – Dink man iš akių! Eik į savo kambarį ir pagalvok, ko pridirbai!

Jos žodžiai skaudesni už antausį, nuo jų nuvysta pomidorai. Man nesiseka galvoti, ko pridirbau. Patamsėjusi nuo mamos žodžių sustingstu antrame aukšte prie lango ir klausausi, kaip čiurlena upelis. Panašų čiurlenimą jaučiu saulės rezginy... Visi mane atstūmė. Nebark savęs, šnibžda

saulės rezginys, suimk save į delną kaip žemės grumstą ir pamatysi, kas bus, – jo viduje rasi deimantą, ir tebūnie jis šviečia...

Ištraukiu viršutinį rašomojo stalo stalčių. Čia guli laiškų krūvelė, – mano laiškai Salomėjai. Tarsi pelenės skarmalai, kuriuos nusimetė išvykdama į puotą... Neplėšysiu. Juose aš nuoga kaip rasos lašas, tai – šventa. Niekas nedrįs manęs teisti ir niekinti. Netgi mama.

Mama... Tuščiagalvė boružė. Jos laimė kaip smilkalų aromatas: kurį laiką tvyro ore, o paskui išsivadėja. Tie taškeliai ant sparnų – vienadienės iliuzijos, akys raibsta, kaip sparčiai jų daugėja. Vincentas?.. Naujas taškelis ant boružės odos. Pykšt – ir neliko Vincento. Pigus fokusas, žinau, kaip tai daroma. Ji pavarė mane kaip šunį, užmiršo, kad jos gyvenime esu vienintelis pastovus reiškinys... kaip devynios planetos Saulės sistemoje. Dabar mano eilė.

Štai ir ji, beldžiasi į duris. Gali pamanyti, kad užuodžia piktus kėslus... Ką pasakysi, boruže?

– Nematei, kur dingo degtukai?

– Pati nukišai, pati ir surasi, – sutelkiu žvilgsnyje visą neapykantą.

– Atleisk man, – mama kone susidrovėjusi nutūpia ant stalo krašto ir nervingai gniaužo cigaretę. – Mane pribaigė, kad nuslėpėte nuo manęs... O dėl to, kad... tave traukia merginos... Juk tai ne visam gyvenimui, ar ne?..

– Nuo merginų dabar bėgsiu kaip nuo maro. Atakuosiu vyrus. Bandysiu patirti penkis vaginalinius orgazmus iš eilės.

– Nesimaivyk, aš klausiu visai rimtai. Seniai sugalvojai, kad myli moteris?

– Prieš kokį mėnesį. O šiandien staiga supratau, kad mane traukia pagyvenę vyrai.

Mama kaip visada nesuprato užuominos, – tuo blogiau jai.

– Žinai, – atsargiai sako ji, – nemanau, kad čia kažkas rimto... Tačiau grįžusi į miestą užrašysiu tave pas psichologą. Na, dėl viso pikto. Kaip manai?..

– Jeigu tau nuo to lengviau...

– Na ir puiku!

Ištraukiu iš slėptuvės žiebtuvėlį, tai Salomėjos dovana, ir pridegu mamai cigaretę. Ji nežymiai atšlyja nuo manęs, kai mudviejų pirštai susiliečia.

– Nesijaudink, nuo to homoseksualizmu neužsikrėsi, – sakau aš.

Mama vaidina nustebusią.

Aplinkybės klostosi tiesiog puikiai.

Vakarop į kiemą įsuka geltonas Vincento fordas, o aš jau sėdžiu ant prieangio laiptelių pasmailinusi žvilgsnį ir skutu vakarienei bulves. Medvilninė suknutė vos pridengia saulėje apdegusias šlaunis. Vincentas įveikia šią gundančią kliūtį ir stabtelėjęs apžiūrinėja mane iš viršaus. Oi, zuikeli, pulsi...

– Na, kaip?.. – klausia jis.

– Kas – kaip?

Valandėlę jis kaip paveikslėlį tyrinėja mane tokiu miglotu ir drėgnu žvilgsniu... Paskui išsitraukia iš švarko kišenės oda aptrauktą dėžutę. Joje – apyrankė, tikras gražumėlis: ant auksinių vynuogių žvilga deimantinė rasa.

– Oi, kokia graži! – net sukrykščiu iš džiaugsmo. – Tik aš nemėgstu aukso.

– Atvežiau ją mamai, – Vincentas beveik jėga išplėšia iš mano rankų papuošalą ir vietoje jo tarp šlaunų įsodina pūkuotą drakoniuką: – O čia tau, laikyk... ir pratinkis prie berniukų.

Drakoniukas styro tarp mano plikų šlaunų išsižiojęs iš nuostabos. Dingteli nešvankus palyginimas.

– Ačiū ir už tai.

– Apsivilk ilgesnę suknelę, drakoniuk, – pasilenkęs šnypšteli Vincentas. Staigiai kilstelėjusi veidą užuodžiu jaudinantį tabako bei tualetinio vandens dvelksmą.

Paskui jiedu su mama ilgai šnekasi apie mane.

Vakarieniaujame trise. Ant mamos riešo žybsi auksinės vynuogės. Ji stengiasi būti man švelni, bet jaučiu, kad prisiverčia. Vincentas žvilgsniu bando nubraukti nuo mano peties siaurutę suknelės petnešėlę, ir aš lengvu vieno raumens truktelėjimu palengvinu jo kančias: petnešėlė pati nuslysta tarsi netyčia.

– Rytoj važiuoju į naktinę pamainą, – sako mama.

– Kaip – per atostogas?

– Birutė prašė pakeisti, jos mama mirė...

– Taip, kai dirbi tokį atsakingą darbą, tenka ir atostogas paaukoti, – supratingai linkčioja Vincentas.

Mama dirba ligoninėje medicinos seserimi, tai, be abejo, labai sunkus ir atsakingas darbas. Jos akys švyti, kad Vincentas tai supranta ir vertina. Vargšė mamytė... Pykšt, ir iš tavo kavalieriaus liks šlapia vietelė... kaip šuneliui prabėgus.

– Taigi būkite geručiai, globokite vienas kitą ir nė nebandykite vogčia nuo manęs traukti cigariuką, – vograuja mama... Cha cha cha!

Mano kūnas – kaip mūšiui parengtas kulkosvaidis: iššveistas kiekvienas nagelis, raukšlelė bei kauburėlis. Prieš valandą Vincentas nuvežė mamą į naktinį budėjimą, pakeliui žadėjo užsukti į prekybos centrą, – vadinasi, parengiamiesiems manevrams laiko lieka vis mažiau. Kvepalų debesyje išmirkau lengvus lyg oras apatinius, jie aptraukia kūną kaip antra oda. Kiekviena mano kraujagyslė, kiekvienas plaukelis suvirpa, kai nuleidžiu delną ant miegamojo durų rankenos. Žalsva miegamojo šviesa... Aš kaip laukinis žvėris, kuris įsiveržė į svetimą teritoriją siekdamas ją užkariauti. Mano šnervės godžiai uodžia svetimos meilės aromatą. Nutraukiu nuo šeimyninės lovos užtiesalą ir išsitiesiu tarp vėsių antklodės raukšlių. Kai išvystu savo atspindį ant lubų įtaisytame veidrodyje, mane pagauna begėdiškas vagišės svaigulys. Atrodau kaip iš putų išnėrusi Afroditė: apatinių nėriniai švyti ant įdegusios odos lyg vandens purslai. Veidrodėli, pasakyk, kokių aistringų scenų prisižiūri ištikimai vėpsodamas virš įsimylėjėlių guolio? Turbūt liūdna tarnauti senstančio šeimininko aistroms. Ką liudysi šiąnakt, man pačiai gūdi paslaptis... Juk apie tą šokėją Vincentui aš pamelavau. Mačiau jį viename bare, ir tik iš tolo: jis atrodė toks jaudinančiai vienišas. Gal todėl, kad klausėsi muzikos iš savo ausinių ir šoko užsimerkęs, pasikartojančiais, tačiau labai plastiškais judesiais, – jų ritmas nesutapo su pusrūsyje griaudėjančia muzika... Toks susikaupęs, atitrūkęs nuo technomuzikos ir lazerių šviesų kapojamos erdvės, kaip vieniša aplink savo ašį besisukanti planeta. Stebėjau jį visą amžinybę. Bandžiau per tą plyšaujantį atstumą priglusti prie jo aprasojusio veido, įsitraukti į jo judesių orbitą, prisiliesti prie jo švytinčio vienišumo. Jis buvo pirmas, kuriam pano-

rau atsiduoti. Čia pat, sausakimšoje šokių aikštelėje, nė akimirkai nesustabdant jo monotoniškai judančių klubų... Mes būtume tapę nematomais, žinau. Bet to neįvyko.

Lig šiol mano santykiai su vyrais buvo griežtai platoniški, nesiekiantys toliau rankos paspaudimo bei aklų bučinių suspaustomis lūpomis apytamsėse diskotekų salėse, užsimerkus, apsvaigus nuo alaus, su bet kuo... Vincentas turės mane atrakinti kaip paslapčių skrynelę. Šitaip įsivaizdavau atkeršysianti motinai ir grąžinsianti mūsų teisėtus moteriškus vakarus. Gulėjau Vincento lovoje kaip čirvų tūzas su lemties nuojauta virš įsielektrinusios odos ir virpėdama gaudžiau kiekvieną garsą. Po amžinybę trukusių garsinių haliucinacijų kieme pagaliau pasigirdo užgęstančio variklio plerpimas. Mano kraujagyslės įsitempė lyg stygos... Sužvangėjo raktai, trinktelėjo laukujos durys. Girdžiu, kaip Vincentas vaikšto po namus ir stabteli kažkur netoliese, pirmo aukšto koridoriuje. Nuspaudžiu stalinės lempos jungiklį: plyksteli saldi oranžinė šviesa. Ant kinų maniera išpaišyto gaubto tarp lotosų dykinėja geišos su vėduoklėmis. Viena įsispitrija į nėriniuose virpančias mano mergaitiškas krūtis, vertina žinovės žvilgsniu.

Jeigu Vincentas koridoriuje, turės pastebėti pro durų plyšius iš miegamojo sklindančią šviesą. Taip, durų rankena lėtai nusileidžia... Kaip siaubo filme... Gerai, kad radau bare pradėtą brendžio butelį ir nugėriau kelis gurkšnius, dėl drąsos. Girdėjau, kareiviai taip daro prieš mūšį.

Vincentas tarpdury sustingsta ir ilgai stebi... iš baimės apsiputojusią... Afroditę.

– Ką čia sugalvojai? – atsitokėjęs jis vos sulaiko juoką... Vadinasi, nebūsiu išmesta pro duris.

– Ką, nematai? Bandau tave sugundyti, – iš susijaudinimo balsas prikimęs ir šiurkštus.

– Na, tavim daug kas susigundytų. Bet aš turbūt susilaikysiu, – šypteli Vincentas.

– Kodėl taip save skriaudi?

– Nepamiršk, kad guli motinos vietoje, – ramiai atsako Vincentas. Koks padorumas!..

– Bet jos dabar nėra.

– Užsispyrėlė! O aš tau, kaip gerai mergaitei, atvežiau balto vyno. Maniau, kultūringai pavakarosime, pasišnekėsime kaip suaugę žmonės...

– Puiku. Nešk savo vyną.

– Ne čia. Lipk iš lovos ir užsimesk ką nors padoresnio. Aš būsiu virtuvėje. Beje, iš kur ištraukei šitą... drabužėlį?

– Meilužis padovanojo. Atsidėkodamas už aistringą naktį.

Išeidamas Vincentas uždega šviesą, tai ženklas, kad intymumo tarp mūsų nebus. Nutipenu iš paskos ir pritupiu ant taburetės kraštelio. Jaučiuosi šlykščiai: nesugebu sugundyti nukaršusio profesoriaus... Ką ten, profesoriaus... Neišdegtų nė su dešimt metų moters neuosčiusiu... Vincentas atneša iš vonios savo chalatą ir užmeta ant mano nuogų pečių.

– Apsivilk, nes dar susigundysiu.

Jo chalatas man per didelis. Persijuosusi liemenį ir atsiraitojusi rankoves atrodau kaip pranciškonų vienuolis. Vincentas įduoda man lėkštę su vaisiais ir žvakę, ir pats, nešinas buteliu bei taurėmis, vedasi į viršų.

Tik pamanykit: sėdime prie spragsinčio židinio kaip įsimylėjėliai ir gurkšnojame iš aukštų taurių vyną. Jo salstelėjęs skonis lyg obuolių kompoto. Laižomas liepsnos meta-

mų šešėlių, Vincentas atrodo kitoks nei dieną: toks jaudinamai paslaptingas.

– Taip elgiasi subrendusios moterys. Kurios tiksliai žino, ko nori iš vyro, – aiškina Vincentas. – O tu žavi tuo, kad esi nekalta.

– Aš...

– Neturėtum to slėpti. Kitaip atrodysi tiesiog juokinga.

– Kaip ką tik?..

– Kaip ką tik.

Atsikandu sultingos kriaušės ir įžūliai įsispitriju į Vincentą. Jo elgesys mane glumina. Žinau viena: šiandien trūks plyš turiu jį sugundyti, nes greitai vėl tokia proga nepasitaikys. Tegu net apgaulės būdu. Svarbu, kad turėčiau kuo įtikinti mamą. Arba net pakišti neištikimybės pėdsakus... Gal susukti sceną iš idiotiško filmo? Mergina pasigeria nuo vyno lašo, jai bloga, ji negali užmigti, tačiau – ir tai bemaž svarbiausias akcentas – net vemdama atrodo estetiškai (gal todėl, kad filmuose iš tiesų niekas nevemia?). Koks vyras liks abejingas tokioms žavioms problemoms? Ypač kulminacijoje, kai springdama girtomis, bet estetiškomis ašaromis mergina prisipažįsta kenčianti nuo nemigos. Palaikykite mane už rankos... Aš tokia vieniša... Niekada neturėjau tėvo, kuris... O jūs, jūs neįtikėtinai panašus... Tai – lemtis... Ūūū, nepalikite manęs vienos tokią naktį... Ir panašiai. Neblogai?

Išvadinau vyną obuolių kompotu, o nuo jo, pasirodo, svaigsta galvelė. Ir nuo lengvos „Barclay" cigaretės, – Vincentas maloningai leido pasivaišinti. Bet tik viena. Įtraukiu dūmą vos porą kartų. Man gražiau vogčia stebėti, kaip tarp pirštų smilksta cigaretė, suteikdama mano vaikiškam del-

nui subrendusios moters juslingumo. Šį žaidimą norisi žaisti be galo, ir kai vėl nučiumpu pakelį su cigaretėmis, Vincentas taikliu auklėtojo mostu suima mane už riešo, apgailestaudamas pakšteli į krumplius ir konfiskuoja. Akimirką apsąlstu nuo tokio intymumo... Vyno butelis nepastebimai ištuštėja, o Vincentas nesiliauja klausinėjęs apie mergaites, berniukus, literatūrą ir... algebrą.

– Matematikus ištremčiau į mėnulį, – žodžiai veliasi tąsiame obuolių skonyje, kurio pilna visa burna, visas kūnas.

– Galvelė apsisuko?

– Aha...

– Na, atsigulsi į lovą, ir praeis, – sako Vincentas.

– Nenoriu į lovą! Noriu maudytis.

– Jau po vidurnakčio.

– Na ir kas?

Aš pasiekiu savo: skuodžiame per juodą mišką, kaip samurajai kardus sukdami virš galvų rankšluosčius. Ežeras tamsus lyg duobė, o virš jo, lyg išėjimas į visatą, spingsi nesuskaičiuojami žvaigždynai, panašiai kino teatre virš durų mirga užrašas „Exit". Išsineriu iš chalato, nusiplėšiu nuo odos Afroditės putas ir nuogutėlė pūkšteliu į vandenį. Vincentas uždelsia ant kranto. Turbūt svarsto, ar verta ant Adomo kostiumo palikti kokį padorų akcentą. Pagaliau girdžiu, kaip jis pliūkšteli į ežerą ir bando mane prisivyti, – tai nėra sunku.

– Neplauk toli, – jo balsas atsklinda virš vandens kaip pro garsiakalbį.

Perdien įkaitęs ežeras išplauna ir pagirdo kiekvieną odos porą. Galėčiau taip gyventi, snūduriuoti jo paviršiuje kiaurą naktį, vartytis kaip žuvis... Vincentas grybšteli mane už

kojos, tankiai alsuodamas ir prunkšdamas apsuka ratą ir staiga prisiglaudžia visu kūnu.

– Su tavim smagu, – sako jis.

Į pilvą atsiremia kažkoks kietas daiktas, nuleidžiu ranką po vandeniu ir staiga nežmoniškai išsigąstu... Toksai Vincentas – grėsmingas, tokio jo nepažįstu ir bijau. Atsispiriu nuo jo krūtinės ir neriu tolyn paklaikusi iš siaubo.

– Ei, nebijok, aš pajuokavau. Nenorėjau tavęs išgąsdinti, kvailiuke! – iš paskos šaukia Vincentas.

Išlipę į krantą šluostomės atsukę vienas kitam nugaras per saugų atstumą. Bijau į jį net pažvelgti.

– Nejaugi išsigandai? O vaidinai prityrusią... – bando juokauti Vincentas. – Kvailiuke. Vyrams taip nutinka, kartais net prieš valią. Tai dar nieko nereiškia.

Tylėdami žingsniuojame per tamsų mišką. Kalbos dovaną atgaunu tik išvydusi tarp medžių mūsų šviesius langus, – antrame aukšte palikome įjungtą šviesą.

– Tai dabar būsiu didžiausias priešas, ką? – praleisdamas pirmą pro duris klausia Vincentas.

Smegenėlės tiesiog dūzgia nuo įtampos: taigi viską apvertus galima pasiskųsti mamai, kad Vincentas mane nugirdė ir pradėjo kibti...

– Žinai ką, – sakau klastingai, – aš viską užmiršiu, jeigu nupirksi man ledų.

– Dabar? Antrą valandą nakties?

– Varykim į miestą. Mėgstu važinėti naktį.

Ką jūs manote? Vincentas paklusnus kaip kūdikis, nes puikiai žino, kad maudydamasis peržengė ribas.

Skriejame plentu į miesto pusę, minkštoje sėdynėje jaučiuosi kaip kūdikis mamos pilve. Mūsų veidais slysta pake-

lės žiburiai. Išlipame apsipirkti visą parą veikiančioje degalinės krautuvėlėje. Gaunu kilogramą karamelinių ledų! Reikia paskubėti, nes per tokią kaitrą jie sparčiai tirpsta. Vincentas nusiperka sau plokščią konjako buteliuką ir du „Marlboro“ pakelius. Atrodo, imu jį perprasti: „Barclay“ jis vaišina tik moteris. Dėl viso pikto įsimeta į švarko kišenę.

Vincentas niūrus kaip debesis. Jis sėdi virtuvėje ant palangės ir tiesiai iš buteliuko gurkšnodamas konjaką stebi, kaip pasimėgaudama kertu ledus.

– Dabar mane terorizuosi? – klausia jis.

– Aha.

– Bet juk pati bandei įšokti į lovą.

– Nepamiršk, kad aš – nepilnametė.

– O elgiesi kaip sena šliundra.

– Vaje, profesoriau! Jūsų žodynas tikrai neapsiriboja moksliniais terminais.

– Mielai iškarščiau tau kailį, maže, – sušnypščia Vincentas ir užsiverčia buteliuką. – Beje, iš lovos tave išvijau. Melskis, kad nepapasakočiau mamai.

– Aš irgi turėsiu ką pasakyti... Vynu mane girdei? Girdei. Cigaretėm šelpei? Šelpei. Štai dar truktelsiu tavo brangaus konjakėlio ir papūsiu mamai į nosį, o ji tikrai žino, kuo kvepia pagirios... Beje, kad šokdamas į ežerą pamiršai kelnytes užsimauti, jai bus ypač įdomu. Taigi ir pats prisimink kelias maldeles...

Naktelė baigėsi tiesiog... banaliai. Keista, tačiau savo tikslą pasiekiau, nes įvykiai klostėsi visai kaip tame idiotiškame filme... Galbūt tokie filmai iš tiesų per daug panašūs į gyvenimą.

Buvo taip: mudu su Vincentu susiriejome kaip šuo su kate. Aš laksčiau po virtuvę ir taškiau ant jo tirpstančius ledus, ir jis neištvėręs sušėrė man per veidą. Tada nutaikius progą čiupau iš jo rankų buteliuką su konjaku ir išmaukiau beveik pusę to, kas buvo likę, o kitą pusę išlaisčiau ant grindų. Vincento fizionomiją iškreipė begalinis noras mane užmušti. Gerai, kad spėjau užsirakinti vonioje. Tačiau ankštoje patalpoje pasijutau labai girta, baltomis plytelėmis išklijuotos sienos tiesiog spaudė smilkinius... Visą amžinybę vėmiau kur papuolė, nes niekaip nesisekė pataikyti į skraidančią vonią. Vincentas ne juokais išsigando. Įsakinėjo ir maldavo atidaryti, ir kaip mantrą kartojo, kad turiu daug gerti ir išsiplauti skrandį. Galų gale jis išplėšė duris ir rado mane klūpančią vėmaluose. Mano akies kamputyje lyg antikinės kolonos išdygo milžiniškos ir labai susirūpinusios Vincento blauzdos, jos kažko įkyriai klausinėjo, bet aš neradau jėgų suvokti klausimo prasmės. Vincentas šiaip ne taip mane pakėlė, bet, turbūt pritrūkęs jėgų užnešti į antrą aukštą, nuvilko į miegamąjį ir paguldė ant lovos. Už langų jau brėško melzganas rytas, netrukus reikėjo važiuoti mamos, o aš tysojau jų meilės guolyje su šlapiu rankšluosčiu ant kaktos, pro įplyšusių apatinių nėrinius išvirtusia krūtimi ir kūkčiojau apimta nepaaiškinamo, pusiau girto, pusiau transcendentinio liūdesio. Vincentas kaip tik bandė uždangstyti tą mano krūtį nėriniais, kai miegamajame staiga įsivyravo keista įtampa... Kilstelėjus galvą išvydau tarpdury stovinčią mamą. Iš jos padėrusių akių galėjai suprasti, kad jau prisižiūrėjo pakankamai.

Išsiblaiviau per akimirksnį. Nežinia – iš netikėtumo, baimės ar džiaugsmo... Nesunku įsivaizduoti, kaip atrodė ir

kuo kvepėjo konjaku bei vėmalais nušlakstytas pirmasis aukštas, ir kas šioje netvarkoje atrodė pats kalčiausias... Kaip vagis, kišantis į spyną visraktį, jis vis dar bandė aptraukti mano išdavikę krūtį erotiškais nėrinukais... Cha cha cha!

Viskas baigėsi kaip *muilo operoje: motina užtiko dukterį* savo meilužio glėbyje. Aš gavau antausį, Vincentas – du. Nėra to blogo, kas neišeitų į gerą: antausis padėjo Vincentui atsipeikėti po šoko. Atgavęs kalbos dovaną jis sekiojo paskui mamą *ir mėgino rišliai pasiteisinti*... pūsdamas į veidą konjako kvapelį. Tik mama jo neklausė. Man pačiai atrodė grynas stebuklas, kad ji išdygo tinkamiausią akimirką... Visai kaip seriale! Vėliau sužinojau, kad tą rytą kartu baigęs budėjimą daktaras pasiūlė ją pavėžėti į sodus, nes jam buvo pakeliui.

Taigi mama neklausė, ar tik apsimetė neklausanti, ką vapa susigraudenęs Vincentas. Ji tarėsi viską supratusi, – scenelė miegamajame bylojo daugiau negu trūkinėjantis Vincento monologas. Iškošė vieną vienintelę, tačiau svarią frazę:

– Paduosiu į teismą už nepilnametės tvirkinimą. – O man mestelėjo: – Tu – maža paleistuvė!..

Aš žinojau, kad Vincentą ji tik gąsdina, tačiau šis viską priėmė už gryną pinigą. Ir nežmoniškai išsigando, vargšiukas. Įtariau, kad dabar jam geriau *nesipainioti po kojomis*, nes pritrėkš kaip blakę... Na, aš buvau to verta. Bet savo tikslą pasiekiau: mama pasiuntė Vincentą po velnių, ir dar tą pačią dieną mudvi grįžome į namus...

Buvau jau užmiršusi, kuo kvepia mūsų namai ir kaip apačioje teka gatvė. Vasarą jos srovė lėta ir klampi, lyg nuo pušies nuvarvėję sakai: žmonės niekur neskuba, telkiasi į būrelius po lauko kavinių skėčiais ar apspinta suvenyrų prekeivius.

Štai mes ir namie. Porą dienų mama su manimi nešnekėjo, krūpčiojo nuo skaudžiai prapliūpstančių telefono skambučių ir rūkė kaip garvežys. O aš tiesiog laukiau. Anksčiau ar vėliau jos pyktis atlėgs, kažkuri ištarsime pirmą žodį, ir gyvenimas vėl ims tekėti sena vaga.

Mamos atostogos baigėsi, ir tą patį vakarą paskambino Vincentas. Ji, geras dešimt minučių netardama nė žodžio, laikė prie ausies ragelį. Paskui ramiai pasakė:

– Aš viską supratau, Vincentai. Ne, klausimų neturiu. Viso geriausio.

Pykšt – ir neliko Vincento! Kelias dienas tvyrojęs išsiskyrimo maudulys persidavė ir man. Laukiau jo skambučio drebėdama, kad mama suskystės ir viskas įsisuks iš pradžių, bet dabar mačiau, kad širdyje ji tvirtai atsisveikino su Vincentu. Manau, kad mano surežisuotas miegamojo vaizdelis nebuvo vienintelė jos apsisprendimo priežastis. Tikriausiai tik padėjau tašką ankstesnėms mamos abejonėms, kurias ji slėpė nuo mūsų. Taip galvoju dabar. Ir ne tik maldydama sąžinės graužatį...

Šį kartą mama laikėsi kaip kareivis. Atrodo, Vincentas nė nebuvo užklydęs į jos širdį. Draugė įkalbino užsirašyti į kažkokius „dvasinio tobulėjimo kursus“, tad vakarais ji įsitaiso virtuvėje ant taburetės ir medituoja.

Girti Vincento skambučiai sudrumstė mūsų vidurnakčio tylą dar porą kartų. Šnekėdavo jis. Mama ramiai išklausydavo, –

veidas išlikdavo ramus, – o paskui padėdavo ragelį ir užsirūkydavo, įbedusi erdvėn padūmavusį Budos žvilgsnį. Ji neturėjo ką pasakyti Vincentui ir dėl to nesigraužė.

Taigi Vincentas gėrė, mama meditavo, o aš stebėjau kaitros tirpdomą miestą ir jaučiausi kaip sakuose stingstanti muselė. Visos draugės išvažiavusios, knygos perskaitytos, tame nežmoniškame karštyje kiekvienas veiksmas išsitęsia iki begalybės. Aš galvojau apie laiką ir atmintį. Kai tau penkiolika, praeitis lyg oro duobė, kurioje prasmenga tobuli ar nutrupėję dalykai. Štai kodėl Salomėja ir Vincentas liko kažkur toli, kaip pro automobilio langą švystelėjęs gamtovaizdis...

Kai tau penkiolika, tiesiog stovi tarpdury, varstoma nuojautų skersvėjo, ir lauki. Taip aš gyvenau tą vasarą. Mano juslės pavargdavo laukti stebuklo, o įkaitęs kraujas šniokštė gyslomis taip garsiai, jog vasaros naktimis trukdė užmigti. Pasaulis skleidėsi prieš mane lyg gėlės pumpuras, žiedlapis po žiedlapio. Už plono regimybės sluoksnio lyg amžinybės aromatas tvyrojo man pažadėti stebuklai.

Kaip dabar, kai linguoju sausakimšame traukinio tambūre, o pro šalį per kaitros nualintą žolę žingsniuoja senstelėjęs vienuolis su pintine. Jo abitas plevena lyg varno sparnai, profilis staiga virsta anfasu ir įsitveria mano žvilgsnio... Kitą akimirką lango kadras jau rodo tuščią eglyną. Vyzdžiuose tebejaučiu vienuolio žvilgsnį, jis gaivus, kaip iš miško padvelkęs vėjas... Sugniaužia gerklę, mano skruostais nurieda ašaros. Kažkas nedrąsiai patapšnoja per petį, – tai neseniai įlipęs jūreivis.

– Mergaite, neverkite, – jis švebeldžiuoja rusiškai.

Kvailokas, saulėje įdegęs veidas su išmuštu dantim pri-

mena skrudintą saulėgrąžą. Juokiuosi ir verkiu, ir linkčioju galvą. Į mus sužiūra tambūre susigrūdę keleiviai. Kaip gerai, kad galiu nusigręžti į langą ir nerodyti jiems savęs.

Jūreivis prikibo. Nusibraukiau ašaras, pasiruošusi jas pamiršti, – man taip būna, – o jis švebeldžiuoja:

– Mergaite, ko jūs verkiate? Neverkite, neverkite. Vaikinas paliko? Neverkite. Vienas paliko, kitas atsiras. Jūs tokia graži, jums negalima verkti.

Jo monologas prajuokina: taigi jis galvoja, kad moterys verkia tik dėl vyrų! Tingiu su juo aiškintis, man taip gera skrieti per mišką prilipus prie įkaitusio lango stiklo, vos vos prisilytėti žvilgsniu prie pakelės vaizdų, tarsi jie būtų padrikos mintys, kurių neprivalai išmąstyti iki galo.

Jūreivis domisi, kur važiuoju. Atsakau į jį nežiūrėdama:

– Pas senelę.

– Kur ji gyvena?

– Liko trys stotelės.

– A, aš tai važiuoju toliau. Pas sužadėtinę važiuoju, – sako jis švelniai. Taip švelniai, toks negražus... Man jo gaila ir kartu atgrasu jausti šalia jo nerangų kūną.

– Tu iš miesto? – vėl klausia jis.

– Aha.

– Vasarą turbūt nėra kas veikti?

– Aha.

Ir taip – kol ateina laikas išlipti. Atsisveikindamas jūreivis šypsosi, viršutinėje dantų eilėje žioji skylė. Jis jaunas, tačiau atrodo pavargęs ir praleidęs savo gyvenime kažką negrįžtamai svarbaus, – šis pojūtis tiesiog nutvilko ir prislegia mano saulės rezginį. Prisiverčiu pamoti ir lengviau atsidūstu, kai traukinys pajuda iš vietos.

Pušyne švytuoja žila senelės kasa, ji mėgsta persimesti kasą per petį kaip mergaitė. Iškelia delniuką ir šypsosi iš tolo kiekviena saulėta raukšlele: tyra, susikaupusi Dzūkijos miškų uoga.

Senelė virpančiomis rankomis laiko mano delną. Jaunystėje ją išmokė burti gražuolė čigonė iš netoli kaimo apsistojusio taboro. Šis jau seniai išdulkėjęs į keturias pasaulio šalis, senelės skrynutėje žybčioja tik čigonės dovanoti auksiniai auskariukai ir ta ankstyvoje jaunystėje prabudusi nuojauta skaityti žmonių delnus. Širdis, likimas, sveikata – visa sutartiniais ženklais gula į delnus. Manąjį delną senelė ypač mėgsta, sako, kad jis įdomus ir nuolat keičiasi kaip gamtovaizdis bėgant metų laikams.

– Vaikuti, tavęs laukia didelė meilė, – glostydama mano širdies liniją šnibžda senelė.

Ji šeštus metus gyvena viena ir žino, kas yra meilė, o kas – vienatvė. Pasak jos, senelis miręs garbingai ir gražiai, kaip gyveno: vieną šeštadienį grįžo iš pirties, pavakarieniavo, pabučiavo žmoną į kaktą ir atsigulęs iškeliavo Anapilin. Kai apsitvarkiusi po vakarienės senelė išsitiesė šalia, jis jau šypsojosi angelams. Senelė juo ir didžiavosi, ir pavydėjo „gražios" mirties. Atsimenu, ji bandė mums pavaizduoti, kaip šypsojosi miręs senelio kūnas... Tačiau buvo per daug gyva, per daug susijaudinusi.

Taigi senelės akys negali klysti: manęs laukia Didelė Meilė. Nujaučiu, kas Jis...

Prieš porą dienų beržyne jis pralėkė pro šalį ant dviračio. Nešiau kaimynei kiaušinius, o jis važiavo į priešingą pusę – link ežero, kur įsikūrusi vaikų stovykla. Jo veido

nepavadinsi gražiu, net įsidėmėtinu, tačiau kai mūsų žvilgsniai susitiko, juo perbėgo kažkas panašaus į švelnumą ir nuostabą. Jo kūnas atrodė vyresnis už veidą – toks jaudinantis berniuko ir vyro mišinys. Būčiau jam davus dvidešimt.

– Sveika, – mestelėjo riedėdamas pro šalį.

Per šlaunis pliūptelėjo saldi šiluma. Jaučiau, kad sulėtinęs greitį jis atsigręžė ir nužvelgė mano tolstančią figūrėlę.

Tai kaip nuolat per visą kūną sklindanti muzika: aš įsimylėjau!.. Jos bangos ir virpesiai tai drasko mane į skutelius, tai ištempia į begalinę penklinę. Aš trokšdavau jį retkarčiais matyti, bet tik iš tolo: žodžiai ir veiksmai, kuriuos jis galėjo nukreipti į mane, priartėjusią, būtų mane sunaikinę. Tiek daug dieviškų savybių jam priskyrė mano vaizduotė... Iš tolo jis atrodė idealus, tokį mylėti lengva. Jis dirbo vadovu stovykloje prie ežero, mačiau, kaip lakstė su švilpuku, demonstruodamas vaikams plaukimo judesius. Jo čaižus, įsakmus balsas atrodė toks svetimas ir nepanašus į tylų pasisveikinimą beržyne... Bet aš žinojau, kad kartais jis būna kitoks, ir mano verdančiai vaizduotei teko mėgautis dar viena paslaptimi.

Paskui jis išvadino mane ragana, sukaupęs tame žodyje visą susižavėjimą ir prielankumą šiai moterų rūšiai.

– Ei, raganėle! Tai čia tu gyveni? – persisvėręs per tvorą šūktelėjo jis.

Mano skruostuose atsispindėjo raudonos serbentų uogos, kurias rinkau senelės kieme.

– O ką, manei, kad trobelėje ant vištos kojelės?

Jis draugiškai nusivaipė.

– Ateik rytoj pas mus, bus šokiai, – pakvietė. – Turbūt liūdna amžinai vienai.

– Aš ne viena. Ir ne amžinai. Tik senelės aplankyti.

– Iš Vilniaus?

– Aha.

– O aš – iš Kauno. Tai ateisi? Bus linksma. Turbūt pasiilgai žmonių?

– Ne. Bet vis tiek ateisiu.

– Mano vardas Rokas, – pasakė atsisveikindamas.

Ištariu savąjį ir, rodydama, kad turiu darbo, skubiai nuleidžiu akis.

Tuomet meilė man tokia ir atrodė: nepasotinanti, bevardė ekstazės versmė.

Prie ežero degė laužai, kažkas brązgino gitara. Vaikai šoko ir dūko atokiau, o vadovai – dauguma vos vyresni už mane – siuntė ratu neišsenkantį samanės stikliuką. Saugodamasi liepsnos atšvaitų sustojau tamsoje ir bandžiau įkalbėti širdį, kad tyliau plaktų. Niekas nekreipė į mane dėmesio. Rokas sėdėjo prie laužo tiesiog įsisiurbęs į smulkutę šviesiaplaukę, jos nuskaustas stirnos veidelis vos pajėgė nulaikyti sunkią abejingumo kaukę. Tą akimirką permačiau ją kiaurai.

– O, sveika! Prisėsk, – pastebėjęs mane draugiškai šūktelėjo Rokas. Abejingumas iš stirnos veidelio išgaravo per akimirksnį, ji visais menkučiais kūno linkiais glustelėjo prie savo užkariautojo ir priešiškai įsispitrijo į mane.

– Tai pažįstama iš Vilniaus, – Rokas pristatė mane keliems atsigręžusiems vaikinams.

Vienas jų pakvietė prisėsti šalia. Nutūpiau ant drėgno rąsto, į veidą ir kelius tvokstelėjo laužo liepsna. Netrukus mano rankose jau smilko cigaretė, o gerklę tvilkė deginan-

tis samanės skonis. Įsiliejau į paviršutinišką šnekų ir flirto srautą. Simpatiškas blondinukas iš dešinės šnekėjo tiek daug ir taip savimi susižavėjęs, kad užteko tik linkčioti galvą, vietoje nusijuokti ir kartkartėm įterpti kokią miglotą frazę: visą dėmesį mano kūnas sutelkė į atokiau sėdintį Roką, kaip kempinė sugerdavo kiekvieną jo žodį ir judesį. Mano vyzdžiai čia taikėsi į blondinuką, čia vėl nušokdavo akies kamputin, kad per kelias akimirkas užfiksuotų Roko nuotaiką ir spėtų gurkštelti jo esybės. Iš tų menkučių akimirksnio stop kadrų, kurių nemaloniausia detalė buvo toji pamaiva mergužėlė, tariausi papildysianti jo tobulą paveikslą. Keliais vyzdžių tvilksniais pedantiškai, lyg mėsmalę dalimis, išnarsčiau šaltą stirnos žavesį. Iš kairės į mane vėl artėjo pilnas samanės stikliukas, – šį kartą išmaukiau jį karingai nusiteikusi. Dabar man buvo aišku, kad turiu tiek pat šansų, kiek toji stirna. O tai reiškė, kad šansų yra. Samanė tvilkčiojo smilkiniuose ir saldžiai surakino liežuvį. Šnekiajam blondinukui šis etapas, atrodo, jau baigėsi ir su pagreičiu artinosi kitas: jis nesivaržydamas įbruko ranką po mano marškinėliais ir ėmė braukyti ant nugaros manevrinius patinėlio ratus. Jis mane traukė, nors nebuvo mano Lemtis. Mano Lemtis anapus laužo glamžė apgirtusią stirną, kurios suglebęs kūnas priminė lavoną, – o gal tik beprotiškai to troškau... Juk mačiau, kaip Rokas gildo mane melancholišku Don Kichoto žvilgsniu. Don Kichoto, kuris staiga suvokia, kad priešais jį – tiktai vėjo malūnai.

Kažkas iš stovyklos namelių atnešė magnetofoną, ir šit mudu su blondinuku, suaugę į vieną pusgirtę esybę, jau siūbuojame pagal lėtą baladę. Jo godus veidas užstoja visą pasaulį, taigi ir mano Don Kichotą, tvarkantį girtus vėjo ma-

lūnus. Blondinukas apžioja mano lūpas ir skuba jas atrakinti samanės nuplikytu liežuviu. Man labiau įdomu negu malonu, be to, moteriška nuojauta kužda, kad pavyduliavimas turėtų išjudinti Roką. Tai suveikia! Neilgai trukus tarp mūsų sulipusių veidų įsimaišo trečias.

– Duok su ja pašokti, – sumurma Rokas.

Be jokio gailesčio lyg nuo tramplino atsispyręs plaukikas atplyštu nuo blondinuko ir neriu į savo Lemties glėbį. Jis stipriai surakina, alsuoja į lūpas kaip medžioklės išvargintas žvėris.

– Nesibučiuok su juo, jis to nevertas, – Roko bučiniai smelkiasi į mano pravirą burną. – Kaip įdomu bučiuotis! Kiek tau metų, raganėle?

– Aštuoniolika.

– Tikrai?

– Tikrai tikrai, – sumeluoju visai netyčia, man taip būna. – O ką?..

– Kaip aštuoniolikos, tu per daug skaniai kvepi, – šnibžda jo karštos lūpos į mano marškinėlių iškirptę.

Mudu šokame, šokame, šokame! Roko judesiai ritmingi ir grubūs, tačiau liečia jis visai kitaip: švelniai, klausiančiai ir kartu įsakmiai. Šis kontrastas atrodo man stebuklingas, kone dievybės apraiška!

– Kur tavo stirna?

– Kas?.. – jis priglaudžia ausį prie mano lūpų.

– Na, toji... kur buvo su tavimi.

– A... Ji padaugino, palydėjau į stovyklą ir paguldžiau... Klausyk... Eime pasivaikščioti į mišką?..

Rokas prisiglaudžia prie manęs strėnomis ir įremia į pilvą tokį patį kietą daiktą, kaip tada Vincentas... Gal todėl,

kad mudu skiria drabužiai ar suartina išgerta samanė, jis neatrodo toks baugus ir pavojingas, o tik per daug realus... Jis sunkiai išsitenka mano įsivaizduotos tobulybės rėmuose.

– Ji – tavo mergina? – stirnos egzistavimas neduoda man ramybės.

– Kas?.. Ji?.. Na, ne visai. Nežinau, kaip pasakyti.

– Tu ją myli?

– Ją?.. Ji man patinka... Nežinau. Nebūk tokia smalsi. Pati žinai, kad esi čia gražiausia.

Jis šneka nedaug, nesklandžiai ir neįtikinamai. Staiga užuodžiu, koks nemalonus jo prakaito kvapas, tiesiog fū... Atšlyju ir įsižiūriu į Roko veidą, tarsi matyčiau pirmą kartą: nejaugi tai mano Lemtis? Įkaušusi, prakaitu trenkianti prasčiokė? Mano įsiaistrinęs vidus susiskleidžia kaip vėduoklė ir paniekinančiai tarkšteli. Tarkšt! Ir neliko Roko. Eik šalin, kvaile, tau čia nėra ką veikti.

– Kas atsitiko? – šlapias Roko liežuvis skverbiasi į mano ausį.

– Paleisk. Aš noriu pailsėti.

– Klausyk, eikim į mišką... Tik truputį.. Aš turiu sargį... Suprask, aš tokioje padėtyje... Padėk, ką?..

Aš noriu verkti. Atstumiu Roką su tokia jėga, net pati nustembu, o paskui jau vadžias perima mano įtūžęs kūnas...

Bėgu per pilnaties nutviekstą mišką lyg vienišas vilkas ir staugiu. Pilnatis akina, ašaros akina, riksmas akina. Užkliūnu už medžio šaknies ir krentu į skausmą lyg į samanas... Ne, tai samanos. Paliksiu jose bejėgiškumą ir eisiu toliau. Apie nieką negalvosiu. Tuščią krūtinę užpildo šalta pilnaties šviesa.

Aukštoje senovinėje lovoje alsuoja mieganti senelė, – kokia ji rami! Nusiplėšiu drabužius ir palendu po kaimu kve-

piančia antklode. Dabar užsimerksiu ir numirsiu. Ne amžiams, ne amžiams, – tik iki ryto...

Artėja naujieji mokslo metai. Senelė palydi mane iki traukinio ir švelniai nubraukia nuo suknelės šapelį. Nepažįstu kito žmogaus, kurio rankos skleistų tokią raminamą šviesą. Mamos dažnai būna sudirgusios, sunkios. Vaikinų... nekantrios ir godžios, kaip išmaldos prašytojų.

– Atvažiuok, kai galėsi, – sako senelė. – Ir valgyk daug daržovių.

Pamoju senelei pro traukinio langą. Jos veidas gražus ir raukšlėtas kaip graikinis riešutas.

Mama apkabino mane vos įžengusią pro duris. Stovėjau jos glėbyje apsalusi, nepatogiai užlaužusi ranką. Mamos širdis daužėsi man į riešą.

– Aš tavęs pasiilgau, – ji kiek atsitraukė ir paglostė mane akimis.

– Duok nors kuprinę nusimesti.

– Žinoma, dėk čia, į kampą. Oi, kokia nešvari. Reikės išskalbti.

– Aha.

Pastačiau kuprinę koridoriuje ir nutipenau prie šaldytuvo. Taigi: dešrigalis, keli kiaušiniai, konservų dėžutė, kurią čia mačiau dar pernai, ir apgraužtas pomidoras, kaip beviltiškas SOS šaldytuvo sniegynuose. Gamtovaizdis kaip reta skurdus.

Mama atsekė iš paskos.

– Kaip laikosi senelė?

– Perdavė linkėjimus ir sakė, kad valgytum daug daržovių. Atrodo, tu tą ir darai, – parodau apgraužtą pomidorą.

– Šnekėjo apie mirtį?

– Kaip visada.

Kiek atsimenu senelę, ji visada mėgdavo pasvajoti mirties tema. Sakau *pasvajoti*, nes taip ir atrodydavo: mintys apie mirtį užliedavo jos veidą nežemiška šviesa. Kaip tik taip įsivaizduoju įkvėpimo pagautą rašytoją, kai jis šypsosi ką tik jo galvoje užgimusiems herojams.

– Ji niekada nemirs, – rimtai sako mama.

Man nesvarbu, nes mirštu iš alkio. Šiuo atžvilgiu irgi esu priartėjusi prie mirties, tačiau man ji nė trupučio nepatraukli, nes per daug dirgina tuščią skrandį.

Mama nepalieka manęs ramybėje. Čiumpa už rankos ir tempiasi į kambarį, kur ant sofos švyti paslaptingas žydro šilko keturkampis.

– Kas čia?..

– Išskleisk, – mama švyti kaip kalėdinis blizgutis, ir nors dar tik rugpjūčio galas, mano šnerves sugildo jaudinantis Kalėdų aromatas. Išskleidžiu žiburiuojantį šilką, ant vilnonio sofos užtiesalo pasklinda lengva lyg oras suknelė. Man užgniaužia kvapą...

– Apsivilk, – šnibžda mama.

Suknelė priglunda prie kūno virpėdama lyg žydra liepsnos aureolė ir plyksteli beveik iki žemės. Ji laikosi tik ant siaurų sidabrinių petnešėlių. Pro gilų skeltuką lyg perlas iš geldelės išnyra daili rusva šlaunis... Nejaugi tai aš?.. Spindžiu veidrodyje kaip stebuklinga lazdelė!

– Mama, kas tau pasidarė?

Jos akys pilnos ašarų.

– Nė nepastebėjau, kada tapai moterimi. Atleisk man, egoistei... Dėl visko aš pati kalta.

Ji galvoja apie Vincentą. Bet aš seniai viską užmiršau!

– Kiek suplojai už šitą?..

– Ai, neklausk, – mama atsainiai numoja ranka. – Nešiok į sveikatą. Tu tokia graži, pati gražiausia.

– Mama, galėsime ją vilkėti pakaitomis.

– Mano užpakalis per storas.

– Visai ne. Tau ji bus kaip tik.

Mama šypsosi pro ašaras, mudvi vėl artimos, neišskiriamos draugės, tik ji ir aš. Grįžtu prie veidrodžio ir gerte geriu savo žydrą atspindį. Ji sako tiesą: aš graži, ir suknelė kaip man pasiūta.

Štai kodėl šaldytuve guli tik apgraužtas pomidoras.

Mama turi naują draugą. Tai tas pats gydytojas, kuriam turėčiau būti dėkinga už tai, kad mama užklupo mane su Vincentu. Bet nors tu ką... Jis vyresnis už savo pirmtaką, rimtom raukšlėm įrėminta burna, ir dar nuo slenksčio pradėjo mane mokyti: girdi, labas vakaras, malonu susipažinti, bet kam deginti virtuvėje šviesą, jeigu sėdime kambaryje? Tai dar būtų galima ištverti, jeigu taip nuodėmingai nedvoktų iš jo burnos. Jūs pasitikėtumėte žmogumi, kurio burna dvokia? Turiu galvoje ne rūkalų ar svogūnų kvapą, o tą neužmušamą dvėselienos tvaiką, kuris smelkiasi iš kūno vidaus, kurį skleidžia metai iš metų pūdomos nuoskaudos, pretenzijos ir negerų minčių rudimentinės liekanos. Tokie tipai man kelia įtarimą.

Sunku patikėti, bet mama kol kas taip įsimylėjusi, kad jos uoslė stebuklingai nejautri. Na, ateis eilė ir naujajam kavalieriui. Aš jau sugalvosiu, kaip juo atsikratyti, tik kol kas esu per daug užimta...

Rytoj einu į pasimatymą su Ryčiu iš vyresnės klasės. Tai mano debiutas. Apmąsčiau viską: kuo vilkėsiu, kaip žiūrėsiu, kaip kvėpuosiu, kad nekrėstų drebulys. Po to, kai staugdama bėgau nuo sudužusio savo vaizduotės Roko, kategoriškai draudžiu sau įsimylėti. Rytis? Rytis tiks mažiesiems manevrams... Na kad, sutikusi savo gyvenimo meilę, žinočiau, kur ir kaip laikyti rankas.

Mama ketina pirkti nėštumo testą, nes gali būti, kad šviesos taupytojas įleido į ją vaikutį. Tik pamanykit! Ji šypsosi sočia monaliziška šypsena ir glosto savo plokščią pilvą: reikia, kad ekranėlyje išryškėtų dvi rausvos juostelės. Negaliu sulaukti. Jeigu paaiškėtų, kad mamos pilve plaukioja mano broliukas ar sesutė, teks skubiai pašalinti iš kelio dvokiančia burna dėdulę, panašiai kaip jis savo pacientams išpjauna supūliavusį apendicitą.

Artimiausiu laiku planuoju prarasti nekaltybę, nes ji maišo man gerai jaustis ir gyventi pilnavertį gyvenimą. Tik kol kas nerandu su kuo. Tai turėtų įvykti kažkaip ypatingai, tarsi naujo gyvenimo pradžia. Galvodama apie tai vėl išgirstu sidabrinį Debiusi alsavimą, ir mano oda pašiurpsta nuo jaudinančios meilės nuojautos...

Į miestą smelkiasi rugsėjis. Dienos kaip deimantai, kurie kasryt tyliai nukrenta iš dangaus. Rytą pramerki akis: o jis jau švyti už lango, toks begalinis, šiltas, dovanotas dienos akmuo.

Vėl žingsniuoju į mokyklą per skaidrų rugsėjo orą, o vakarais sustingstu prie blėstančio lango, ištikta netikėtos maldos: Viešpatie, mūsų Tėve, dovanok dar vieną deimantą, nugludintą kasdienybės kristalą, apvainikuok mūsų galvas

savo žvilgsniu kasdieniniu, išdžiovink aprasojusius veidrodžius... Rytoj man sukanka šešiolika. Laikas vos pastebimai apsunkina mano bruožus, įžiebia juose moterystės ugnį. Tu sutvėrei mane tokią ir tokias mintis įdėjai į mano galvą. Sustingstu prie veidrodžio įsistebeilijusi į savo žmogiškąjį pavidalą. Šią akimirką jis atrodo toks svetimas ir nutolęs nuo tikrosios manęs, mėsa ir kaulai, negailestingai sugniaužę begalinę sielą: Dieve, stebėk mane, nenuleisk nuo manęs akių.

1992–1999

Darling,
jis vilki mano paltą!..

APSAKYMAS

Neatliktas darbas

Ką tik jis užvertė vieną tų retų knygų, kurią perskaičius ir pačiam maga griebtis plunksnos. Tik kur užsimetus plunksna žmogaus, kurio biografijoje, gerai paieškojęs, rastum seriją žinučių mokyklos sienlaikraščiui, pornografinį paauglystės dienoraštį bei keletą laiškų mylėtoms moterims? Laiškų, tiesa, nesumenkinsi jau vien todėl, kad anuomet tikslą jie pasiekė... O koks tikslas rašyti knygą? Ir iš kur apskritai tas kutenantis, kažkur gomury (keista, kad ne pirštuose) susikoncentravęs nekantrumas rašyti?.. Paprastam, jokiose miglose neskendinčiam žmogui, eiliniam geros literatūros mėgėjui... Ak, taip, šį kuklų talentą jis turi – mėšlo jam neįkiši nei knygyne, nei videotekoje. Jis gerbia profesionaliai sukurtą klasiką ir užuodžia kokybiškas nau-

joves, kurios pretenduoja ja tapti. Kvailystė, kad knygos skaitomos tik iki trisdešimties! Tai pareiškęs akiplėša, ko gera, buvo visiškas impotentas. Įdomu, ar su moterimis jam klojosi taip pat vidutiniškai ir tik iki trisdešimties?

Taigi, koks tikslas rašyti knygą, klausia jis savęs. Jeigu jam pavyktų užsibrėžti tikslą, ko gero, surizikuotų. Knygą parašyti sunku, tačiau įmanoma. Reikia tik rasti motyvą... O vardas? – pakuždėjo nenumaldomas kutenimas gomuryje. Įsivaizduok, kad visi tave pažįsta ir palydi susižavėjimo kupinais žvilgsniais! Jis nušvito nuo šios paprastutės minties. Štai jums ir motyvas. Kodėl ne?

Dar sykį atsivertė ką tik perskaitytą knygą, prisitraukė atsainiai tarsi snaudžiantį naminį gyvūną, kurio poilsį turi teisę bet kada sutrikdyti. Familiariai bakstelėjo į tituliniame puslapyje riebiu šriftu atspaustą autoriaus pavardę. „Štai kuo mudu skiriamės – tu jau įsiamžinai, o aš – dar ne." Panašiai būtų patapšnojęs autoriui per petį, – atiduodamas pagarbą jo neabejotinam talentui, bet ir su tam tikru pranašumu. Tas pranašumas, gana abstraktus ir neaiškios kilmės jausmas, lydėjo jį dažnai ir, jeigu galima taip sakyti, padėdavo išplaukti iš sudėtingų situacijų. Prieš pusmetį jis rado talentingojo rašytojo nuotrauką stambiame dienraštyje (po ja buvo neišsamus straipsnis apie įvykusį jo kūrybos vakarą) ir turėjo konstatuoti, kad konkurentas atrodo nekaip. Net bloga nuotraukos kokybė nepaslėpė jo bruožus darkančio nuovargio ir pasibodėjimo žymių. Jis žinojo, kad dauguma garsių menininkų buvo tikri pašlemėkai, ir šis, atrodo, – ne išimtis. Nuotrauką išsikirpo ir įsidėjo į sekcijos stalčių. Nors daugiau nė karto į ją nepažvelgė, jam patiko žinoti, jog turi po ranka tikrąjį autoriaus veidą – ne

šlovingąjį, knygos pavidalu, o kasdieniškąjį. Ta proga jam patiko įsivaizduoti, kad yra sričių, kur jis be vargo pranoksta chaotiškos gyvensenos išvargintą žmogelį. Tarkim, jie pamyli tą pačią moterį. Viename bute. Arba ne – vienoje lovoje. Trise. Ką tik išgavęs iš jos kūno kuklų skambesį (patį išpylė lipnus alkoholiko prakaitas, gyslos ant kaklo iššoko lyg nuvarytam arkliui), talentingasis autorius nervingai užsirūko. Į areną išeina Gladiatorius. Draskydama jos šlaunis užlaužusį kūno luitą, moteris užsiaikčioja iki isterijos. Ji plaikstosi po juo lyg vėliava, į kūną įsmigęs grąžtas išskobia ją kaip kriaušę su sultimis ir minkštimu. Po valandos meilės imtynių iš moters lieka tik kvapni žievelė. Ji kūkčioja dėkinga, o sutriuškintas rašytojas masturbuojasi vonioje.

Tiesą sakant, ši scena jam pačiam dažnai praverčia duše. Jis prasuka ją daug sykių kaip pagreitintą videoklipą, greitėjant rankos judesiams vis įterpdamas naujų detalių.

Išėjęs iš vonios ir vėl atideda knygos rašymą. Tikina save, kad skubėti nėra kur, kad turi gerai pasverti kylančias mintis, lyg pomidorus šiltnamyje užauginti tikroviškus veikėjus. Suprantama, jį ramina ir tai, kad turi stalčiuje konkurento veidą, kurio žvilgsnis prikelia jame Kūrėją.

Kaip nutraukiami slegiantys santykiai

Pasibaigus juodojo palto laikotarpiui, jo išalkęs kūnas persimetė prie ekscentriško fasono kostiumų ir aptemptų sintetinių marškinėlių. Jis spurdėjo po naujais drabužiais kaip nekaltybę prarandanti paauglė ir tuo pat

metu jautė esąs neištikimas. Tik kam? Juodajam paltui? Taip į moterystę žengianti mergiotė jaučiasi išduodanti mamą ir tėtį.

Kol atstumtasis paltas, nukreipęs užgesusias sagas į vakarus, rymojo balkone, išdaviko kūnas mėgavosi naujo rusvai pilko lietpalčio draugija. Ne taip seniai, išėjęs į balkoną parūkyti, išdavikas nemaloniai nustebo susidūręs su maldaujančiu juodojo palto žvilgsniu. Jis ir vėl nesėkmingai bandė mesti rūkyti. Baigėsi antra abstinencijos savaitė, ir kaip tik aprašomąjį vakarą išdavikas neištvėrė, susirado sieninės spintos gilumoje paslėptą cigaretę ir išpūtė dūmus, paleisdamas vėjais dviejų savaičių pastangas „gyventi švariau". Suprantama, jis buvo suirzęs. Išsiblaškęs siektelėjo pakabos, ant kurios pakartas spoksojo paltas, ir, iki galo nespėjęs suvokti, ką daro, permetė per balkono turėklus. Palto rankovės atkartojo atsainų šeimininko judesį, persižegnojo ir smigo į artėjančią žemę. Apačioje kažkas cyptelėjo, paskui nusikvatojo. Tarsi prižadintas juoko, jis persisvėrė per balkoną ir įsižiūrėjo į žolėje juoduojantį palto kryžių. Iš pirmo aukšto į jį spoksojo dvi užverstos galvutės, tačiau jis nekreipė dėmesio. Kaip užkerėtas žiūrėjo į ką tik nukryžiuotą drabužį. Ar jis to norėjo? Nežinojo. Kodėl taip pasielgė? Ir to nežinojo. Juk galėjo paltą kam nors atiduoti. Tokį dar pusėtinai išsilaikiusį paltą. Pagaliau galėjo palikti prie šiukšlių konteinerio, perduoti kaip estafetę. Ar jis gailėjosi? Nebuvo tuo tikras. Vis dėlto drabužis, kuris dilo ant kūno penkerius metus, turėtų išeiti kitaip.

Jis grįžo prie rašomojo stalo, tačiau juodas palto kryžius tebesmilko virš visko, ką galvojo ir veikė tą vakarą, lyg blogai užgesinta cigaretė.

Paltas praleido žolėje visą naktį, niekam jo neprireikė. Rytą, persisvėręs per balkono turėklus, išdavikas krūptelėjo. Paltas kantriai laukė po langais.

Jis turėjo tai padaryti dėl pakabos – gaila geros pakabos, ji iškeliavo su paltu kaip akmuo po skenduolio kaklu. Turi jų vos penkias, kabina naujuosius drabužius keliais sluoksniais ir gerokai privargsta sergėdamas juos, taip ankštai susiglaudusius, nuo raukšlių.

Nusileido į apačią ir skubiai pabrukęs sudrėkusį paltą po pažastimi užlipo į šeštą aukštą.

Vėliau ne sykį bandė jį įsiūlyti pažįstamiems, tačiau jiems prakeiktasis netiko. Negulė, ir tiek. Atrodo, išdavikas buvo vienintelis žmogus, ant kurio paltas gulėjo kaip nulietas.

Nunešė jį į padėvėtų drabužių parduotuvę. Paliko ir užmiršo keliems mėnesiams. Kol vieną dieną, ieškodamas dingusio šuns, išvydo vitrinoje rymantį save... be galvos. Vietoje jos iš palto apykalės kyšojo metalinis stovas su senamadiška skrybėle. Spontaniškai įžengė į chemikalais dvelkiančią parduotuvėlę ir sustingo prie juodojo palto.

– Šitas? – gūžtelėjo nuobodžiaujanti pardavėja, kai jis pasiteiravo palto kainos. – A, penki litai. Ką jau ten! Net nežinau... Pigiau neatiduosiu. Ir taip nuostolis, niekas jo neperka, tai įkišome vitrinon. Neblogai išsilaikęs, ką? Tai penki litai, ką?..

Ji jo neatsiminė. Ir jis jos. Gal tai buvo kita pardavėja. Įsižeidęs, kad drabužis, kuris šildė jo kūną ne vienerius metus, taip begėdiškai nupigintas, jis numetė ant prekystalio penkių litų monetą.

– Nesimatuosit?

– Ne.

Paltą suvyniojo į šiurkštų rudą popierių. Nešėsi jį apkabinęs abiem rankom ir kartojo Marko Aurelijaus žodžius – niekas niekur nedingsta niekas iš nieko neatsiranda niekas niekur niekas iš nieko... ir taip toliau. Šis dėsnis, deja, galioja visiems ir be išimčių. Net tada, kai įlipo į troleibusą su rudu paketu po pažastimi, o išlipo jau be jo (užmiršo?.. tyčia paliko?.. pavogė?..), žinojo, kad vis tiek neišsisuks.

Ir neklydo. Lygiai po savaitės temstant skersgatvyje netoli namų susidūrė su juoduoju paltu. Iš jo kyšojo nepažįstamo vyriškio galva. Jis su palengvėjimu pastebėjo, kad drabužis prigludęs prie nepažįstamojo beveik taip pat ištikimai, kaip kadaise glausdavosi prie jo. Trumpam sukilo apmaudas. Beje, vyriškis nešėsi jo naują romaną, ir šis sutapimas apmaudą užgesino. Nagi niekas niekur nedingsta...

Jis pasuko už kampo ir ištirpo sausakimšame paltų, lietpalčių ir kailinių prospekte.

Tai neišvengiama, darling

Jiedu susipažino praėjus dviem metams po to, kai paskutinį kartą susidūrė su juoduoju gatvėje. Jis jau mokėjo dėvėti ekscentriškus kostiumus be vidinio kutulio, o ji buvo tiesiog mergina, prie kurios žmoningose vietose glaustosi saviraiškos trokštantys maniakai.

Jiedu prisigėrė degtinės ir nuėjo į filmą, kuriame Klarkas Geiblas be perstogės kartojo partnerei „darling“. Ji labai juokėsi iš šito žodžio. Jis įžvelgė tame juoke iki isterijos tramdomą ilgesį būti šitaip vadinama, bet neprisivertė rimtai ištarti „darling“ jokia žinoma kalba. Todėl po filmo, ge-

rokai po filmo, prirėmęs ją po kinų restorano žibintu, pusiau šaipydamasis iš savo monologo, tačiau iškvėpdamas jį visa esybe, jis jai linksniavo, žadėjo, bruko tą žodį nuo liežuvio galiuko tiesiai į įkaitusią ausį: darling, darling, darling, raudonoji lėkštė (atrodo, taip vadinosi restoranas), tai neišvengiama, darling, tegu tik priemiesčių darželiuose užsidegs tulpės (virš galvų įsižiebė raudonas žibintas), ir aš parodysiu tau, kokie mes galime būti – tulpė tu ir tulpė aš. Mes žiūrėsime vienas kitam į burnas, į pačius žiedlapius, darling, ir tai, ko tavęs paklausiu, bus tulpė, ir tai, ką man atsakysi, bus tulpė. Darling, noriu galvoti apie tave rimuotai ir galbūt susilaukti rimo iš tavęs, ne ramybės, darling, mes dar per jauni, kad būtume ramūs – noriu tavo neramaus rimo, noriu priglausti savo beprotiškąjį prie tavo neramiausio, darling, ir ši iliuzija man brangi kaip nekilnojamasis turtas... Aš įsigaunu po tavo oda, jauti, darling, liečiu tave iš vidaus, jauti jauti, palieku pirštų atspaudus vidinėje tavo odos pusėje... Tu jausi šį prisilietimą daug ilgiau, negu jis truks, bet negalėsi manęs matyti, darling, negalėsi suturėti, negalėsi pagauti išeinančio, darling, o kai jie ims gyti (jie, tie mano prisilietimai), tau baisiai niežės, ir tu juoksiesi verksi, kasysiesi ir prašysi kitų, kad pakasytų, bet niekas tavimi netikės, vargše, darling, ir tu sudžiūsi, sudžiūsi, sudžiūsi kaip eilinė žaizdelė, tapsi neįdomiai maža, susitrauksi, tokia mažytė darling, tokią tave ir atsiminsiu – bekraujį, aistros nuvytintą šašelį...

Panašiai ir nutiko. Per sekančius septynerius metus jos krūtų stangrumą pasiglemžė dvi dukterys, o jis vis dar nežinojo, kas jo gyvenimo moteris – ji ar Eugenija Grandelytė. Tomis dienomis, kai vėl įtikėdavo jos fatališkumu, jis atro-

dydavo ramus ir susidomėjęs kaip Dievas. Tokį jį troško turėti prie savęs, bet toks ilgai neištverdavo. Ką gi, laukė jo tokio, niekada nepavargdavo laukti, o juodai dienai išaušus, išgerdavo vaistų. Juk pagaliau ji priklausė jo herbariumui. Juk pagaliau jis prisidėjo prie to, kad jos oda prarado stangrumą. Kas dabar liestų jos minkštą kūną taip, lyg jis vis dar gurgždėtų, kaip gerai pripūstas balionas?

Todėl kai prekybos centre į jos sėdmenis įsirėžė kažkieno vežimėlis su pirkiniais (ji kaip tik ieškojo žemutinėje lentynoje aštraus pomidorų padažo, – galima pamanyti, kad juoduoju paltu vilkinčio vyriškio vežimėlis lyg geležis prie magneto pasileido jos sėdmenų link per visą salę), nespėjo net padoriai įsižeisti. Atsigręžė ir krūptelėjo, susitikusi su vyriškio žvilgsniu. Kitą akimirksnį ją persmelkė aitrus atsidavimo kvaitulys.

– Opa, atleiskit. Netyčia, – nuo jo sklido toks erzinantis arogantiškumas, kad panūdo jam įkąsti.

– Ne, jūs tyčia, – atšovė ji.

– Gerai, tyčia. Jeigu taip patinka.

– Ne, nepatinka.

– Na, gerai... Nesugalvojau, kaip jus užkalbinti.

– O kodėl mes, tiesą sakant, turėtume kalbėtis?

– O kodėl ne?..

– Susidaro įspūdis, kad jums labiau patiktų pasikalbėti su mano užpakaliu, – jau įpusėjusi frazę, ji suprato atverianti kelią seksualiniam atvirumui, kuriuo nepažįstamasis gali pasinaudoti. Todėl paskubėjo reziumuoti. – Jeigu į moteris pradėtumėte žiūrėti nuo veido, gyvenimas taptų kur kas įvairesnis.

Vyriškis nusikvatojo, turbūt norėdamas parodyti, kad

įvertino jos humoro jausmą. Jam niekaip nesisekė liautis, ir ji pasijuto nepatogiai. Išsigando, kad nesugebės paslėpti pasibodėjimo jo trūkčiojančia burna. Skubiai nuleido akis.

Maždaug po dešimties minučių, susimokėję prie kasos už pirkinius, jiedu jau gurkšnojo kavą prekybos centro kavinėje. Nepasakojo vienas kitam apie save, stengėsi klausinėti tik nereikšmingų dalykų. Ji jautė pareigą užsiminti, kad turi šeimą, bet jam, atrodo, nuo to tik palengvėjo. Dar po keturiasdešimties minučių jos pirkiniai gulėjo jo automobilio bagažinėje, o jis lėtai sagstėsi juodąjį paltą, žvilgsniu bandydamas padidinti tarpą tarp jos glaudžiai suspaustų kelių.

Ji sėdėjo nepažįstamo vyriškio bute ant rusvu užtiesalu tvarkingai užklotos lovos ir užgniaužusi kvapą laukė, kol jis nusirengs ir prieis nurengti jos. Net į galvą nešovė, kad galėtų tai padaryti pati. Ne iš drovumo. Tikriausiai iš nuostabos, kad tai pagaliau su ja atsitinka. Vyriškis prisiartino, jo stambų kūną dengė tik tamsiai violetinės glaudės. Nuo jo sklido malonus, beveik aristokratiškas tualetinio vandens aromatas, tačiau krūtinė ir pilvas buvo gauruoti kaip plėšrūno kailis, o po trumpikėmis pulsavo toks masyvus gumbas, kad ji kone išsigando. Bet tik akimirkai. Stengėsi nežiūrėti vyriškiui į veidą ir elgtis taip, lyg pati jo neturėtų. Atrodo, jam tai tiko. Sprogstantis iš nekantrumo gumbas priartėjo prie skruosto ir nusitaikė jai į smilkinį lyg įkaitęs pistoleto vamzdis.

Ji plaikstėsi po juo kaip vėliava, negailestingas grąžtas išgramdė jos kūną lyg vaisių su sultimis ir minkštimu. Po poros valandų grumtynių nebepastovėjo ant kojų, nuropojo į vonią ir priglaudusi kaktą prie krašto pratrūko. Pati nežinojo, ko verkia. Iš laimės? Taip pasakė jam. Bet tai ne-

buvo laimė. Greičiau tuštumos akimirka, kurią svarbu kuo nors užpildyti. Juk gulėti visai tuščiai šalia nepažįstamo vyriškio – taip neįprasta. Išgirdęs verksmą, jis atslinko iš paskos ir delikačiai patapšnojo per nugarą. Jo akyse švietė Geriausiojo Meilužio supratingumas, o už šio, mandagiai prisidengęs, lūkuriavo Triumfas. Ji daugiau niekada nežiūrėjo jam į akis. Išskyrus tą vienintelį kartą prekybos centre, kai atsigręžė apsalusi nuo metalinio pirkinių vežimėlio pabučiavimo. Todėl laikė jį truputį keistu arba tiesiog nepažįstamu. Užuot atidžiau patyrinėjusi akis, kuriose kartkartėm šmėkštelėdavo asmeniniai meilužio fantomai, ji pasirinko mylėtis su nepažįstamu vyriškiu. Be to, kad buvo nepažįstamas, šis turėjo dar vieną privalumą – padėdavo jai pasiekti tuštumą. Gaivią ir drėgną kaip Himalajų sniegas. Ji išmoko neskubėdama nužvelgti šią plynę, prieš kuo nors ją užpildydama.

Turbūt todėl susitikinėjo net keturis mėnesius. Jis lydėdavo ją iki vėsaus Himalajų prieangio. Ir laukdavo, kol sugrįš. Lodama kaip pasiutęs šuo.

Be to, ji turėjo ir praktinių sumetimų. Išdrįsusi įvykdyti, apie ką jau kelerius metus svajojo, – tiesa, protu, ne jausmais, – ji negalėjo iš karto visko mesti, norėjo pasiskonėti saldžiarūgščiais pasiekto tikslo vaisiais.

Taigi iš pradžių jie bent kelis kartus per mėnesį susitikinėdavo meilužio bute. Jai nebuvo sunku ištrūkti. Tiesą sakant, čia nė tas žodis netinka, – net ir lankydama nelegalų vyriškį, namie ji pasirodydavo anksčiau už vyrą. Tai vis dažniau suerzindavo. Pati ne iš karto susigaudė, kas čia darosi. Kodėl, patyliukais rakindama duris, viliasi būti užklupta? Kaip būtų pasielgusi? Širdies kertelėje dilgčiojo nekantru-

mas. Ji ruošėsi išgirsti vyro klausimą. Netgi geidė jį išgirsti. Tačiau situacija, kuriai pribrendo ir į kurią bandė pati save įspirti kaip kamuolį į futbolo vartus, vis nesusiklostydavo.

Galų gale ji įsidrąsino ir pasikvietė meilužį pas save. Buvo savaitgalis, dukrelės viešėjo pas vyro tėvus, o vyras – tiesiog, kaip dažnai nutikdavo poilsio dienomis, dingęs. Pasirodydavo jis taip pat netikėtai, kaip dingdavo, todėl ji neskubėjo išlydėti meilužio ir viltingai suvirpėdavo, išgirdusi laiptinėje žingsnius.

– Kas?.. Kas?.. – įtardamas, kad šie virpesiai turi kitą priežastį, suklusdavo šis.

– Nieko, nieko... – sušnibždėdavo ji ir dar stipriau apsivydavo jį kojomis.

Nes šį kartą pasiryžo pataikyti tiesiai į vartus. Tol jojo ant jo rasoto pilvo, vis suragindama pėda per pasturgalį (aistros ir baimės spazmai vertė ją siūbuoti dvigubai greičiau nei visada), kol spynoje pagaliau trakštelėjo raktas. Tas atsargus garsas sutapo su jos orgazmu. Pagauta piktdžiugiškos ekstazės, ji užvertė galvą, sugniaužė kumščiuose krūtis, tarsi ketintų išspausti iš jų sultis, ir nusikvatojo, sakytum, sugriaudėjo kaip kerštaujantis kulkosvaidis.

– Kas čia? – sustingo meilužis.

– Atrodo, vyras.

– Ne, aš rimtai.

– Aš irgi.

Meilužis vienu ypu nusimetė ją ir pašoko ant kojų, – nuogas, su nesusigaudančiu, vis dar iškėlusiu galvą pimpalu... Tą akimirką jos vos nenusinešė prieštaringų jausmų banga! Tačiau susitvardė, – neskubėdama susisupo į chalatėlį ir išėjo prieškambarin. Netrukus pro svetainės duris (koks ne-

atsargumas – jie mylėjosi svetainėje!) kyštelėjusi rankutė nusviedė ant kilimo juodąjį paltą ir batus, už durų pasigirdo balsai. Žinodamas, kad per kelias jam likusias sekundes nespės net užsitraukti kelnių, jis vienu judesiu paspyrė į kamuolį susuktus drabužius po sofa, ant nuogo kūno užsimetė paltą ir įsistojo į batus. Beveik tuo pat metu į svetainę įžengė truputį išsiblaškęs rašytojas, o jam iš paskos – moteris su chalatėliu. Iš rašytojo veido galėjai nuspėti, kad jis tikėjosi išvysti svečią, – žmona jį perspėjo. Tačiau netrukus jo veidą iškreipė nieko gero nežadanti mina... Beje, į nepažįstamo vyriškio blauzdas, išdavikiškai boluojančias virš paskubom užraišiotų batų, rašytojas net dėmesio neatkreipė. Jį sudomino kitkas. Ir dar kaip! Priėjęs trūktelėjo meilužio palto skverną, apžiūrėjo apykaklę ir be galo suglumęs atsigręžė į žmoną:

– Bet, darling, jis vilki mano paltą!..

Lyrinis aktas po vandeniu

Na, ne visai po vandeniu... Po aštriomis dušo čiurkšlėmis, kurias ką tik nukreipė į jo papilvėje uoliai plušančią Eugeniją Grandelytę. Ji užspringo ir ėmė kosėti. Tačiau grįžkime į akimirksnį, kai Eugenijos nosis, tarsi iš kiaušinio išsiritantis viščiukas, tebebaksnojo jo įtrauktą pilvą. Jį įtraukė ne tik tam, kad galėtų stebėti, kas vyksta po juo, bet dar ir todėl, kad su riebalų klostėmis iš jo organizmo išgaruodavo pastarasis dešimtmetis. Tiesa, išgaruodavo laikinai ir iliuziškai. Tačiau tai netrukdė jam atjaunėti ir pasimėgauti smarkumu vyro, kurio vis dar geidžia jaunos moterys. Tegu

tai trukdavo tik kelias (pastaruoju metu, tiesa, keliolika...) minutes, kol Eugenija Grandelytė išlaikydavo lūpeles „O“ pozicijoje. Paskui pilvas vėl suglebdavo ir nukardavo, paslėpdamas susigūžusią ataugėlę, kurią jis senu papratimu vadino „vyriškumu“, o atgalios parėjęs dešimtmetis vėl užguldavo sprandą. Nejaugi Eugenija to nematė? Ji, atstovaujanti visoms savo lyties būtybėms, tokia jautri ir akyla?

Jo gyvenime tai buvo antroji moteris, po žmonos, stulbinanti lankstumu (ne tik kūno) ir tarpstanti kiek erzinančioje, tačiau tolygiai liepsnojančioje ištikimybės auroje. Ačiū Dievui, neturėjo laiko gimdyti jam vaikų. Gal todėl vis dar stebino kaip oralinio sekso entuzuastė. Rusvomis itališkomis plytelėmis išklota Eugenijos vonia virto šventykla, kurioje jiedu beveik kiekvieną savaitgalį, pakaitom atsiklaupdami, garbino viens kitą oraliniu būdu. Suprantama, praktikavo ir kitokius būdus, tačiau Eugenija nujautė, kad talpi ir nenuvargstanti jos burna yra bene vienintelis koziris prieš kitas moteris, kurios nuolat vaidenosi už jo nugaros. Ji kovojo su vizijom praverdama burnytę ir tūtele sutraukdama lūpas, tarsi ketintų atbaidyti įsivaizduojamas konkurentes niekinančiu šūksniu „O!“.

Taip, ji buvo tikra virtuozė. Per porą metų Eugenija sugebėjo įtikinti, kad be jos burnos jis netektų kažin kokios svarbios asmenybės dalies (savo asmenybę tausojančiam vyrui tai didžiulis praradimas!). Jos lūpos ir liežuvis tapo jautriais mediatoriais, reguliariai suderinančiais jo kūno stygas, kad šis skambėtų harmoningai. Su Eugenija jautėsi lyg visagalės daktarės kabinete, už kurio durų palieki ne tik drabužius, bet nusineri ir odą, atiduodamas jos gydančiai galiai savo apnuogintus nervus. Jos liežuvio virpesiai lyg

rentgeno spinduliai peršviesdavo jo ląstelių sandarą ir esmę. Be šio kassavaitinio seanso jis tikrai išsigąsdavo pasiligojęs ir kažkoks... tuščias. Eugenijos burna lyg gosli saulė patekėdavo virš retokų šeimyninių pasimylėjimų.

Po sueities žmona dažnai pravirkdavo, ir jis niekada dorai nesuprato kodėl. Tik įtarė, kad ašarų priežastis ne visada ta pati (juk ir verkdavo skirtingai) ir kad čia, ko gero, bus prisidėjęs jo išdavikas kūnas. Jis stengėsi, tikrai stengėsi nusiplauti nuo odos Eugeniją. Jos pačios vonioje, po tomis aštriomis vandens čiurkšlėmis... Bet nuo to nelaboji tik dar labiau gėrėsi į jo esybę, sėdo į organizmo gelmes, o paskui kilo iš jo kaip rūkas pačiu netinkamiausiu metu.

Jis bijojo žmonos ašarų. Bet dar labiau nuogąstavo likti be burnos. Be darbščios, sąžiningos, bet kokius sąžinės sopulius nuskausminamosios Eugenijos burnytės. Todėl vos tik Eugenija ir vėl įsisiurbdavo į papilvę, iškeldavo tas nelemtas vandens čiurkšles ir plaudavo nuo savęs kiekvieną dar nenudžiūvusį ir nespėjusį įsigerti jos pėdsaką.

Tačiau aną savaitgalį dušo kabinoje parklupusią Eugeniją nutvilkė ledinio vandens srovė. Ji toli gražu negeidulingai suklykė ir klausiamai užvertė galvą į jį. Taip, toji šaltybė tekėjo iš karšto vandens čiaupo. Gedimas, mano auksaburne. Mūsų nuodėmę paliko be šilto vandens. Tai jį gerokai įsiutino, o paskui ir išgąsdino. Matydamas, kaip iš blogai užsukto čiaupo kapsi vanduo (Eugenija trynė jo krūtinę frotiniu rankšluosčiu ir giliai alsavo), jis jau regėjo ašarotą žmonos veidą.

Dar vylėsi prasmukti nepastebėtas. Vylėsi iki paskutinės akimirkos, kol, supstydamasi į chalatėlį, žmona išdygo koridoriuje lyg amžinas klaustukas su virpančiu iš nuoskau-

dos taškeliu. Iki tol tikėjosi prasmukti vonion ir skubiai išlydėti nuodėmę tamsiais vamzdynais atgal pas Eugeniją.

Tačiau žmona stovėjo koridoriuje trūksmingai alsuodama, ir pro įstiklintas svetainės duris krentančiame šviesos stačiakampyje atsidūręs jos veidas žvilgėjo nuo drėgmės. Tą drėgmę senu papratimu palaikė ašaromis.

– Sveikas gyvas, – netikėtai sodriai, lyg dainuotų publikai, pasisveikino žmona. – O mes turime svečių. Tiksliau – aš turiu svečią. Svetainėj. Eikš, pasisveikinsi.

Išsiblaškęs nusispyrė batus ir atidarė svetainės duris. Tenai, po nauju šviestuvu, stovėjo... juodasis paltas. Iš jo styrojo kažkur matyto vyriškio galva. Gerklėje pajuto šleikštulį – toji galva kažkodėl buvo ne jo (suprantama, kad ne jo – juk nestovi prieš veidrodį!). Negana to, galva vengė jo žvilgsnio. Tarsi jaustųsi kalta, kad styro iš palto! Tas kaltės jausmas atrodė per daug intymus ir kažkuo juos siejo.

– Bet, darling...

Atsigręžė į žmoną ir trenkte atsitrenkė į jos žvilgsnį. Jame žiojėjo (jeigu galima taip pasakyti apie akis, bet juk jis – rašytojas, jis turi žinoti, tad tebūnie žiojėjo) akinama tuštuma. Neišvydo jame savo atvaizdo, neišvydo nieko, ką tarėsi pažįstąs.

Talismanas

Faktas, kad dulkino jo žmoną (o ji plaikstėsi kaip vėliava!), ir dar rašytojo pašonėje, ir ne sykį, ir dar ji pati jo ieškojo, tikino, kad taip jos niekas niekada, na, šitai jį kuteno kaip šiltas vasaros vėjelis! Išvydęs pro duris žen-

giantį rašytoją išsigando ir sutriko tik akimirkai. Paskui jo krūtinė karingai išsipūtė, kiekvienas plaukelis ant jos įsielektrino, lyg pulkas kovai atstatytų iečių. O kita jo asmenybės pusė (rodos, taip sakoma?) sutiko rašytojūkštį su atlaidžia pranašesnio žmogaus šypsena. Ak, tą pranašumą jis visuomet išsitraukia laiku. Lyg bilietą, su kuriuo pateksi bet kur. Dabar jis jautėsi kaip vaikystėje, kai Naujųjų metų rytą rado po eglute išsvajotą dviratuką. Tai buvo bene paskutinė išsipildžiusi svajonė. Ir šit dabar... Jo krūtinė dar labiau išsipūtė, nežinia, kaip joje vienu metu sutilpo karingumas, džiaugsmas ir graudulys, – gal todėl sukūkčiojo, trūksmingai išleisdamas orą.

Tačiau gyvenimas niekuomet nebūna vienpusiškas, – jis tai puikiai žino. Gyvenimas mėgsta dviprasmybes. Jis mėgsta, apšvietęs tave dėkingom aplinkybėm, neperspėjęs atsukti jų tamsiąją pusę – pliaukšt, ir gauni antausį. Nesupratęs, už ką. Kaip dabar, kai stovi priešais išbalusį rašytoją po moderniu šviestuvu ir kvailai kūkčiodamas bando sugromuliuoti jo mestą frazę.

Juk išgirdo teisingai? Rašytojūkštis bando jį apkaltinti apsivilkus svetimą paltą? Bet juk tai – šmeižtas!

Šis drabužis jam kaip antroji oda, jo nesupainiosi su jokiu kitu. Gerai atsimena, kaip prieš septynerius, pala, beveik aštuonerius metus į jo duris paskambino Paška iš antro aukšto, o po jo pažastimi traškėjo ryšulys. Praskleidus rudą popierių, paltas maldaudamas ištiesė į jį aiškiai padėvėtas, bet dar pakenčiamai išsilaikiusias rankoves, ir jis išsyk suprato, kad jį pasiliks. Suplojo dešimt litų, „ant butelio“. Tiesa, tuomet dingtelėjo, kad galbūt vogtas, bet nesuko dėl to galvos. Pasiūtas iš šimtaprocentinės vilnos, drabužis

skleidė kažkokį jaudinantį vyriškumą... Atrodė, kad jį apsivilkus jame užgims trūkstama ideali savybė. O nuostabiausia, kad kaip tik taip ir atsitiko. Nuo tos dienos, kai juodasis paltas su jaudinančia simpatija apglėbė jo kūną (atrodė, kaip jam pasiūtas), jam ėmė sektis. Aišku, tai nebuvo sėkmės viršūnė, – jis ne iš laimės kūdikių. Tačiau skirtumą pajuto. Ypač su dailiąja lytim. Tam tikra prasme, juodasis paltas prikėlė jame vyrą, kuris savo ruožtu prikėlė kelias moteris keliose moteryse. Būtent palto dėka jis atrado savyje talentą rašyti meilės laiškus. Tokių moterys nelaiko stalčiuose, o šildo intymiausiose vietelėse, duoda paskaityti draugėms ir pasidaro kopijas, kad, sudėvėjus originalą, liktų atminimas. Šalia epistolinio rašytojo jis reanimavo ir nepailstančio meilužio talentą. Kai jos plaikstosi po ar virš tavęs kaip vėliavos, dievaži imi laikyti save kietu kotu! Atrodo, sėkmingas šuoliavimas nuo vieno moteriško kūno ant kito paskatino jo pasitikėjimą savimi ir verslo sėkmę. Pastaruoju metu pinigų netrūko, tiesą sakant, apsipirkinėdamas visai atprato žiūrėti į kainas. Tačiau pasidarė labai jautrus moteriškoms vibracijoms. Tiek jautrus, kad vis sunkiau susivaldydavo, pasiduodavo jų traukai bet kur, netgi prekybos centruose, kur moterys išriečia užpakalius, kažko ilgai ieškodamos žemutinėse lentynose. Tokiais akimirksniais jis nutuokdavo, kas turi gulėti lentynoje. Jo sukietėjusi varpa virsdavo šaukliu, trokštančiu atsidurti žemutinėje lentynoje po tokios moters delnu, vietoje butelio su padažu ar pailgos, bet visai neromantiškos pakuotės su skalbikliu. Jis spėjo, kad, užčiuopusi lentynoje jo pulsuojantį falą, tokia moteris nustebtų tik truputį. Todėl ir nematė reikalo valdytis. Leidosi vedamas kietojo šauklio, prasisegęs juodąjį

paltą drąsiai imdavo po darbo apsipirkinėjančias moteris. Na, iš tiesų tokių moterų pasitaikė vos kelios, ir fiziškai paimdavo jas ne iš karto, tarp stelažų su prekėmis, o kiek vėliau savo ar tokios moters bute, arba savo ar tokios moters automobilyje...

Pavyzdžiui, rašytojo žmona buvo itin lengvas grobis. Iš pradžių atrodė kiek senamadiška, per daug pasyvi. Bet jos akyse liepsnojo toks alkis! Tas alkis jį ir įkvėpė. Dabar jam net gaila, kad nežinojo, kieno ši moteris. Moteris įspūdingai išalkusiomis akimis. Numetęs jai gabalėlį laisvės, turėjo tramdyti kaip pasiutusį šunį, kad iš baimės nepersikąstų vidurių.

Dabar jos vyro svetainėje pasijuto kaip jos gynėjas ir geradarys. Bet tik sekundei. Netrukus tarp jų įsiterpė rašytojo mesta frazė apie paltą. Nors gerai jos nesuprato (tiesą sakant, visai nesuprato), bet užuodė gresiančią konfiskaciją. Nesiruošė jo netekti. Todėl karingai išpūtė krūtinę, parodydamas sau ir rašytojui, kad kovos.

Trikampyje

Jie stovėjo svetainėje kaip nepritrusių lošėjų išstumdytos šachmatų figūros. Ore ką tik ištirpo rašytojo frazė, ir meilužio krūtinėje kažkas sukunkuliavo. Ji pažinojo šį garsą. Pirmą sykį jį išgirdo, rodos, prekybos centre. Tai buvo vienas nemaloniausių jo skleidžiamų garsų, ir ji taikstėsi su juo tik todėl, kad žinojo bet kada galinti apsisukti ir palikti jį po velnių. Bet šį kartą įsiutino ne tai. Tiesą sakant, kunkuliavimas meilužio krūtinėje tik pakurstė se-

niai smilkstančią pykčio žariją. Jos vyras ką tik spontaniškai šūktelėjo:

– Bet, darling, jis vilki mano paltą!

– Ką, tik tiek gali pasakyti?! – pratrūko ji. – Pažiūrėk, jis be kojinių! Tavo svetainėje stovi nepažįstamas vyras be kojinių!

Ji prišoko prie apstulbusio meilužio ir atvertė palto skverną (vienu taikliu judesiu, lyg lanką įtempdama amazonė). Po juo, tamsiame plaukų lizde, kadaravo susigėdęs pimpalas.

– O šitą ar matei?! Matei?! Matei?! (Meilužis pagavo tempti skverną į savo pusę, tačiau ji nepaleido, įvyko mažutis apsistumdymas.) O tau rūpi kažkoks nušiuręs paltas! Ne, aš žinojau, kad esi prakeiktas egocentrikas, bet kad šitoks!..

Rašytojui atrodė, kad sapnuoja sapną, apie kurį neturi savo nuomonės. Tik nuojauta, dažnai apimdavusi sapnuose, šį kartą šnibždėjo, kad kuo mažiau kišis į veiksmą, tuo greičiau pabus. O pabusti labai norėjosi.

– Darling, jis nuogas?

– Taip, po velnių, jis nuogas! Ką, tavo manymu, mūsų svetainėje veikia nuogas vyriškis? Gal mes kavutę gėrėme?

– Juk jūs... negėrėte kavos, darling?

– Ne, mes negėrėme kavos, nes mes, po galais, dulkinomės!

– Kaip?..

– Ogi šitaip, labai paprastai, – ji nepadoriai kryptelėjo klubais ir, pagauta pykčio ekstazės, atsigręžė į meilužį. – Atleisk, mes dulkinomės nepaprastai. Mes dulkinomės puikiai. Dėkoju už puikiai pradulkintą sekmadienį. O tu, mielasis, ar gerai šiandien pasidulkinai? (Čia ji vėl žvilgsniu įsisiurbė į rašytoją.)

– Oho, – šis suglumęs sumurmėjo ir klestelėjo ant sofos atkaltės.

– Matau, kad neblogai, jeigu net žodžio nesurezgi. Aš paprastai sakau „oho“, plato fazėje, tarp dviejų orgazmų.

Kol kas rašytojas suprato tik tiek, kad žmona ant jo beprotiškai pyksta. Tačiau jautėsi per daug pavargęs, kad išpeštų iš savęs tinkamą reakciją. Todėl pasinaudojo įprastu būdu – tiesiog nusibraukė jos pyktį kaip prakaito rasą ir pabandė grįžti prie svarbesnių dalykų.

Pasilenkė prie vos kvėpuojančio palto ir švelniai brūkštelėjo per jo suglumusią vilną, tarsi atsiprašydamas, kad privertė jį iškęsti šią sceną.

– Galiu?..

Paltas nesuprato, ko prašomas. Jo tylėjimą rašytojas palaikė sutikimu. Todėl suėmė už apykaklės, spūstelėjo, atsiduso ir staiga panardino šnerves į tamsiai mėlyną vilnos blizgesį.

– Kaip jums pavyko jį išsaugoti? Net kvapas išsilaikė, puiku! – sušnibždėjo virpančiu balsu.

– Aš žmogus tvarkingas, – atsakė virš apykaklės styranti galva.

– Jūs nepaprastas... Tai yra... Aš jums nepaprastai dėkingas.

– Dėkingas, už ką?

– Viskas! Nebegaliu! – suklykė rašytojo žmona.

Netrukus jos krūtinėje pokštelėjo – taip atsitikdavo, kai, pagauta nevaldomo pykčio, lyg kamštis išlėkdavo iš savo kūno. Šis imdavo elgtis audringai ir keistai, pavyzdžiui, kaip dabar, su trenksmu išlėkdavo į kitą kambarį krautis lagamino. Negana to, jis rėkdavo, verkdavo, springdavo necenzūriniais žodžiais ir svaidydavosi nepavojingais daiktais. Pa-

prastai tai užtrukdavo dešimt minučių ir praeidavo savaime. Ji kaip niekur nieko nusileisdavo iš pykčio nirvanos į kiek tankiau alsuojantį savo kūną ir pasijusdavo mieguista. Šalia stovėdavo labai prasikaltęs rašytojas.

Dabar jis paleido palto apykaklę ir išsiblaškęs atsigręžė į triukšmo šaltinį. Iš gretimo kambario sklido euforiški žmonos šūksniai:

– Aš išeinu! Aš išeinu! Daugiau negaliu!

Jis žinojo, kad turėtų tenai nueiti, ramiai pasiteirauti, kas atsitiko, pastovėti šalia, gal net užkelti išsižiojusį lagaminą atgal, ant spintos, tačiau nerimavo, kad grįžęs neras svetainėje palto.

– Palauksit? – paklausė galvos.

– Jeigu reikia, – atsakė ši.

Kiek uždirbs meilužis

– Užduosiu jums svarbų klausimą, – po jau minėtų keliolikos minučių pasakė rašytojas meilužiui.

Jiedu sėdėjo toje pačioje svetainėje po moderniu šviestuvu, tarp jų garavo puodeliai su kava, kavoje sklaidėsi konjakas, rankų darbo pialoje gulėjo saldumynai (žmona juos kažin kodėl laikė pialoje). Jos puodelis stovėjo greta kitų dviejų ir laukė, kol ji liausis stebėjusi save vonios veidrodyje. Tuo metu vyriškiai, prisidengę žvilgsnius mandagumo miglele, stebėjo vienas kitą.

Meilužis nutuokė, į kokį klausimą teks atsakyti.

– Vis tiek jau neturime ko slėpti, – iš anksto mėgaudamasis nuodugniu atsakymu, konstatavo jis.

Rašytojas palinko į priekį ir sušnibždėjo:

– Nenorėčiau, kad ji išgirstų.

– Suprantu.

– Klausykite... Už kiek... parduotumėte paltą?

Atrodo, galva ne iš karto suprato, ko iš jos norima.

– Šitą? – perklausė gana kvailai.

– Na taip. Šitą.

– A... Mmm... Jis neparduodamas.

– Aš ir neprašau jo parduoti, – nesutriko rašytojas. – Klausiu, už kiek jį... atiduotumėte, jeigu staiga... atsirastų proga. Ar noras. Tik tiek. Nemėgstate pafantazuoti?

– Kam fantazuoti apie tai, kas vis tiek neįvyks?

– O, jūs praktikas! Bet tokiu atveju – dar geriau... Beje, kodėl taip kategoriškai – neįvyks?

– Na, neparduosiu aš jo. Per daug man reiškia... Kaip ten sakoma? Atspindi asmenybę.

Ant rašytojo kaktos įsimetė nerimastingas raukšlelių hieroglifas.

– Puikiai jus suprantu, – sumurmėjo jis. – Tikėsite ar ne, bet kadaise šis drabužis man reiškė tiek pat, kiek jums šiandien... Jame slypi mistinė jėga...

– Sakyčiau, trauka... – patikslino meilužis.

– Ar trauka, – skubiai sutiko rašytojas. – Ech, buvau toks nepatyręs egoistas! Ko tik nepridarai jaunystėje.

– Taigi taigi. Bet patyręs egoistas irgi neką geriau, – ši frazė, deja, nuskambėjo tik meilužio vaizduotėje.

– Brangiai tenka mokėti už jaunystės klaidas, – atkreipkite dėmesį, kad banalybės rašytojo lūpose nušvisdavo kaip spontaniškai užgimę išminties brangakmeniai. Tuo jis beveik visada pavergdavo moteris.

– Atrodo, teisingai supratau?.. Norite perpirkti iš manęs paltą, kurį tvirtinate turėję jaunystėje? Kur logika? Jeigu buvo toks brangus, kodėl neišsaugojote?

– Na, logikos čia tikrai maža, – ir vėl iš karto sutiko rašytojas. – Pats nežinau, kaip tai paaiškinti. Galima pasakyti... išgyvenau krizę ir pajutau, kad turiu prarasti kažką... tikrai artimą ir brangų... kad galėčiau gyventi toliau. Suprantate? Taip atrodė tada... Tam tikra prasme... paleidau jį... Ne, neišvariau, kaip turbūt pamanėte. Išleidau ieškoti naujo šeimininko. Ir jis rado jus... Pirkote?

– Taip. Už aštuonis... (meilužis mikliai susigriebė vos neleptelėjęs per mažai) šimtus.

– Oho, – rašytojas apsimetė, kad patikėjo tokiu akiplėšišku melu. – Net už naują tiek nemokėjau.

– O jūs įsitikinęs, kad čia tas pats?..

– Visiškai.

Valandėlei jiedu susikaupė kiekvienas prie savo puodelio, visai užmiršę trečiąjį. Visai taip pat, atokiai ir sulaikiusi kvapą, vonioje rymojo rašytojo žmona. Kvapą ji sulaikė ne tik tam, kad nepraleistų nė žodelio iš pokalbio svetainėje. Kaip seniai ji girdėjo tokį jausmingą rašytojo balsą! Tas visuomet ją stipriai veikęs jausmingumas ir atsiuntė žaibą – jos galvoje staiga gimė puiki idėja, tikras veiksmo planas! Kai idėja apsireiškia žaibu, nustoji ne tik kvėpuoti. Kelias akimirkas sąmonė skendi saldžioje komoje. O jau paskui smegenys pašėlsta veikti kaip pono Dievo kalkuliatorius.

Rašytojas ryžosi dar sykį atakuoti palto okupantą:

– O jeigu pasiūlyčiau jį išnuomoti?..

Meilužis smeigė į jį pavargusį žvilgsnį ir jau žiojosi kažką sakyti, bet rašytojas užbėgo už akių:

– Aštuoni šimtai už mėnesį...

Iš kur jis gaus tiek pinigų, ant svetainės slenksčio statydama koją pagalvojo žmona. Lūpų kertėse ji slėpė šelmišką šypseną, tačiau ši nebuvo skirta nei meilužiui, nei vyrui. Ji šypsojosi idėjai, kurią atsiuntė žaibas.

Vyriškiai instinktyviai pajuto, jog ji čia, pritilo ir vienu metu grįžtelėjo į duris.

– Nesakykite, kad nepalikote man pyragaičių, nes paliksiu jus abu, – nusišypsojo žmona.

Tačiau vyriškiai tebeskendėjo per anksti nutrauktame pokalbyje. Jo finalui iš tiesų tetrūko paskutinio sakinio. Ir meilužis, slėpdamas akyse godžius žiburėlius, jį ištarė:

– Žinote, aš apie tai pagalvosiu.

Burė

Paltas užkrito, apglėbė ir prislėgė ją kaip ištroškęs meilužis. Jo kirpimas tik pabrėžė moterišką trapumą, įkalintą po šiurkščios lyg nenuskustas smakras vilnos sluoksniu, tačiau pro plyšelius sagoms veržėsi rausva kūno šviesa – neužgesinama, neįkalinama, nepasotinama. Ji atrakino buvusio meilužio duris atsarginiais raktais, ir juodasis paltas nedelsdamas metėsi jos link... Na, iš tikrųjų buvo kiek kitaip. Jis kabėjo koridoriuje ant briedžio ragų ir viso labo ilgesingai supleveno tuščiomis rankovėmis.

Ak, lauktasis žaliu potvyniu miestą užliejęs pavasaris, kai žmonės pagaliau išsilukštena iš drabužių ir gatvėse stichiškai padaugėja nuogos odos! Jos buvęs meilužis, tiesa, neskubėjo išsirengti. Jis buvo turbūt paskutinis žmogus mies-

te, nusiplėšęs žieminį drabužį. Mes žinome, kodėl neskubėjo ir kodėl, užuot nutrenkęs paltą į spintos gilumą, pakabino garbingiausioje buto vietoje, ant trofėjinių ragų. Ši kankinanti priklausomybė iki šiol neleido jam apsispręsti ir atsakyti į rašytojo pasiūlymą nei „taip", nei „ne". Ji grūmėsi su godumu iki išsprogstant pumpurams. Ir ne tik tai. Jam patiko laikyti rašytoją nežinomybėje. Šitaip tarp jų užsimezgė tam tikras nelygus ryšys, leidžiantis jam kontroliuoti situaciją. Be to, buvo kiek įsižeidęs, kad po incidento svetainėje rašytojo žmona nepanoro toliau susitikinėti. Spėjo priprasti prie jos melancholiško kūno ir planuoti laiką, palikdamas nišą jų susitikimams. Kai ji grąžino buto raktus (juk nežinojo, kad prieš tai pasidirbo dublikatą – tai ir buvo žaibu apsireiškusios idėjos dalis), susitikimų nišos ištuštėjo. Jį nusmelkė gildantis vienatvės skersvėjis. Staiga pasijuto per daug pavargęs, per daug tuščias, kad ieškotų jai pakaitalo. Dėl nutrūkusių pasimatymų jis kaltino tik lemiamą akimirksnį pro duris įžengusį rašytoją. Sąmoningai ar ne, bet paltas tapo savotišku kerštо įrankiu. Puikiai suprato, – kol juodasis ganysis jo teritorijoje, padėties šeimininkas bus jis.

O rašytojo žmona kantriai laukė, kol paltas liks namie be šeimininko. Tai nebuvo sunku patikrinti, juk jie gyveno kaimynystėje. Dažnai pro troleibuso langą matydavo buvusį meilužį, rytais žingsniuojantį į tarnybą (nepagalvokite, kad taupė benziną, visai ne! Į darbą vaikščiodavo pėsčiom, norėdamas palaikyti fizinę formą). Tik įpusėjus šiltam balandžiui, vieną rytą išvydo jį prie šviesoforo tik su kostiumu.

Jai net kvapą užgniaužė. Nusprendė tuoj imtis veiksmų,

nes nujautė, kad, neduokdie, atvėsus orams (pavasaris permainingas) ir vėl gali praleisti progą. Ji paskambino į darbą ir perspėjo viršininkę, kad truputį užtruks. Išlipo artimiausioje stotelėje ir bėgte pasileido buvusio meilužio namų link. Rankinėje žvangėjo atsarginis jo buto raktas.

Jaudinosi kaip paauglystėje, kai, prisilaižiusi likeriuko iš tėvų baro, sliūkindavo su vietiniu panku vagiliauti. O paskui sapnuodavo erotinės įtampos kupinus sapnus. Tai būdavo didžiulė kvepalų parduotuvė veidrodinėmis sienomis, kuriose atsispindėjo įvairių formų ir spalvų buteliukai. Varstoma nepatiklių pardavėjų žvilgsnių, ji eidavo iš salės į salę. Kažkur čia jos laukė išsiilgtas aromatas – karamelės, jūržolių, ką tik nupjautos žolės, jauno meilužio burnos kvapas. Jį laikė įkalintą lentynoje, siauroje kolbelėje su ąsele, užstotą kitų, įžūlesnių ir prabangesnių, buteliukų. Užuosdavo jį tarp daugelio kitų! Ir nė neketino mokėti už tai, kas iš prigimties priklausė jai. Pasikišdavo gintarinio skysčio skliditą kolbelę po megztuku, po kietomis paauglės krūtimis, ir išnešdavo į laisvę, atgal pro akylas kvepalų salono cerberes, kurios niekada jos nepagaudavo. Toji laisvė buvo per daug panaši į orgazmą, kurio ji tuomet dar nepažinojo!

Erotinė vagiliavimo įtampa persekiojo ją dar todėl, kad planavo žygį dėl mylimo vyro. Dėl to paties, kuris kiekvieną savaitgalį įtraukdavo pilvą Eugenijos Grandelytės vonioje. Dėl vyro, kuris kadaise dovanojo jai pirmuosius, tokius į laisvę panašius orgazmus. Tada, nugirdusi rašytojo ir meilužio pokalbį, ji suprato, kad turi keisti strategiją. Tai ir vėl buvo proto sprendimas, tam tikra meilės logika, kuri atsiranda šiek tiek pritildžius širdį, bet tik tam, kad aprūpintų ją meilės deguonimi.

Rakindama buvusio meilužio duris ji atsiminė, kad turi atrodyti kaip teisėta jų rakintoja – juk pro akutę spoksanti močiutė iš gretimo buto ją pažinojo. Todėl tyčia sulėtino judesius, išdidžiai užvertė smakrą ir mintyse pasiuntė močiutę po velnių. Už gretimo buto durų kažin kas sušlamėjo.

Ir štai ji laiko paltą už rankovių ir su jauduliu žvelgia į jo sagas – lyg į mylimo rašytojo akis. Ji nori išsakyti jam viską, kiek prisikaupė per septynerius metus, o paskui pasimylėti ir pasmaugti, o vėliau prikelti, išbučiuoti ir viską jam atleisti. Galite įsivaizduoti, kaip jautėsi juodasis paltas tokios įsiaudrinusios moters kompanijoje... O ši staiga visai paleido vadžias, matyt, ir vėl išlėkė iš kūno (nors pokštelėjimo nesigirdėjo), nes nusiplėšė nuo savęs drabužius ir šmurkštelėjo į visai suglumusį paltą. Po juo – moteris? Koks neįprastas jausmas! Jis pirmą kartą šildė moters kūną, ir, atrodo, jam tai patiko... O ką jautė ji?..

Įsielektrinę vilnos plaukeliai suošė kaip miškas. Jie šnabždėjo tiesiai jos kūnui, kažin kaip aplenkdami klausą ir sąmonę, ir dar taip, kad ji, nieko nesuprasdama, viskuo tikėjo... Tas patiklumas staiga nurausvino ir ištempė jos odą, iškėlė giliai paskendusias akis, pablizgino ir jaunatviškai sukedeno plaukus, ir – kaip ten rašė Saliamonas?.. – jos burna prisipildė medaus, o šlaunys – rožių ir pieno.

Stebuklais ji netikėjo, tačiau kitą akimirksnį staiga suvokė, jog atjaunėjęs kūnas jau pasirinko. Ir tai nė kiek negąsdino. Net nenudžiugino – tiesiog pirmą kartą per septynerius metus suprato, kad laukė šios akimirkos. Kad visada girdėjo jos tylų, neišvengiamą artėjimą. Tarsi į tikslą skrendančios strėlės zvimbimą. Paliko raktą ant batų dėžės, po veidrodžiu, surinko nuo grindų išmėtytus drabužius ir nu-

sileido liftu į kiemą. Švystelėjo į kamuolį susuktus drabužius konteinerin.

Ji žingsniavo per miesto centrą. Nekantrus, jaunatviškas pumpurų sprogimas parkuose peršoko į jos kraujagysles kaip padaužiškas petardų sproginėjimas. O ji plaukė, pleveno balandžio vėjelyje lyg burė, nešė savo kūną meiliai ir atsargiai, maldydama jį, kad per daug neišdykautų. Nešė jį per pažįstamą miestą, toldama nuo visko, ką pažinojo ir manė turinti. Ir tai buvo stebuklas! Toks sugrįžimo į kūną stebuklas, kai viskas, kas esi ir kuo save laikai, yra su tavimi. Kai taip lengva, kvaitinamai lengva save suimti ir nešti, kad net baugu atitrūkti nuo žemės... Juodasis paltas ją kiek prilaikė, neleido nuskristi. Jo svoris, tiesa, atrodė keistai neįkyrus, tačiau ji žinojo, kad nuo šiol pakels tik tiek. Ir nė gramo daugiau.

Pjesės

Liučė čiuožia

DVIEJŲ VEIKSMŲ PJESĖ

VEIKĖJAI:

FELIKSAS
LIUČĖ – *LIUCIJA, JO ŽMONA*
FELIKSO MOTINA
FELIKSO TĖVAS
VYRUKAS – *PAČIŪŽŲ NUOMOTOJAS*
TANIA – *JO ŽMONA*
MOTERIS – *IŠ PREKYBOS CENTRO*
KASININKĖ – *JI PASAKO VIENĄ FRAZĘ*

1 VEIKSMAS

1 SCENA

Prekybos centras. Lauke – liūtis.
Feliksas ir Liučė stovi eilėje prie kasos. Įsikibę į vežimėlį su pirkiniais. Lyg skęstų

LIUČĖ. Sakiau, paimk skėtį.

Pauzė

LIUČĖ. Per tave amžinai kas nors nutinka.
FELIKSAS. „Jei su lape prasidėsi, tai tiktai bėdos turėsi." Kaltas. Užsakiau lietų. Daug suplojau, kad ir žaibą pridėtų. O ką – nepatinka?
LIUČĖ. Plepys.
FELIKSAS. Skėtį ir pati galėjai paimti.
LIUČĖ. Kur? Į dantis?
FELIKSAS. Idėja! Gal mažiau verkšlentum?..
LIUČĖ *(murma)*. Tvanku, nors mirk.
FELIKSAS. Tai mirk. Kai ateis eilė mokėti, prikelsiu.
LIUČĖ. Jėzus Kristus atsirado! O, ką pamiršau... Nubėk pomidorų padažo... Tik ne aštraus... Aš gi šiandien žuvį kepu.
FELIKSAS. Ką, ir vėl?
LIUČĖ. Ką, „ir vėl"? Kas nepatinka?
FELIKSAS. Tik ne žuvį.
LIUČĖ. Nenori, gulsi neėdęs. O aš valgysiu žuvį. Padažo, padažo!
FELIKSAS. Pati ir atsinešk.
LIUČĖ. Ak šit kaip!

FELIKSAS *(erzinasi)*. Va ir va kaip!
LIUČĖ. Apskritai negaminsiu. Pranešu oficialiai. Nuo šiandien.
FELIKSAS *(prideda delnus prie burnos ir šūkteli į viršų)*. Viešpatie, išklausei mano maldų! Ji nebegamins valgyti!
LIUČĖ *(suduoda jam per rankas)*. Cit, pamaiva! Netrikdyk žmonių. Amžinai įsivaizduoja, kad yra vienas.
FELIKSAS. Aš vienas prekybos centre! Visiškai vienas visoje planetoje! Vienas toks!
LIUČĖ *(erzina)*. Taip, tu – menininkas. Tu save myli. O dabar atnešk pomidorų padažo.

Feliksas nueina. Grįžta nešinas batų tepalu. Įdeda į vežimėlį

LIUČĖ. Kas čia?..
FELIKSAS. Pagalvojau, kodėl tau nenudažius žuvies gedulo spalva... Ta proga, kad gaminsi paskutinį kartą.
LIUČĖ. Tu beviltiškas. Kam mums batų tepalas?
FELIKSAS. O kam kasdien žuvis?
LIUČĖ. Noriu.
FELIKSAS. „Noriu“. Klausyk... gal laukiesi?
LIUČĖ *(susimąsto)*. Nežinau....
FELIKSAS *(akivaizdžiai pagyvėjęs)*. Raugintų agurkėlių?..
LIUČĖ *(suraukia nosį)*. Neeee...
FELIKSAS. Pomidorų padažo?
LIUČĖ. Taaaip!

Feliksas nubėga pomidorų padažo

FELIKSAS *(grįžęs)*. Ir vežimėlį naujagimiui.
LIUČĖ. Iš pradžių – nėštumo testą.

Sumokėję už pirkinius stabteli prie išėjimo. Lauke pila kaip iš kibiro. Žmonės būriuojasi po stogu, slepiasi nuo lietaus. Feliksas ir Liučė susižvalgo

FELIKSAS. Bėgam?
LIUČĖ. Bėgam.

Jie lekia per liūtį, Feliksas – nešinas dviem pilnais pirkinių krepšiais. Liučė žiūri į jį ir juokiasi

FELIKSAS *(šaukia perrėkdamas liūties šniokštimą).* Ko?!..
LIUČĖ. Dabar tikrai atrodai vienas visoje planetoje! Su lietaus pilnais maišais! Toks apgailėtinas tipas!
FELIKSAS. Turbūt gailiesi, kad mane išsirinkai?!
LIUČĖ. Aš tavęs nesirinkau!
FELIKSAS *(nenugirsta).* Ką?!..
LIUČĖ. Nesirinkau aš tavęs! Man tave išrinko!
FELIKSAS. Bet ar gailiesi?!
LIUČĖ. Ką, negirdžiu?!
FELIKSAS. Ar gailiesi?!
LIUČĖ. Aišku, gailiuosi!

Jie atsitrenkia vienas į kitą ir griūna į balą. Iš maišų pabyra pirkiniai

LIUČĖ. Ei, tu mane pastūmei!
FELIKSAS. Tai tu pasipynei po kojom! O!.. Mes užmiršome nėštumo testą!
LIUČĖ. Kvailys. Aš pajuokavau. Nebus jokio vaiko.
FELIKSAS *(surimtėja).* O aš patikėjau...
LIUČĖ. Ei, tualetinis popierius skęsta!.. Gelbėk, kapitone!
FELIKSAS. Liuče, pajuokavai?..

LIUČĖ *(surimtėja)*. Feliksai...
FELIKSAS. Kas atsitiko?.. Kodėl sakai „Feliksai“? Jeigu ne nėščia?.. Niekada nesakai „Feliksai“.
LIUČĖ. Feliksai, aš išvažiuoju.

Pauzė

FELIKSAS. Kur?
LIUČĖ. Išvažiuoju. Visam laikui.
FELIKSAS. Visam laikui.
LIUČĖ. Palieku tave.
FELIKSAS. Tu išvažiuoji, o aš lieku.
LIUČĖ. Aš palieku tave, Feliksai.

Pauzė

LIUČĖ. Kaip kitaip galėčiau pasakyti?.. Kaip tai sakoma?
FELIKSAS. „Išvažiuoju toli. Nelauk. Negrįšiu.“
LIUČĖ. Nelauk, negrįšiu.

Feliksas atsistoja, lėtai surenka pirkinius. Ištiesia Liučei ranką, padeda pakilti iš balos

FELIKSAS. Na, eime?

Lėtai nuklibinkščiuoja per kiek aprimusį lietų. Liučė nedaug atsilieka

2 SCENA

Didelis kaimiškas kambarys. Dvi lovos, apskritas stalas, televizorius. Vaistų kvapas. Tolimesniame kampe

guli sergantis tėvas. Prie stalo valgo motina ir šešiolikmetis Feliksas ruošia pamokas. Veiksmas vyksta prieš dvylika metų

TĖVAS *(silpnai)*. Regina!.. Regina!..

Motina nekreipia dėmesio. Valgo toliau

TĖVAS. Re-gi-nut!..
FELIKSAS. Mam, tėvas.

Motina tarsi negirdi

FELIKSAS. Ko, tėvuk?
TĖVAS. Regina!..
FELIKSAS. Mam...
MOTINA. Į sąsiuvinį žiūrėk.
TĖVAS. Re-gi-na!..
FELIKSAS. Mam, aš nueisiu.
MOTINA. Sėdėk!
FELIKSAS. Jis gerti nori. Nunešiu gerti...
MOTINA. Padėjau prie lovos. Pasiims.

Pauzė

TĖVAS. Reginut!.. Basoną!

Motina lėtai padeda šaukštą. Atsistoja. Nueina prie lovos ir ištraukia iš palovio basoną (viską daro itin lėtai). Atkloja tėvą, pasižiūri ir staiga šeria per veidą

MOTINA. Vėl?!.. Vėl?!.. *(Šeria dar kartą)*
FELIKSAS. Mam!..
MOTINA *(tėvui)*. Kur anksčiau buvai?! Ko nesakei, kad myžti nori?!

FELIKSAS. Jis gi kvietė!
MOTINA. Pamokas ruošk! *(Tėvui)* Tyčia taip padarei?! Tavęs klausiu – tyčia?!
TĖVAS. Reginut, nepajutau...
MOTINA. Velnią tu nepajutai! Viską tu jauti! Kiaurai sienas jauti! Visą patalynę apdirbai! Ką dabar patiesiu? Gyvuly tu! Gulėsi man ant plikos klijuotės, supratai?
TĖVAS. Atleisk, Reginut... Nepajutau aš...
MOTINA. Šūdžius!
FELIKSAS *(pritrūkęs kantrybės)*. Nešauk ant jo.
MOTINA. O tu tylėk. Ruoši pamokas, tai ruošk.
FELIKSAS *(tyliai, su neapykanta)*. Ragana tu.
MOTINA. Ką?.. Ką pasakei?..
FELIKSAS. Sakau – tokios bjaurybės kaip tu paieškoti reiktų.

Motina prieina ir atsivėdėjusi šeria jam antausį. Feliksas sustingsta. Staiga šeria jai atgal. Sugriebia nuo lovos į gniutulą susuktą apšlapintą paklodę ir talžo ja motiną. Ši sucypia

FELIKSAS. Kur šiąnakt buvai?!.. Kur valkiojais, klausiu?!
MOTINA. Tyliau, tėvas klausosi!
FELIKSAS. O man nusispjaut!
MOTINA *(verkia)*. Liaukis, beproti! Liaukis!

Feliksas numeta paklodę

FELIKSAS. Tėvas pusę nakties šaukė! Ateinu – iš lovos iškritęs, pusnuogis, niekam nerūpi, o tavo lova – tuščia. Kaip tai suprasti?
MOTINA *(verkia)*. Negaliu aš miegot, kai jis šnibžda. Šnibžda ir šnibžda, žaltys! Iš proto mane išvarys...
FELIKSAS. Jis meldžiasi. O ką jam dar veikti?

MOTINA. Šnibžda taip šlykščiai. „Ei, Dieve, kuriam į mus nusispjaut! Vemt verčia nuo tavo duonos kasdieninės! Į šikną įsikišk tą savo karalystę su visa karūna! Mes neatleidžiam savo kaltininkams, niekada, supratai tu?! Niekada!“
FELIKSAS. Sakyk geriau, kur valkiojais?
MOTINA. Ant šieno nakvojau.
FELIKSAS. Nė velnio nenakvojai.
MOTINA. Tai kur tada?.. Eik, patikrink – išgulėta.
FELIKSAS. Išgulėta – tai išgulėta. Šienas kaip reikiant iškedentas.
MOTINA. Kas kas?..
FELIKSAS. Šliundra.
MOTINA. Kaip su motina šneki!
FELIKSAS Ne motina tu man. *(Numeta ant stalo vyrišką rankinį laikrodį)* Kas čia?
MOTINA. Mažvaikis... Pamokas ruošk.
FELIKSAS. Kas čia, klausiu?
MOTINA. Laikrodis...
FELIKSAS. Matau, kad laikrodis. Kieno?
MOTINA. Nežinau. Ne tavo reikalas. Kur radai?..
FELIKSAS. Pati žinai kur.
MOTINA. Atiduok. Snargliau. Ir sėsk prie pamokų.
FELIKSAS. Kieno laikrodis?
MOTINA. Atiduok, pasakiau.
FELIKSAS. Dėdės Vinco?.. Dėdės Vinco, taip?..
MOTINA. Koks tavo reikalas!
FELIKSAS. Taip ir maniau. O jei nunešiu tetai Marijai ir papasakosiu, kad radau jos vyro laikrodį mūsų kluone?
MOTINA *(tyliai)*. Nieko tu nenuneši.

Feliksas eina prie durų, apsivelka kailinius (gąsdindamas)

TĖVAS *(silpnai)*. Feliksiukai!.. Feliksiukai!..
FELIKSAS. Ką, tėvuk?
TĖVAS. Atiduok tu jai laikrodį.

Feliksas numeta laikrodį ant stalo ir atsisėda ant tėvo lovos. Motina išeina į virtuvę

TĖVAS. Verki?.. Feliksiukai?..
FELIKSAS. Ne-a.
TĖVAS. Aš jau seniai nesigėdiju ašarų.
FELIKSAS. Gerai tau.
TĖVAS. Ašaros, myžalai. Gėda tik iš pradžių.
FELIKSAS. Tėvuk...

Pauzė

TĖVAS. Tu dėl to laikrodžio, taip?..
FELIKSAS. Viską žinojai?..
TĖVAS. Seniai.
FELIKSAS *(suspaudžia jam ranką)*. Tėvuk...
TĖVAS. Jaunas esi, ūmus. Ir gerai. O man jau – ramu. Dėl visko ramu. Vienintelis rūpestis – neapsimyžti. Kad tavo motinai darbo nepridaryčiau. Pervargus ji. Pažadėk man, vaikeli...
FELIKSAS. Ką?
TĖVAS. Kai numirsiu, nuvežk ją prie jūros. Penkti metai be jūros. Negerai. Tavo motina džiūsta... Traška visa, kai lenkiasi manęs apiplauti. Kaip giltinė. Anksti jai traškėti. Nuvežk. Supratai?
FELIKSAS. Tėvuk... Supratau.

Motina atstumia stalelį ant ratukų su vakariene

MOTINA *(stengiasi būti linksma).* Vakarienė ant ratukų! Įjunk tėvukui „Panoramą“. Televizorių pasuk, amžinai kažkas nusuka. *(Tėvui)* Tėvai, matai?
TĖVAS. Matau, matau.

Ruošiasi vakarieniauti

3 SCENA

Feliksas ir Liučė grįžo namo. Sėdi tamsoje ir kaip užkerėti spokso į televizorių. Aišku, kad jiems nerūpi, kokie paveikslėliai juda ekrane. Ant grindų guli šlapi maišai su pirkiniais. Liūties permerkti jų plaukai ir drabužiai. O jie apsimeta, kad žiūri filmą. Liučė – prie stalo, ant kėdės. Feliksas – fotelyje

FELIKSAS. Šūdinas filmas.
LIUČĖ. Netikroviškas.
FELIKSAS. Amerikiečiai tokius mėgsta. Popkorno šalies idealistai.
LIUČĖ. Mes idealizuojame kitaip.
FELIKSAS. Kas spalvoms pasidarė? Vaizdas kažkoks mėlynas.
LIUČĖ. Kaip po ledu. Užšaldytas amerikietiškas idealas.
FELIKSAS. Šūdinas filmas per šūdiną televizorių.
LIUČĖ. Ir kada jis suges?..
FELIKSAS *(trenkia kumščiu į spintelę prie lovos. Liučė krūpteli.).* Eik kepti žuvies!

LIUČĖ. Neisiu.
FELIKSAS. Sakei – miršti, kaip nori žuvies?
LIUČĖ. Nebenoriu.
FELIKSAS. Eik ko nors kepti! Dėl Dievo meilės! Nesėdėk čia.
LIUČĖ *(pravirksta)*. Papasakosiu pasaką...
FELIKSAS. Aš žiūriu filmą.
LIUČĖ. Jis šūdinas. Paklausyk pasakos.
FELIKSAS. Tu eini ko nors kepti.
LIUČĖ. Virš miesto pakibo šiltas liūties debesis. Liūtis, liūtis! Skėčiai jūsų neišgelbės. Skubėkite namo ir žiūrėkite per stiklą. Kad nesušlapintų, nenuneštų... Kad į ausis nepripūstų... stichijos. Kad rytą – į darbą kaip žmonės su sausais marškiniais, neišvėdinta galva. O kam ją vėdinti? Griežtai uždrausta. Ten daug reikalingos informacijos, sutarčių bei sukakčių... O kas čia? Miesto centre, telefono būdelėje, stora mergaitė, užmiršusi viską pasaulyje, kerta vyšnias... Jai taip skanu, kad praryja kauliukus... Tiesiog užmiršta išspjauti... Virš lūpos – raudonas sulčių lašelis. Už stiklo šniokščia vanduo, telefono būdelė – kaip mėgintuvėlis. Šiltas. Sausas. Pritvinkęs vyšnių kvapo, storos mergaitės prakaito kvapo... Nes tvanku, saldu... Nes taip atsitinka tik kartą gyvenime...
FELIKSAS. Ta mergaitė... tu?
LIUČĖ. Na, ne tokia ir stora. Putni. Kaip pyragėlis su vyšnia. Graži graži... Tokios jos būna tik kartą gyvenime – baigsis vyšnios, ir viskas... Dar vyšnių... Ji godžiai praris paskutinę, su kauliuku, ir pabus. Apsidairys – oho, kaip pila! O ji – visai viena stikliniame mėgintuvėlyje, kuriame ją uždarė vyšnių geismas... O mėgintuvėlis – dideliame,

tuščiame mieste... O miestą vanoja liūtis, kokios dar nebuvo... Ji atsimins, kad namie laukia motina, tėvas ir brolis. Pikti ir sunerimę, kad ji prapuolė per tokią liūtį, o jie ruošėsi į svečius...

FELIKSAS. Ji išsigąs?

LIUČĖ. Ne... Nežinau. Dabar jau nieko nežinau. Kas ji? Iš kur tos vyšnios? Pirko? Kažkas pavaišino?

FELIKSAS. Nesikarščiuok. Tai tik vyšnios.

LIUČĖ. Gal jos neplautos? Žinoma, plautų niekas neduoda. Pilnos pesticidų! Kokios rankos jas lietė! Murzinos gruzino rankos turgavietėje!

FELIKSAS. Matai? Liūtis praeina. Gatvėje pasirodo pirmi praeiviai.

LIUČĖ. Feliksai... Aš įsimylėjau.

FELIKSAS. Todėl išvažiuoji?..

LIUČĖ. Ne.

FELIKSAS. Kas jis?

LIUČĖ. Nepažįsti.

FELIKSAS. Tu pervargai. Išjungsiu televizorių.

LIUČĖ. Ir aš jo nepažįstu. Vyšnios. Norėčiau tik valgyti vyšnias ir apie nieką negalvoti.

FELIKSAS. Sulakstysiu į parduotuvę.

LIUČĖ. Ne. Juk naktis. Lyja.

FELIKSAS. Norėjai vyšnių...

LIUČĖ. Aš taip sakiau?.. Nesąmonė. Nemėgstu vyšnių. Noriu nieko negalvoti, tai dėl to... Jis dirba ledo arenoje. Nuomoja pačiūžas. Mes šnekamės tik apie ledą, ir mūsų oda susiliečia tik tuomet, kai moku už valandos malonumą pašmėžuoti jam prieš akis. Grįžtu namo ir kartoju – nieko iš jo nenoriu. Aš net nemėgstu čiuožti... Nekenčiu

čiuožti, nejaučiu jokio džiaugsmo, nuo ledo taip šalta... Grįžtu namo sustirus, darinėju žuvį ir kartoju sau – nieko iš jo nenorėsiu. Nieko negaliu norėti. Ko iš jo noriu? Nieko. Tik kad žiūrėtų, kaip čiuožiu. Ir šypsotųsi lūpų kampučiais... Man patinka galvoti, kad jis laukia. Neturiu jėgų abejonėms... Tik tikėjimui. Dažnai prie jo sėdi žmona – jaunutė tokia, suvargusi. Atstumia vežimėlį su lėliuku. Sėdi, žiūri, kaip braižome ant ledo žodžius... Žiūri, bet neskaito... O kam jiems skaityti? Ir taip viską turi. Jo moteris... Tokia jauna, o akys – kaip vyšnios. Sunkios sunkios... Jam reikia tokios kaip ji. Aš neturiu teisės norėti.

FELIKSAS. Dar spėčiau į parduotuvę...

LIUČĖ. Tu neklausai. Niekad manęs neklausai, idiote. Tau turi skaudėti. Kodėl tau neskauda?

FELIKSAS. Aš ne idiotas.

LIUČĖ. Tu nemyli manęs, jeigu tau neskauda.

FELIKSAS. Nevadink manęs idiotu, gerai? Nupirksiu vyšnių. Jeigu padės tau negalvoti.

LIUČĖ. Pasakyk, kad skauda, kai vadinu idiotu.

FELIKSAS. Neskauda. Tik noriu, kad negalvotum.

LIUČĖ. Bet tuomet negalvosiu ir apie tave. To nori? Pavargai nuo manęs, taip? Sakai, eini vyšnių. O iš tiesų tik nori pabūti vienas. Pasprukti iš mėgintuvėlio.

FELIKSAS. Čia vietos užtenka tik tau.

LIUČĖ. Kodėl mes neturim vaikų?

FELIKSAS. Sakei, dar ne laikas.

LIUČĖ. Penkerius metus tai kartoju. Neatrodo įtartina?

FELIKSAS. Atrodo.

LIUČĖ. Tai kodėl neturim vaikų?

FELIKSAS. Gal bijom.
LIUČĖ. Ko? Ko, baily, bijai?
FELIKSAS. Aš ne bailys.
LIUČĖ. Tu bailys ir idiotas. Penkerius metus nesugebi padaryti vaiko.
FELIKSAS. Paprašyk to su pačiūžom...
LIUČĖ. Ką, pavydas sukilo?.. Tik šitaip galiu tamstą reanimuoti?
FELIKSAS. Aš nepavydžiu.
LIUČĖ. Tu ne bailys. Ne idiotas. Nepavydi. Nekrapštai nosies. Neperdi. Visada užsimauni prezervatyvą. Kai labai prireikia, užsidarai vonioje ir mandagiai nuleidi į kumštį. Kad nevargintum žmonos per dažnais lytiniais aktais. Tu nepyksti ir nesikandžioji. Tu – idealus vyras. Tai kodėl mes neturim vaikų?!

Feliksas pratrūksta isteriškai verkti

FELIKSAS. Užsikimšk tu...
LIUČĖ. Nes kas?..
FELIKSAS. Nes neatsakau už savo veiksmus...
LIUČĖ. O, primušk mane, primušk! Gal pagaliau patirsiu orgazmą!

Jis jai smogia. Liučė sustingsta. Paskui ramiai pakyla ir užsidaro vonioje. Viduje – tylu

FELIKSAS. Tu kliedi. Kaip gali sakyti, kad myli vyrą, kurio nepažįsti?
LIUČĖ *(atidaro vonios duris ir šneka iš tarpdurio)*. Mano protas irgi užduoda šį klausimą.
FELIKSAS. Ir?..

LIUČĖ. Geras klausimas.
FELIKSAS. Logiškas.
LIUČĖ. Kai jį užduoda protas. Bet myliu širdimi.
FELIKSAS. Kliedi. Vaikeli, tu kliedi.
LIUČĖ. Feliksai, aš suprantu, kad tau...
FELIKSAS. Kiek laiko?..
LIUČĖ. Kiek laiko?..
FELIKSAS. Na, „ledas, pačiūžos, neturiu teisės"... Kada tai prasidėjo?
LIUČĖ. Prieš metus... Bet ne tai svarbiausia.
FELIKSAS. Oho, kaip įsivažiavo! Tu gi sergi. Tau reikia profesionalios pagalbos.
LIUČĖ. Kokios kokios?..
FELIKSAS. Pas psichiatrą! Pačiūžas – į dantis, ir pirmyn! Rytoj pat!

Liučė vėl užsidaro vonioje

FELIKSAS. Tu... Tu gi viską turi.
LIUČĖ *(iš vonios)*. Tas viskas – tai tu? *(Atidaro duris)* Rimtai galvoji, kad esi viskas?..
FELIKSAS. Aš rimtai galvoju, kad du žmonės, pasižadėję vienas kitam, turi vienas kitą globoti. O visa kita ateina savaime.
LIUČĖ. To visko, Feliksai, man per akis. Neapžioju. Springstu.
FELIKSAS. Nesuprantu.
LIUČĖ. Tau negalima suprasti. Neturėtum kur pasislėpti.
FELIKSAS. Liuče. Paklausyk manęs, vaikeli. Nujaučiau, kad mums gali taip nutikti... Kad esi toks žmogus. Kuris renkasi neišsipildymą. Jeigu galima ko nors neturėti ir

kankintis – valio. Turėti tau... per sunku. O kankintis, prisigalvoti – visada prašom. Visada pakelsim. Tu tokia, Liuče. Laukiau, kada tau prasidės... Todėl šiandien nustebau tik truputį. Bet ar pati suvoki, kad kliedi?.. Dieve mano, Liuče?..

LIUČĖ. Kliedžiu. Gerai. Gal tikrai?.. Bet tu mane paleisk! Paleisk su visais mano kliedesiais. Jie man gyvybiškai būtini.

FELIKSAS. Kur išvažiuoji?

LIUČĖ. Į užsienį. Radau darbą. Dokumentai jau sutvarkyti.

FELIKSAS. Kada?

LIUČĖ. Pirmadienį.

FELIKSAS. Taip niekas nedaro!..

LIUČĖ. Aha.

FELIKSAS. Kodėl pasakei tik dabar? Gal ruošeisi apskritai nesakyti?.. Pabėgti? Taip?..

LIUČĖ. Feliksai, aš stengiuosi...

FELIKSAS. Bet juk grįši.

LIUČĖ. Grįšiu į Lietuvą. Ne pas tave.

Pauzė

FELIKSAS. Kodėl visi mane palieka?

LIUČĖ. Nes tu nepakeliamai lengvas. Nepakeliamai patogus. Šalia tavęs nėra ką veikti. Aš nemoku taip gyventi.

FELIKSAS. Kliedesys.

LIUČĖ. Žinojau, kad nesuprasi.

FELIKSAS. Tau nuobodu su manimi?

LIUČĖ *(švelniai, tarsi atsiprašydama)*. Nepaprastai...

FELIKSAS *(pravirksta)*. Man... irgi...

4 SCENA

Liučė čiuožia pustuštėje ledo arenoje. Užsimerkusi, vos šypsodama. Ištiesusi rankas, kaip lėktuvėlis. Už simbolinės pertvaros su langeliu sėdi Vyrukas – pačiūžų nuomotojas ir jo žmona Tania – distrofiška dažyta blondinė įskaudintomis akimis. Vežimėlyje parpia pusės metų kūdikis

VYRUKAS *(švelniai)*. Tania, eik namo.
TANIA. Pasėdėsiu.
VYRUKAS. Pasėdėjai. Eik.
TANIA. Varai mane?
VYRUKAS. Ne. Bet kiek galima čia sėdėti? Nuo ryto nieko nevalgei.
TANIA. Kaip nevalgiau? O kepsniuko kas davė atsikąsti?
VYRUKAS. Atsiprašau, keli kąsneliai – tai pietūs? Dėl to ir pienas dingo. Apie vaiką daugiau galvotum.
TANIA *(įsižeidus iki sielos gelmių)*. Tai aš negalvoju apie vaiką?.. Dieną naktį prie jo! O pienas man dingo, jeigu nori žinoti, per tave. Kai tada negrįžai, kaip išsigandau, į ligonines skambinėjau... į policiją... kaip durna... Dėl to pienas dingo! Ką, gal ne?
VYRUKAS. Gerai, gerai. Bet valgyti vis tiek reikia.
TANIA. Ir valgau.
VYRUKAS. Kada?
TANIA. Kai nematai.
VYRUKAS. Leisk atsiminti, kada paskutinį kartą tavęs nemačiau...
TANIA. Aš negraži, kai valgau.
VYRUKAS. Aha...

TANIA. Pats sakei. Burna trupiniais aplipus, žandai kaip žiurkėno...
VYRUKAS. Pasakok pasakok. Trupinį nuo smakro nubraukiau, gerą darbą padaryti norėjau... O ji ir prisigalvojo. Jeigu nori žinoti, tas trupinėlis tau net labai... tiko.
TANIA. Tiko?.. Trupinys?.. Tu gal nesveikas?.. Gal dabar su trupiniu turėsiu vaikščioti, kad tau patikčiau?
VYRUKAS. Ai, Tania... Nepradėk.
TANIA. Ne, pasakyk. Kuo taip patiko trupinys? Aš cheminį susidėjau. Į soliariumą štai einu... O jam, pasirodo, gražiausia – trupinys.
VYRUKAS *(meilikauja)*. Mažutėlis, juodutėlis, šokolado trupinėlis... Na, pažiūrėkime, kas tau nutiko soliariume. *(Bando dirstelti už iškirptės)* Oho, kiek šokolaaadoooo!

Tania atsisėda jam ant kelių. Bučiuojasi. Jis pakiša rankas po jos trumpu sijonėliu

TANIA. Pamylėk... mane...
VYRUKAS. Dabar?..
TANIA. Dabar, dabar...
VYRUKAS. Ką, tikrai dabar?..

Vežimėlyje suknerkia vaikelis

VYRUKAS. Tania, vaikas...
TANIA. Palauks. Na, dabar...
VYRUKAS. Gal alkanas?
TANIA. Ne. Aš alkana. O jis... tiesiog mažas... *(Atsega vyro kelnių klyną ir įkiša ranką)* Oi, koks mažas *(Atšlyja. Žvelgia netikėdama, priekaištingai)* Katinėėėėli?..

VYRUKAS *(pasijunta kaltas)*. Na... Mes ne vieni... Aš darbe...
TANIA. Tau čia ne vieta. *(Atsiklaupia ant grindų ir priglaudžia burną prie atsegtų kelnių)* Tu – lakūnas. Nuomoti pačiūžas.... Degradacija. Gerai, kad iš pažįstamų niekas... nemato...
VYRUKAS. Tania, nereikia. Jeigu pamatys... Vėl... lėksiu... iš darbooo... O!..
TANIA *(šneka neaiškiai, nes burnoje – kliuvinys)*. Ir puiku! Ir tiesiai – į lėktuvą! Į žydrą dangų. Tu – mano lakūnas... Lakūnėlis...

Langelyje pasirodo mergaitės galva. Ji aikteli ir staigiai dingsta. Netrukus išdygsta dvi galvutės... Kikena

VYRUKAS *(stumteli Tanią nuo savęs ir skubiai sagstosi kelnes)*. Tania!.. Tania, eik namo!
TANIA *(niūriai)*. Tau net nestovi.
VYRUKAS *(ne juokais supykęs)*. Eik, pasakiau! Žygiuok!
TANIA. Katinėli. Tau taip – pirmą kartą.
VYRUKAS. Eik... po velnių! *(Pasitaiso)* Na eik, pavalgyk!.. Dink iš čia!
TANIA *(papučia lūpą, tuoj verks)*. Tu nenori manęs! Tu manęs nemyli!
VYRUKAS. Noriu. Myliu. Tik ne čia!
TANIA. Jeigu myli, turi ir čia!.. O aš, durnė, į soliariumą nuėjau... Galvojau, nudegsiu kaip Pamela, suviliosiu tave... tris kartus per naktį... ir tu man daugiau nesivalkiosi... Kur tada buvai? Nepasakei!
VYRUKAS. O Dieve! Su draugais alų gėrėm!
TANIA. Su kokiais draugais? Paskambinsiu ir pasiteirausiu. Jie žmonas turi?

VYRUKAS. O Dieve! Tania!..
TANIA. Tai štai kodėl tau nestovi. Su draugais jis alų geria! Ten, kur draugai ir alus, mergų visada atsiras. O aš – sėdžiu namie. Ką suvalgau – tą išvemiu. Vaikui – temperatūra aukščiausia. Motina kas penkias minutes skambina ir protą plauna: „Tai ką, dar negrįžo tavasis? Oi, pamatysi, suvystys jį kokia... pabarių mūza!“ Kaip man jaustis?
VYRUKAS *(švelniai)*. Tania, neverk. Tušas nubėgo.
TANIA. Oi, kur?.. *(Žiūri į veidrodėlį)* Aš – baisi? Baisi aš?
VYRUKAS. Nebaisi.
TANIA. Bet ir ne gražuolė?..
VYRUKAS. Gražuolė.
TANIA. Pamela?
VYRUKAS. Pamela.
TANIA. Žiūrėk man. Sužinosiu, kad su kita permiegojai, nusižudysiu.
VYRUKAS. Nesužinosi...
TANIA. Kaip? Iškart sužinosiu. Kvapas išduos. Ir pimpalas.
VYRUKAS. Tania... prašau. Dabar eik namo.
TANIA. Ką ten veiksiu viena?
VYRUKAS. Su vaiku...
TANIA. Ai, jis miega ir miega. Neturiu su kuo pašnekėti. Nuobodu.
VYRUKAS. Draugei paskambink.
TANIA. Nuobodu man su ja.
VYRUKAS. Pažiūrėk televizorių...
TANIA. Nusibodo.
VYRUKAS. Izabelė jau prisipažino Chulijui?
TANIA. Nespėjo. Roksana sutrukdė. Bet šiandien, jaučiu, visą tiesą išklos.

VYRUKAS. Negera negera Roksana... Na, bėk, tuojau prasidės.
TANIA. Kada grįši?
VYRUKAS. Už poros valandų.
TANIA. Pasistenk anksčiau, gerai? Žmonių juk nėra. Gerai?..
VYRUKAS. Gerai.
TANIA *(išstumdama vežimėlį)*. Nuobodžiausiu be tavęs, katinėli.
VYRUKAS. Tania?..
TANIA. Ką?
VYRUKAS. Pavalgyk.
TANIA. Aha.

Išeina

5 SCENA

Liučė ir Tania vakuume. Abi laukiasi, pilvai kaip arbūzai. Abi su vaikiškomis žieminėmis kepurėmis – spalvotomis, didžiuliais bumbulais. Abi valgo po didžiulę arbūzo riekę. Staiga Tania padeda savąją ir susiima už pilvo

TANIA *(isteriškai)*. Oi, negimdysiu negimdysiu negimdysiu negimdysiu!..
LIUČĖ. Jau?..
TANIA. Oi, jau!.. Oi, jau!.. *(Įsiklauso į pilvą, bet ten dar nieko nevyksta)* Ne.
LIUČĖ. Norėjau į jus iš arti pažiūrėti. Turite randelį virš lūpos. Taip ir maniau.

TANIA. Aš irgi kažkur jus mačiau.
LIUČĖ. Gali būti. Primenu ką nors. Mes, nėščiosios, tokios panašios.
TANIA *(pašnibždom, lyg gėdintųsi)*. Nebijote gimdyti?
LIUČĖ. Aš ir negimdysiu. Pilvas netikras. Aš jį sugalvojau, kad galėčiau su jumis susipažinti.
TANIA. Su manimi?.. Kodėl?..
LIUČĖ. Šiaip, moteriškas smalsumas... Beje, jūs jau pagimdėte. Mudvi susitikome praeityje.
TANIA *(praleidusi negirdom žodžius apie susitikimą praeityje, azartiškai)*. Berniukas ar?..
LIUČĖ. Mergaitė.
TANIA *(nusivylusi)*. A...
LIUČĖ. Berniukas.
TANIA *(nepatikliai)*. Pati nežinot. O jūsų?..
LIUČĖ. To nesugalvojau. Argi svarbu? Ateityje aš neturiu vaikų. O, štai ir plovas!

Liučė spragteli pirštais, ir prie jų priartėja dvi lėkštės su garuojančiu plovu

TANIA *(paniurus)*. Gerai jums... Ateitis be vaikų – kaip tuščias, šviesus koridorius. O aš per jį – basom, basom!.. Grindys blizga kaip ežerai po skriejančiu lėktuvu!.. Turėjau gimti lakūnu.
LIUČĖ. O aš turėjau gimti jumis... Juokauju. Plovas!
TANIA *(pasibjaurėjusi stebi, kaip Liučė kerta plovą)*. Man – iškrovos diena. Šeriu jį arbūzu ir vynuogėm *(šneka apie pilvą)*. Išgyvens *(su viltimi, kad gal ir ne...)*?..
LIUČĖ. Aha.
TANIA. Gajus, bjau... *(Liučė duoda jai paragauti plovo*

savo šakute) Fu, koks... visai nieko... Bet šiandien – griežtai, nieko negausi. *(Grūmoja pilvui)* Prisiėda ir spaudžia mane, paršelis. Kaip turi jaustis moteris, kurios pilve tupi kriuksinti kiaulė? *(Isteriškai)*

Virš jų kaukdamas leidžiasi lėktuvas

TANIA *(pravirksta)*. Nekenčiu ledo! Nuo jo amžinai pašiurpus oda ir skauda gerklę. Nekenčiu pačiūžų. Jis irgi nekenčia. Žinote, jam ten ne vieta. *(Atsimena būt išdidi)* Jis – lakūnas.

LIUČĖ *(sausai)*. Žinau.

TANIA. Kaip?.. Šito niekas nežino. Mes nuo visų pabėgom. *(Išdidžiai, savininkės tonu)*

LIUČĖ. Kai čiuoždama taip ištiesiu rankas, jo vyzdžiuose atsispindi lėktuvo sparnai... To niekas nežino. Aš skrendu, skrendu ratais... Negaliu išsivaduoti iš tos kankinančios trajektorijos... O vaizdas jo vyzdžiuose nesikeičia. Tss, jis to nežino...

TANIA. Tai kartojasi ir kartojasi. Pačiūžos, pilvas, televizorius. Pačiūžos, pilvas, televizorius. Ko jie ten ateina?.. Sako, čiuožti – smagu. Vis tie patys veidai. O jis jų nemato. Nežiūri į juos. Jeigu ne aš, net grąžą užmirštų atiduoti. Turiu ten sėdėti ir skaičiuoti už jį. Kiek atėjo, kiek sumokėjo... Visi juk sukčiauja. O jis – nesismulkina. Kažkas jam vis turi priminti: „Tu – mano lakūnas“. Tada jis atrakina spintelę ir išduoda dvi pačiūžų poras. Jie retai ateina po vieną. Vienam ant ledo – šiurpu. „Tu – mano lakūnas.“ Jis paima užstatą ir užregistruoja į sąsiuvinį. „Tu – mano lakūnas.“ Jis garsiai atsuka radiją ir žiūri pro mažą langelį palubėje, kaip sninga... Jeigu ne aš, supraskite, jeigu ne aš...

LIUČĖ. Ten yra toks mažas langelis. Mačiau jį iš lauko ir kartą – iš vidaus, kol jis nusisukęs ėmė pačiūžas. Pro jį matyti dangaus gabalėlis ir elektros stulpas. Jeigu vieną dieną įeičiau pro tą langelį... Jis negalėtų to nepastebėti!.. Ar noriu įeiti pro langelį?.. Jūs nebandėte... pro langelį?.. *(Taniai)*

TANIA. Pro langelį? *(Susimąsto)* Su šituo?.. *(Turi galvoje savo didelį pilvą)* O gal tikrai?.. *(Su viltim)* Jie sako, kad čiuožti – smagu. Niekada neraižiau ledo. Kai mokiausi penktoje klasėje, mama nukėlė iš palėpės brolio pačiūžas. Man jos buvo per didelės, berniukiškos, ir dvokė. Kai pasirodžiau prie užšalusio tvenkinio, visi žiūrėjo tik į mane, ir juokėsi. Jis kvatojo garsiausiai. Apsigręžiau ir parėjau namo. Sukarpiau jas. Juodais trikampėliais. O peilius išmečiau. Jis čiuožė šauniausiai. Jis spręsdavo, ką žais – ledo ritulį ar gaudynes. Jie gyveno ant ledo. Sutemus virš tvenkinio įjungdavo žibintą – iš jo krito skanios mėlynos snaigės ir skaudžiai blykčiojo pačiūžų peiliai. Blykst – mergiočių baltos pačiūžos, blykst – berniukų juodos. Tą žiemą man išrašė akinius – mėlyna šviesa, sakė, gadina akis. Jie gaudė vieni kitus, stumdėsi įsimylėję, griuvo, laikė vieni kitus už rankų, klykė ir juokėsi, springdami sniego gniūžtėmis. O aš ant kranto tirtėdama valydavau aprasojusius akinukus. Jie šniurkščiojo: šis ledas – jo. Tu niekada nečiuoši taip šauniai kaip jis. Jis niekada neatsisuks ir neišties tau rankos, kad liktumei virš žibinto. Mama sakė – pakentėk, po naujųjų ką nors sugalvosim. Aš laukiau naujų, grakščių pačiūžų iki pavasario... Kol nutirpo ledas ir jie susirentė plaustą... Tai, sakote, pro langelį?

LIUČĖ. Bandykite pro jį. Manęs tai vis tiek neišgelbės, o jus dar gali. Bandykite, kai jis mažiausiai to tikėsis. Kai paleis radiją taip garsiai, kad negirdės, jog išėjote pro duris.
TANIA. Ech, jeigu tada būčiau sutikusi ką nors ant kranto! Bet jie nesiskirdavo su pačiūžom. Net iš namų parsineštus sumuštinius sukirsdavo ant ledo. O aš spoksodavau, kaip jie valgo, spoksodavau...

Liučė maitina Tanią. Ši klusniai, paskendusi atsiminimuose, kramto. Apetitas vis didėja

TANIA *(atsitokėjus)*. Kodėl, sakėte, norėjote su manimi susipažinti?
LIUČĖ. Aš taip nesakiau. Dar šaukštelį...
TANIA. Kas jūs? Užmiršau vardą...
LIUČĖ. Skanu? Valgykit, valgykit... *(Tania klusniai valgo)*
TANIA *(kramtydama)*. Jums tiktų šitaip ištiesti rankas virš ledo. Oda kiek pamėlusi nuo atspindžių, bet neilgam... Iš l... raidės?.. Le... lu...
LIUČĖ. Neliučė.

Tania kramtydama sukiša išsipešusius Liučės plaukus po kepure

LIUČĖ. Nešalta.

Tania paliečia jos pilvą

LIUČĖ. Netikras.

Tania paliečia savo pilvą

LIUČĖ. Berniukas.

TANIA *(skiemenuodama, lyg mokytųsi skaityti)*. Berniukas valgo plovą.
LIUČĖ *(taip pat)*. Berniukas bus lakūnas.

Jos nusijuokia

TANIA. Ech, koks plovas!

Ji paima iš Liučės savo šakutę ir su apetitu užbaigia plovą. Liučė jai stumteli savo lėkštę

LIUČĖ. Imkit ir mano.
TANIA. Tikrai?..
LIUČĖ. Nebenoriu.

Tania kerta jos plovą. Liučė žiūri į ją

LIUČĖ. Skanus mano plovas?
TANIA. Pati gaminote?
LIUČĖ. Aš jį sugalvojau. Jūsų berniukui. Kodėl taip sunku jį palikti?..
TANIA. Nesupratau?..
LIUČĖ. Sudie, lakūno moterie. Valgykit tris kartus per dieną ir gimdykite lakūniukus.
TANIA. Kas jums?..
LIUČĖ *(liūdnai liūdnai atsisveikindama)*. Aš – Liučė. Liučė aš.

2 VEIKSMAS

1 SCENA

Po trijų mėnesių. Vakaras. Feliksas be tikslo suka ratus prekybos centre. Pirkinių vežimėlyje – tik butelis su pomidorų padažu. Jau kelintą kartą aplenkia Moterį. Ši ilgai renkasi pėdkelnes ir nekreipia į jį dėmesio

FELIKSAS. Jūs masturbuojatės?
MOTERIS. Ką?..
FELIKSAS. Juk masturbuojatės.
MOTERIS. Beprotis!
FELIKSAS. O aš pastaruoju metu tik tą ir darau.

Moteris apstulbusi žiūri, kaip Feliksas nutolsta. Iš jos rankų iškrenta pakelis su pėdkelnėmis. Netrukus Feliksas pasirodo iš kitos pusės ir jį pakelia

FELIKSAS. Kam jums tos pėdkelnės?
MOTERIS. Reikia.
FELIKSAS. Aš išrinksiu.
MOTERIS. Palikit ramybėje.
FELIKSAS. Gerai, išsirinkit pati. Aš sumokėsiu.
MOTERIS. Ačiū. Už pėdkelnes moka mano vyras.
FELIKSAS *(apsidairo)*. Kuris?..
MOTERIS. Jis namie. Spokso televizorių. Tikiuosi... jis mane išlaiko.
FELIKSAS. A...

Žiūri, kaip moteris renkasi pėdkelnes

FELIKSAS. Dažote plaukus?

MOTERIS. Taip.
FELIKSAS. Galiu jus pauostyti?
MOTERIS. Ne.

Jis nueina. Moteris toliau renkasi pėdkelnes ir klausosi, ar nepasirodys iš kitos pusės. Feliksas pasirodo.

FELIKSAS. Dėl Dievo! Imkite greičiau tas pėdkelnes! Koks skirtumas – rudos ar melsvos? Krapštukė.
MOTERIS *(tyliai)*. Pauostykit...

Feliksas prieina jai iš nugaros. Nubraukia nuo sprando plaukus ir ilgai užsimerkęs uosto kaklą.

MOTERIS. Na, kaip?..

Pauzė

MOTERIS. Christian Dior „Dolče vita". Du šimtai litų, ir šitaip kvepės bet kuri moteris. Netgi jūsiškė. Jeigu nesate šykštuolis, aišku.

Pauzė. Moteris atsigręžia į Feliksą. Jis verkia

MOTERIS. Kas jums?..

Feliksas nueina. Tiesiai prie kasų. Netrukus į eilę už jo atsistoja moteris

MOTERIS. Ką veiksite su pomidorų padažu?
FELIKSAS. Pilsiu į arbatą.
MOTERIS. Aš noriu arbatos su pomidorų padažu.
FELIKSAS. Tai pamėginkite. Tik nesiūlykite vyrui. Spėju, jo kitoks skonis.
MOTERIS. Negu jūsų?

FELIKSAS. Aš jos negeriu.
MOTERIS. O!.. Tada kam?..
FELIKSAS. Įsipilu ir žiūriu. Ar svarbu, kur jį pilti.
MOTERIS. Važiuokime pas jus.

Feliksas atsigręžia

MOTERIS *(sausai)*. Taip, aš jums siūlausi.
FELIKSAS. Jūsų vyrui tai nepatiks.
MOTERIS. Be abejo. Tai kviečiate į svečius ar ne?

Feliksas nusigręžia ir moka už pomidorų padažą. Moteris jam baksteli savo vežimėliu

MOTERIS. Ei. Aš noriu jus pauostyti.
FELIKSAS *(Kasininkei)*. Ką darytumėte, jeigu prekybos centre prie jūsų prikibtų moteris?
KASININKĖ *(apstulbusi)*. Pagalvočiau, kad ji – lesbietė.
FELIKSAS *(Moteriai)*. Jūs – lesbietė?
MOTERIS. Ne.
FELIKSAS. Eikime.

Jie išeina iš prekybos centro. Vakaras, tamsu. Feliksas giliai įkvepia

FELIKSAS. Jaučiate, kvepia jūra?
MOTERIS. Ne.
FELIKSAS. Gaila.
MOTERIS. Aš pirkau žuvį. Štai iš kur jūros kvapas.
FELIKSAS. Negali būti?
MOTERIS *(nepajutusi ironijos)*. Taip taip. Tai žuvis.
FELIKSAS. Auksinė žuvelė?
MOTERIS. Ta pati.

FELIKSAS. Išgelbėkime jai gyvybę. Paleiskime į vonią ir šerkime riestainiais. Gal ji išpildys mūsų norus.
MOTERIS *(nekantriai)*. Jeigu jie sutampa... Klausykite, turiu mažai laiko. Vyras prie televizoriaus ir visa kita... Kur jūs gyvenate?
FELIKSAS. A. Čia pat. Už gatvės.
MOTERIS. Tai ir puiku. Bėkime gelbėti auksinės žuvelės!
FELIKSAS. Bėkite gelbėti savo vyro. Kol jo neužbūrė televizijos šmėkla. Aš rimtai.
MOTERIS. Jis seniai užburtas... Persigalvojot? Nepatinku?
FELIKSAS. Ne.

Moteris įsižeidusi nueina

FELIKSAS *(įkandin, atsiprašinėja)*. Auksinę žuvelę jie užmušė! Gyvos neparduoda, tokios taisyklės! O vyrą išgelbėti dar galima!
MOTERIS *(toldama)*. Jums pačiam reikia gelbėtis. Skubiai.
FELIKSAS. Ačiū!
MOTERIS. Už ką?
FELIKSAS. Už gelbėjimosi ratą!

Moteris nueina

2 SCENA

Prieš dvylika metų. Feliksas guli motinos lovoje ir bando užmigti. Kitoje garsiai šnabžda tėvas. Staiga jis nutyla

FELIKSAS. Tėvuk?..

Tyla

FELIKSAS. Tėvuk, užmigai?..

Tyla

FELIKSAS. Tėvai!.. *(Pašoka, uždega lemputę prie tėvo lovos)*

Tėvas plačiai šypsosi, akys žiba

FELIKSAS *(pykteli)*. Tfu, tu!..
TĖVAS. Saugai?.. Vis tiek greit mirsiu.
FELIKSAS. Ai, tėvuk. Nepradėk. Miego noriu.
TĖVAS. Mama kur?
FELIKSAS *(žiovauja)*. Apsikeitėm šiąnakt. Tegu išsimiega. Tu šnibždi.

Pauzė

TĖVAS. Negirdėjau, kad gultųsi.
FELIKSAS. Viską tau reikia girdėti.
TĖVAS. Gal dar neatsigulė.
FELIKSAS. Virtuvėj gal skaito.
TĖVAS. Šviesos pro durų apačią nematyt.
FELIKSAS. Vadinasi, atsigulė. Neišgirdai.
TĖVAS. Neišgirdau. O sesuo?..
FELIKSAS. Sesuo, sesuo! Kiek gali klausinėti? Išvažiavus.
TĖVAS. Kur?
FELIKSAS. Ai, neapsimesk. Už žydo ištekėjo ir išvažiavo.
TĖVAS. Ir durna.
FELIKSAS. Durna, girdėjom.
TĖVAS. Žydai krušasi tamsoje. Vargšė...

FELIKSAS. Koks skirtumas?
TĖVAS. Ot yra skirtumas. Bet tu dar žalias... Ar jau nebe?..
FELIKSAS. Klausiu, koks t a u skirtumas, kaip jinai krušasi?
TĖVAS. Man? Didelis. Aš gi tėvas. Mes jus abu šviesoje darėm.
FELIKSAS. Tai pasisekė. Dabar vaikščiosiu ir visiems girsiuosi.
TĖVAS. Turi kuo pasigirti. Šviesoje daryti prie šviesos ir linksta.

Name pasigirsta veriamų durų girgždėjimas. Žingsniai, šnabždesys. Abu nutyla ir klausosi. Kambario durys vos atsiveria

MOTINA *(tyliai)*. Feliksai! Feliksiuk, miegi?.. Tėvuk?..

Tie apsimeta miegantys. Durys užsidaro. Abu ilgai tyli. Klausosi. Name vos girdimai ima girgždėti lova

TĖVAS. Jie irgi šviesos nedega. Niekada.

Pauzė

TĖVAS. Ei, Feliksai! Nejau užmigai?..
FELIKSAS *(ne savo balsu)*. Užmigsi čia... su jumis... kurvyne.
TĖVAS. Ko tu?..

Pauzė

TĖVAS. Feliksiukai.

Pauzė

TĖVAS. Žliumbi?
FELIKSAS *(tramdydamas ašaras)*. Eik šikt.
TĖVAS. Na, šitą reikalą man į lovą atneša.
FELIKSAS. Tavo vietoj plaukus jai nuraučiau! Koks tu vyras!
TĖVAS. Žalias tu...
FELIKSAS. Grėblį tarp kojų įkiščiau, kad per gerklę išlįstų! Tai kurvai!
TĖVAS *(griežtai)*. Nedrįsk taip apie motiną!
FELIKSAS. Ne motina ji man.
TĖVAS. Iškarščiau tau dabar kailį. Gaila, ranka neklauso.

Pauzė. Feliksas staiga pašoka ir ketina nerti pro duris

TĖVAS *(griežtai)*. Stok! Kur?
FELIKSAS. Nusimyžti.
TĖVAS. Lovon! Miegosi nemyžęs.
FELIKSAS. Tėvai, aš – ne tu. Man tikrai reikia.
TĖVAS. Nė velnio tau nereikia. Prieš guldamas buvai. Girdėjau. Gulk. *(Feliksas atsigula)* Sugalvojo. Krušasi, ir tegu. Ko t a u ten lįst?
FELIKSAS *(šnypščia)*. Tarpkojus jiems užklijuoti, svoločiams...

Pauzė

TĖVAS. Atsimeni, kaip pirmą kartą nuvežėm tave prie jūros?
FELIKSAS. Ne.
TĖVAS. Kur tu atsiminsi. Mokėjai tik vieną žodį. Žinai, kokį?

FELIKSAS. Žinau. „Šūdas“.
TĖVAS. Nusivedam tave į pajūrį, o tu: „Siuda, siuda!“ Tokia rusakalbė senutė, kaip dabar atsimenu, ir sako: „Predstavte sebe – takoj malen'kij, a uže „čiudo“ proiznosit!“ *(Kreta iš juoko)*
FELIKSAS. Tėvai, tu gi su savim kalbi.
TĖVAS *(kikendamas)*. Anksti keiktis pradėjai.
FELIKSAS. Anksti ir baigiau. Juk šviesoje darytas.
TĖVAS *(surimtėja)*. Tu, sūnau, jaunas dar...
FELIKSAS. Naujieną pasakė!
TĖVAS *(griežtai)*. Nepertraukinėk, kai tėvas šneka! Sakau, jaunas dar... Ir tikrai. Nėra kur skubėti.... Nesmerk jos. Žinai, ką reikia daryti?.. *(Kaip paslaptį)*
FELIKSAS. Ką?..
TĖVAS. Paprasta. Pamėgink įlįsti į jos kailį.
FELIKSAS. Ir ką?..
TĖVAS. Nieko. Pamėgink ir pamatysi.
FELIKSAS. Nieko sau – paprasta. Sunku...
TĖVAS. Sunku, nes, prieš įlįsdamas į kieno nors kailį, turi liautis jį smerkęs.
FELIKSAS. Ko man ten lįst?
TĖVAS. Kad liautumeis švaistęs jėgas pykčiui. Kad kvėpuotum kaip laisvas žmogus. Pamėgink.
FELIKSAS. Aha...
TĖVAS. Jau bandai?..
FELIKSAS. Rytoj.
TĖVAS. Dabar.
FELIKSAS. Tėvai, miegokim...
TĖVAS. Nepabandęs neužmigsi. Pyktis neleis. Jo nelaisvė – baisi. Dabar.

Pauzė

TĖVAS. Na?..
FELIKSAS. Na...
TĖVAS. Kaip sekasi?
FELIKSAS. Tėvuk, aš stengiuosi... stengiuosi... stengiuosi...

Pauzė

TĖVAS. Tik nepersistenk. Feliksai... Ei?..

Feliksas šypsodamasis užmiega

3 SCENA

Vakaras. Ledo arena. Iki uždarymo liko penkios minutės. Vyrukas ir Tania (vežimėlyje miega vaikas, o kito kontūrai jau ryškėja po jos laisvais drabužiais) pavargę stebi, kaip arenoje „čiuožia" Feliksas. Krenta, kantriai stojasi ir vėl „čiuožia". Visai vienas visoje aikštelėje

TANIA. Nesuprantu, ko tokie tipai čia ateina...
VYRUKAS. Girtas gal.
TANIA. O ko girtam ant ledo?
VYRUKAS *(erzina)*. Išgėrė dėl drąsos, kad kristi nebijotų.
TANIA *(Feliksui)*. Ei, mes po penkių minučių užsidarome!

Pauzė

TANIA. Girdit ar ne?
FELIKSAS. Girdžiu.
TANIA. Užsidarome.
FELIKSAS. Užsidarote.

Pauzė

TANIA *(žiūri į laikrodį)*. Klausyk, jis net negalvoja liautis. Priedurnis.
VYRUKAS. Ko prikibai? Žmogus dar turi dvi minutes.
TANIA. Valgyti noriu.
VYRUKAS. Kas šiandien?
TANIA. Plooovas!..
VYRUKAS *(stengiasi nuslėpti nusivylimą)*. Plovas...
TANIA. O ką?..
VYRUKAS. Nieko nieko...
TANIA *(aiškiai paniurus, Feliksui)*. Viskas! Jūsų laikas baigėsi! Priduokite pačiūžas!

Feliksas klusniai pričiuožia prie langelio. Įeina į kambarėlį ir atsisėda ant tuščios kėdės kampe. Nuo jo dvelkia alkoholiu

VYRUKAS. Ei. Ne pro tas duris.
FELIKSAS. Kaip sekasi?
VYRUKAS. Ačiū, neblogai. O kai atiduosi pačiūžas ir iškeliausi namo, galėsim manyti, kad diena tikrai nusisekė.
FELIKSAS *(Taniai)*. Tu – laiminga?
VYRUKAS *(grėsmingai)*. Nesupratau?..
FELIKSAS. Tegu j i atsako. Ar padarai ją laimingą. Kokius du kartus per savaitę, ar ne? Tamsoj ar šviesoj?

Vyrukas grėsmingai atsistoja. Tania jį pasodina atgal

TANIA. Nepradėk. Matai – psichas.
VYRUKAS. Tai jis pradeda. Aš užbaigsiu. *(Nervingai užsirūko)* Ko reikia?
FELIKSAS. Kad ji atsakytų į klausimą.

TANIA. Atiduok pačiūžas ir varyk, nes kviečiu policiją!
FELIKSAS *(ištiesia kojas)*. Tu nuausi.

Vyrukas užgesina cigaretę ir atsistoja. Feliksas numeta ant stalo penkis šimtus litų

FELIKSAS. Moku. Už visišką servisą.
TANIA *(klausiamai pasižiūri į vyrą. Matyti, kad pinigų labai reikia)*. Katinėli?..

Vyrukas lėtai paima pinigus, suskaičiuoja ir vėl atsisėda. Grieždamas dantimis stebi, kaip Tania nuauna Feliksą

FELIKSAS. O dabar – batus. *(Vyrukui)* Tai įeina į kainą.

Tania žvilgteli į vyrą atsiklausdama leidimo. Apauna Feliksą ir užriša batus

TANIA. O dabar varyk iš čia!
FELIKSAS *(Vyrukui)*. Tave ji taip aptarnauja?

Pauzė

FELIKSAS. Per mažai moki.

Vyrukas pašoka ir smogia jam į veidą. Pražiodo, sugrūda į burną pinigus. Feliksas nesipriešina

FELIKSAS *(neaiškiai, nes burnoje – pinigai)*. Tikro vyro poelgis.
VYRUKAS. Dink iš čia, gnida! *(Pakelia už atlapų ir išstumia pro duris)*

Vyrukas grįžta į savo vietą ir niršdamas rūko

TANIA. Pyksti?..

Pauzė

TANIA. Katinėli...

Pauzė

VYRUKAS *(piktai)*. Ne.
TANIA. Ant manęs pyksti?..
VYRUKAS. Ant savęs. Kad žiūrėjau, kaip tu... Reikėjo man jį iš karto, svoločių...

Pauzė

TANIA. Pinigų gaila... Gal reikėjo pasilikti?..
VYRUKAS. Durnė!..
TANIA. Ne, aš tik šiaip... Gerai, kad nepaėmėm.
VYRUKAS *(užsiunta)*. Ne, jūs visos tokios?.. Tik pinigais pakvipo, ir laikykis! Išvysi, ko nematęs!..
TANIA. Kas tos visos?.. Apie ką tu?..
VYRUKAS *(numoja ranka)*. Ai...
TANIA *(isteriškai)*. Ne, kas tos visos?
VYRUKAS. Tania, tau negalima jaudintis. Ir taip jau...
TANIA. Oi, kaip vaikas spardosi! Negaliu!

Vyrukas priklaupia ir priglaudžia ausį prie Tanios pilvo

VYRUKAS. Atleisk man...
TANIA *(įtariai)*. Už ką?..
VYRUKAS. Kad leidau... jam... tyčiotis.
TANIA. A, niekis. Nepykstu.
VYRUKAS. Daugiau niekam ir niekada!
TANIA. Mano lakūnas. Gerai tu jam į dantis... Turės ką senatvėje atsiminti!

Tyliai atsidaro durys. Jose – Feliksas. Vyrukas pašoka

VYRUKAS. Ko?!
FELIKSAS. Atleiskit man.

Pauzė

FELIKSAS. Atleidžiat?
VYRUKAS. Na... Eik sau. Gavai į dūdą ir eik. Mums viskas gerai.
FELIKSAS. Gerai, kad gerai. Bet ar atleidžiat? Aš turiu žinoti. *(Taniai)* Dovanokit už tuos batus... Norit, aš jums batą pabučiuosiu?
VYRUKAS. Nenorim. Palik ją ramybėj. Eik namo.
FELIKSAS. Ji nusižemino, ir aš nusižeminsiu...
VYRUKAS. Varyk varyk! Tu gatavas. Namie laukia.
FELIKSAS. Aš buvau nelaisvas.
VYRUKAS. Buvai, buvai.
FELIKSAS. Pykčio vergas.
TANIA *(Vyrukui)*. Duok jam pasakyt. Matai, kad kankinasi.
FELIKSAS *(Vyrukui)*. Aš pykau ant jūsų.
TANIA *(Vyrukui)*. Tu jį pažįsti?..
VYRUKAS. Ne.
FELIKSAS. Todėl ir pykau. Nes nepažinojau. Bet dabar, ačiū Dievui, susipažinome.
TANIA *(Vyrukui)*. Ką jis šneka?..
FELIKSAS *(Vyrukui)*. Man palengvėjo.
VYRUKAS. Tai ir žygiuok sau...
FELIKSAS *(nuoširdžiai)*. Sudie, vaikai. Aukite didučiai.

Išeina

4 SCENA

Vakaras. Feliksas ir Moteris iš prekybos centro guli Felikso lovoje. Nuogi. Ką tik pasimylėję. Rūko. Ant jo veido dar matyti sumušimo žymės

FELIKSAS. Kodėl gulatės į lovą su vyru, kurio nemylite?
MOTERIS. Kam tokie tiesmuki klausimai po tokio gero sekso?
FELIKSAS. Jums buvo gera?
MOTERIS. Pakankamai.

Pauzė

FELIKSAS. Keista.

Pauzė

MOTERIS. Kas čia keisto?
FELIKSAS. Nenormalu.
MOTERIS *(įsikarščiuoja)*. Kas čia nenormalaus? Atsitiktinis seksas, ir tiek. Jeigu dar mažiau apie tai kalbėtume...
FELIKSAS. Jus patenkina atsitiktinis seksas?
MOTERIS *(piktai)*. Taip!
FELIKSAS. O manęs – ne.
MOTERIS. Tai pasitenkinkit pats! Kaip sakėte! Po velnių! *(Ieško kelnaičių)*
FELIKSAS. Ko ieškote?
MOTERIS. Kelnaičių!.. Po velnių!..
FELIKSAS. Jos po manimi. Po nugara.
MOTERIS. Kur? Pasikelkite.
FELIKSAS *(nepasikelia)*. Jūs graži ir skaniai kvepiate.
MOTERIS *(piktai)*. Ačiū.

FELIKSAS. Jūs mėgstate žuvį.
MOTERIS. Kartais.
FELIKSAS. Tai – nuostabu. Ką nors mėgti. Ir galėti tai gauti.
MOTERIS. Kas jus išgražino?
FELIKSAS. Kur dabar jūsų vyras?
MOTERIS. Nežinau. Gal žiūri televizorių.
FELIKSAS. Jums nerūpi?
MOTERIS. Tiesą sakant...
FELIKSAS. Turite vaikų?
MOTERIS. Du sūnus.
FELIKSAS. Kur jie dabar?
MOTERIS. Liaukitės.
FELIKSAS. Kada paskutinį kartą mylėjotės su vyru?
MOTERIS. Liaukitės! Neprivalau atlikti išpažinties.
FELIKSAS. Atsitiktinis seksas – mitas. Jis neegzistuoja. Viskas šiame pasaulyje tėra desperatiški bandymai suartėti.
MOTERIS. Aš nenoriu su jumis suartėti.
FELIKSAS. Kodėl?
MOTERIS. Jūs per daug analizuojate. Šalia jūsų nesaugu.
FELIKSAS. Nesaugu, nes užmerktom patogiau negu atsimerkus?
MOTERIS. Ai, nuotaika sugedo. Atneškite vandens.

Feliksas atneša jai vandens. Stebi, kaip ji geria

FELIKSAS. Jūsų vyras jums ištikimas?
MOTERIS. Aišku, ne.
FELIKSAS. Nes liovėtės jį globoti.
MOTERIS. Man dviejų paauglių namie – per akis. O mane kas globos?

FELIKSAS. Moteris renkasi, ką jai globoti. Ji tiekia vyrui šilumą. Kaip įėgainė. Kai dėl tam tikrų priežasčių moteris liaujasi tiekti šilumą, vyras ima merdėti. Iš bado.
MOTERIS. Kokie čia paistalai?
FELIKSAS. Kodėl paliekate savo vyrą badauti? Juk jį išsirinkote?
MOTERIS *(atiduoda jam tuščią stiklinę)*. Dar!

Feliksas atneša dar vandens. Moteris geria. Abu sėdi nuogi ant lovos krašto ir kiekvienas galvoja apie save

MOTERIS *(švelniai)*. Norite valgyti?
FELIKSAS. Visada.
MOTERIS. Einu, ką nors sugalvosiu.
FELIKSAS. Palikite ramybėje mano virtuvę!
MOTERIS. Tabu?..
FELIKSAS. Grįžkite pas savo vyrą. Paruoškite vakarienę jam.
MOTERIS. Jis taip vėlai nevakarieniauja.

Feliksas pašoka ir trenkia žemėn peleninę

FELIKSAS. Jis valgys viską, ką pagaminsite! Ištisą parą!
MOTERIS *(ramiai)*. Ištisą parą negaminu.
FELIKSAS. Blogai! *(Meta stiklinę į sieną)*
MOTERIS. Nurimkit. Išeinu.

Ji rengiasi

FELIKSAS. Visi mane palieka.
MOTERIS *(rengdamasi, tyliai)*. Pats kaltas.
FELIKSAS. Nusikaltau! Aš vergas! *(Meta lėkštę į sieną)*
MOTERIS *(stabteli prie durų)*. Aš paruošiu vakarienę savo vyrui.

FELIKSAS. Ačiū.
MOTERIS. Prašau.

Ji išeina

5 SCENA

Feliksas ir Motina stovi ant jūros kranto. Ji plaunasi kojas. Jis paima ją ant rankų ir neša per smėlį suolelio link. Motina juokiasi. Laiko rankose basutes, per petį persimetusi rankšluostį

MOTINA. Ai, beproti, paleisk! Juk aš ne mergaitė!
FELIKSAS. Tikrai, sveri kaip geras bulvių maišas!
MOTINA. Netektys sveria, jaunuoli. Kai sulauksi mano amžiaus...
FELIKSAS. ...Būsiu netekęs žmonos, mašinos, gero darbo, poros draugų ir, jeigu pasiseks, kelių dantų. Bet nuo to, kiek suprantu, sversiu mažiau.
MOTINA. Svarbiausia – išsaugoti smegenis. Tada turėsi ir visa kita.
FELIKSAS. Ir širdį.
MOTINA. Nevaldoma širdis – pavojinga. Paleisk, aš pati.
FELIKSAS. Tik iki suolelio. Ai, mama! *(Ji sušeria jam basutėmis per nugarą)*
MOTINA. Aš mušeika!
FELIKSAS. Raudona batarejka. *(Sodina motiną ant suolelio)*
MOTINA. Ką be manęs dar nešioji?
FELIKSAS. Išsitepei. *(Šluosto motinos kojų ir apauna)*

MOTINA. Feliksai...
FELIKSAS. Mam, mano asmeninis gyvenimas nėra taip beviltiškai nenusisekęs...
MOTINA. Nešioji ar ne?..
FELIKSAS. Nešioju kartais...
MOTINA. Ir ačiū Dievui.
FELIKSAS. Kuriam į mus nusispjaut?
MOTINA. Dar pyksti?
FELIKSAS. Nebe. Kitą koją. *(Nušluosto ir apauna kitą koją)*
MOTINA. Tiki, kad visada mylėjau tavo tėvą?..
FELIKSAS. Neturiu kitos išeities.
MOTINA. Mes buvome pirmi vienas kitam.
FELIKSAS. Dabar taip nebūna.
MOTINA. O mano laikais pasitaikydavo... Tais metais ir jūrą pamačiau pirmą kartą. Ją gaubė balta šviesa... Išsipildymo šviesa. Joje viskas ir prasidėjo. Ilgai stebėjome vienas kitą, kol išdrįsome prisiliesti. Kol prisijaukinome geismą ir išdrįsome parodyti jį vienas kitam... O paskui beprotiškai ilgai mokėmės mylėtis... Ar nieko, kad pasakoju?.. A, vis užmirštu, kad tu jau suaugęs. Mano kūnas buvo stangrus ir suglumęs, jis ilgai nenorėjo įsileisti tavo tėvo. Bet geismas jį įveikė. Ir tada aš sprogau virš jūros, ir viską užliejo balta šviesa... Kai mūsų kūnai apsiprato su artumo džiaugsmu, kuris trukdė miegoti, valgyti, mokytis, bendrauti su kitais, mes išmokome plūduriuoti vienas kitame. Atspindėdami po mumis plytinčio pasaulio vaizdą. Šitaip pradėjome tave. Kiek sutrikę nuo mus apėmusio rimtumo. Kiek apsunkę nuo odą nutvilkdžiusio šiurpo... Tiki?

FELIKSAS. Tikiu, mama. Tikiu.
MOTINA. Kartais ateidavai, kai mylėdavomės. Stovėdavai šalia ir krapštydavai nosį.
FELIKSAS. Dar nebuvau gimęs...
MOTINA. Ne, bet jau ruošeisi. Ir turėjai mažą švytintį pirštelį...
FELIKSAS. Neatsimenu.
MOTINA. Kur jau.
FELIKSAS. Mam, o Vincas?..
MOTINA. Vincas?
FELIKSAS. Tu jo nemylėjai?
MOTINA. Niekada.
FELIKSAS. Tai kam tada?..
MOTINA. Juk tu vyras. Turėtum suprasti. Geidulys...
FELIKSAS. Suprantu... Geidulys.
MOTINA. Penkerius metus slaugiau tavo tėvą. Dieną naktį gyvenome irstančio kūno tvaike. Turėjau būti... stipri. O jaučiausi tokia vieniša! Kai vakarais užkaukdavo šuo, pati ne visada susitvardydavau. Nes toks pat kauksmas tūnojo manyje. Nenaudojamas moters kūnas darosi liūdnas ir nenuspėjamas... Už tai pykau ant tavo tėvo.
FELIKSAS. Aš atsimenu, mama.
MOTINA. Ką tu atsimeni?..
FELIKSAS. Sakydavai: einu, atnešiu sviesto. Ir išeidavai į sandėliuką. Ir tada prie stalo niekas kąsnio negalėdavo nuryti. Laukdavo, kol tau prasidės. Tu staugdavai ir daužydavai stiklainius. Grįždavai apsikandžiojusi rankas. Niekas neidavo į sandėliuką tavęs gelbėti...
MOTINA. Nes žinojo, kad žmogus pats turi įveikti savo kauksmą.

FELIKSAS. Mam, aš irgi bijojau tavęs... tokios...
MOTINA. Ir gerai, kad bijojai. Aš buvau baisi. Niekada jo nesirinkau. J i s pasirinko mane.
FELIKSAS. Kas, mama?
MOTINA. Kauksmas. Kas liko iš baltos šviesos. Ji dilo metai iš metų... Kaip pamažu mes nusivažiuojame...
FELIKSAS. Bet dabar tu laisva.
MOTINA. Ne. Niekada jau nebūsiu.
FELIKSAS. Juk gyveni kaip nori.
MOTINA. Negaliu. Kaltė. Supranti?

Pauzė

MOTINA. Supranti, kodėl?
FELIKSAS. Atrodo, taip...
MOTINA. Laukiau, kada jis mirs.
FELIKSAS. Mes visi buvome žvėriškai pavargę, mama. Tai joks nusikaltimas.
MOTINA. Kai naktį liaudavosi šnibždėjęs, suklusdavau: ar jau?..
FELIKSAS. Mam, gali man nepasakoti.
MOTINA. Tu per jaunas, kad suprastum.
FELIKSAS. Aš suprantu.
MOTINA. Ne. Tik bandai suprasti. Žiūrėk, kaip mainosi jūra – tai žalia, tai mėlyna, tai sidabrinė... Kaip mano kaltės jausmas. Jis gyvas. Kvėpuoja. Nutolsta ir kankinamai priartėja... Viso gyvenimo našta. O prasidėjo nuo šviesos. Tokios lengvos, kad buvo baisu neištverti... Ar esi patyręs jausmą, kad, rodos, subyrėsi iš laimės?
FELIKSAS. Atrodo, esu...
MOTINA. Žinoma! Juk tai – genai.

6 SCENA

Po pusės metų. Antra valanda po vidurnakčio. Feliksas sėdi tamsoje ir bukai spokso į mirgantį televizoriaus ekraną. Programa pasibaigusi. Vien mirgančios linijos ir traškesys – tarsi pagreitintos bangų mūšos vaizdas. Laiptinėje pasigirsta žingsniai. Spynoje trakšteli raktas. Durys lėtai atsidaro. Tarpdury – Liučė. Šviesus kostiumėlis ir plaukai šviečia prieblandoje. Ji turi tik raktą

FELIKSAS *(neatsigręždamas pažiūrėti, kas įėjo)*. Uždaryk duris. Skersvėjis.

Liučė uždaro duris

LIUČĖ. Ką žiūri?..
FELIKSAS. Jūrą.

Pauzė

LIUČĖ. Arbatos gersi?
FELIKSAS. Ne.

Liučė nueina į vonią. Girdėti, kaip šniokščia vanduo. Po kiek laiko išeina šlapiais plaukais, vilki chalatą. Atsistoja priešais televizorių

LIUČĖ. Užteks jūros. Pažiūrėk į Liučę.

Feliksas sunkiai prisiverčia pakelti į ją akis. Jų žvilgsniai susitinka. Jis krūpteli, lyg gavęs smūgį, ir nusuka akis

LIUČĖ. Pražilai.
FELIKSAS. Nuo jūros.
LIUČĖ. Dažnai žiūri?

FELIKSAS. Pasitaiko.
LIUČĖ. Ką dar veiki?
FELIKSAS. Kandžioju praeivius.
LIUČĖ. Tu buvai teisus. Žmonės turi globoti viens kitą. Kitaip viskas eina pro šalį.

Pauzė

LIUČĖ. Aš tavęs nesirinkau. Tiki? Man tave išrinko.
FELIKSAS. Liuče...
LIUČĖ. Lengva, kai turi tik paklusti. Tau manęs reikia?..
FELIKSAS. Liuče...
LIUČĖ. Kaip tu gyvenai?..
FELIKSAS. Aš kaukiau. Visą laiką kaukiau. Radau tavo pirštų atspaudus ant indų. Jie nenusiplovė. Teko daužyti. Aš nejungdavau šviesos. Neužtraukdavau užuolaidų. Ėdžiau tik pomidorų padažą. Kiurksodavau telefono būdelėse laukdamas liūties, kol mane išprašydavo. Eidavau į turgų ir stebėdavau, kaip moterys perka vyšnias. Vonioje radau tavo šviesų plauką ir suvalgiau. Neiššikau... O naktį, Liuče, tu ateidavai ir įsidėdavai mane į pilvą. Naktį plaukiojau tavyje kaip embrionas. Be galūnių, be lyties, be odos... Besvoris ir patiklus. Mintantis vien tavimi. Užmigdavau linguodamas kėdėje... Vienatvė – bergždžia, Liuče. Ji reikalinga tik apsivalyti. Visu kitu turime dalytis.
LIUČĖ. Atleisk, kad užmiršau savo plauką.
FELIKSAS. Atleisk, kad norėjau juo nusižudyti.
LIUČĖ. Pasiilgau su tavimi nuobodžiauti. Nėra nieko nuostabesnio pasaulyje už šį dovanotą nuobodulį.

Pauzė

LIUČĖ. Pašukuok mane.

Feliksas ją šukuoja

LIUČĖ. Dabar jaučiu, kad atleidai. Tavo pirštai ir mano plaukai – tai viena.
FELIKSAS. Lengva, kai atleidi.
LIUČĖ. Reikia tik paklusti...
FELIKSAS. To mokomės visą gyvenimą...
LIUČĖ. Lengvumas. Tai atpildas.
FELIKSAS. Lengvumas ir nuobodulys. Nuostabu!
LIUČĖ. Feliksai... Pažadėk, kad gyvensime nuobodžiai.
FELIKSAS. Pažadu. Būsiu pats nuobodžiausias tipas, kokį tau teko sutikti.
LIUČĖ. Nepakartojamai? Fatališkai?
FELIKSAS. O pačiūžos?..
LIUČĖ. Pačiūžos? Nekenčiu čiuožti.
FELIKSAS. Aš irgi.
LIUČĖ. Kaip gera, kai galima nečiuožti!
FELIKSAS. Tada taip.... fatališkai... nuobodu!..

Jie juokiasi. Vaizduoja, kad čiuožia

7 SCENA

Prieš dvylika metų. Tėvas merdėja.
Motina sėdi ant jo lovos krašto ir garsiai maišo arbatą.
Ilgiau negu reikia

TĖVAS *(silpnai)*. Re-gi-nut... Padėk tą puodelį...

Ji padeda. Pauzė

TĖVAS. Re-gi-nut...
MOTINA. Gersi?
TĖVAS. Ne... Prigulk šalia...

Motina prigula ant lovos krašto. Tėvas sunkiai pasuka galvą ir kvėpuoja jai į smilkinį

TĖVAS. Balta šviesa virš jūros...
MOTINA. Taip.
TĖVAS. Atvėsęs smėlis... Akmenėlis tavo batelyje...
MOTINA. Širdies formos akmenėlis. O tu sakei – tai ne širdis, tai plaučiai.
TĖVAS. Sakiau – basom... Basa tu labiau mano...
MOTINA. Basa aš nuoga.
TĖVAS. Išsikratyk akmenėlį...
MOTINA. Ne.
TĖVAS. Išsikratyk, kvailiuke... Šlubuoji...
MOTINA. Nusigręžk. Išsikratysiu. Nusispyriau batelį ir laukiu, kol atsigręši. Pažvelgsi į mano nuogą pėdą. Nebuvo ten jokio akmenėlio. Geismas vertė mane šlubuoti. Dar neprijaukintas geismas...
TĖVAS. Toji šviesa... Kaip pražilę tavo plaukai... Per mane pražilai, Reginut...
MOTINA. Atleisk, kad šaukiau ant tavęs.
TĖVAS. Atleisk, kad nespėdavau į basoną...
MOTINA. Atleisk, kad šaukiau! Atleisk, kad šaukiau!
TĖVAS. Aš ir nepykau... Pats ant savęs šaukdavau... Mintyse... Kaip ant savęs šaukdavau!..

MOTINA. Tu šnibždėdavai. Tik šnibždėdavai. Ne mums.
TĖVAS. Prikankinome vienas kitą... Gana... Miegok ramiai, Reginut...
MOTINA. Nenoriu. Aš nenoriu miegoti. Gersi?..

Pauzė

MOTINA. Povilai!.. Gersi?.. (*Plekšnoja tėvui per skruostą*)
TĖVAS (*vos girdimai*). Mes nugalėjome...
MOTINA. Ką sakai?..
TĖVAS. Mes ją išsaugojom...
MOTINA. Ką?..
TĖVAS. Jūrą...

Motina atsisėda

TĖVAS. Kur tu?..
MOTINA. Aš tuoj. Sunku kvėpuoti. Pasėdėsiu.
TĖVAS. Atsigulk prie manęs...
MOTINA. Negaliu... Tu miršti...
TĖVAS. Atsigulk...
MOTINA. Kvėpuoji man į ausį.
TĖVAS. Atsigulk...
MOTINA. Tada mirsim kartu. Aš dar nenoriu.
TĖVAS. Ir aš nenoriu...
MOTINA. Nejau bijai?.. Tu?..
TĖVAS. Nenoriu, kad mirtum... Tu tik gulėsi... A š mirsiu...
MOTINA. Negulėsiu. Nenoriu, kad liautumeis kvėpuoti man į ausį!

Pauzė

TĖVAS *(nori paliesti motinos ranką, bet nepasiekia)*. Regi-nut... Duok ranką...
MOTINA *(neduoda)*. Ne. Aš nespėju... Palauk dar... nespėju... aš nespėju...
TĖVAS. Ne-pa-sie-kiu...
MOTINA *(šaukia)*. Palauk! Aš nespėju!
TĖVAS. Aš jau... Aš jau...

Miršta

PABAIGA

2002-ųjų vasara

Pjesė
trims moterims
ir Liudviko lavonui

VEIKĖJAI:

DEIVĖ LAIMA
DEIVĖ AUŠRINĖ
MOKYTOJA SALOMĖJA
ŽURNALISTĖ
MOTERIS SU ŠIUKŠLIŲ MAIŠU ANT GALVOS
JOS DUKRA
MOKSLEIVĖS –
PANELĖ ROŽĖ
ŠPULKA
SIGUTĖ
POLICININKAS ARBA RADIONAS
LIUDVIKAS

1 VEIKSMAS

1 SCENA

Mokytojos Salomėjos kambarėlis. Sodelyje už lango siūbuoja alyvos

DEIVĖ AUŠRINĖ. Ką ji daro?
DEIVĖ LAIMA. Rašo laišką.
AUŠRINĖ. Nuo ryto?..
LAIMA. Nuo vakaro, mano miela, per naktį ir dabar.
AUŠRINĖ. Vargšė, atrodo gerokai sulysusi!
LAIMA. Nedramatizuokite. Taip tik atrodo.
AUŠRINĖ. O, nieko neįskaitau! Rašalas išsiliejęs. Ji verkia?
LAIMA. Ne, mano miela. Prakaituoja. Rašydama laišką ji visuomet taip prikanda lūpą, tarsi tramdytų įsiaistrinusią sielą, kad ši kaip kamštis neišlėktų iš kūno. Tačiau užgniaužtas jausmas ima ir prasiveržia per odą gausiais prakaito lašais.
AUŠRINĖ. Taip, paryčiais jos gėlėta antklodė skambėte skamba nuo tramdomų jausmų rasos.
LAIMA. Galite įsivaizduoti, kaip tai nehigieniška.

Mokytoja Salomėja suplėšo laišką

AUŠRINĖ *(užjausdama)*. O!..
LAIMA *(priekaištaudama)*. O!..
AUŠRINĖ. Kokia egzaltuota būtybė!
LAIMA. Matėte? Ji tris kartus užbraukė žodį „mylimas“ ir bematant nuskandino jį ašarose.
AUŠRINĖ. Dabar šis žodis – kaip šviežutėlis kario, kritusio nuo trijų ieties dūrių, lavonas.

LAIMA. Nuneštas per potvynį!
AUŠRINĖ. Po kelių dienų jis išpamps, ims dvokti ir taps pačiai nemielas. Ir kodėl ji šitaip elgiasi su žodžiais, kuriuos labiausiai trokšta ištarti?..
LAIMA. Mano jaunoji kolegė užsimiršta. Esame čia ne tam, kad graudentume nevykėles.
AUŠRINĖ. Bet, kiek suprantu, įstatymai leidžia jai padėti.
LAIMA. Kaip daugelis jaunų deivių, įstatymus, kolege, suprantate ne iš tos pusės...
AUŠRINĖ. Jūs manęs nemėgstate.
LAIMA. Jaunystė... Kai sulauksite mano amžiaus, suprasite, kad tarp „mėgti" ir „nemėgti" būsenos nėra esminio skirtumo. Jos priklauso žmonių kategorijai. O mes esame Deivės.
AUŠRINĖ. Atrodo, suprantu, ką norite pasakyti. Bet žodžiai, įkūnyti tokios aistros, turi gyventi! Jie turi pasiekti adresatą! Kitaip žmonės liausis kalbėję, liausis mylėjęsi, pasaulis sudžius ir ims traškėti kaip skeletas! Beje, kas jis?..
LAIMA. Jis? A, neminėkit man jo. Ištižėlis ir avantiūristas. Smulkus verslininkėlis, berniukas į namus, suprantate. O kaip vargšė stengiasi, kaip j a u č i a! Popierius smilksta, baisu. Įdomiausia, kad jiedu net nebuvo susitikę. Ir nesusitiks.
AUŠRINĖ. Kodėl?
LAIMA. Neleisiu. Neleisiu prie jos prisiartinti.
AUŠRINĖ. Bet kodėl?!
LAIMA. Kaip kodėl? Jos širdis per silpna. Kvailelė parašė devynis laiškus, tiek pat gavo ir jau įsivaizduoja, kad tai meilė.

AUŠRINĖ. O argi ne?..
LAIMA. Jūs mane stebinate! Pažvelkite atidžiau... Matote, koks apgaulingas širdies pulsas? Jam tai – eilinė avantiūra per pažinčių tarnybą. Iš pradžių – laiškeliai, džiovintos gėlytės... Jeigu patelė su pretenzijom į intelektą, prašom eilių bei meninių nuotraukų... O paskui... kaip čia pasakius... Bet ši per mažai uždirba, kad jį rimtai sudomintų. Kažkokia provincijos mokytoja! Atvirai pasakius, pačiai keista, kad taip ilgai su ja cackinasi.
AUŠRINĖ. Palaukit. Turime ją perspėti.
LAIMA. Kam?
AUŠRINĖ. Kaip kam? Juk ją apgaudinėja.
LAIMA. Nusiraminkite, kolege. Pažiūrėkime į šią būtybę atidžiau...
AUŠRINĖ. Atrodo laiminga...
LAIMA. Ji y r a laiminga. Ir niekada nesužinos tiesos.
AUŠRINĖ. Betgi tai... nesąžininga.

Mokytoja Salomėja pakelia akis nuo laiško, tačiau jos nervinga ranka tebevedžioja žodžius. Atrodo, jai sunku liautis rašius

MOKYTOJA. Nesirinkau aš šito užkampio. Aš jo nesirinkau. Jūs netikite, bet nesirinkau. Man jį išrinko. Likimas jį išrinko ir nubloškė čionai, ir nusisuko. Likau aš čia ilgam, gal net visam gyvenimui, dairausi – artojai geria, inteligentai (jų nematau, jie pasislėpę didmiesčiuose) – irgi. Medinė kaimo mokyklėlė pamiškėj kvepia kaip šviežiai sukaltas karstas. Joje diktantus rašo penkiolika mergiočių. Jos spokso į mane kaip nemelžtos telyčios. Iš kur galiu žinoti, kada atjos jų princai? Cha cha cha!

Šešiolika naujutėlaičių princų – kiekvienai po vieną. O kas ten?.. Toli toli laukuos, artėja?.. A, kiškis... O vakar buvo stirna, visai maža stirniukė... Prakeiktas užkampis. Čia nieks manęs nemyli, čia nieks manęs neieško, net kiškiai – ir tie tyli!

LAIMA. Girdite? Ji mūsų net nekviečia. O Dievai ateina tik kviečiami. Galas žino, kiek laiškų jai dar teks parašyti, kol susiprotės ištarti jūsų arba mano vardą. Juk ji užmiršo šventus žodžius. „Ištekėti", – štai jos malda. Ką į tai atsakysite? Skubėsite padėti verkšlenančiai nekaltybei, kurios vienintelė šventovė – labai abstraktus jausmas? Apsidairykit. Alyvų sodelis, medinė veranda, tuoj pasigirs lakštingalos. Kaip visa tai paprasta, amžina ir, nepasidrovėkime, – didinga. Jeigu veranda būtų tuščia. Jeigu šios paprastutės pilnatvės savo chaotiškais jausmais nebjaurotų egzaltuota mimoza. Jums jos dar gaila?.. *(Ketina išeiti)*

AUŠRINĖ. Palaukite! Išeinate? Paliksite ją šitaip?..

LAIMA *(Mokytojai)*. Atsimerkite!

Mokytoja atsimerkia

LAIMA. Užsimerkite!

Mokytoja užsimerkia

LAIMA. Rašykite!

Mokytoja rašo

LAIMA. Nerašykite!

Mokytoja nerašo

LAIMA. Mylėkite!

Mokytoja myli

LAIMA. Nemylėkite!

Mokytoja nemyli

LAIMA. Matote, kaip su ja paprasta? Ko norite, kad darytų?
AUŠRINĖ. Nežinau...
LAIMA. Pagalvokite. Ji darys, ką nuspręsite. Kaip sako žmonės – mokytojos likimas jūsų rankose, mano miela.
AUŠRINĖ. Bet sakėte...
LAIMA. Aš persigalvojau. Perleidžiu ją jums. Tebūnie tai jūsų artėjančio egzamino užduotis.

2 SCENA

Autobusų stotelė kaimo pakraštyje. Medžiai – kaip praplaukiantys debesys, trumpam stabtelėję virš kamienų. Mokytoja Salomėja laukia autobuso. Šalia jos atsiranda (įdomu, iš kur ji atsirado?) Aušrinė

AUŠRINĖ. Labas vakaras.
MOKYTOJA. Labas vakaras.
AUŠRINĖ. Jūs – mano užduotis.
MOKYTOJA. Malonu.
AUŠRINĖ. Tikrai?
MOKYTOJA. Na taip... Ko norite?
AUŠRINĖ. Man jus uždavė kaip namų darbą.
MOKYTOJA. Tą jau girdėjau.
AUŠRINĖ. Dabar kiekvienas jūsų veiksmas priklauso nuo manęs.

MOKYTOJA. Ką jūs! Taip nebūna.
AUŠRINĖ *(sutrinka)*. Tikrai? Žinote, man irgi taip atrodo... Bet jie *(beda pirštėliu į dangų)* galvoja kitaip.
MOKYTOJA. A... Sergate?
AUŠRINĖ. Ne. Jūs taip pat sveika.
MOKYTOJA. Ačiū. Tikrai nuraminote.

Keliu artėja dulkių debesis. Mokytoja Salomėja pakelia prie akių delną. Dulkių debesyje, kaip ir tikėjosi, atburzgia senas rusiškas autobusas. Iš jo išlipa Žurnalistė. Tokia nieko sau mergina

AUŠRINĖ *(nužvelgdama naują veikėją)*. Oho. Atrodo, turėsime problemų.
ŽURNALISTĖ. Tai jūs ta mokytoja? O aš – ta žurnalistė. Ohoho! *(Dirbtinis juokas)* Jūs tik nepagalvokite, – važinėju autobusais, tai neturiu mašinos. Aš turiu mašiną, bet ji sugedo... Tik jūs nepagalvokite, – jeigu mašina sugedo, tai ji sena, o aš, vadinasi, tiek neuždirbu, kad nusipirkčiau naujesnio modelio. Aš neblogai uždirbu, ir mano mašina – gera, ir man tikrai neblogai sekasi. Man, asmeniškai, visko užtenka. Ir ne tik man, draugui taip pat. Jūs nepagalvokit, kad mano draugas kažkoks alfonsas, nes gyvena iš mano atlyginimo... A... Noriu pasakyti, – jis irgi užsidirba... cigaretėms. Tik nepagalvokit, kad jeigu leidžia man kratytis autobusais, tai neturi mašinos. Jis turi mašiną, bet ji... Aha, gerai. Tai prie reikalo. Kur šnekėsimės, čia šnekėsimės? Aha. Galiu įjungti diktofoną? Aha, susitariam, šitas daikčiukas – diktofonas, dabar nuspaudžiu mygtuką ir jis, tamsta mokytoja, įrašo kiekvieną jūsų žodį.

MOKYTOJA. Na, nuspauskite...
ŽURNALISTĖ. Aš, asmeniškai, jaučiuosi daug komfortabiliau, kai diktofonas įjungtas.
MOKYTOJA. Jauskitės, kaip jums patinka.
ŽURNALISTĖ. Aha. Tai pašnekėkime.
MOKYTOJA. Pašnekėkime.
ŽURNALISTĖ *(Aušrinei, iš aukšto)*. Labas vakaras.
AUŠRINĖ. Sveikutė.
ŽURNALISTĖ. Jūs irgi ieškote laimės per pažinčių tarnybas?
AUŠRINĖ. Kaip čia pasakius... aha.
MOKYTOJA. O, kaip smagu! Maniau, kad esu viena tokia beviltiška.
ŽURNALISTĖ. Aha, vadinasi, vienu šūviu nušausiu du zuikius, kaip sakoma. Ar ne?
MOKYTOJA. Taip, girdėjau taip sakant.
ŽURNALISTĖ. Bet ar nušausiu?..
AUŠRINĖ. Nušausite, nušausite.
ŽURNALISTĖ *(su patosu)*. Kaip žinote, rašau straipsnį apie vienišas širdis, nusivylusias vienadiene meile, ir ieškančias savo didžiojo šanso per tarpininkus. Beje, tai neblogas sprendimas. Užsiregistravę pažinčių tarnyboje „Širdukas“, nusiperkate devyniasdešimties procentų tikimybę, kad ant jūsų užkibs... Bet tai – reklama. Mane labiau domintų širdies reikalai. Žmonės randa, žmonės praranda... Vieni sutinka savo puselę, kiti – nelabai... Štai jums, mokytoja, pasisekė. Jūs savo širduką jau turite. Kaip viskas prasidėjo? Arba ne. Iš pradžių pasakykite, kas ins... inspiravo ieškoti žmogaus per pažinčių tarnybą?
MOKYTOJA. Vienatvė.

AUŠRINĖ. Vienatvė.
MOKYTOJA. Ir baimė, kad taip bus visada.
AUŠRINĖ. O, mane irgi inspiravo baimė.
ŽURNALISTĖ. Aha, supratau. Apie viską – iš pradžių.
MOKYTOJA. Na, parašiau skelbimą. Žinote, kiek jų perskaičiau. Iš pradžių – juokais, o paskui kad įsitraukiau... Nė nepastebėjau, kada ėmiau apie tai rimtai galvoti. Vieną savaitgalį, atsimenu, tik sėdau ir parašiau. Ir iškeliavo mano laiškelis. Po kelių savaičių gavau du atsakymus. Po kelių savaičių tylos, suprantate, po kelių savaičių kvėpavimo į lango stiklą... gavau jo laišką...
ŽURNALISTĖ. Minėjote du.
MOKYTOJA. Taip. Vienas – nuo jo...
ŽURNALISTĖ. O kitas? Atleiskit, man reikia žinoti, – statistika.
MOKYTOJA. Aną parašė kalinys... Na, kalinys, pati suprantate...
ŽURNALISTĖ. Aha, aha. O j i s ? Ko prirašė, kad taip sudomino?
MOKYTOJA. Sudomino? Jis... Įsilaužė jis į mano galvą. Kaip vagis. Taip ramu buvo, vien tik rašiniai ir gramatinės taisyklės, na, dar kelios knygelės, kelios pieštuku pabrauktos eilutės... Sulaužė jis manyje kažką... Niekada negirdėjote, kaip galvoje spragteli?..
ŽURNALISTĖ. Ne-a.
MOKYTOJA. Jo raštas... tokios plonytės, nervingos linijos, kaip gintare įkalinti priešistoriniai vabzdžiai... Labai, labai gražiai maniškis rašo. Kaip Brazdžionis, kaip Vincas Mykolaitis-Putinas, suprantate? Skaitau pirmąjį laišką, na koks ten laiškas, tik laiškelis... Laiškai paskui

prasidėjo... Skaitau, o širdis kad muša, kad muša – jau vėlu, įkliuvai! Įsilaužė jis į tavo galvą, ir signalizacija nesuveikė. Sugedusi signalizacija. O gal jos nė nebuvo?.. Ar jos kada prireikė, signalizacijos? Nieko nebegalėjau padaryti. Gal tai kvaila. Tikriausiai taip ir yra. O aš ir nenoriu būti protinga. Man gerai ir taip, kvailai. Kai visi mato, kad kvaila, ir apeina. Ramybėje palieka. Bet ką aš čia šneku? Jūs tai rašysite?

ŽURNALISTĖ. Kad kvaila – nerašysiu.

MOKYTOJA. Ačiū. Tai štai kaip buvo... O kaip buvo? Pamilome vienas kitą, net sunku apsakyti.

ŽURNALISTĖ. O jūs apsakykite, apsakykite.

MOKYTOJA. Negaliu.

ŽURNALISTĖ. Na, tiek to. Pamilote. Kas tada? Nejaugi mylėjote... kaip čia pasakius... per kompiuterį?

MOKYTOJA. Per kokį kompiuterį?

ŽURNALISTĖ. Na, per kompiuterį... tokią dėžę su ekranu? Na, elektroniniu paštu? Mokytoja?.. Alio?..

MOKYTOJA. Kokiu elektroniniu paštu? Aš neturiu jokio...

AUŠRINĖ. Panele, jie rašo ranka, ant balto popieriaus lapo.

ŽURNALISTĖ. O, atsiprašau! Taip ir reikėjo sakyti. Betgi čia visai... kažkoks septynioliktas amžius... Ant balto popieriaus lapo... Ech, mokytoja, šiais pažangių technologijų laikais, kai kiekvienas kaimietis (neturėjau galvoje jūsų) gali įsigyti mobilųjį telefoną ir pasiųsti juo žinutę... baltas popieriaus lapas... tai... žinote... taip romantiška! Sakyčiau, kažkoks... Putinas! Būtent! Mykolaitis, nors tu ką! Aha, gerai. Tai kaip toliau judėjo reikalai? Katras pasiūlė susitikti?

MOKYTOJA. Katras pasiūlė? Niekas nepasiūlė.
ŽURNALISTĖ. Kaipgi – nepasiūlė? O kaip susitikote?
MOKYTOJA. Tai kad nesusitikome...
ŽURNALISTĖ. Ne-su-si-ti-ko-te?!
AUŠRINĖ. Nesusitiko, nesusitiko.
ŽURNALISTĖ. Tai kokia čia meilė?! Kokia čia aistra?! Palaukit, jūs mane apgavote! Telefonu sakėte – didelė meilė, mes tokie laimingi, mes vienas be kito – nei dienos, nei pusdienio... Tikrai atsimenu, sakėte. Tai ką, panele mokytoja, bet kokia kaina į žurnalą norite pakliūti? Gudraujate, žmones maustote? Išeina, kad veltui čia trenkiausi, brangų laiką gaišau?.. Ai, negaliu, kaip susinervinau!
MOKYTOJA. Bet aš juk... Atleiskit... Jūs ir neklausėte, ar buvome susitikę... Pagaliau meilė taip sklidinai užpildo atstumą tarp mūsų... Tik pagalvokit – mus skiria šimtas penkiasdešimt kilometrų meilės. Argi apie tai neverta parašyti?
ŽURNALISTĖ. Šnekate, aišku, labai gražiai. Gal ir sudomintumėte žurnalą provincijoms moterims „Marytės iliuzijos". Arba, žinote, atsirado toks naujas – „Mylėk, bet nesitikėk". O mums jūs, atleiskit už teisybę, netinkate. Lygis ne tas. Kada sekantis autobusas?
MOKYTOJA. Kitą savaitę.
ŽURNALISTĖ. Ką?!
AUŠRINĖ. Čia juk gūdus kaimas. Žmonės vežimais važinėja.
ŽURNALISTĖ. To betrūko! Man rytoj svarbus susitikimas! *(Puola isteriškai maigyti mobilųjį telefoną)* Alio! Alio! Ką?! Ką?! Ką?! Ne ryšio zona?! Į šikną! Sugalvok

man statyti kaimą ne ryšio zonoje! Kolūkiečiai! Kuri dabar valanda?
AUŠRINĖ. Temsta.
ŽURNALISTĖ. Temsta, tai temsta, o kuri valanda?
MOKYTOJA *(užverčia galvą)*. Aštunta.
ŽURNALISTĖ. Tai ką darysim?
MOKYTOJA. Eime pas mane. Pyragas laukia, arbatos išsivirsim. Kaimynai šiandien pirtį kūrena. Šeštadienis. Paskui miegosite kaip užmušta. O rytoj ką nors sugalvosime.
ŽURNALISTĖ. Tai jau teks. Na, žygiuojam. Kur ta jūsų troba? O pas jus šiltas vanduo iš čiaupo bėga? O ta pirtis – suompirtė ar tokia, kur vantomis utėles traiško? O šikinykas, tikiuosi, ne laukuose? O pelių yra? O normalus telefonas? Gerai gerai, aš rami, nesukit galvos. Ak, grynas oras! Čia alyvos taip kvepia, ar kas?

3 SCENA

Nejauki svetainė su užtrauktomis užuolaidomis. Dvokia pūvančiu maistu. Pagyvenusi moteris invalido vežimėlyje sukioja radijo imtuvą. Ji galvoja, kad yra viena. Tačiau ji klysta

DUKRA. Labas, mama.
MOTERIS. Kas čia?..
DUKRA. Tai aš.
MOTERIS. Kas „aš“?
DUKRA. Tu žinai.
MOTERIS. Eik po velnių. Kas tam radijui pasidarė? Kokia čia stotis?

DUKRA. Nedaužyk senelio radijo imtuvo.
MOTERIS. Gerai jau, gerai... Kur tu?
DUKRA. Čia.
MOTERIS. Kur „čia“?
DUKRA. Čia... Uždėk delną ant pilvo... Ką pajutai?..
MOTERIS. Nieko.
DUKRA. Ką pajutai?
MOTERIS. Nieko.
DUKRA. Melagė!

Moteris gauna antausį

MOTERIS. Kur tu esi?! Kas tu esi?!
DUKRA. Ko rėki? Sėsk. Uždėk delną ant pilvo... Uždėk, sakau *(švelniau)*. Rankos nenuimk... Ką jauti?..

Moteris tyli

DUKRA. Ką jauti?

Moteris tyli

DUKRA. Sakau, ką jauti?
MOTERIS. Jaučiu...
DUKRA. Ką?..
MOTERIS. Jaučiu...
DUKRA. Ką?! Paskutinį kartą klausiu – ką?!
MOTERIS. Plaka...
DUKRA. Kas plaka?..
MOTERIS. Širdis... Širdelė.
DUKRA. Kieno, mama?.. Kieno širdelė, mama?.. Kieno, mama, plaka?.. Klausiu paskutinį kartą – kieno?!
MOTERIS. Nežinau.

DUKRA. Uždėk delną ant pilvo. Ką jauti?
MOTERIS. Jaučiu, vaikeli, širdelė plaka.
DUKRA *(švelniai)*. Kieno ji, mama?..
MOTERIS. Vaikelio... vaikelio...
DUKRA. Kokio vaikelio?
MOTERIS. Mažo vaikelio...
DUKRA. Kuo jis vardu?
MOTERIS. Neturi jis vardo. Nedavėm...
DUKRA. Taip ir žinojau. O reikėjo duoti. Oi, kaip reikėjo jam vardo. Gerai... Dabar nekvėpuok. Nekvėpuok, nekvėpuok, nekvėpuok! Trukdai man susikaupti!
MOTERIS. Aš... uždusiu...
DUKRA. Kur dingo vaikelis?
MOTERIS. Jo nebėra.
DUKRA. Tai kur jis dingo?
MOTERIS. Gandras jo neatnešė.
DUKRA. Tai kur jis dingo?
MOTERIS. Tavo tėvas buvo labai vienišas. Jis pyko ant manęs.
DUKRA. Tai kur jis dingo?
MOTERIS. Laikai buvo sunkūs, vaikeli. Negalėjau aš, negalėjau.
DUKRA. Kur jis dingo, mama? Kur dingo gandras su vaiku?.. Kodėl jo neįleidai?..
MOTERIS. Tavo tėvas mane skriaudė. Jis buvo per sunkus man. Aš neišmokau perskaityt jo rankų, jo tylos, jo knygų. Jis buvo per sunkus.
DUKRA. Kodėl, mamyt, manęs tu neįleidai? Gandro snapas buvo toks skaudus... Aš sušalau, manęs tu neįleidai.

MOTERIS. Vargšele mano. Tavo tėvas pyko. Jis pyko ant manęs, kad man su juo sunku.
DUKRA. Kiek dar, mamyt, mane čionai laikysi? Aš sušalau. Liepk gandrui, kad mane paleistų.
MOTERIS. Negaliu.
DUKRA. Atidaryk. Aš pavargau kabėti. Įleisk mane, mamyt.
MOTERIS. Kad negaliu... Sena aš.
DUKRA. Mamyt, įleisk. Įleisk mane, mamyt.
MOTERIS. Kad per sena, vaikeli. Ir tėvo jau nebėr.
DUKRA. Ir aš jau pasenau, mamyt. Kiek dar čionai mane laikysi?..
MOTERIS. Žinai, eik atgal. Eik, eik. Išeik.
DUKRA. Ne-a... Uždėk delną ant pilvo. Jauti?..
MOTERIS. Ne. Tuščia.
DUKRA. Melagė. *(Suspaudžia moters kaklą)* Jauti?.. Jauti?.. Tai aš. Tai aš, mamyt. Tai aš plaku. Ant kelių pasėdėt tau atėjau, supinti tau kasų, išlyginti suknelės, ravėti tulpių lysvės. Jauti, tai aš. Ai, mama, tu sugedai. Ką man su tavimi daryti?

Iš senelio radijo imtuvo pasigirsta arija

DUKRA *(pašaipiai)*. Mama! Kaip tu gražiai dainuoji!

Ji uždeda moteriai ant galvos šiukšlių maišą ir išveža

4 SCENA

Alyvų sodelis, medinė veranda, tuojau pasigirs lakštingalos. Ant taburetės – nugertas samanės butelis ir trys stikliukai. Na, dar lėkštė su pyrago trupiniais. Ir laiškų ryšulėlis. Panelė Žurnalistė dar apverčia liežuvį. Ji garsiai vieną skaito.

ŽURNALISTĖ. „Ta įpatinga elektra tarp mūsų... Iš kur ji?..“ Iš kur, iš kur, jis gal fizikos mokykloj nesimokė? Koks ten diedas elektrą išrado? Senovėj? Gi šitas, Frankenšteinas! „Nespėju voko atplėšti, oda įsielektrina, ir tūkstančiai pašėlusių arklių kraujagyslėmis lekia į širdį...“ Ne, jeigu aš taip parašyčiau, mane išmestų iš darbo!..

MOKYTOJA. O kas? Juk tai metafora.

ŽURNALISTĖ. Na, pati pagalvokit – labai netiksli metafora. Arkliai – kraujagyslėse?.. Iš kur, leiskite paklausti, ten arkliai?

AUŠRINĖ *(nedrąsiai)*. Iš liaudies folkloro...

ŽURNALISTĖ. Ir ką apskritai tuo norima pasakyti?

AUŠRINĖ. Jis nori pasakyti, kad, gavus jos laišką, jo kraujotaka pagreitėja.

ŽURNALISTĖ. Bet arkliai? Nejaugi tos būsenos negalima išreikšti kaip nors... meniškiau? Pavyzdžiui, aš rašyčiau: „Mano pulsas padažnėja“ arba „Širdis ima plakti kaip patrakus“. Bet arkliai? Netikslu, mano miela, netikslu.

MOKYTOJA. Na ir kas? Man labiau imponuoja laki vaizduotė... Temperamentas... Jis tiesiog kunkuliuoja!

ŽURNALISTĖ. Ai, mokytoja! Kunkuliuos, kunkuliuos ir

pervirs. O su pervirusiais, žinote, kaip atsitinka? Kuris ten jiems galas... suminkštėja?
MOKYTOJA. Tie... galai... man mažiausiai rūpi.
ŽURNALISTĖ. Nerūpi? Visai visai?..
MOKYTOJA. Kad man... joks galas... dar laimės neatnešė.
AUŠRINĖ. Liaukitės, ji įsižeidė.
ŽURNALISTĖ. Ašarėlės? Nereikia ašarėlių. Tamsta mokytoja, jūsų laiškinis to nevertas. Jis net rašyti dorai nemoka, štai pažiūrėkite – ų. O turėtų būti ū. Jūs, lietuvių kalbos mokytoja, turėtumėte tai žinoti.
MOKYTOJA. Ų?.. Kur, parodykit? O, tikrai. Kažkaip nepastebėjau!
ŽURNALISTĖ. Aš jums dar galiu parodyti. Va, žiūrėkit. Čia. Ir čia. O va čia tai jau viršūnė!
MOKYTOJA. Oho!.. Tikrai! Palaukit. Imkit šratinuką ir ištaisykite, jūsų akis taiklesnė.
ŽURNALISTĖ. Ne taiklesnė, tamsta mokytoja, o objektyvesnė! *(Taiso laišką)* Na ir kokį pažymį parašytumėte šitam... pilnam arklių beraščiui?
MOKYTOJA. Taaip... Trys puslapiai, dvidešimt dvi...
ŽURNALISTĖ. Dvidešimt trys.
MOKYTOJA. Dvidešimt trys... o... keturios gramatinės klaidos... Na, septynis...
ŽURNALISTĖ. Juokaujate? Kodėl tiek daug?
MOKYTOJA. Septynis. Parašyčiau septynis.
ŽURNALISTĖ. O aš rašau tris.
MOKYTOJA. Ai, ką jūs padarėte!
ŽURNALISTĖ. Parašiau jūsų romantikui pažymį, kokio jis nusipelnė.

MOKYTOJA. Atiduokite! Neturite teisės!
AUŠRINĖ. Atiduokite. Tai tikrai kiauliška.
ŽURNALISTĖ. Gerai jau, gerai. Su jumis nepajuokausi. Supykote?
MOKYTOJA. Ne... Nežinau.
AUŠRINĖ. Ką jūs, nekreipkite dėmesio. Susirinkite tuos laiškus ir padėkite į bufetą, tarp sugedusio laikrodžio ir „Valandų knygos“. Neprivalote jų niekam rodyti.
MOKYTOJA. Iš kur žinote, kad laikau juos prie „Valandų knygos“?..
ŽURNALISTĖ. O Dieve! Ir prie mirusiųjų pelenų bei mumijų miltelių! Kas čia keisto, ji juk jūsų draugė?
MOKYTOJA. Ne, ji ne draugė. Matau ją kaip ir jus pirmą kartą.
AUŠRINĖ. Aš jums daugiau negu draugė.
ŽURNALISTĖ. Daugiau negu draugė? Ir kas tai galėtų būti?.. Pirčiupių motutė?..
AUŠRINĖ *(Mokytojai)*. Sakiau jums stotelėje.
MOKYTOJA. Ką sakėte?
AUŠRINĖ. Kas aš jums.
MOKYTOJA. Žinote, tai visai nesvarbu. Smagu šitaip sėdėti, ar ne? Išgerkime.
AUŠRINĖ. Bet man svarbu. Jūs priklausote nuo manęs, o aš priklausau nuo jūsų, štai kas. Už tai, kaip susiklostys jūsų gyvenimas, man parašys pažymį.
ŽURNALISTĖ, MOKYTOJA *(vienbalsiai)*. Kas?
AUŠRINĖ *(duria pirštu į dangų)*. Eg-za-mi-na-to-riai.
ŽURNALISTĖ *(reikšmingai susižvalgiusi su mokytoja)*. Kaip sako mano Liudvikas, tramdomieji marškiniai tampa madingi.

AUŠRINĖ. Jeigu čia ką nors ir reikia sutramdyti, tai greičiausiai būsite jūs, panele žurnaliste.
ŽURNALISTĖ. Ohoho, kokia akyla draugė!
MOKYTOJA. Nesikarščiuokite... Panele žurnaliste, Liudvikas?.. Jūsų Liudvikas taip sako?..
ŽURNALISTĖ. Tai ką?
MOKYTOJA. Nieko... Šiaip, keistas sutapimas... Maniškis irgi panašiai parašo.
ŽURNALISTĖ. Gal kur nugirdo? Mano Liudvikas, žinote, gyvena intensyviai, turi daug pažinčių, žodžio kišenėje neieško. Gal jie buvo susitikę, ir jūsiškis nugirdo porą auksinių Liudviko frazių?
MOKYTOJA. Seniai draugaujate?
ŽURNALISTĖ. Kaip čia pasakius... Susipažinome, ir kitą dieną Liudva atsikraustė pas mane. Dabar, galima sakyti, ir draugaujame, ir gyvename.
MOKYTOJA. Kada tai atsitiko?
ŽURNALISTĖ. Na, prieš kokius tris mėnesius.
MOKYTOJA. A... Ką jis mėgsta, jūsų Liudvikas?
ŽURNALISTĖ. Tai tau. Imsiu dabar čia pasakoti! Ko jums tas Liudvikas parūpo, gal norite keistis?
MOKYTOJA. Keistis tai ne, bet šiaip, įdomu. Jeigu nenorite, – nesakykite.
ŽURNALISTĖ. Na, gerai... Jis mėgsta greitį. Džipus. Žirgus. Kai rašau straipsnius nuoga. Mėgsta taip išsikvėpinti, kad nejaučiu, kaip pati kvepiu. Šito negaliu pakęsti. Mėgsta valgyti iš mano lėkštės. Vartoja mano plaukų želė, o to visai nepakenčiu... Mėgsta persisverti per balkoną ir, įsikibęs į jį viena ranka, rėkti, kad išdulkins visą pasaulį... Aišku, perkeltine prasme... Toks jo maištavimo būdas.

MOKYTOJA. Kaip įdomu. O prieš ką jis maištauja?
ŽURNALISTĖ. Paklauskite ko nors lengvesnio.
MOKYTOJA. Sakote, kad jūsų Liudvikas kvėpinasi... Kvapas – labai svarbus. Jis daug pasako apie žmogų. *(Išsitraukia laišką)* Pauostykit. Ak, kaip gaila, kad negaliu jums parodyti nuotraukos... Prisiekiau Everestui, kad, kol nesusitiksim, niekam jos nerodysiu. Atleiskit, tai toks prietaras.
ŽURNALISTĖ. Everestas? Cha cha cha! Aiškiai išgalvotas vardas. Ir kodėl jis taip bijo, kad niekas nepamatytų tos nuotraukos? Klausykit, gal jis irgi kalinys?
MOKYTOJA. Ne ne, čia visai kitas atvejis. Patikėkit. Na, kaip jums šis kvapas? *(Pakiša Žurnalistei po nosimi voką)*
AUŠRINĖ *(sustabdo akimirksnį)*. Ša, nutilk! Negaliu to leisti. Turbūt... negaliu. Ar galiu?.. Na, ne dabar. Gal vėliau... Atleiskit, panele *(Žurnalistei)*, bet jūs trumpam prarasite uoslę. Važiuojam!
ŽURNALISTĖ *(lenkiasi pauostyti laiško)*. Hm, nieko nejaučiu.
MOKYTOJA. Negali būti. Nejaučiate tokio... pavasariško kvapo? Gal sloguojate?
ŽURNALISTĖ. Atrodo, ne.
MOKYTOJA *(duoda pauostyti Aušrinei)*. O jums? Irgi nekvepia?
AUŠRINĖ. Kvepia. Pavasariu kvepia.
MOKYTOJA. Kvapas toks stiprus, kad užsimerkusi rasčiau jį tarp kitų.
ŽURNALISTĖ. Nieko ypatingo. Paprastas kvapas. Matyt, jums labiau kvepia jo turinys... Beje, ko jis čia prirašė? Šito laiško juk nebuvo tarp kitų? Ištaisom?

MOKYTOJA. Ne ne, šito netaisysim. Šito negalima, ne.
AUŠRINĖ. Atiduokite laišką.
ŽURNALISTĖ *(apgirtus, Aušrinei)*. Ei, mergele. Ko persistengi? Ką tu čia apskritai veiki? *(Mokytojai)* Jūs ją kvietėte?
MOKYTOJA. Ne.
ŽURNALISTĖ. Tai ką ji čia veikia?
MOKYTOJA. Na, vaišinasi...
ŽURNALISTĖ. O kodėl ji čia nachaliavai vaišinasi, jeigu jos niekas nekvietė? A? Atsakymo negirdžiu?
MOKYTOJA. Tegu vaišinasi. Negi gaila.
ŽURNALISTĖ. Gaila. Man – gaila. Ir jums gaila, matau iš akių. Mergele *(Aušrinei)*, jums metas namo. Primygtinai siūlau.
AUŠRINĖ. Neturiu kur eiti.
ŽURNALISTĖ. Ohoho! Mergelė apeliuoja į mūsų sąžinę!
AUŠRINĖ *(Mokytojai)*. Man išeiti?.. Gerai.

Aušrinė išeina

MOKYTOJA. Palaukite! *(Žurnalistei)* Kodėl ją išvarėte?
ŽURNALISTĖ. Užkniso. Visą vakarą čia murkso ir klausosi, ką šnekame. O jūs pilkit pilkit. Gera samanė. Medaus skonis. Priviso visokių mistikų-šmistikų, žmogus negali, atvažiavęs į Lietuvos kaimą, dorai grynu oru pakvėpuoti. Ar ne taip?..
MOKYTOJA. Na...
ŽURNALISTĖ. Ai, nesikankinkit. Neįsižeiskite, bet jūsų veidelis per daug inteligentiškas, kad būtų tikras. Tamsta mokytoja, inteligencija – mitas. Ir liaukitės juo dangstytis, koktu žiūrėti. Nėra inteligentų, na, nėra. Visi jie geria,

dergiasi ir kelia ranką prieš moterį. O kad koks nupušėlis paslapčiukais palaiko save inteligentu, tai čia jau daugiau liga nei realybė, suprantate?
MOKYTOJA. Ne...
ŽURNALISTĖ. Ech, mokytoja mokytoja! Atvažiuokite pas mane į svečius ir pamatysite, kaip žmonės gyvena. Tikrai. Primygtinai kviečiu.

Sode, paskendusi alyvų šešėlyje, stovi Aušrinė. Ji nemelavo. Ji neturi kur eiti

5 SCENA

Mokytoja Salomėja ir Žurnalistė stoviniuoja autobusų stotelėje

ŽURNALISTĖ. Kuri valanda?
MOKYTOJA. Laikrodis pas tave. Aš neturiu.
ŽURNALISTĖ. Čia labiau apyrankė negu laikrodis. Va, matai – akmenukas. Neatspėsi, briliantas. Baisiai brangus daiktelis, dovana. Tik sugedęs.
MOKYTOJA *(pasižiūri į saulę)*. Po dviejų.
ŽURNALISTĖ. Po dviejų, tai po dviejų. Man tiksliai reikia. Liudvikas sakė, – lauk be penkiolikos trys toj savo stotelėj.
MOKYTOJA. Gal neranda? Tų kaimelių čia daug, keliukai šakojasi...
ŽURNALISTĖ. Ai, nenervink. Nekvailas, ras. O ten dabar kas?
MOKYTOJA. Atrodo, invalido vežimėlis. Keista. Pas mus čia visi sveiki...

Prie įgdviejų invalido vežimėlyje priartėja moteris. Ant jos galvos – maišas šiukšlėms

ŽURNALISTĖ. Ei! Kas tą maišą ant galvos uždėjo? Duokit, nuimsiu.
MOTERIS. Ne.
ŽURNALISTĖ. Kas – ne?
MOTERIS. Nenuimsi.
ŽURNALISTĖ. Nenuimsiu?..
MOTERIS. Nenusiima.
ŽURNALISTĖ. Kaipgi nenusiima?
MOTERIS. Paprastai. Nenusiima.
ŽURNALISTĖ. Ne, humoristė močiutė... Klausyk *(Mokytojai)*, jūsų kaime visi tokie? Gal man pasilikti? Neliūdėtume.
MOKYTOJA. Ką tu, aš jos nepažįstu... Ji ne iš mūsų kaimo.
ŽURNALISTĖ. Ir vėl? To nepažįsti, ano nepažįsti? Gal tu pati ne iš šito kaimo, ką? Apsispręsk. Močiute! Kam tas maišas ant galvos?
MOTERIS. Reikia.
ŽURNALISTĖ. Reikia. Supratau... Močiute, iš kur būsite?
MOTERIS. Iš ten, iš kur visi.
ŽURNALISTĖ. Geras atsakymas. Tai kam maišas ant galvos, jeigu tokia protinga?
MOTERIS. Gal man gėda.
ŽURNALISTĖ. Ohoho! Ir ko jūs gėdijatės?
MOTERIS. Imsiu čia ir pasakosiu.
ŽURNALISTĖ. Nenorit, nepasakokit. Bet įdomu, kas jūs tokia?

MOTERIS. Gal aš tavo mama.
ŽURNALISTĖ. Juokaujat? Mano motinėlė ant galvos nešioja va tokį šinjoną, o ne šiukšlių maišą.
MOTERIS. Na, tavo vietoj tokia tikra dėl to nebūčiau.
ŽURNALISTĖ. Kur tas Liudva dingo? Kuri valanda? Ai, niekas nežino. Kaip nusibodo čia kirmyti! Mokytoja! Atvažiuosi į svečius ar ne?
MOKYTOJA. Atvažiuosiu.
MOTERIS *(Mokytojai)*. Nevažiuok pas ją, dukrele.
MOKYTOJA. Gerai, pagalvosiu.
MOTERIS. Nevažiuok pas ją. Prapulsi.
MOKYTOJA. Gerai, prapulsiu... oi... nevažiuosiu.
MOTERIS. Pažadėk man, gerai?..
ŽURNALISTĖ. Močiute, kas jums?

Žurnalistė nutraukia nuo moters galvos maišą. Geriau būtų to nedariusi, nes tai, ką pamato, ją labai išgąsdina. Moteris nuvažiuoja netarusi nė žodžio

MOKYTOJA. Palaukit! Kas tau? *(Žurnalistei)* Kas atsitiko? Kas, kas, kas, kas, kas, kas?..

Atvažiuoja autobusas. Žurnalistė rengiasi į jį lipti

MOKYTOJA. Palauk, o Liudvikas?
ŽURNALISTĖ. Eina po velnių. Namo noriu!
MOKYTOJA. Ką pasakyti, jeigu atvažiuos?
ŽURNALISTĖ. Neatvažiuos. Jis žioplas, neras. Ne jam po kaimus trankytis.
MOKYTOJA. Žiūrėk man.
ŽURNALISTĖ. Ne mažas vaikas, susitvarkysiu. Atvažiuok kada.

MOKYTOJA. Būtinai. Laimingo kelio.
ŽURNALISTĖ. Aha. Tamsta mokytoja, žinai ką?..
Ai, nieko...

Žurnalistė, išbalusi kaip popierius, įsiropščia į dulkėtą autobusą ir mojuoja tolstančiai mokytojai Salomėjai

6 SCENA

Medinė kaimo mokyklėlė kvepia kaip ką tik sukaltas karstas. Po skambučio į klasę įžengia išsiblaškiusi mokytoja Salomėja. Mergaitės tingiai atsistoja. Tik panelė Rožė sėdi kaip sėdėjusi

MERGAITĖS *(choru)*. Labas rytas, tamsta mokytoja.
MOKYTOJA. Labas rytas, mokiniai. Galite sėstis. *(Panelei Rožei)* O tau atsistoti nereikia? Visai išponėjai, panele Rože?
ROŽĖ. Aš atsistočiau, bet šikną skauda.
MOKYTOJA. Ką, patėvis pagaliau iškaršė kailį?
ROŽĖ. Ne, dulkinausi dilgėlyne.
MOKYTOJA. Kas per kavalierius, kad vedasi kaip ožką į dilgėlyną?
ROŽĖ. Tau pasakysi kas, tai dar irgi užsimanysi. *(Mokytoja užsimoja)* Tik pabandyk, kirsk.
MOKYTOJA. Ką, gąsdini?
ROŽĖ. Kaulų nesusirinksi.
MOKYTOJA. Neišgąsdinsi tu manęs, panele Rože... Na, mergaitės, užverčiame vadovėlius. Kuri šiandien diena?..
ŠPULKA. Penkta, tamsta mokytoja.

SIGUTĖ. Ne penkta, o šešta. Aš vakar atsakinėjau.
ŠPULKA. Tai atsakysi dar kartą. Juk klausimas amžinai tas pats.
MOKYTOJA. Gerai. Tu *(duria pirštu į Špulką, ši atsistoja)*. Eik prie lentos ir rašyk: „Ateinu, mylimasis, per miglotą žemę aistros“. *(Klasėje kikena)* Taip ir maniau, taisyklių nepasikartojai. Skyrybos ženklai, ženklai! Mergaitės, ar matot klaidą?
SIGUTĖ. Aš, aš, tamsta mokytoja!
MOKYTOJA. Sigute?..
SIGUTĖ. Žodį „mylimasis“ turėtume išskirti kableliais.
MOKYTOJA. Teisingai, sėsk. Kodėl parašei tik po „mylimasis“? O prieš „mylimasis“, vadinasi, nereikia?
ROŽĖ. Aš jo iš viso neišskirčiau.
ŠPULKA. Užmiršau, tamsta mokytoja. Tai per žioplumą, aš gi taisyklę žinau...
MOKYTOJA. Ir kaip toji taisyklė skamba?

Suskamba panelės Rožės mobilusis telefonas

MOKYTOJA *(Rožei)*. Atsistok. Išsitrauki savo idiotišką žaisliuką ir padedi man ant stalo. Grąžinsiu per patėvį.
ROŽĖ. Atsilikusiems aiškinu paskutinį kartą – tai ne žaisliukas, o mobilusis telefonas.
MOKYTOJA. Kam tau, ožka, dilgėlyne mobilusis telefonas?
ROŽĖ. Tu per daug nesirąžyk, nes papai išsilygins. Oi! Tamsta mokytoja, mušti vaikus – nepedagogiška! O aš juk ir pasiskųsti galiu!
MOKYTOJA. Tu ne vaikas! Tu – velnio išpera! Marš marš marš į vietą!

ŠPULKA. Tamsta mokytoja, tai man rašyti kitą sakinį ar ne?
MOKYTOJA. Rašyk. „Nemune ledai išplauks, obelys pabals...“
ŠPULKA. Tamsta mokytoja, šitas sakinys vakar buvo.
MOKYTOJA. Nesvarbu. Rašyk „obelys pabals...“ *(Atsigręžia į lentą)* Sėsk, du.
ŠPULKA. Už ką, tamsta mokytoja? Aš kablelius sudėjau.
MOKYTOJA. Tai kas? Sėsk.
ROŽĖ. Nu visai! Virš visko!
MOKYTOJA. Sigute.
SIGUTĖ. Klausau, tamsta mokytoja.
MOKYTOJA. Kada atjos tavo princas?
SIGUTĖ. Be penkiolikos pirmą.
MOKYTOJA. Ką tu darysi?
SIGUTĖ. Tamsta mokytoja, aš nukąsiu jam galvą.
MOKYTOJA. Teisingai. Dešimtukas. Atnešk pažymių knygelę.
ŠPULKA. Tamsta mokytoja, gaila galvos. Aš, asmeniškai, jį pabučiuočiau. Juk princas!
MOKYTOJA. Sėsk, du.
ŠPULKA. Už ką – du? Ir vėl – du? Vieną ką tik parašėt.
MOKYTOJA. Pabučiuosi, ir vėl liksi antriems metams. Kaip nuluptą tave matau.
ROŽĖ. Tamsta mokytoja, jums gal, trečioji akis atsivėrė? *(Mergaitėms)* Aš pažadu, rytoj ji skris iš darbo.
MOKYTOJA. Tu, panele Rože.
ROŽĖ. Nu.
MOKYTOJA. Taviškis jau atjojo?
ROŽĖ. Ne, užsuko benzo įsipilti.
MOKYTOJA. Tai kada pasirodys?

ROŽĖ. Nežinau, o kam jis man? Ką su juo veiksiu? Į sekciją pastatysiu ir dulkes nuo jo šluostysiu?
MOKYTOJA. Šaunuolė, dešimt. Žiūrėk, dar pasitempsi ir baigsi mokyklą. Gal ir į universitetą įstosi.
ROŽĖ. Aš ryšio nepagaunu – už ką dešimtukas?.. Ačiū, tamsta mokytoja, bet gal jums vaistukų reiktų išgerti?
MOKYTOJA. Kodėl laiškų neberašai?
ROŽĖ. Ką ką?..
MOKYTOJA. Neberašai tu man laiškų. Aš laukiu jų, aš laukiu jų.
ROŽĖ. Jūs?.. Mano laiškų?.. Su kuo ji šneka?
ŠPULKA. Tamsta mokytoja, aš irgi noriu dešimtuko!
MOKYTOJA. Gerai.
ŠPULKA. Gerai?..
MOKYTOJA. Kada atjos mano princas?
ŠPULKA. Jūsų princas... a *(mąsto užvertus akis, mergaitės jai sufleruoja)*... atjos... rytoj!
MOKYTOJA. Rytoj? Nejaugi tikrai? Tai šaunuolė! Atnešk pažymių knygelę.
MERGAITĖS *(viena per kitą)*. Tamsta mokytoja! Taip nesąžininga! Aš irgi galiu šį tą pasakyti!.. Rytoj aštuntą valandą! Jis atjos... ne, jis atskries su honda!.. Lauks prie kultūros namų... Jis turės kišenėje... LSD... LSD... LSD...
MOKYTOJA. Kada bus skambutis? Ar negirdėjote skambučio, skambučio?..
SIGUTĖ. Učio učio! Nebėra skambučio!
ROŽĖ. Sugedo skambutis. Tili tili tili tili!

Pasigirsta skambutis. Mergaitės kikendamos susirenka daiktus ir išskuba iš klasės. Mokytoja Salomėja pripuola prie spintos klasės gale ir ištraukia iš jos lagaminą. Tarpduryje išdygsta Aušrinė

AUŠRINĖ. Ką sugalvojai?
MOKYTOJA *(išsigandus krūpteli)*. O, čia tu. Kur buvai dingus?
AUŠRINĖ. Stovėjau po tavo langu ir laukiau.
MOKYTOJA. Negražiai tada išėjo... Reikėjo man ją sustabdyti.
AUŠRINĖ. Nieko tokio. Pastovėjau, palaukiau.
MOKYTOJA. Turbūt sušalai?
AUŠRINĖ. Nieko tokio. Naktys šiltos... O kas čia? *(Duria piršteliu į lagaminą)*
MOKYTOJA. Tai va. Išvažiuoju.
AUŠRINĖ. Kur?
MOKYTOJA. Važiuoju... pažiūrėti jam į akis.
AUŠRINĖ. Ir kas tada?
MOKYTOJA. Tada? Tada žinosiu, ką daryti.
AUŠRINĖ. Kiek tau metų?
MOKYTOJA. Na, dvidešimt devyneri... Trisdešimt beveik... Tai kas? Ką, per daug? Žinau, per daug man tų metų, kad šitaip, viską metus, važiuočiau kažkam į akis pažiūrėti. Bet aš daugiau nebegaliu. Išbarstysiu savo metus pakeliui kaip ragana kaulelius. Kam jie man? Ne, jų svorio nejaučiu. Lengvi tie mano metai, kauleliai tuščiaviduriai. Atvažiuosiu pas jį lengvutė, be raukšlelės veide. Suimsiu save į delną, va šitaip suimsiu... Ir tiek manęs mažai... Ir tokia besvorė, kaip sniegas, tokia aiški,

visa visa čia... Suimsiu save ir padėsiu ant jo slenksčio. Ir gulėsiu šitaip, kol ras. Lauksiu, nieko daugiau nedarysiu. Kol pakels.
AUŠRINĖ. O jeigu nepakels?
MOKYTOJA. Nepakels? Vadinasi... Taip man ir reikia. Vadinasi... tada ir galvosiu.
AUŠRINĖ. O tu dabar pagalvok, dabar. Kas bus, jeigu jis tavęs nepakels?
MOKYTOJA. O koks tavo reikalas? Pakels, nepakels! Ko mane sekioji?
AUŠRINĖ. Aš tavo likimas.
MOKYTOJA. Viešpatie! Ir vėl ji tą patį! Tai pasakyk, ką man daryti?! Jeigu esi mano likimas?! A?.. Ką man daryti?..
AUŠRINĖ. Nežinau...

7 SCENA

Mokytoja Salomėja darda pustuščiame vagone. Jaunas vyrukas nenuleidžia nuo jos akių. Iš žvilgsnio sunkiai suprasi, ką jis mąsto

RADIONAS. Jūs bilietėlį turit?
MOKYTOJA. O ką?
RADIONAS. Tai va, kad neturit.
MOKYTOJA. Kaip – neturiu?.. Parodyti?
RADIONAS. Parodykit, parodykit... Kad ne tas. Čia vakarykštis.
MOKYTOJA. Kaip ne tas! Aš vakar niekur nevažiavau!
RADIONAS. O jūs gerai pagalvokite.

MOKYTOJA. Čia nėra ko galvoti.
RADIONAS. O jūs pagalvokite.
MOKYTOJA. Nepagalvosiu.
RADIONAS. Nepagalvosite ir policijoj atsidursite.
MOKYTOJA. O, prasideda! Neturiu sveikatos su jumis ginčytis.
RADIONAS. O jūs atsipalaiduokite, ir sveikatai tai neatsilieps.
MOKYTOJA. Gerai, moku baudą. Kiek?
RADIONAS. Šimtas.
MOKYTOJA. Šimtas?.. O... tiek neturiu. Tiksliau, turiu, bet negaliu sumokėti.
RADIONAS. Blogai. Visai blogai. Ypač, jeigu turite, bet negalite sumokėti. Gal gaila su pinigėliais atsisveikinti?
MOKYTOJA. Jie ne mano... Mano, bet, jeigu išleisiu, neliks prasmės niekur važiuoti...
RADIONAS. O jūs – kur? Į sostinę?
MOKYTOJA. Aha.
RADIONAS. Mokytis važiuojate?
MOKYTOJA. Ką jūs! Seniai mokslus baigiau.
RADIONAS. Tai ko tada? Darbą gavote?
MOKYTOJA. Na, ne visai...
RADIONAS. Tai ištekat?
MOKYTOJA *(pykteli)*. Kokios tos moterys nuspėjamos, ar ne? Jeigu tik iš namų, tai arba mokytis, arba dirbti, arba tekėti!
RADIONAS. Aha, viskas aišku. Tekėti jums niekas nesiūlo.
MOKYTOJA. Ką čia paistot? Koks jūsų reikalas?
RADIONAS. Ogi toks. Gaila man jūsų.
MOKYTOJA. O jūs manęs negailėkit!

RADIONAS. Tikrai, juk jūs – emancipuota. Pati savęs pagailėsit, pati save pamylėsit ir pati ant kaklo kilpą užsinersit.
MOKYTOJA *(iš pykčio išbalusi)*. Koks jūs... šlykštus tipas. Prilipo... kaip lapas prie užpakalio! Ko jums reikia? Ką aš jums padariau? Imkit tuos savo pinigus ir nešdinkitės!
RADIONAS. Jūsų pinigų man nereikia.
MOKYTOJA. Man irgi!
RADIONAS. Ohoho. Tai gal išmeskime pro langą? Kas ras, apsidžiaugs. *(Iškiša ranką su banknotu pro atvirą langą)* Nė kiek negaila?
MOKYTOJA. Deja, nesuteiksiu jums malonumo.
RADIONAS. Ar apskritai esate suteikusi vyrui malonumo, panelyte?
MOKYTOJA *(pratrūksta verkti)*. Meskite, kvaily, ir pats paskui juos išsiverskite!
RADIONAS. Ačiū. Jūs maloni.
MOKYTOJA. O jūs – nelabai.

Vagono galuose pasirodo du konduktoriai. Žmonės rodo jiems bilietus. Radionas uždaro langą ir atiduoda mokytojai šimto litų banknotą

RADIONAS. Klausykite, panele. Ką tokio padarėte, kad mokėtumėte baudą?
MOKYTOJA. Nežinau... Juk sakėte...
RADIONAS. Matote, kaip lengva jus apgauti? Turėkite savo pinigus. Įsidėkite į piniginę, įsidėkite. Juk aš pajuokavau. Paplepėti su jumis norėjau.
MOKYTOJA. Ką?..

KONDUKTORIUS. Jūsų bilietėlis, prašom. *(Mokytoja paduoda)* Jūsų bilietėlis, prašom *(Radionui)*.
RADIONAS. Neturiu.
KONDUKTORIUS. Ką gi, teks baudą mokėti?
RADIONAS. Kad pinigų nepasiėmiau.
KONDUKTORIUS. Teks su mumis praeiti.
RADIONAS *(stodamas, Mokytojai)*. O savo vardo jūs man nepasakėte, pikčiurna.
MOKYTOJA. Ne... Salomėja.
RADIONAS. Salomėja, būk melžėja? Šutka. Radionas.
MOKYTOJA. Radionai, žinote, aš sumokėsiu už jus tą baudą.
RADIONAS *(juokiasi)*. Dėl manęs nesirūpinkit. Neprapulsiu. O štai jūs...
KONDUKTORIUS. Praeikime, pilietis, praeikime. Turėjot laiko atsišnekėti.
MOKYTOJA. Aš irgi neprapulsiu, būkite ramus.
RADIONAS. Ne, aš neramus. Iki pasimatymo.
MOKYTOJA. Sudie, Radionai.

2 VEIKSMAS

PIRMA IR PASKUTINĖ SCENA

Moderni, bet sujaukta svetainė. Girdėti, kaip vonioje šniokščia vanduo. O reikėjo pradėti nuo Žurnalistės – ji susirangiusi fotelyje vienais apatiniais marškinėliais, tarp kojų – pilna peleninė nuorūkų, rankoje, supran-

tama, – cigaretė. Atrodo apimta nevilties. Apsiverkusi? Na, nesakykime to garsiai. Liudvikas vėl kažką iškrėtė. Pats lyg niekur nieko užsidarė vonioje ir prunkščia. Jau pusantros valandos, kai prunkščia. O ji sėdi svetainėje ir bando susigaudyti

ŽURNALISTĖ. O į laikrodį aš žiūrėjau du kartus. Antrą kartą, kai parsivilkai girtas kaip kiaulė... Žinai, kiek jis rodė?.. Alio! Klausaisi ar ne?

LIUDVIKAS. Ką?

ŽURNALISTĖ. Buvo penkios valandos ryto!

LIUDVIKAS. Zuiki, nieko negirdžiu. Gal palauktum, kol išlįsiu?

ŽURNALISTĖ. Tu tyčia neišlendi. O į laikrodį aš žiūrėjau ne du kartus. Į laikrodį aš žiūrėjau visą laiką! Aš miegojau su laikrodžiu! Aš vos neapsivėmiau nuo jo tiksėjimo! Tik tak, tik tak!

LIUDVIKAS. Ką ten šauki?

ŽURNALISTĖ. Kiek dar vandenį leisi?! Žinai, kiek kainuoja?! Aišku, iš kur tu žinosi, jeigu už vandenį moku aš! *(Pašoka ir atplėšia vonios duris)*

LIUDVIKAS. Ei, uždaryk. Šalta.

ŽURNALISTĖ. Ką čia veiki?

LIUDVIKAS. Nematai?

ŽURNALISTĖ. Pusantros valandos?!

LIUDVIKAS. Kas tau pasidarė? Mėnesinės?

ŽURNALISTĖ. Gal noriu pažiūrėti, kaip prausiesi. Gal mane jaudina tavo nuogas kūnas.

LIUDVIKAS. Klausyk, turiu aš teisę nors vonioje pabūti vienas? Kaip baltas žmogus, na?..

ŽURNALISTĖ. Neturi. Ir žinai kodėl? Nes tai – mano vonia. Ir už tavo vienatvės valandas moku aš!
LIUDVIKAS. O, prasideda! Zuiki, kas maldavo, kad pasilikčiau? Ašarėles liejo, uodegėlę vizgino? Vos prieš savaitę. Vos prieš savaitę, atsimeni? Ką tada sutarėm?
ŽURNALISTĖ. Eik po velnių. Mes nesitarėm, kad naktimis trankysies. Žadėjai, kad naktį būsi namie!
LIUDVIKAS. Ir ką?
ŽURNALISTĖ. Kada šiąnakt grįžai? Kuri valanda buvo, klausiu?
LIUDVIKAS. Nežiūrėjau.
ŽURNALISTĖ. Nežiūrėjai, nes žinojai, ką pamatysi! Nuo tavęs dvokė.
LIUDVIKAS. Na, išgėrėm alaus su Pavlūša.
ŽURNALISTĖ. Nuo tavęs dvokė boba.
LIUDVIKAS. Ką?..
ŽURNALISTĖ. Niekada tau neatleisiu šitos smarvės. Ją tu bandai nusiplauti? Tai žinok, nuo šiol ji visada tarp mūsų tvyros!
LIUDVIKAS. Zuikeli... Na kam tu šitaip... dramatizuoji... Vis dramos, dramos. Gyvenkime ramiau.
ŽURNALISTĖ *(puola raudoti)*. Tu man per daug kainuoji! Tu... prostitutė! Tu priklausai man, aš tave nusipirkau! Turi būti namie, kad atsigulusi lovon rasčiau tave šalia, supratai? Kur eini?! Stok! Kur eini, klausiu? *(Bando jį sulaikyti, Liudvikas atsigręžia ir kerta jai)* Liksi čia, supratai?! Aš policiją iškviesiu, supratai?!
LIUDVIKAS. Ir ką tu jiems sakysi, dura?
ŽURNALISTĖ. Liudva, Liudva, neišeik! Palauk, pakalbėkim! Na ko tau trūksta, zuiki? Ko tau trūksta? Ko aš

neturiu, kad tau reikia kitų? Ko? Pasakyk? Aš viską padarysiu! Būsiu geriausia! Nori striptizo?.. Nori, pasidulkinsim telefono būdelėje, kaip tada norėjai?.. Persirenginėjimo kabinoj?.. „Statoilo“ tualete?.. Nori sekso trise?.. Keturiese?.. *(Sagsto jam kelnes)*
LIUDVIKAS. Ne, geriau eikim į vonią...

Jie galvotrūkčiais puola į vonią

LIUDVIKAS. Neišleisk vandens. Štai taip. Kur mano skutimosi mašinėlė?
ŽURNALISTĖ. Mačiau spintelėje. Ištraukti? Duok, nuskusiu... Mane jaudina jos burzgimas... Ir kaip ji priglunda prie tavo odos... Tai mus suartina, jauti? Ši mašinėlė mus suartina. Kaip papildomas lytinis organas.
LIUDVIKAS *(juokiasi)*. Ką čia mali? Ateik!
ŽURNALISTĖ. Ne, dar palauk. Atstumas mane tik užkaitina. Oi, aš tuoj baigsiu!..

Liudvikas ima rėkti. Beje, rėkia iš skausmo. Staiga nutyla kaip išjungtas

ŽURNALISTĖ. Liudva! Liudva! Alio, zuiki! Ne, aš ne taip!.. Aš ne to!.. Liudvikai, atsimerk, Liudvikai! Mes nežaidžiam! Aš jau nebenoriu žaisti, Liudvikai! Liudv... Liudv...

Žurnalistė išpuola iš vonios balta kaip popierius. Iš prieblandos svetainės kampe išrieda invalido vežimėlis. Kas jame sėdi, jau žinome

ŽURNALISTĖ. A! Iš kur... Durys juk užrakintos!
MOTERIS. Spjaut man ant tavo durų, mergele.

ŽURNALISTĖ. Daugiau nebegaliu.
MOTERIS *(pašaipiai)*. Ajajai.
ŽURNALISTĖ. Kas – ajajai?
MOTERIS. Prisivirei košės, o srėbti nenori?
ŽURNALISTĖ. Ką čia paistot?
MOTERIS. Kaip ką?.. O tas šviežias lavonėlis vonioje – iš kur?
ŽURNALISTĖ. Aš tave, boba, pasmaugsiu!
MOTERIS. Dėkoju, aš jau pasmaugta.
ŽURNALISTĖ. Ko tu nori! Kodėl mane kankini! Aš tavęs nepažįstu!
MOTERIS. Gal aš tavo mama?
ŽURNALISTĖ. Mano motina seniausiai mirus. Taip jai ir reikia.
MOTERIS. Apie ką ir šneku. Motiną – į kapus. Liudvikėlį – iš paskos. Tikrai. O ko jis lovytėn laiku nesigulė?
ŽURNALISTĖ. Užsikimšk, šmėkla. Aš netyčia.
MOTERIS. Na, tokia tikra dėl to nebūčiau.
ŽURNALISTĖ. Man buvo gera su juo. Dėl ko turėjau jo atsisakyti?
MOTERIS. Ne, tau su juo buvo bloga. Tyčia jį pasirinkai. Kad save nubaustum.
ŽURNALISTĖ *(pratrūksta raudoti)*. Išeik iš čia! Išeik, gerai?
MOTERIS. Kvaile. Pati mane išsirinkai. Kad save nubaustum.
ŽURNALISTĖ. Nesirinkau aš tavęs! Aš nenoriu nekęsti!
MOTERIS. Lengva pasakyti, sunku padaryti, dukrele.
ŽURNALISTĖ. Visada taip sakydavai, kad man nepasisektų. Tu – ne motina. Tu kaip maras. Bet aš juo neužsikrėčiau, cha cha! Tavo planas neišdegė!

MOTERIS. Kokia sunki tavo neapykanta, dukrele.
ŽURNALISTĖ. Tu niekada manęs nenorėjai. Nespėjai pasidaryti aborto! Kiek kartų turėjau to klausyti, kai plepėdavai su draugėmis! Net durų nesugebėdavai užsidaryti, net balso pritildyti! O dabar įsiverži į mano namus ir dvoki kaip pūvantis šiukšlių maišas! Aš neprivalau uosti tavo smarvės. Pakankamai prisiuosčiau, supratai?
MOTERIS. Taip pūva naujagimio lavonėlis konteineryje. Liudvikėlio, dukrele.
ŽURNALISTĖ. Kokio... Liudvikėlio?..

Į duris paskambina

ŽURNALISTĖ. O!.. O!.. Ką man daryti?..
MOTERIS. Atidaryk.
ŽURNALISTĖ. Ne... Manęs nėra namie.
MOTERIS. Tai aš atidarysiu.
ŽURNALISTĖ. Palauk! Vonioje – lavonas!
MOTERIS. Ko šauki, durne? Tegu sau guli.

Moteris atrakina duris, plačiai atlapoja ir ištirpsta kambario kertėje. Tarpduryje stovi mokytoja Salomėja su lagaminu

MOKYTOJA. Labas vakaras. Labas vakaras. A-ū!
ŽURNALISTĖ. O, tu? Ką čia veiki?
MOKYTOJA. Tai štai, atvažiavau. Sakei, galiu užsukti...
ŽURNALISTĖ. Paskambinti reikėjo. Aš darbo daug turiu.
MOKYTOJA. Trukdau?.. Taip, paskambinti reikėjo. Bet kad į svečius neplanavau... pas Everestą važiavau.
ŽURNALISTĖ. Ir ką?
MOKYTOJA. Nėra tokio adreso sostinėje. Gal ne taip užsirašiau?..

ŽURNALISTĖ. Bet ir durnelė! Ne tu, o jis ne taip užrašė. Kitaip tariant, apmovė tave Everestas gudrusis. Tai ką dabar veiksi?
MOKYTOJA. Pernakvoti pas tave galiu?.. Nėra kur dingti.
ŽURNALISTĖ. O Jėzau! Kaip ne laiku! Nežinau net, ką pasakyti...
MOTERIS *(iš kertės)*. Netark Dievo vardo be reikalo.
MOKYTOJA. O ką?.. Taip labai sutrukdysiu?.. Supratau... Liudvikas nemėgsta, kai jums maišo... Pyksta, nori, kad būtumėt... tik tu ... ir jis *(pravirksta)*...
ŽURNALISTĖ *(irgi pravirksta)*. Na, kaip čia pasakius... Tikriausiai taip...

Durys atsilapoja, ir į svetainę įšoka uždususi Aušrinė

AUŠRINĖ. Kur jis?..
ŽURNALISTĖ, MOKYTOJA *(vienbalsiai)*. Kas?
AUŠRINĖ. Na, šitas... Liudv... Lav... *(Puola į vonią, iš ten pasigirsta veriantis Aušrinės riksmas. Ji vėl įšoka į svetainę)* O! Pavėlavau! Atleiskit man! Turėjau numatyti! Man parašys blogą pažymį!
ŽURNALISTĖ. Kas ją čia atgrūdo? *(Griebia nuo stalo butelį ir užsimoja ant Aušrinės)*
MOKYTOJA *(Žurnalistei)*. Palauk, ką tu?.. Ką ji padarė, kad šitaip?..

Aušrinė krenta be sąmonės, per kaktą nurieda kraujo srovelė

MOKYTOJA. Ai! Tu ją užmušei!
ŽURNALISTĖ. Cic, kvaile... Pulsas yra. Aš tik pagąsdi-

nau. Tuoj atsipaipalios. Ko laksto kaip patrakus?! Ko amžinai atsitrenkia nekviesta?!
MOKYTOJA. Ji – mano likimas.
MOTERIS *(iš kertės)*. Likimas kaip visada tris minutes atsilieka.
ŽURNALISTĖ. Jėzau, kokios nesąmonės. Klausyk *(Mokytojai)*, čia tavo lagaminas? Galiu pasiskolinti?
MOKYTOJA. O... kam jis tau?
ŽURNALISTĖ. Reikia. Nei dezinfekavimo priemonių, nei pleistro, nei raminamųjų neturiu. Šita atsipeikės, juk reikės sutvarkyti žaizdą. O namie kaip tyčia nieko nėra. Tai aš sulakstysiu iki budinčios vaistinės, gerai? Tu čia gyvenk, jauskis kaip namie. Va – televizorius, va – kompiuteris, va – arbatinukas.
MOKYTOJA. Bet kam tau lagaminas?
ŽURNALISTĖ. Kaip – kam?
MOKYTOJA. Na, vaistinėje?..
ŽURNALISTĖ. Šiaip, dėl viso pikto. Aš lekiu. O tu čia būk kiek nori. Ir žinai ką?..
MOKYTOJA. Ką?.. Tu kažkokia keista. Daug dirbi?
ŽURNALISTĖ. Taip. Labai daug dirbu... Sudie.
MOKYTOJA. Palauk, ką norėjai pasakyti?
ŽURNALISTĖ. Nieko... Graži suknelė.
MOKYTOJA. Taip sako amerikietiškuose serialuose. Serijos pabaigoje, prieš titrus.
ŽURNALISTĖ. Žinau, prieš titrus. Mokytoja, išgerk kavos. Su cukrum. Kuo saldesnės.

Žurnalistė bėgte išbėga

MOKYTOJA. Kažko aš čia nesuprantu.

MOTERIS *(pasirodo iš kertės)*. Sakiau, nevažiuok pas ją, prapulsi. O tu nepaklausei.
MOKYTOJA. Labas vakaras... Jūs?.. Kaip čia patekote?
MOTERIS. Aš visada čia buvau.
MOKYTOJA. Atleiskit, nepastebėjau.
MOTERIS. O, netrukus dar kai ką pastebėsi.
MOKYTOJA. Ką, pavyzdžiui?
MOTERIS. Tu per daug neklausinėk. Rankeles nusiprausk po kelionės, vandenėlio atsigerk. Vonia štai ten.
MOKYTOJA. Sakote, rankas? Kur, sakote, vonia?
MOTERIS. Ten, ten.

Moteris invalido vežimėlyje išrieda pro duris į laiptinę. Mokytoja dingsta vonioje. Po kelių sekundžių pasigirsta riksmas. Mokytoja išpuola svetainėn

MOKYTOJA. O! Ooooooooo! Ooooooooo! Kur telefonas?! Kur Jūs?!.. Kur visi?! Likime, likime! *(Purto Aušrinę)* Ten... Everestas! Atrodo, negyvas! Ar girdi? Ar mane kas nors girdi! Viešpatie, atsiliepkit kas nors! Kokia tyla! Aš mirsiu nuo tylos!
AUŠRINĖ *(atmerkia akis)*. Nešauk, ten – Liudvikas.
MOKYTOJA. Kaip – Liudvikas? Everestas! Jis atsiuntė man nuotrauką! Mes susirašinėjame! Mes mylime vienas kitą!
AUŠRINĖ. Dabar jau nesvarbu.
MOKYTOJA. Kaip – nesvarbu? Svarbu. Aš turiu žinoti, kas mane myli!
AUŠRINĖ. Geriau nežinotum.
MOKYTOJA. Man nusispjaut, kas geriau. Kodėl Everestas guli jos vonioje?..

AUŠRINĖ. Negaliu... sakyti. Pagalvok pati.
MOKYTOJA. Pagalvoti?.. Kuo pagalvoti?.. Toks jausmas, kad mano galva nukrito... Prašau, pagalvok už mane, kodėl Everestas guli jos vonioje?
AUŠRINĖ. Atstok, gerai? Viskas baigta. Aš neišlaikiau egzamino. O tau patariu kuo greičiau iš čia sprukti. Kuo greičiau, supratai?
MOKYTOJA. Kur tu, sukruvintu veidu? Tuoj atneš pleistro, palauk.
AUŠRINĖ. Kvaile, nebus jokio pleistro. Liaukis bliovusi ir bėk!

Aušrinė išbėga

MOKYTOJA. Kodėl Everestas guli jos vonioje? *(Ji ištraukia iš vonios šlapią, nuogą Liudviko lavoną ir paguldo jį svetainėje ant sofos)* Pagaliau matau tave nuogą. Koks tu vyriškas. Koks... rimtas. Tik akys užmerktos, o aš juk dėl jų atvažiavau. Į akis tau pažvelgti, Everestai. Kodėl slepi nuo manęs žvilgsnį? Kodėl maudaisi jos vonioje? Aš irgi turiu vonią... Oi ne, neturiu! Bet yra pirtis. Kaimynų. Pirtis tau netinka?.. Everestai, Everestai! Senokai rašei! Tuščia man, kai pašto dėžutėn nebarkšteli laiškas. Tą garsą rytais net sapnuoju... Suprantu, buvai užsiėmęs... Maudeisi jos vonioje. Žinoma, vonia – ne pirtis... Bet pirtis – irgi ne vonia! Ką mudu dabar veiksime? Tu – švarus, bet negyvas, aš – atrodo, irgi... Kodėl likimas mus apleido? Pabėgo. Paliko... vienus. Net filmuose taip nebūna, ten virš įsimylėjėlių visuomet kokčiai tvyro likimas. O tarp mūsų – tuštuma. Taip baisiai vieni... Everestai, miręs tu toks gražus, kad beveik džiaugiuosi,

jog nesutikau gyvo... Tikriausiai būčiau apakusi ir numirusi pirma. Apšvitinta tavo akių, Everestai, į kurias važiavau... pažiūrėti...

Pasirodo Aušrinė

AUŠRINĖ. Ei, tu dar čia? Beprotė! Dingstam! Tuojau pasirodys policija!
LAIMA. Sveikinu, mano miela.
AUŠRINĖ. O, jūs! Suprantu... Privėliau klaidų. Gal galima... atidėti egzaminą?
LAIMA. Kodėl? Egzaminą jūs išlaikėte. Aukščiausias balas, mano miela. Atvirai kalbant, nesitikėjau, kad pateksite tarp geriausiųjų.
AUŠRINĖ. Man?.. Aukščiausias balas?.. Bet... ant jos kelių – lavonas! Dokumentai – lagamine, kurį išnešė! Protelis – sujauktas! Ją gali pasodinti į kalėjimą!
LAIMA. Matote, koks neeilinis likimas? Apie tokias kaip ji rašomos knygos. Jūs talentinga mokinė, brangioji. Eime.
AUŠRINĖ *(Mokytojai)*. Sudie. Aš melsiuosi už jus.

Aušrinė su Laima išlipa pro langą. O pro duris įeina Radionas policininko uniforma

RADIONAS. Labas vakarėlis. Policija.
MOKYTOJA. Labas labas. Laukiame jūsų.
RADIONAS *(pažinęs ją)*. Kaimynai... iškvietė policiją... sakė, triukšmaujate.
MOKYTOJA. Radionai?.. Gal ir triukšmavome, neatsimenu.
RADIONAS *(šneka ne kaip patrulis, o kaip pavydus meilužis)*. Kas atsitiko? Kas čia per vyras? Kodėl – nuogas?

MOKYTOJA. Nieko nežinau. Kaip visada, atėjau per vėlai.
RADIONAS. Tai jūsų butas?
MOKYTOJA. Ne... Ne mano. O sužadėtinis – mano. Nužudžiau aš jį, nužudžiau.
RADIONAS. Nenužudėte.
MOKYTOJA. Nužudžiau aš jį, nužudžiau.
RADIONAS. Žinote, čia tuojau pasirodys mano porininkas su pastiprinimu. Jeigu ir toliau apsikabinus lavoną virkausite, jie tikrai tuo patikės. Paleiskite jį.
MOKYTOJA. Nepaleisiu.
RADIONAS. Paleiskite, kvaile! Paleiskite ir tučtuojau lipkite pro langą! Turite trisdešimt sekundžių, aišku? Aš jums dovanoju trisdešimt sekundžių!
MOKYTOJA. Bet kodėl? Kas jums iš to, kad pabėgsiu pro langą?
RADIONAS. Noriu pamatyti, kaip nuo jūsų pakeltos kojytės nukrenta sijono klostė.
MOKYTOJA. Tokią akimirką jums rūpi mano kojos?
RADIONAS. Man rūpite jūs! Atrodo... aš jus myliu.
MOKYTOJA. Radionai! Kaip gaila... kad aš jūsų... ne!
RADIONAS. Na, tam turėsime laiko. Įtikinsiu, jog esu geriausias.
MOKYTOJA. O! Jaučiuosi... kaip atrastoji žemė... Kaip... Amerika! Koks šiltas jausmas! Radionai! Uždėkite man antrankius.
RADIONAS. Už ką save baudžiate?..

Laiptinėje pasigirsta skubūs keleto žmonių žingsniai

MOKYTOJA. Na štai, manęs ateina.

RADIONAS. Jūs... drąsi moteris. Kodėl tada traukinyje jus paleidau?..
MOKYTOJA. Aš ne drąsi. Visada visko bijojau. Tamsos bijojau, kontrolinių bijojau... Tarakonų, iškrypėlių... Bijojau plaukti, sakyti, ką galvoju. Bijojau per ilgai užtrukti prie kasos, kad eilėje stovintys žmonės neimtų manęs nekęsti... Tiesiog dabar jau viskas vis tiek. Koks geras jausmas, Radionai.
RADIONAS. Tekėkite už manęs.
MOKYTOJA. Dabar?
RADIONAS. Ne, kai viskas baigsis.
MOKYTOJA. O jeigu teks laukti penkiolika metų, kol paleis iš kalėjimo?
RADIONAS. Didelio čia daikto! Susituoksim už grotų. Aš jus lankysiu. Lauksiu jūsų. Nešiosiu jums sriubą, šokoladą, cigaretes... Jūs rūkote?
MOKYTOJA. Nerūkau.
RADIONAS. Tada cigarečių nenešiu.
MOKYTOJA. Jūs – drąsus. Ir visuomenės nuomonė jums nerūpi?
RADIONAS. Ne drąsus. Tiesiog jūs man – ne vis tiek!
MOKYTOJA. Sako, vestuvėmis pasakos baigiasi...
RADIONAS. Patikėkite, jūsų pasaka – tik prasideda.

PABAIGA

Išlaisvinkit auksinį kumeliuką

VIENO VEIKSMO PJESĖ

VEIKĖJAI:

NĖŠČIA MERGAITĖ
DĖDĖ APOLINARAS
GYDYTOJAS
GRAŽI PONIA
NIŪRUS VYRAS
ŠUO *(JĮ VAIDINANTIS AKTORIUS NETURI NIEKO ŠUNIŠKO. JIS ATRODO, KALBA IR ELGIASI KAIP ŽMOGUS)*

I SCENA

Troleibusas. Gydytojas ir Graži Ponia sėdi šalia. Gydytojas išsitraukia piniginę ir kažko joje ieško. Iš piniginės iškrenta moneta. Gydytojas pasilenkia, pasižiūri sau po kojomis, pašnairuoja į Gražios Ponios batus. Monetos nėra. Gydytojas atsargiai kilsteli Ponios palto skverną

PONIA. Vyriški, jūs peržengiate ribas.
GYDYTOJAS. Kokias ribas turite galvoje?
PONIA. Ne, tikrai gražu! Tik pažiūrėkite *(kreipiasi į įsivaizduojamus bendrakeleivius)* – solidus vyras, iš pažiūros inteligentas *(pasižiūri atidžiau)*, taip taip, šitie akinių rėmeliai turbūt nemažai kainavo... gal tamsta ir anūkų jau turi... o prisigretinęs prie gražios moters taikosi šlaunis pačiupinėti!
GYDYTOJAS *(nuoširdžiai nustebęs)*. Ką jūs, ponia! Aš gi monetą pamečiau, sidabrinę, Smetonos laikų... Aš be jos kaip be rankų, ne... kaip be galvos. Tėvas man ją kadaise padovanojo diplomo įteikimo proga.
PONIA. Moneta? *(Atsistoja ir apsidairo aplinkui)* Kur moneta? Matote, nėra jokios monetos! Matote? *(Kreipiasi į įsivaizduojamus bendrakeleivius)* Iškrypėlis, ir dar su fantazija! Įdomu, kokį ten jums diplomą įteikė? Gal artisto? *(Atsisėda)* Na ir tipų šiais laikais pasitaiko!
GYDYTOJAS *(įsižeidęs)*. Ponia pati esate dažnai pasitaikantis tipas. Tipiška isterikė. Per tokias ir normalūs žmonės ima vaistus gerti.
PONIA. Ak, jis man diagnozę nustatinės! Jei turite seksualinių ar kažkokių ten problemų, nemanykite, kad aplinkui jus visi tokie pat!

GYDYTOJAS. Bijau, kad ne aš, o jūs turite seksualinių problemų. Tai jums vaidenasi, kad vyrai jus čiupinėja.
PONIA. Ką? Visi girdėjote? Chamas!
GYDYTOJAS. Ponia, jūs – ne mano skonio. Aš mėgstu smulkaus sudėjimo brunetes, o jūs – blondinė, be to, kaip man – per stambi. Aš jūsų net už honorarą nečiupinėčiau.
PONIA. Ne, to jau per daug. Užčiaupkite šitą gašlų parazitą! *(Kreipiasi į įsivaizduojamus bendrakeleivius)* Ar čia atsiras nors vienas tikras vyras?
GYDYTOJAS *(įsismaginęs)*. Cha! Jūs tikrai galvojate, kad esate graži? O plaukai juk – dažyti! Slepiate žilus? Senstančios senmergės triukas? Tiktai ką norite apgauti? Dar po kelerių metų niekas net nepažiūrės jūsų pusėn. Glaustykitės nesiglausčiusi troleibusuose prie padorių vyrų. Kaip rujojanti kalė, dievaži.
PONIA *(nusitraukia nuo rankos pirštinaitę ir talžo Gydytojui per veidą)*. Nekenčiu jūsų! Užsičiaupkit! Lipkit lauk! Lipkit lauk, gyvuly!
GYDYTOJAS *(ramiai sugauna pirštinaitę ir įsideda į palto kišenę)*. Kokybiška oda. Kainavo turbūt brangiau negu mano akinių rėmeliai.
PONIA *(kiek apsiraminusi)*. Grąžinkite pirštinę.
GYDYTOJAS. O jūs grąžinkite monetą.
PONIA. Nemačiau aš jūsų monetos!
GYDYTOJAS *(sau)*. Ir koks velnias šiandien papūtė, kad mašina sugedo... Šimtą metų nevažinėjau visuomeniniu transportu, o nuo šiol daugiau čia kojos nekelsiu. Po velnių, pėsčias vaikščiosiu.
PONIA. Gerai, gerai. Nekelsite grėsmės visuomenei.

O pėstute – labai sveika, nervus ramina ir, kaip sakoma, svorį sureguliuoja... Jūsų pilvukui būtų kaip tik...
GYDYTOJAS *(pavargęs bartis)*. Tfu man ant jūsų!..
PONIA. O man ant jūsų – tfu tfu tfu!!

2 SCENA

Gydytojo kabinetas. Gydytojas plaunasi rankas, atidžiai apžiūrinėdamas savo atvaizdą veidrodyje virš kriauklės. Ant pacientams skirtos kėdės sėdi Nėščia Mergaitė

GYDYTOJAS. Na ir rytelis šiandien! Atsikėliau prieš dvi valandas ir jau spėjau susirieti. O kaip jūs?
MERGAITĖ. Man negalima rietis. *Būsena* neleidžia *(švelniai paglosto pilvą)*.
GYDYTOJAS. Kas tiesa, tas tiesa. Jaunoms motinoms paprastai atsakingumo trūksta... O jūsų veidas man nematytas. Pirmą kartą?..
MERGAITĖ. Aha.
GYDYTOJAS. Kas prieš mane tikrino?
MERGAITĖ *(reikšmingai)*. Niekas. Jūs man pirmas.
GYDYTOJAS. Juokaujate? Nėštumo antroji pusė, ir norite pasakyti, kad nedraugaujate su gydytojais?
MERGAITĖ. Nebuvo reikalo.
GYDYTOJAS. Bet staiga atsirado?
MERGAITĖ. Ne man. Dėdei. Jis senas, kol susigaudo... Suprantate?
GYDYTOJAS. Kiek pačiai metų?
MERGAITĖ. Keturiolika.

GYDYTOJAS *(padaręs reikšmingą pauzę)*. Atėjote viena?
MERGAITĖ. Ne, koridoriuje laukia... Pažadėjau, kad pati susitvarkysiu. Matote, turiu jums pasakyti svarbų dalyką...
GYDYTOJAS. Klausau.
MERGAITĖ. Matote, aš linkusi sirgti...
GYDYTOJAS *(nekantriai žvilgteli į laikrodį)*. Laikas spaudžia. Jeigu galite, šnekėkite be užuolankų.
MERGAITĖ. Žinoma, galiu. Pati esu iš kaimo, į miestą ištrūkti man didelė šventė. Mūsų kaime žmonės vieni kitus pažįsta, kaip dėdė sako – užuodžia, kuo kvepia kaimyno apatiniai... Atleiskit. Gyvename taip arti ir atvirai, kad imi žmonių mintis skaityti. Kartais net liautis sunku. O štai mieste... Tiek nepažįstamų veidų! Daugumą matai pirmą ir paskutinį kartą gyvenime. Nuo šitos minties man tiesiog užgniaužia kvapą. *(Prieina prie lango)* Matote tą vyriškį lauko kavinėje? Jis išgėrė paskutinį kavos lašą, bet nė trupučio nesušilo. Galėtų nusipirkti dar, bet turi taupyti pinigus. Jis neranda darbo. Jau pusė metų, be jokios prošvaistės. Tas pats ir tas pats. Žiūrėkite, su kokiu pasibjaurėjimu brauko laikraštyje skelbimų skiltį? Jis prarado viltį, jį nuolat krečia šaltis...Labai blogas ženklas.
GYDYTOJAS. Jūsų fantazijos tiesiog nepatraukliai tikroviškos... Taigi, hm... arčiau reikalo... Kuo skundžiatės?
MERGAITĖ. Tai ne fantazija. Tai – polinkis sirgti... Aš pati nenoriu, bet tai įvyksta savaime: tik išvystu nepažįstamą žmogų ir jau žinau jo istoriją. Tiesiog pajuntu. Bet baisiausia tai, kad daugelio istorijos nepakeliamai niūrios. Jos įsismelkia į mano galvą ir spaudžia, spaudžia...

Neįmanoma atsikratyti. Aš grįžtu namo, atsigulu į lovą ir susergu.

GYDYTOJAS. Leiskite priminti...

MERGAITĖ. Svarbiausia, čia nėra nė lašo užuojautos. Tai greičiau... nesugebėjimas apsiginti. Kaip jums atrodo, daktare?

GYDYTOJAS. Aš – ginekologas, ne psichiatras.

MERGAITĖ. Taip taip, nė akimirkos to neužmiršau...

GYDYTOJAS *(skubiai nusitvėręs jos žodžių)*. Puiku! Kaip jaučiatės? Pilvukas jau kaip reikiant. Bus koks... šeštas mėnuo?

MERGAITĖ. Nežinau. Neskaičiavau.

GYDYTOJAS. Gulkitės.

Mergaitė atsigula, ir Gydytojas spaudo jos pilvą

MERGAITĖ. Nesuprantu, kas jį tenai įdėjo. Pagalvosite, kad esu žiopla, bet tikrai neatsimenu nieko ypatingo. Gal esu tiesiog nepastabi... Tiesa, buvo vienas keistas įvykis, ir aš visai tikiu, kad tokios akimirkos gali įpūsti į pilvą gyvybės... Bet kas tuo patikės? Man ir pačiai labai keista tai atsiminti... Mūsų daržai yra už kaimo. Vieną popietę ravėjau burokus, buvau tokia susimąsčiusi, kad nepastebėjau, jog artinasi audra... Žinote, prieš audrą visada pritemsta... O aš atsipeikėjau pasipylus pirmiems lašams. Pasileidau bėgti, lietus vis stiprėjo. Galų gale, permirkus iki paskutinio siūlelio, prisiglaudžiau pievoje po laukine kriauše. O žaibavo!.. Atrodė, dangus tuoj plyš į skutelius. Žinote, žaibo aš visai nebijau, priešingai – širdis ir kraujas pagavo blykčioti iš džiaugsmo! Šokinėjau aplink laukinę kriaušę, kaip šuo voliojausi ant žemės, springdama

lietumi, o iš gerklės veržėsi žvėriškas riksmas. Aš girdėjau, atrodė, kad jis sklinda iš dangaus, iš žemės, iš visur. Ir tada iš šiltos lietaus sienos į mane įnėrė didžiulis auksakartis žirgas... Iš kur jis atsirado? Kaime niekas tokio neturi, aš jau būčiau žinojusi... Žirgas buvo permirkęs ir drebėjo iš baimės. Aš jį apkabinau, glosčiau jo kaklą ir kaip išprotėjusi šnabždėjau, šnabždėjau vos tyliau už lietų, kad žaibas geras, kad nė plaukelio nenutrauks nuo jo spindinčios kaktos... Mudu apsikabinę gulėjome po laukine kriauše. Aš kvepėjau žirgu, o žirgas kvepėjo manimi... Raminau jį, šnabždėjau, šnabždėjau į jo baukščias ausis, visa virtau vos juntamu šnabždesiu, glosčiau po auksine oda jo virpančius raumenis, bučiavau nuo žydrų lūpų burokų saldumą... O po audros staiga nieko neliko. Tiesiog dingo tas žemę ir dangų apėmęs virpesys, o su juo išnyko ir auksakartis... Nuo tada mano pilvas ėmė apvalėti.

GYDYTOJAS. O gal ant to žirgo buvo... raitelis?..

DĖDĖ APOLINARAS *(įeidamas)*. Kur ta lietuviško kaimo gėda?

GYDYTOJAS. Tamsta nepasibeldęs...

MERGAITĖ. A, čiagi dėdė... Jis niekad nesibeldžia.

GYDYTOJAS. Globėjas?

APOLINARAS. Globėjas ir kankinys, daktare. Labai gerbiu jūsų profesiją, bet mes vėluojame į traukinį. Tik Ponas Dievas žino, kiek man kainuoja šita... bėda *(paskersakiuoja į Mergaitę)*. Atvežiau į miestą, į privatų kabinetą, kuo toliau nuo davatkų akių. Mūsų kaime ir taip loja, kas netingi... Nežinau, daktare, ko ji jums prišnekėjo... Turbūt tik ausis užkalbinėjo, ir tiek. Atspėjau, paleistuve?

Atspėjau?.. *(Užsimoja ant Mergaitės)* Štai ko norėčiau paklausti, daktare... Hm... Ar dar ne vėlu būtų... Suprantate?..

MERGAITĖ. Daktare, neklausykit, ką jis šneka. Klausykit manęs. Dėdė – paprastas kaimo žmogus, mužikėlis, verčiasi sunkiai...

APOLINARAS. Cic, šliundra! *(Gydytojui)*. Daktare, susimildamas, susitarkim... Iki traukinio valanda teliko, man trūks plyš reikia spėti į darbą, o šitai – pamokos. Leido pilvotai mokyklą lankyti! Mano laikais to nebuvo!..

GYDYTOJAS. Suprantu, ką norite pasakyti, bet, gerbiamasis, kur buvote anksčiau? Pilvukas nedidelis, kaip aštuntam mėnesiui, tikrai per mažas...

APOLINARAS. Aštuntas mėnuo?!

GYDYTOJAS. Per vėlu, gerbiamasis, ruoškitės gimdyti. O mergaitę būtinai reikia apžiūrėti...

APOLINARAS. O jeigu mes... atsilygintume? Dosniai atsilygintume, daktare?..

MERGAITĖ. Jis neturi pinigų.

GYDYTOJAS. Jūs manęs neklausote – aš tokiais darbeliais neužsiiminėju. Aš – gydytojas, ne nusikaltėlis. Vežkit mergaitę namo ir laukit anūkėlio. Anksčiau reikėjo galvoti!..

APOLINARAS. Kad ilgai nesimatė, daktare! Ji pati, žioplė, nesuprato, kas ir kaip... Tylėjo, tylėjo ir prisitylėjo! Ech!.. *(Užsimoja ant Mergaitės)*

GYDYTOJAS *(pyktelėjęs)*. Klausykit, turėsiu jus išprašyti, manęs darbas laukia. O jums siūlyčiau susitaikyti su esama padėtimi. Apsilankykite abu pas psichologą. Ir

būtinai parodykite mergaitę ginekologui, nedelskite. Jeigu šiandien, kaip sakot, skubate, tai rytoj... Ne man, tai kitam. Supratote?

MERGAITĖ. Ačiū, daktare, geras jūs žmogus. Aš juk vis tiek būčiau gimdžiusi, atvažiavau tik dėl dėdės... Ir dar, žinote ką?.. Šiandien jums labai pasiseks. Atminkit.

APOLINARAS. Neklausykite, ką ji tauškia, pats matot, mergai varžtelis atsisukęs.

GYDYTOJAS *(Mergaitei)*. Laikykitės, vaikeli. Jums būtinai reikia susidraugauti su gydytojais. Tik geriau po pamokų.

MERGAITĖ. Dėl manęs nesijaudinkit. Aš žinau, ką darau.

Dėdė Apolinaras ir Nėščia Mergaitė išeina

3 SCENA

Aikštė prieš traukinių stotį. Ant suolo sėdi Niūrus Vyras ir skaito laikraštį. Pro šalį eina dėdė Apolinaras ir Nėščia Mergaitė. Ši įsispitrija į Niūrų Vyrą ir praeidama net atsigręžia. Jiedu su Apolinaru dingsta kitoje scenos pusėje. Netrukus pasirodo viena Mergaitė. Atidžiai stebėdama Niūrų Vyrą, prisėda šalia. Šis nekreipia jokio dėmesio

MERGAITĖ. Na štai, pabėgau nuo dėdės ir grįžau pas jus.

Vyras pakelia nuo laikraščio akis ir klausiamai pasižiūri

MERGAITĖ. Turėjau būti labai gudri, kad apmaučiau dėdę. Jis juk įsivaizduoja, kad yra pats gudriausias... Dabar nespėsiu į pamokas, bet tai – nesvarbu. Matote, man leidžia nešiotis į mokyklą šitą didžiulį pilvą. Mokykla mažytė, ten gerai girdėti, ką tau kuždasi už nugaros... Turiu laikytis kaip kareivis, suprantate? Kad ištverčiau.
VYRAS. Jūs... per daug atvira su nepažįstamu žmogumi.
MERGAITĖ *(švelniai, tarsi sau)*. Aš su visais vienoda.
VYRAS. Didelė klaida. Tik neįsižeiskite... bet turbūt todėl ir patekote... į tokią situaciją.
MERGAITĖ. Turite galvoje šitą *(parodo savo pilvą)* situaciją? Hm, įdomiai skamba. Toks saldus ir kartu griežtas žodis. Jeigu gims dukra, pavadinsiu ją Situacija. Neblogai?..
VYRAS. Atrodo, jums sekasi rašyti rašinius.
MERGAITĖ. Neseniai turėjome pasiruošti iš Antano Vienuolio „Paskenduolės“. Įsivaizduojate, koks juokingas atsitiktinumas? Mano si-tu-a-ci-jo-je! *(Taria šį žodį netvirtai)* Po pamokos mokytoja mane pasikvietė ir labai rimtai paklausė, ar nenorėčiau pasirinkti kitos temos. Tokioje si-tu-a-ci-jo-je sutiko padaryti man nuolaidą... Cha cha cha! *(Staiga surimtėja)* Aš skaičiau „Paskenduolę“, bet man nepatiko. Mudvi su Veronika neturime nieko bendro.
VYRAS *(bando juokauti)*. Išskyrus didelį pilvą.

Jiedu susižvalgo ir nusijuokia. Pasigirsta garvežio signalas

MERGAITĖ. Na štai, dėdė išvyko. Galim lengviau atsipūsti.
VYRAS. Jūs atrodote labai jauna.

MERGAITĖ. Aš ir esu jauna. Nepilnametė.
VYRAS. Ką veikia jūsų tėvai?
MERGAITĖ. Nežinau. Nepažįstu.
VYRAS. O tas... Apolinaras?
MERGAITĖ. Nuo žodžio Apolonas?.. Jie mane užaugino, esu beveik kaip jų pagimdyta. Tetai pasimirus, užėmiau jos vietą. Žinote, kai vyras įpranta gyventi su moterimi, jam labai sunku atprasti. Ypač jeigu jis toks senas, kaip dėdė. O juk jūs taip ir neįpratote prie moters?
VYRAS. Taip, man pasisekė.
MERGAITĖ. Jums tik taip atrodo... Atleiskit, nenoriu ginčytis ir gadinti nuotaikos.
VYRAS. O tas... Apolonas, ko jam reikia?
MERGAITĖ. Labai nedaug. Žinote, tokio amžiaus vyrui mažai reikia... Jeigu suprantate, ką noriu pasakyti.
VYRAS *(pasibjaurėjęs)*. Ši istorija... ima skleisti negerą kvapą.
MERGAITĖ. Lengva jums bjaurėtis. Galite užsikimšti nosį, ir baigta. O man tai nepadės. Be to, kvapas ne toks jau blogas...
VYRAS. Kodėl pabėgote? Apolonas užniurkė?
MERGAITĖ. Suprantate, iki gimdymo turiu dėdės pasisaugoti. Nedaug čia liko, bet vis tiek. Jis nenori mažylio, atitempė pas daktarą, kad ką nors padarytų... Bet, ačiū Dievui, per vėlu. Tik ką gali žinoti, kas tam dėdei šaus į galvą? Dar ims ir užvažiuos su šakėmis, kaip tetutei ne kartą buvo. Geriau kol kas pasisaugosiu. Negaliu aš ten grįžti, suprantate? Pažįstu dėdę nuo mažumės, jo nesupaisysi. Dabar svarbiausia – gimdymas. Mano mažius protingas, viens du, ir iššoks iš mamos

pilvo, ar ne? *(Šnekasi su pilvu)* O tada nuvešiu tave parodyti dėdei, jis susigraudins ir priglaus mus abu. Kas gali nepamilti tokio mažo padarėlio?

VYRAS *(pasibaisėjęs)*. Vargšas vaikas. Jeigu būčiau kitoks, priglausčiau pas save. Bet mane patį iš buto meta. Turiu didelių skolų, prieš kelias savaites atjungė dujas ir elektrą. Pati suprantate: šalta, tamsu, ėsti nėra ko. Nėščiai moteriai taip gyventi negalima. Atleiskit man, vaikeli, kad aš toks... nevykėlis... Pats vos laikausi, darbo nerandu. Būna dienų, kai pasidedu peilį ir ilgam sustingstu tyrinėdamas jo ašmenis, bet niekaip nerandu jėgų įsismeigti jo į kūną... Neseniai buvau kaime ir stebėjau, kaip skerdžia kiaulę. Viskas labai paprasta: nusitaikai ir smeigi. Kad tik ranka nesudrebėtų.

MERGAITĖ. Ką čia paistote? Jūs miestietis, nepaskerstumėte nė leisgyvio paršelio... Nusitaikai, smeigi... Pats žinote, ne tai svarbiausia. Svarbiausia – kad nusiteikei atimti gyvybę. Ir darai tai be jokių emocijų, lyg skaldytum malkas. Nei pykčio, nei gailesčio, nei intymumo. O jūs? Jūs gi pajuodęs nuo emocijų!

VYRAS. Atleiskit... Prišnekėjau nesąmonių... Iš tikrųjų, radau kam. Jums negalima klausyti tokių dalykų, atleiskit.

MERGAITĖ. Visai ne, priešingai. Aš gi tam prie jūsų ir prisėdau. Aš juk iš karto supratau jūsų istoriją... Tie į kumščius sugniaužti delnai... Viskas dėl merginos, kuri dingo prieš dešimt metų. Jūs ją mylėjote labiau už save, labiau už savo darbą, savo atmintį, savo draugus, labiau už visus kitus žmones, kuriuos buvote sutikęs, labiau už visas pasaulio vertybes, kurios iki tol atrodė jums reikšmingos. Tokia meilė labai pavojinga, ji nualina akimirks-

niu ir niekuo neatsidėkoja... Jūsų mergina buvo šokėja, deginanti kaip ugnis, ji lyg veidrodis atspindėjo jūsų jausmą, ir nuo to laimė atrodė dvigubai didesnė. Jūs atsisakėte ir paniekinote viską, išskyrus vienas kitą. Suprantate, tokia meilė negalėjo likti nenubausta, ji buvo pernelyg, pernelyg išpuikusi. Taigi jūs nusprendėte susituokti... Prieš vestuves, baisiai nerimaudamas, išleidote savo šokėją į gastroles su didele grupe. Žiūrėjote į tolstantį traukinį ir, apimtas keistos mirties nuojautos, norėjote staugti. Nes jums tai buvo mirtis: būsimoji žmona kartu su visais išlipo iš traukinio dideliame Rytų Europos mieste, išlipo kelioms valandoms, kol žadėjo stovėt traukinys... Ir niekada negrįžo. Nuo tada niekas jos nematė, niekas negalėjo paaiškinti, kur dingo smulkutis bedieviškai įsimylėjusios šokėjos kūnas. Ši istorija buvo tokia šiurpi, kad daugelis net pusbalsiu nedrįso apie tai šnekėti. Jie tik šnibždėdavosi jums už nugaros... O jus nuo to laiko nenumaldomai traukia stotys. Išsinuomojote butą, kurio langai dieną naktį stebi traukinių bėgius... Štai ten *(rodo)*. Paskui, bandydamas gelbėti savo protą, įstojote kunigų seminarijon, bet netrukus metėte...

VYRAS. Aš jūsų bijau... Mes turime bendrų pažįstamų? Jums pasakojo apie mane?

MERGAITĖ. Tai visą laiką su jumis.

VYRAS *(mechaniškai)*. Aš nenoriu jūsų klausyti. Aš nenoriu jūsų klausyti.

Niūrus Vyras nervingai sulanksto laikraštį. Jis rengiasi nueiti

MERGAITĖ *(staiga nušvinta)*. O žinote ką? Veskite

mane! Aš galiu būti viskuo, keisti pavidalus, aš būsiu tokia, kokios norite! Netrukus man gims auksinis kumeliukas, duokite ranką, štai, jaučiate, koks nekantrus?.. Nuo jo išdykusių kanopėlių kaukšėjimo mano šnerves užlieja šieno aromatas... Susituokime tuoj pat, kaip galima greičiau! Manote, kariuosi ant kaklo? Tai ne dėl savęs, dėl jūsų. Jums reikia paprastos moters, nes pats esate per daug sudėtingas. O aš kaip tik paprasta, paprastutė kaip saga ant jūsų palto apykaklės. Žmonės ilgai neištveria šalia jūsų, juk taip? O aš – galiu, aš noriu!

VYRAS *(paklaikęs)*. Jūs nesuprantate, ką šnekate.

MERGAITĖ. Kaip tik labai aiškiai įsivaizduoju. Viską matau kaip filme. Matau, kaip verdu jums kavą...

VYRAS. Dujos atjungtos.

MERGAITĖ. ...Matau, kaip verdu jums kavą, kaip nubraukiu trupinį nuo jūsų marškinių, kaip jus kerpu, glaudžiu jūsų beviltišką galvą prie savo krūtų ir girdau balčiausiu motinos pienu... Matau, kaip, uždėjusi delną ant jūsų kaktos, sustabdau alinančias mintis, kurios be atvangos drasko jūsų protą.

VYRAS *(šneka nenatūraliai, susijaudinęs)*. Klausykit, jūs turbūt alkana? Pasėdėkite čia, aš tuojau, nubėgsiu prie kioskų, gal rasiu šilto užkandžio...

MERGAITĖ. Jūs neturite pinigų.

VYRAS. Turiu. Kišenėje dar turėjau centų, daugiau dviejų litų.

MERGAITĖ. Jūs negrįšite.

VYRAS. Kaip – negrįšiu? Žinoma, grįšiu.

MERGAITĖ. Jūs negrįšite. Jūs manęs išsigandote. Norite nusiplauti.

VYRAS. Kaip – nusiplauti? Visai ne. Jūs čia pasėdėkite, pasėdėkite, o aš – greitai... Tik ko nors nupirksiu ir grįšiu...

Murmėdamas sau po nosimi, Niūrus Vyras skubiai išeina. Mergaitė lieka sėdėti ant suolo. Šviesa pamažu užgęsta, girdisi tik stoties triukšmas. Netrukus šviesa vėl atsiranda. Mergaitė tebesėdi ant suolo viena

4 SCENA

Gydytojo kabinetas. Pacientams skirtoje kėdėje sėdi Graži Ponia. Rankšluosčiu šluostydamasis rankas įeina Gydytojas, atrodo pavargęs. Nežiūrėdamas į pacientę, jis eina prie stalo ir šneka

GYDYTOJAS *(atsiprašinėja)*. Nuo ryto sukuosi kaip voverė rate, nė minutės atokvėpio.

Jis pakelia akis ir pažįsta Gražią Ponią

PONIA *(pašoka nuo kėdės)*. Oi!
GYDYTOJAS. Ne, bet aš turėjau negerą nuojautą.
PONIA. Koks žiaurus atsitiktinumas. Likimas iš manęs tyčiojasi.
GYDYTOJAS. Tik neskubėkite įsižeisti, tai labai sudarko jūsų veido bruožus... Tokio reto grožio *(įsiteikdamas)*...
PONIA. Ak, nežinau, kaip šnekėti. Mane tiesiog ištiko šokas, kai jus pamačiau... Ir kas galėjo pagalvoti.
GYDYTOJAS *(ironiškai)*. Ten, viršuje, viskas surikiuota.
PONIA. Gydytojui netinka taip šnekėti.

GYDYTOJAS. Na, kuo skundžiatės?
PONIA. Taip... Aš... Ne, negaliu. Gal aš eisiu. Negalėjau žinoti, kad viskas taip... pasisuks.
GYDYTOJAS. Klausykite. Užmirškite, kas įvyko troleibuse. Ten buvome pakeleiviai, neįpareigoti netgi bartis *(bando juokauti)*. O čia – viskas kitaip. Jūs atėjote prašyti pagalbos, o aš privalau ją suteikti. Aišku?
PONIA. Aišku. Teoriškai... O aš juk tyčia pasirinkau vyrą ginekologą. Gydytojai vyrai atlaidesni moters kūnui... jeigu galima taip pasakyti. O gydytojos... elgiasi kaip mėsininkės *(pyktelėjusi, kategoriškai)*.
GYDYTOJAS. Ačiū už pasitikėjimą. Tačiau jūs apsirinkate, gydytojo lyčiai suteikdama tokią reikšmę. Turiu nuostabią kolegę, neseniai ji išėjo į pensiją. Pacientės ją tiesiog įsimylėdavo. Per šventes ji gauna šūsnis sveikinimų, pats mačiau. Kartais jie net netelpa į pašto dėžę, ir paštininkei tenka skambinti į duris. Patikėkite, ji tokia ne viena. Tiesiog keletą kartų sutikote pikčiurną – nors tai dar nereiškia, jog ji bloga specialistė – ir pasmerkėte mus visus.
PONIA. Taip, su gydytojais man nesiseka.
GYDYTOJAS *(juokauja)*. Na, dabar turiu galimybę pataisyti medikų reputaciją... Kokia atsakomybė! Nagi, klokite.
PONIA. O jūs visai malonus žmogus. Man gėda, kad taip bjauriai jus apkaltinau.
GYDYTOJAS. Aš viską užmiršau. Prašyčiau, negaišti.
PONIA. Ne, negaliu. Negaliu jums į akis pažiūrėti... Atleiskite už sugaištą laiką, daktare. Vis dėlto eisiu.

Graži Ponia eina durų link

GYDYTOJAS. Jeigu taip nusprendėte...

Graži Ponia išeina, tačiau netrukus ir vėl pasirodo

PONIA. Daktare... tai vėl aš. Užmokėsiu už priėmimą, vis dėlto sugaištas laikas...
GYDYTOJAS. Juokaujate? Tučtuojau įsidėkite pinigus ir žygiuokite sau.
PONIA. Ne ne, jūsų laikas svarbesnis. O pinigų aš turiu, tai ne problema... Tik kaip iš anksto nepagalvojau... Išsiblaškiusi...
GYDYTOJAS. Klausykite, ponia. Aš visai rimtai – užsisekite ridikiulį ir pakvieskite kitą pacientę, nes laikas tikrai nelaukia.
PONIA. Kad koridorius tuščias.

Gydytojas nueina pasižiūrėti

GYDYTOJAS. Tikrai tuščia... *(Juokauja)* Išvaikėte man visas pacientes, ką?
PONIA *(juokiasi iš mandagumo)*. Jau žinote, kaip meistriškai atbaidau žmones. *(Staiga surimtėja)* Ir dar vienas dalykas, daktare... Turėjau pasakyti iš karto, bet išsigandau, kad ne taip suprasite... apkaltinsite *(kišenėje kažko ieško)*... Štai.
GYDYTOJAS. Mano moneta! Mano sidabriukė!
PONIA *(skuba teisintis)*. Matote? Kokios plačios mano palto kišenės? Sėdėjome susiglaudę... Ji man ir įkrito. Žinote, aš pastebėjau tik parduotuvėje: pirkau žuvį pietums, kyšt ranką kišenėn, o ten – jūsų sidabriukė, kaip

vadinate... Taip nepatogu pasidarė. Gyvenime svetimo daikto nesu pasisavinus. Mane griežtai auklėjo. O moneta tikrai brangi, grynas sidabras, relikvija... Kai jus čia pamačiau, tiesiog netekau žado – nė kiek neperdedu. Jūsų sidabriukė net iš galvos išgaravo. Atsiminiau tik išeidama. Norėjau nepastebimai kur nors padėti... Na, kad pagalvotumėte, jog pats čia palikote...

GYDYTOJAS *(džiaugsmingai)*. Brangiausioji ponia, labai dėkui už tokią drąsą. Nė minutės jūsų neįtarinėjau, viskas iš pykčio. Jūs neįsivaizduojate, kaip man palengvėjo. Visą dieną vietos sau neradau, juk sidabriukė man kaip talismanas.

PONIA *(staiga surimtėja ir peršoka prie kitos temos)*. Vyras mane mes, jeigu tučtuojau nepagimdysiu vaiko.

GYDYTOJAS. Puiku. Gimdykit.

PONIA. Aš nepastoju. Antri metai.

GYDYTOJAS *(dalykiškai)*. Koks jūsų menstruacijų ciklas?

PONIA. Palaukite, viskas ne taip paprasta. Aš tikrinausi ne kartą, pastaruosius metus tik tą ir darau... Visi kaip susitarę tvirtina, kad sveika. Sako, tai gali būti vyro problema... O jis nesutinka išsitirti. Išvadina kvaile, isterike ir visais tais... specifiniais žodeliais... kurie taip įžeidžia moterį. Negali atleisti, kad ilgai nesutikau turėti vaikų. Jaunystėje man atrodė, kad yra svarbesnių dalykų negu gimdyti vaikus. Jis negalėjo to suprasti, bet manau, kad iš dalies kaip tik tai jį prie manęs ir traukė... Mat aš pasidariau keturis abortus. Apie tris jis net nežino, tačiau dėl paskutinio prikaišioja visą gyvenimą, baigia mane užgraužti... Ir gerai daro. Mano vyras tiesiog apdovanotas Tėvo talentu, žinote, tai taip retai pasitaiko... arba

ateina su amžiumi. Nors kai kuriems vyrams neateina niekada. Visai neseniai supratau, kad atėmiau iš savo vyro galimybę tą talentą realizuoti... Daktare, dabar aš suprantu, kas yra pragaras. Kai pagaliau suvokęs savo klaidą nori ją ištaisyti, bet per vėlu. Mums taip nesiseka! Atrodo, likimas tyčia priešinasi. Mano nesugebėjimas pastoti kažkoks... antgamtiškas.

GYDYTOJAS. Na, pasitikrinti vis dėlto reikėtų.

PONIA. Pasitikrinti? Kas iš to? Iš pradžių dar tikėjausi pagalbos, bet pastarąjį pusmetį vaikštau pas ginekologus kaip studentas į biblioteką – iš įpročio. Tik kad pačiai būtų ramiau, jog darau viską, ką galiu. Na, stumiu laiką. Šiandien man laisva diena.

GYDYTOJAS. Nebandėte kreiptis į psichologą? *(Nusijuokia)* Atleiskit, šiandien visus ten siunčiu. Turbūt pačiam laikas apsilankyti.

PONIA *(išsiblaškiusi)*. Visus?..

GYDYTOJAS. Ryte buvo atėjusi keista mergaitė...

PONIA. Na, einu. Geros jums dienos.

GYDYTOJAS. Tikiuosi, antroji jos pusė tikrai bus geresnė, ar ne, sidabriuke?

PONIA. Daktare. Ačiū už kantrybę.

Graži Ponia išeina. Likęs vienas, Gydytojas pabučiuoja monetą ir įsideda į kišenę

5 SCENA

Nėščia Mergaitė eina per miestą

MERGAITĖ. Laba diena.
PIRMAS ŽMOGUS. Laba diena.
MERGAITĖ. Padovanokite bandelę už trisdešimt centų, tą su apskrudusiu krašteliu.
ŽMOGUS. Nesupratau?..
MERGAITĖ. Padovanokite man štai tą bandelę.
ŽMOGUS. Mergaite, čia – parduotuvė, ne labdaros centras.
MERGAITĖ. Aš noriu valgyti.
ŽMOGUS. Tai nusipirkite.
MERGAITĖ. Neturiu pinigų.
ŽMOGUS. Klausyk, dink iš čia, kol aš gera.
MERGAITĖ. Jūs bloga. Viso gero.

Mergaitė eina toliau

MERGAITĖ. Laba diena.
ANTRAS ŽMOGUS. Labas.
MERGAITĖ. Aš ieškau vyro su juoda skrybėle ir laikraščiu.
ŽMOGUS. Daug čia tokių praeina.
MERGAITĖ. Tikrai jo nematėte?
ŽMOGUS. Aš nespoksau į praeivius, esu užimtas žmogus.
MERGAITĖ. Gaila. Stebėti žmones – didelis malonumas.
ŽMOGUS. Vaikeli, eik namo. Tau čia ne vieta.
MERGAITĖ. Ačiū.

Eina toliau

MERGAITĖ. Laba diena.

TREČIAS ŽMOGUS. Sveikutė.
MERGAITĖ. Ar nesutikote čia vyro su juoda skrybėle?
ŽMOGUS. O aš tau netinku?
MERGAITĖ. Ne, jūs visai kitas. Net nepanašus.
ŽMOGUS. Kam tau jo reikia? Pirksi skrybėlę?
MERGAITĖ. Ne, tik nuimsiu nuo jo pavargusios galvos ir pakabinsiu ant vinies.
ŽMOGUS. O maniškės pakabinti nenori?
MERGAITĖ. Jūsų skrybėlės... pavojinga forma.
ŽMOGUS. Cha cha cha! Humoristė... *(Gašliai)* Na, eikš pas mane.
MERGAITĖ. Paleiskit. Aš skubu.
ŽMOGUS. Įsitikinusi, kad jis laukia?
MERGAITĖ. Ne.

Eina toliau

MERGAITĖ. Laba diena.
KETVIRTAS ŽMOGUS. Na?..
MERGAITĖ. Jūs bijote pakliūti po mašina?
ŽMOGUS. Bijau, o ką?..
MERGAITĖ. O ko bijot mašinos?
ŽMOGUS. Jos nieko nebijo. Joms nėra ko bijoti.
MERGAITĖ. Ir aš nieko nebijau. Man nėra ko bijoti! Dėkoju už gerą mintį!

Eina toliau

MERGAITĖ. Labas vakaras.
PENKTAS ŽMOGUS. Labas vakaras.
MERGAITĖ. Kokia jauki kavinė.
ŽMOGUS. Ačiū. Ko norėsite?

MERGAITĖ. Picos su grybais, sūriu ir aštria paprika. Išsinešiu su savimi.
ŽMOGUS. Atsargiai, prašyčiau neišmesti.
MERGAITĖ. Ne ne, aš tokia alkana!
ŽMOGUS. Palaukit, o kas sumokės?
MERGAITĖ. Nežinau. Gal jūs?
ŽMOGUS. Ei, grįžk! Sulaikykite mergaitę!
MERGAITĖ *(liūdnai)*. Atleiskit. Aš jus apmoviau.

Mergaitė bėga. Sustoja. Apsidairo, ar kas neseka. Tada atsisėda ir ima godžiai kimšti picą. Pribėga šuo

ŠUO. Au, duok atsikąsti.
MERGAITĖ. Šuneli, tu alkanas?

Mergaitė atlaužia picos gabalėlį ir ištiesia šuniui, tačiau šis nedrįsta prieiti

ŠUO. Padėk ant žemės ir pasitrauk.
MERGAITĖ. Eikš, nebijok. Aš nebaisi.
ŠUO. Pats matau. Bet iš svetimo rankų valgyti nehigieniška.
MERGAITĖ. Hm. Tikrai, senokai ploviau rankas.

Ji padeda picos gabalėlį ant žemės ir kiek pasitraukia. Šuo prieina, pakelia, valgo

MERGAITĖ. Šeimininkas nesirūpina?
ŠUO. Jis labai užimtas žmogus.
MERGAITĖ. Pamiršta pamaitinti?
ŠUO. Kaip čia pasakius... Aš jį mečiau.
MERGAITĖ. Kodėl?
ŠUO. Blogai elgėsi.
MERGAITĖ. Mušė?

ŠUO. To dar betrūko! Neleisčiau nė pirštu prisiliesti!
MERGAITĖ. Tai kuo neįtiko?
ŠUO *(išdidžiai)*. Nesidalijo mintimis.
MERGAITĖ. Jauteisi vienišas?
ŠUO. Per švelniai pasakyta! Aš mėgstu mąstyti. O kai leidi dienas vienui vienas... Kam bergždžiai ganyti mintis? Jos turi cirkuliuoti tarp šuns ir šeimininko. O kai šeimininkas to nenori...
MERGAITĖ. Gerai tave suprantu. Še dar gabalėlį... Aš gi išėjau laikinai. Ieškau, kur galėčiau prisiglausti. Kad tik stogas virš galvos būtų. Iš mano pilvo greitai iššoks kumeliukas, o tada vėl galėsiu grįžti namo.
ŠUO. Tau gerai.
MERGAITĖ. Klausyk, tu visur lakstai... Gal pažįsti vyrą su juoda skrybėle?
ŠUO. Jis trinasi aplink stotį?..
MERGAITĖ. Taip! Tai jis!
ŠUO. Baisiai nemalonus tipas. Kam tau jis?
MERGAITĖ. Reikia. Gal žinai, kur jis dabar?
ŠUO. Kaip – kur? Namie, prie stoties. Galiu nuvesti. Tik tavo vietoje aš jo pasisaugočiau, jis irgi slepia savo mintis, šalinasi kitų.
MERGAITĖ. Vargšelis.
ŠUO. Tai nuvesti ar ne?
MERGAITĖ *(tarsi sau)*. Ne, taip negalima. Jis visai paklaiks. Jis turi galvoti, kad susitikome atsitiktinai, supranti?
ŠUO. Aha... Jūs įsimylėję?
MERGAITĖ *(susimąsto)*. Nežinau.
ŠUO. Užjaučiu. Aš tai įsimyliu dukart per metus, ir visas

iš karto. Žinau, kokia tai kančia! Visą kūną nieżti. Išbėgi pasivaikščioti, kaip sakoma: savęs parodyti, į kitus pažiūrėti, o kalaitės aplinkui – viena už kitą dailesnės, ir visos pasiruošusios su tavimi!.. Ak, tos pavasarinės bakchanalijos! Bastaisi visas ištinęs, širdis pauodegy maskatuojasi, nors plyšk į gabalus. Užšoki ant kokios gražuolės, pajunti gyvenimo prasmę, o netrukus ir vėl... beprasmybė užplūsta, maudulys... Vėl viskas iš pradžių... Bet tai praeina, iš patirties žinau.

MERGAITĖ. Kvailuti, juk tu šuo. Žmonės kitokie.

ŠUO. Na, nežinau kaip kiti, bet mano šeimininkas... toks pat.

MERGAITĖ. Turbūt jis neturi prie ko prisiglausti.

ŠUO. Au, atsiprašau! O aš? Žmonės juk tam ir laiko šunis.

MERGAITĖ. Turbūt jis užmiršo savo motinos krūtis.

ŠUO. Pasakyčiau aš tau!.. Kiekvieną naktį – naujos... au... krūtys.

MERGAITĖ. Kaip traukiniai stotyje, ar ne?

ŠUO. Kaip čia pasakius... *(Filosofiškai)* Nuo to, aišku, pavargsti.

Pasirodo susirūpinęs dėdė Apolinaras. Mergaitė čiumpa šunį už rankos, jiedu slepiasi

APOLINARAS. Tai bėda bėda! Vis tos mergiotės neprižiūriu, kad ją kur bala. Su tokiu pilvu paspruko. Taip man ir reikia, senatvėje ramybės neturėti... Ką tu man, Maryte, pasakytum, iš savo aukštybių viską matydama? Reikėjo kabliuką į duris įdėti, devyniais užraktais ją rakinti, kad tik nuo pagundos toliau... Nuspėjai tu mano

griešną dūšią, visą kiaurai permatei, Maryte tu mano danguosna... Nepaklausiau tavo žodžių, dabar paskutinį plauką nuo galvos raunuosi, iš gėdos prieš tave ir Dievą, o prieš žmones tai nė kiek nesarmata... Visi mes tokie... Šūde iki kaklo...

ŠUO. Ką jis šneka? Ar tik ne apie tave?

MERGAITĖ. Nelok.

APOLINARAS. Kad ir kur nueičiau, visur šūdo kvapas iš paskos velkasi... Koktu tokią smarvę į save traukti, dusulys kamuoja, bet prie ko tik žmogus nepripranti. Karvė ar kiaulė padaro, tai šūdas toks salsvas, kvapnus, garuoja kaip pievos auštant. Įstoji į tokį basas, o jausmas – kaip namie. Šiluma gyslomis liejasi, lipa į strėnas, į širdį, į galvą...

ŠUO *(susižavėjęs)*. Filosofiška natūra!..

MERGAITĖ. Cit! Būk gerutis!

APOLINARAS. Bėda tu, bėda! Nuo manęs ar nuo jūsų taip neša?.. Nors nosį kimšk! Atrodo, šeštadienį pirtyje išsivanojau... Gėda ir tarp žmonių įsimaišyti, dar pagalvos ką ne taip... Kur ta mergiotė, lietuviško kaimo gėda? Be pinigų, be pirštinių per tokį šaltį, užtai su dideliu pilvu... Sveikas, pone, ar nematėte nėščios mergaitės? *(Išeina iš paskos įsivaizduojamam praeiviui)*

ŠUO. Au, jis šnekėjo apie tave!

MERGAITĖ. Tai – dėdė. Vargšelis, grįžo manęs ieškoti, šitiek laiko jam sugaišinsiu...

ŠUO. Tau sekasi. Manęs tai niekas nepasigenda... Jeigu nori žinoti – ne aš mečiau šeimininką, o jis mane... Štai taip.

MERGAITĖ. Šuneli tu mano...

ŠUO. O žinai ką? Grįžkime pas tavo dėdę kartu. Man artima jo mąstymo maniera, laisvalaikiu galėtume pafilosofuoti... A?
MERGAITĖ. Mažyli, mūsų kieme ir taip jau trys šunėkai laksto. Be to, dėdė – individualistas, kalba tik su savimi. Kitų nuomonė jam neįdomi. Ypač jeigu tas kitas – šuo.
ŠUO. Nori mane įžeisti?..
MERGAITĖ *(pagalvoja)*. Noriu apsaugoti nuo... psichologinės traumos.
ŠUO. Nuo ko? Nuo... psik... psik... psik... *(negali ištarti)*.

Abu juokais plyšta

ŠUO. Bet jūs, žmonės, tokių žodelių prisigalvojate...
MERGAITĖ. Aha, šiandien girdėjau dar juokingesnį... Palauk... A! Si-tu-a-ci-ja! *(Raitosi iš juoko)* Įsivaizduoji? Mirk vietoj!
ŠUO. O kaip tau mano „harm-o-o-o-nija“? Neseniai išmokau...
MERGAITĖ. O „dėdė Apolinaras – individualistas“? Cha cha cha!
ŠUO. Filosofas!
MERGAITĖ. Teleskopas!
ŠUO. Pedofilas!
MERGAITĖ. Kas kas?
ŠUO. Deputatas pedofilas tonom maukia notropilą!
MERGAITĖ. Viskas, užteks!.. Mirštu!.. Gana, nejuokink!..

Nusiraminę abu atsigula ant žemės ir žiūri į dangų

MERGAITĖ. Matai žvaigždę?
ŠUO. Aš – trumparegis.
MERGAITĖ. Pirmą kartą sutinku trumparegį šunį.
ŠUO *(erzina)*. O šunį kada nors matei?
MERGAITĖ. Aišku!
ŠUO. Tai žinok – visi mes tokie. Neturiu žalio supratimo, kaip atrodo žvaigždė.
MERGAITĖ. Tai toks blizgantis taškelis.
ŠUO. Kaip riebaluota blusa?
MERGAITĖ. Taip, tik nešokinėja. Žvaigždės juda taip lėtai, kad plika akimi nepamatysi. Dėl to mums atrodo, kad jos tiesiog kabo vienoje vietoje, ir viskas.
ŠUO *(svajingai)*. Au, kad blusos būtų tokios lėtos... Kas ten dunksi tavo pilve? *(Prikiša ausį)*
MERGAITĖ. Mano pilve spardosi kumeliukas. Jis džiaugiasi, kad netrukus mudu susitiksim ir kartu laigysime po bekraštę pievą, kurioje į mane nusileido jo tėvas. Mes gyvensime nuo žaibo iki žaibo, ir aš kvepėsiu sūnumi, o sūnus kvepės manimi. Aš atsivesiu jį prie laukinės kriaušės. Čia jis gers mano blykčiojantį pieną, čia mudu šnekėsimės, būsime aiškūs vienas kitam ir kartu – begaliniai. Kai jis išaugs didelis ir stiprus, aš priglusiu prie jo nugaros, tvirtai apkabinsiu kaklą, ir mudu pasileisime ratu aplink žemės rutulį, per miestus, dykumas, jūras... Visi gyvens kaip gyvenę, visi mus užmirš – kokia laimė!
ŠUO. Darosi šalta.
MERGAITĖ. Juk turi kailį.
ŠUO. Turiu ir blusų, kurios tą kailį prakiurdo... Sugalvok ką nors, nes mirsiu.
MERGAITĖ. Nemirsi.

ŠUO. Mirsiu. Tyčia mirsiu. Iš principo.
MERGAITĖ. Gėda taip kalbėti.
ŠUO *(šaiposi)*. Au, degu iš gėdos.
MERGAITĖ. Atrodo, žinau, kur galime nueiti. Tik paskubėkim, nes dar pavėluosim, tas žmogus labai punktualus.
ŠUO. O jis – protingas?
MERGAITĖ. Nežinau, bet geras tai tikrai.
ŠUO. Geriau jau būtų protingas.
MERGAITĖ. Greičiau, greičiau.
ŠUO. Aš ne ekspresas. Turiu savitą stilių.
MERGAITĖ. Ir koks tas stilius?
ŠUO. Skubėti taip, kad uodega nepralenktų galvos. Au?
MERGAITĖ. Au!

6 SCENA

Gydytojo kabinetas. Skamba klasikinė muzika. Gydytojas užsimerkęs guli ant minkštasuolio ir gurkšnoja konjaką. Pasigirsta durų skambutis

GYDYTOJAS. Atidaryta! Po velnių...

Įeina Graži Ponia

PONIA. Tai vėl aš. Jūs mane prakeiksit.
GYDYTOJAS *(sutrikęs)*. Priėmimo valandos baigėsi.
PONIA. Žinau. Tiesiog ėjau pro šalį, mano namai čia pat. Pamačiau languose šviesą ir staiga atsiminiau, kad mano pirštinė liko pas jus... Tiksliau, tą atsiminiau dar dieną, bet neturėjau kaip grįžti... Tai štai.

GYDYTOJAS. Tikrai, visai pamiršau jūsų pirštinę. Pirštų nenušalote? Veltui nesugrįžote dieną, juk lygybė turi būti: jūs man monetą, aš jums – pirštinę.
PONIA. Taigi taigi. Pažiūrėkite savo palto kišenėje.
GYDYTOJAS. Aha, štai kur ji. Susimetė į kamuoliuką, išdykėlė.

Graži Ponia nervingai užsitraukia pirštinę ant plaštakos

PONIA. Atrodo kažkokia per didelė. Matote, smunka nuo rankos?
GYDYTOJAS. Skubate?
PONIA *(su isteriška gaidele balse)*. Ne, ne visai. Tiesą sakant, visai neskubu... Jums bus sunku įsivaizduoti, kaip *labai* aš neskubu, daktare. O jūs, matau, relaksuojatės?
GYDYTOJAS. Kaip čia pasakius... Po darbo paprastai irgi neskubu. Mėgstu vienatvę ir tylą, o mano namai...
PONIA. ...Per daug nepanašūs į tai, ką mėgstate.
GYDYTOJAS. Iš dalies. Čia niekas nedrumsčia mano ramybės. Gera muzika, patogus minkštasuolis galvai priglausti... Mėgstu apmąstyti prabėgusią dieną ir žvilgtelėti į ateitį.
PONIA. Dar dairotės į ateitį?
GYDYTOJAS. O kas čia blogo? Jūs nemėgstate žinoti, kuo užpildysite kitas kelias dienas?
PONIA *(su kartėliu)*. Tai nesunku atspėti.
GYDYTOJAS. Man toks planavimas suteikia saugumo pojūtį.
PONIA. Saugumo iliuziją.
GYDYTOJAS. Jūs, matau, viską žinote.
PONIA. O jūs, matau, jau apšilęs. Konjakėlis?..

GYDYTOJAS. Paragausite?
PONIA. Neatsisakysiu.
GYDYTOJAS. Prašom įsitaisyti.
PONIA. Ko klausotės?
GYDYTOJAS. Šįvakar klausysiu jūsų.
PONIA. Išsisukinėjate, daktare. Klausiau, kokia čia muzika groja. Gėda, tačiau klasikiniai kūriniai man visi vienodi.
GYDYTOJAS. Šnekėsimės apie muziką?
PONIA. Kodėl gi ne?..
GYDYTOJAS. Jus kažkas slegia.
PONIA *(suirzta)*. Galite nedemonstruoti savo įžvalgumo, daktare. Atleidžiu jus nuo subtilių temų.
GYDYTOJAS. Tačiau atėjote pas mane. Štai sėdite įsitempusi kaip styga, kandžiojate konjako taurę ir turbūt galvojate, kad patikėsiu istorija apie pirštinę... Juokinga, ar ne? O gal taip klaiku, kad norisi kaukti?.. Kažkas jus taip kamuoja, kad įgrystate nepažįstamam žmogui... kad tik nereiktų grįžti namo.
PONIA. Įgrisau jums?..
GYDYTOJAS *(juokauja)*. Pusė velnio. Kai susikaups kita pusė, išmesiu pro duris.
PONIA. Vakarus leidžiu viena, nes vyras dažnai pamiršta sugrįžti... Kaip manote, kodėl?
GYDYTOJAS. Na, gal turi daug darbo.
PONIA *(paniekinamai nusikvatoja)*. Dieve, daktare! Jūsų padorumas tiesiog koktus!
GYDYTOJAS. Atleiskit. Jis turi kitą moterį.
PONIA *(nuožmiai, lyg sakytų tai savo vyrui)*. Neatleisiu.

Valandėlę jiedu grumiasi žvilgsniais

PONIA. O jūsų žmona, daktarienė? Visada laiku grįžta namo?
GYDYTOJAS. Ji retai išeina. Rūpinasi anūkais.
PONIA. Turite anūkų?
GYDYTOJAS. *Mums nieko netrūksta.*
PONIA. Bet vis tiek po darbo murksote čia. O gal laukiate intymaus vizito?
GYDYTOJAS. Žinote, per dieną susilaukiu tiek intymių vizitų, kad vakarais jau nieko nesinori. Tokia profesija.
PONIA. Iš tikrųjų profesija nepavydėtina. Turbūt net pornografiniai žurnalai nedžiugina. O mano vyrui jie – pats tas... Iškeitė žmoną į šūsnį nepadorių paveikslėlių, kurie net nejuda.
GYDYTOJAS *(kandžiai)*. Todėl nusprendėte atsirevanšuoti su savo ginekologu?
PONIA. Jūs kandus. Ir žinau kodėl. Aš imu jus traukti.
GYDYTOJAS. Hipnotizuojate?
PONIA. Taip. Dar konjako? *(Nelaukdama atsakymo, įsipila sau)* Mano amžiaus moteris arba hipnotizuoja, arba eina po velnių. Tik jaunystėje viskas išeina natūraliai.
GYDYTOJAS. Veltui save plakate. Jei neklystu, jums apie trisdešimt... Atsiminkit Balzaką, moteriai tai pats žydėjimas.
PONIA. **Trisdešimt penkeri.**
GYDYTOJAS. Na, trisdešimt penkeri. Baisus čia daiktas. Atrodote jaunesnė. Mano žmonai sukaks penkiasdešimt, o ji nesuka sau dėl to galvos. Ji netgi dainuoja vonioje, visai kaip prieš trisdešimt metų, kai susituokėme.

PONIA. Tas pačias dainas?
GYDYTOJAS. O ką?
PONIA. Senatvės požymis. *(Staiga pratrūksta verkti)* Jūs ją mylite?
GYDYTOJAS. Na taip... Tik jūs neverkite. Esate labai labai graži moteris. Jums nėra ko bijoti.
PONIA. Žinote, kodėl nepastoju? Jis atsisako su manimi mylėtis. Turiu prašyti kaip išmaldos, sekti vaisingas dienas, gudrauti, slapstytis... Tai – žema, šlykštu... Jis dalija sėklą į kairę ir į dešinę, visoms, aš žinau, tik ne savo žmonai... Jaučiuosi sena kaip pasaulis, bijau likti viena...

Jiedu apsikabina. Staiga abu pajunta, kad tai daugiau negu draugiškas gestas. Pasigirsta durų skambutis

PONIA. Kas čia?..
GYDYTOJAS. Nežinau po galais. Gal intymus vizitas? Kas per dienelė!

Pasirodo Nėščia Mergaitė ir Šuo

MERGAITĖ. Daktare! Kokia laimė, kad jūs dar čia! Atleiskite, kad taip įsibrovėme, mums reikia jūsų pagalbos.
GYDYTOJAS. Kodėl tu ne namie? Kodėl bastaisi viena sutemus?
MERGAITĖ. Daktare, aš ne viena.
GYDYTOJAS. Suprantu.
MERGAITĖ. Aš su šuniu. Štai.
PONIA. Oi, koks apskretęs! Blusų neturi?
ŠUO *(murma)*. Galiu ir tau paskolinti, jeigu labai reikia.
GYDYTOJAS *(apsidairo)*. Kas čia šneka?

MERGAITĖ. Matau, pas jus viešnia. Turbūt ne laiku užgriuvome, bet daugiau neturime kur prisiglausti.
GYDYTOJAS. Paskambinsiu į stotį, gal dar spėsi į paskutinį traukinį... O kur dėdė?
MERGAITĖ. Nesivarginkit. Nuo dėdės aš dabar – kuo toliau.
GYDYTOJAS. Kaip?..
MERGAITĖ. Ogi taip. Jūs nesijaudinkit, aš žinau, ką darau. Mums su šuneliu – tiktai pernakvoti. Patieskite kokį skudurą štai čia, kampe, ir bus gerai. Ar ne, šuneli?
ŠUO. Aišku, ne. Aš pratęs miegoti lovoje.
GYDYTOJAS. Ko jis taip piktai urzgia? Ciū ciū ciū.
MERGAITĖ. Nebijokit, šunelis urzgia, bet nekanda.
ŠUO. O tu iš kur žinai?
PONIA. Na, matau, jūs neliūdėsite. Gulkitės čia, vaikuti, toks pilvas turbūt nuvargina. Ačiū už konjaką, daktare. Matau, jūs iš tiesų užsiėmęs žmogus. Tam tikru atžvilgiu net pavydžiu... Na, likite sveiki.
GYDYTOJAS. Palaukit. Jūs veltui įsižeidėte.
PONIA. Kas įsižeidė?.. Aš įsižeidžiau?.. Daktare, jums pasirodė.
GYDYTOJAS. Paklausykit, negalima taip išsiskirti... Reiktų kažką susitarti... Aš įsitikinęs, kad jums galima padėti.
PONIA. Visiems padėti nespėsite, daktare.
GYDYTOJAS. Na, kodėl jūs taip kandžiai?.. Sutinku, aš irgi prišnekėjau nemalonių dalykų, bet vis dėlto...
MERGAITĖ. Pasilikite su mumis. Jūsų čia labai trūks.
PONIA. Trūks? Ačiū. Na, daktare, pagaliau mudu atsiskaitėme? Viso geriausio. *(Išeina)*

GYDYTOJAS. Palaukite! Dar porą žodžių! *(Piktai atsigręžia į Mergaitę)*
MERGAITĖ. Atleiskit, daktare. Aš nekalta, kad jus įsimyli nelaimingos moterys.
GYDYTOJAS. Įsimyli? Ką čia tauški?.. Viešpatie aukštybėse, kada gi baigsis ši diena?
MERGAITĖ. Rytoj. Nedaug beliko.
GYDYTOJAS. Ką?.. A, taip. Jeigu gerai supratau, pabėgai iš namų? Turėčiau nedelsdamas pranešti tavo dėdei arba policijai.
MERGAITĖ. Bet juk nepranešite?..
GYDYTOJAS. Va imsiu ir pranešiu dėl šventos ramybės... Turi geresnį pasiūlymą?
MERGAITĖ. Priglauskite mus vienai nakčiai. Nieko daugiau neprašau, daktare... Dievas jums atlygins.
GYDYTOJAS. Kodėl pabėgai nuo dėdės?
MERGAITĖ. Daktare, jūs vienintelis, kurį čia pažįstu...

Nuaidi durų skambutis. Mergaitė pasislepia už minkštasuolio, ant kurio abejingai tyso Šuo. Įeina Niūrus Vyras

VYRAS. Sveikas, broli.
GYDYTOJAS *(irzliai)*. Na, sveikas.
VYRAS. Kaip laikaisi? Namo neskubi?
GYDYTOJAS *(su kartėliu)*. Atrodo, žinau, koks vėjas tave atpūtė.
VYRAS *(atsiprašinėja)*. Tas pats, broli, tas pats. *(Pastebi Šunį)* Šitą padarą kažkur jau mačiau... Nuo kada globoji benamius?
ŠUO. Pats toksai.
VYRAS. Ko jis urzgia? Nepatinku?

GYDYTOJAS. Nežinau, ne mano... Šimto užteks? *(Tiesia Vyrui pinigus)*
VYRAS *(sutrikęs)*. Va, jeigu porą šimtelių... Niekaip neišsimoku.
GYDYTOJAS. Dievaži viskam yra ribos! Nuo ryto žmonės plūsta ir visi kažko prašo, skundžiasi, tikisi... Eisiu ir pasikarsiu po velnių!
VYRAS *(sau)*. Nėra tau dėl ko kartis, broli.
GYDYTOJAS. Ne, grynais tiek neturėsiu. Tu čia palauk, va, konjako įsipilk, o aš sulakstysiu iki bankomato.

Gydytojas paskubom užsimeta paltą ir išeina. Praeidamas pliaukšteli Šuniui per paausį

GYDYTOJAS *(Šuniui)*. Lipk nuo sofos! Neišauklėtas šuva!

Šuo nušoka ant grindų, apibėga ratą ir pamatęs, kad Gydytojas išėjo, vėl užšoka ant minkštasuolio

ŠUO. Tai bent, sofpalaikės gaili! Mano šeimininko svetainėje dar ne tokia stovi, grynos odos, iš saliono. Bent turi žmogus kuo didžiuotis.

Niūrus Vyras įsipila konjako, įsitaiso greta Šuns ir susimąstęs patapšnoja jam per sprandą

VYRAS. Geras šunelis, geras.
ŠUO *(išdidžiai)*. Aišku, geras.
VYRAS. Ką sakei? Brisius?.. Toks tavo vardas?
ŠUO *(įsižeidęs)*. Ne, tik paklausykit! Tamsta pažvelk į mane atidžiau ir pamąstyk, ar taip respektabiliai išrodantis šuva gali vadintis Brisius? Ką? Tai va, aš esu... e...

(pagalvoja užvertęs į dangų akis) Bonifacas. Kaip ir mano amžiną atilsį kilmingasis senolis, jo didenybė rizenšnauceris Bonifacas pirmasis.
VYRAS *(atsainiai)*. Atleiskit, iš tiesų leptelėjau gerai į jus neįsižiūrėjęs... Pagaliau argi svarbu? Bonifacas – tai Bonifacas. Tik, mano manymu, šuniui toks vardas per ilgas.
ŠUO *(meilikauja)*. Galite šaukti: Boni Boni Boni!
VYRAS. Ačiū. Nemanau, kad teks.
ŠUO. Tamsta esate nepataisomas pesimistas. Nors iš bėdos... sutikčiau imti jus už šeimininką.
VYRAS *(nustebęs)*. To nelinkėčiau net savo priešui.
ŠUO. Turite priešų?
VYRAS *(apsiniaukia)*. Kaip čia pasakius. Jeigu praeitį galima pavadinti priešu... Šiandien nutiko keistas dalykas. Stotyje prie manęs prisėdo mergaitė, visai dar vaikas, o jau su pilvu. Ji šnekėjo tokius dalykus... Tokius dalykus tariame pašnibždom ir labai retai. Mačiau tą vaiką pirmą kartą gyvenime, o ji elgėsi taip, lyg būtume seni pažįstami. Tai mane nežmoniškai išgąsdino. Ji vis šnekėjo, šnekėjo apie labai seniai nutikusius įvykius, traukė iš mano galvos mintis, kurių niekas kitas, be manęs, negali žinoti... Ir tada nutiko stebuklas...

Anapus minkštasuolio, Vyrui už nugaros, išdygsta Mergaitė ir uždengia jam delnais akis. Šviesa scenoje užgęsta, juos apšviečia tik prožektoriaus spindulys

VYRAS. Kokios švelnios, pažįstamos rankos... Elena? Čia tu?
MERGAITĖ. Ššš, sėdėk ramiai. Tau negalima manęs matyti.

VYRAS. Elena, kur buvai dingus tiek metų?
MERGAITĖ. Skraidžiau, skraidžiau, skraidžiau... Apskridau visą pasaulį, daug miestų, žmonių, laimingų ir nelaimingų... Retkarčiais atskrisdavau tavęs aplankyti, vildamasi nusiplauti nuovargį tavo minčių versmėje... Bet kokios juodos tavo mintys, mylimasis. Juodos ir aklos kaip tie garvežiai, kurių kvapą taip godžiai į save trauki. Nerasi manęs stotyse. Galbūt vienoje iš jų liko mano kūnas, bet kas jis dabar? Tas pats kūnas, kurio užburtas tu ilgam apakai. Atsimeni, kaip saldu būdavo pasiklysti melagingoje aistros migloje?
VYRAS. Taip. Taip, Elena.
MERGAITĖ. Ar įsivaizduoji mane kitokią?
VYRAS. Ne.
MERGAITĖ. Bet dabar aš kitokia.
VYRAS. Negali būti. Tu nepasikeitei. Tu esi mano angelas, mano mūza, mano laukimas.
MERGAITĖ. Ko lauki?
VYRAS. Tavęs.
MERGAITĖ. Bet aš taip dažnai atskrendu tavęs aplankyti. Sėdi užtemusiuose namuose ir neįsileidi nė vienos šviesios minties. Prieinu prie tavęs arti arti, kvėpuoju į tavo sustingusią širdį, apšviečiu kiekvieną tavo esybės kertelę, glostau ir šnekinu, bet tu nejauti... Mylimasis, pasiklydai savo minčių tamsoje. Ji juodesnė už namus, kuriuose kiekvieną vakarą apgraibom ieškai lovos.
VYRAS. Elektrą atjungė, Elena. Gyvenu kaip šuo.
MERGAITĖ. To ir noriu paklausti: kur prapuolė šviesa, mylimasis?
VYRAS. Nebark manęs, Elena. Nors tu nebark. Kai

dingai, mano gyvenimas subyrėjo į šipulius. Nebuvau pasirengęs tokiam praradimui. Tu teisi, aistra mane išsekino, tapau pažeidžiamas. Subyrėjau kaip žaislinė mašinėlė, ir iki šiol nesusirenku dalių. Svarbiausios kažkur dingo, Elena, man patinka galvoti, kad nusinešei jas su savimi.

MERGAITĖ. Nurimk, dabar aš čia. Ir tu esi toks kaip anksčiau.

VYRAS. Leisk į tave pažiūrėti.

MERGAITĖ. Akimis tu manęs nematysi.

VYRAS. Kodėl?

MERGAITĖ. Per anksti.

VYRAS. Bet kur tavęs ieškoti, Elena? Kur tu būni? Kas neleidžia man atsigręžti?

MERGAITĖ. Per anksti, per anksti, mylimasis. Tau nulemtas ilgas gyvenimas, kiti žmonės. Nedelsk, nesirk praeitimi. Tegu tavo mintys banguoja lyg vandenynas. Kažkur tenai būsiu ir aš, bet lengvutė kaip šešėlis, besvorė praeities nuojauta. Tokią mane atsimink, mylimasis.

Nuaidi durų skambutis

MERGAITĖ. Sudie, gyvenimas tave šaukia.

VYRAS. Elena, dar pabūk.

MERGAITĖ. Sudie, sudie.

Vėl nušvinta šviesa. Pasirodo Graži Ponia

MERGAITĖ. Gerai, kad grįžote, laukėme jūsų. Sėskitės. Daktaras tuojau grįš.

PONIA. Žinote, šį kartą aš labiau pas jus... O kas šitas? *(Nepatikliai pašnairuoja į Vyrą)*

MERGAITĖ. A, čiagi daktaro brolis, savas. Jūs kalbėkite, kalbėkite.
PONIA. Kiek suprantu, jūsų padėtis kebli... Kiek dar liko?..
MERGAITĖ *(uždeda ranką ant pilvo)*. Tai įvyks labai greitai.
PONIA. Žinote, išvydusi jus staiga pagalvojau... Tai – ideali išeitis visiems... Ieškote nakvynės? Taigi eime pas mane. Iš tiesų, gyvenkite pas mane kiek širdis geidžia, o iki gimdymo tai be jokių kalbų, be jokių... Surasiu geriausią privačią kliniką, nepagailėsiu pinigų, kad gimdymo metu jus suptų geriausi specialistai. Vaikuti, jūs man tiesiog kaip iš dangaus nusileidote. Viską atiduosiu, nieko nepagailėsiu, mylėsiu kaip savo dukterį... O kai gims mažylis, globosiu jį dar labiau, suprantate? Perleiskite jį man... Pati pagalvokite, jums per anksti auginti vaikus. Jums visas gyvenimas, meilės visokios, mokslai – viskas dar bus. Jūsų šeima, kiek supratau, nepatenkinta tokia... padėtimi, ar ne? O gal visai jos neturite? Kitaip neprašytumėte pagalbos svetimų žmonių? Į širdį jums neljsiu, tik prašau viską ramiai apmąstyti ir suvokti, kad vaikeliui bus visokeriopai geriau pas mane.
MERGAITĖ. Tai – ne vaikelis, o auksinis kumeliukas, ir aš negaliu jo atiduoti. Jis man nepriklauso.
PONIA. Kumeliukas?.. Auksinis?.. Vargšelei visai protas užtemo... Nervinė įtampa...

Niūrus Vyras „atgyja" iš susimąstymo, atrodo gerai nusiteikęs. Niūniuodamas įsipila konjako. Staiga pastebi Ponią ir Mergaitę

VYRAS. Šiandien – stebuklų diena.
MERGAITĖ. Taip. Ir jie tik prasideda...
VYRAS. ...todėl net neklausiu, ką čia veikiate... Šiandien viskas atrodo įmanoma. Konjako?.. *(Poniai)* O brolis dar negrįžo? *(Apsidairo)*
MERGAITĖ. Ne, negrįžo.
PONIA *(koketiškai)*. Keistuolis. Nagi, keistuoli, įpilkite man to savo... konjako.

Vyras įpila konjako į antrą stiklą. Ponia nuveja ant minkštasuolio snūduriuojantį Šunį ir atsisėda jo vieton. Vyras įsitaiso greta

PONIA. O kur dingo jūsų brolis?
VYRAS. Jis nedingo. Tokie žmonės nedingsta... Na, išgerkime – už staiga apsireiškiančias moteris.
PONIA *(koketuoja)*. Romantiškas vyriškis! Tik pamanykit, kokie skirtingi būna broliai. Ak, konjakas nuostabus.
VYRAS. Ir velniškai brangus. Brolis turi gerą skonį ir užtektinai pinigų, kad galėtų jam pataikauti.
PONIA. Galima pamanyti, kad pavydite...
VYRAS. Nė kiek.
PONIA *(reikšmingai)*. Aha, jūs nepavydus?
VYRAS. Moters prisilietimai man malonūs, ypač tokios... gyvybingos moters, ponia. Neatsisakyčiau leistis su jumis į avantiūrą, bet, supraskite tinkamai, – šiandien aš nenusiteikęs.
PONIA. Atleiskit, peržengiu ribas. Neketinau jums siūlytis, jeigu tai turėjote galvoje.
VYRAS. Tikrai? Bet atrodėte kaip tik taip.
PONIA. Dieve, kaip nepatogu. Na, išgėrus mane ima traukti vyrai... Kas čia tokio?

VYRAS. Neabejoju, kad alkoholis veikia jus panašiai, kaip jūs – kai kuriuos vyrus.
PONIA. Ačiū. Pastatėte į vietą.

Graži Ponia ir Niūrus Vyras susidaužia taurėmis ir išgeria. Pasigirsta Mergaitės daina. Jos pačios nesimato (slepiasi už minkštasuolio)

PONIA. Vaikeli, jūs turite gerą balsą. Dainuojate chore?
MERGAITĖ *(daina virsta dejone).* Aaaa!
VYRAS. Labai gražu. Ji tikras talentas.

Už jų nugarų pasirodo Nėščia Mergaitė. Ji apglėbusi laiko pilvą ir žiūri priešais save miglotu žvilgsniu

MERGAITĖ *(prodainiu).* Jau prasidėjo.
PONIA. Kas?
VYRAS. Kas?
MERGAITĖ *(prodainiu).* Jis tuoj pasirodys.
PONIA. Kas?
VYRAS. KAS?
MERGAITĖ *(prodainiu).* Ku-me-liu-kas! *(Vėl pasislepia po minkštasuoliu)*
PONIA. Viešpatie, ji gimdo!
VYRAS. Tik ne tai... Tik ne tai... Aš... bijau gimdančių moterų...
PONIA. Tik nesumanykite pabėgti! Reikia kažką daryti. Atneškite rankšluosčių. Kur tas daktaras prasmego? Dievaži, kai labiausiai reikia, jo nėra! Na, nieko baisaus, vaikuti, atsigulk, kaip tau patogu, ir kvėpuok, svarbiausia – kvėpuok *(rodo, kaip kvėpuoti).* Ko jūs stovite kaip basliu trenktas? Grįžkite tikrovėn, pone romantike, kvieskite

greitąją, nes jūsų brolelis, jeigu šį šimtmetį ir pasirodys, vis tiek vienas neišsisuks... Kaip sakoma, vienas polkos nesutrypsi... Na, geriau? Va taip, va taip, šaunuolė!
MERGAITĖ *(drąsina save)*. Aš nieko nebijau. Aš nieko nebijau.
PONIA. Žinoma, ko čia bijoti? Viskas kontroliuojama... Po velnių, jūs užmigote, ar ką? *(Vyrui)* Dėl Dievo, paskubėkit, tuoj pasirodys kūdikis!
VYRAS. Nemaniau, kad tai įvyksta taip greitai... Ne... Nervai nelaiko...

Mergaitė visą laiką slepiasi už minkštasuolio ir dainuoja. Jos daina protarpiais virsta dejone. Ponia jai pritaria niūniuodama

MERGAITĖ *(drąsina save)*. Aš nieko nebijau! Man lengva! Aš skrendu!
PONIA. Žinoma, lengva... Žinoma, skrendi...

Nušvinta akinanti šviesa

MERGAITĖ. Užsimerkite! Užsimerkite! Tai *Jis!*

Graži Ponia ir Niūrus Vyras, apakinti šviesos, užsidengia akis ir sustingsta. Jiems už nugarų vėl pasirodo Mergaitė

MERGAITĖ *(kreipiasi į įsivaizduojamą kumeliuką)*. Sveikas, kumeliuk. Tai šit koks tu... šviesus ir mažytis kaip šachmatų figūrėlė, dar gražesnis, negu laukiau. Atsargiau, nešokinėk, čia per maža vietos – iškulsi daktarui langus, o jis geras žmogus, ypač geras, kai turi darbo. Suprantu, kad džiaugiesi. Tavo juokas aidės virš pievų ir džiugins žmonių širdis... Eikš, duosiu krūtį. Tau patiks,

juk aš – motina, o tu – sūnus, ir kol kas mudu būsime viens kitam svarbiausi. *(Atsisagsto suknelę ir priglaudžia prie krūties įsivaizduojamą kumeliuką)* Ak, dabar viskas eis vis geryn ir geryn. Tu atėjai, virš mūsų nušvito žvaigždė. Šis pasaulis nebus tau per didelis, tu spėsi visur, ir žmonės ties į tave rankas, džiaugsis, grožėsis, gers tavo šviesą taip godžiai, kaip tu geri motinos pieną.

PONIA *(nuleidžia nuo akių delnus ir šneka nekeisdama padėties, žiūrėdama priešais save į įsivaizduojamą kumeliuką)*. Žiūrėkit, kumeliukas! Laigo po kambarį kaip auksinių dulkių sūkurys! Prieik arčiau, mažyli, aš taip trokštu tave paglostyti, susišildyti rankas tavo šviesoje. *(Atsisagsto suknelę ir priglaudžia kumeliuką prie krūties)* Štai taip. Tavo veidelis apaugęs šviesiu pūku, kaip neišsprogęs pumpuras... Gerk, gerk. Praskiesk savo kraują motinos pienu, pražysk iš manęs kaip žiedas iš vaismedžio, nes aš – tavo žemiškos prigimties kaltininkė... Išmuš valanda, ir tu paliksi mane, kaip vaisius palieka medį.

VYRAS *(atmerkia akis ir taip pat, nekeisdamas padėties, žiūrėdamas priešais save, švelniai kviečia kumeliuką)*. Kumeliuk, kumeliuk! Po tavo oda sprogsta tūkstantis pavasarių, tūkstantis gyvenimų. Padovanok nors vieną, nes mano akys trokšta matyti. Uždenk mane švytinčiu šešėliu, įskelk į sustingusį kraują pirmapradžio džiaugsmo kibirkštį. Kaip tada, vaikystės pievose, kai paskendęs žolėje klausiausi savo skambančios gyvybės...

Įeina gydytojas

GYDYTOJAS. Po šimts, aplaksčiau pusę miesto, kol surad... O kas gi čia per stebuklas? Iš kur čia atsirado

kumeliukas? Eikš, mažyli, tu alkanas? Žiūrėkit, jis laižo man pirštus! Cha cha cha!

ŠUO *(pabudęs apsidairo ir, apakintas šviesos, prisidengia akis)*. Au, išjunkite pagaliau šviesą, neįmanoma užmigti. Konjako padauginot, ar ką? Kas per žmonės! Prisiurbė net savaitgalio nesulaukę, dabar kumeliukai vaidenasi. Kur tas jūsų kumeliukas, rodykit? Na? Ciū ciū ciū! Nėra jokio kumeliuko! Čia jums ne tvartas, o privatus ginekologinis kabinetas, tiesa? Taigi, ponai, gesinkite šviesas. Spektaklis baigtas.

PABAIGA

Turinys

PROZA

Penkiolikmetė
Apysaka (7
Darling, jis vilki mano paltą!..
Apsakymas (68

PJESĖS

Liučė čiuožia
Dviejų veiksmų pjesė (98
Pjesė trims moterims ir Liudviko lavonui
Dviejų veiksmų pjesė (150
Išlaisvinkit auksinį kumeliuką
Vieno veiksmo pjesė (195

Černiauskaitė, Laura Sintija

Če321

Liuče čiuožia: proza, pjesės / Laura Sintija Černiauskaitė. – Vilnius: 2003. – 237 p.

ISBN 9986-39-292-6

Antrojoje jaunos autorės (g. 1976) knygoje pateikti du prozos ir trys dramos kūriniai. Juose modeliuojamas šiuolaikinio žmogaus (dažniausiai jauno) būsenos. Siužetai pinami išradingai, daug netikėtų posūkių (ypač tai būdinga apysakai „Penkiolikmetė"), nestandartinių situacijų. Veikėjų charakteriai ryškinami gretinant skirtingos mąstysenos ir elgsenos (tradicinės ir naujoviškos, postmodernios) tipažus. Nesivaikydama madingų stilistinių priemonių, autorė geba kurti brandžius tekstus.

UDK 888.2-3+888.2-2

Laura Sintija Černiauskaitė

LIUČĖ ČIUOŽIA

Proza, pjesės

Redaktorė ir korektorė Rymutė Kvai

Maketavo Dalia Kavaliūnaitė

2003 04 25. 7,5 leidyb. apsk. l. Užsakymas 1761.

Tiražas 1000. 429-oji leidyklos knyga. Išleido

Lietuvos rašytojų s-gos leidykla, K. Sirvydo 6, 2000 Vilnius.

www.rsleidykla.lt / rsleidykla@is.lt

Spausdino AB „Spauda", Laisvės pr. 60, LT-2056 Vilnius.